

Kommunstyrelsen

Kallelse

Nämnd	Kommunstyrelsen
Datum och tid	Tisdag 24 oktober kl. 9.00
Plats	Kommunhuset i Östhammar, SR Gräsö
Sekreterare	Anna Tryblom
Ordförande	Fabian Sjöberg (M)

Notera att sammanträdet inte inleds med gruppmöte, då de inledande gruppmötena äger rum kl. 8.30- 9.00 framöver.

Rast kl. 9.55-10.05. Mötet beräknas avslutas ca kl. 12.05

Ärendelista

1. Val av justerare	4
2. Fastställande av föredragningslista	4
3. Information från Individ- och familjenämnden	5
Kl. 9.00- 9.10 Lina Edlund	
4. Information från Vård- och omsorgsnämnden	6
Kl. 9.10- 9.20 Lina Edlund	
5. Information från Gästrike Vatten AB	7
Kl. 9.20- 9.35 Lena Blad	
6. Ansökan om anskaffning, Prästgårdshöjden 2024.	8
Kl. 9.35- 9.45 Krister Carlsson	
7. Antagande av lokalförsörjningsplan 2023	9
Kl. 9.45- 9.55 Ulf Andersson	
RAST	
8. Anskaffningsbeslut för avfallskärl kommunala fastigheter	10
Kl. 10.05- 10.15 Erik Kjellberg, Henrik Sundin ärende 8- 11	
9. Anskaffningsbeslut för anpassad skolgård Vretaskolan	11
10. Anskaffningsbeslut för utveckling av Öregrunds skolgård	12
11. Anskaffningsbeslut för lekplatsutveckling Gimo och Alunda	14

Kommunstyrelsen

12. Yttrande över SKB:s begäran om tillstånd enligt miljöbalken till ett slutförvar för använt kärnbränsle	15
Kl. 10.15- 10.25 Anna Bergsten ärende 12- 13	
13. Yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret	17
14. Egenutvärdering som stöd inför framtagande av internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsen	18
Kl. 10.25- 10.40 Fredrik Hübinette	
15. Antagande av risk- och sårbarhetsanalys (RSA)	20
Kl. 10.40- 11.00 Elin Fogelström, Fredrik Nyman	
16. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för kommunstyrelsens verksamheter	21
Kl.11.00- 11.10 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
17. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för Östhammars kommun	22
Kl. 11.10- 11.25 Sofia Tolstoy, Mattias Nilsson	
18. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för BUN, IFN, VON, BMN samt KFN	24
19. Godkännande av uppföljningsrapport avseende intern kontroll tertial 2 för kommunstyrelsen	26
20. Beslut om upphävandet av personalutskottet	27
21. Anskaffningsbeslut för audiovisuell teknik för sammanträdesrum i kommunhuset	28
22. Ändrad införandetid av allmänna bestämmelser för VA samt taxekonstruktion och taxebilaga	29
23. Remissyttrande över aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst och elförsörjning	31
24. Anmälningssärende; bygg- och miljönämndens verksamhetsplan för 2024	32
25. Anmälningssärende; barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2024	33
26. Anmälningssärende; individ- och familjenämndens verksamhetsplan för 2024	34
27. Anmälningssärende; vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2024	35
28. Anmälningssärende; kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan för 2024	36
29. Anmälningssärende; Redovisning av obesvarade motioner	37
30. Anmälningssärende; Redovisning av medborgarmotioner	38
31. Anmälningssärende, Redovisning av ej verkställda gynnande beslut andra kvartalet 2023	42
32. Anmälningssärende, plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026	43
33. Anmälningssärende; Räddningsnämndens delårsuppföljning per augusti 2023	44

Kommunstyrelsen

34. Delegationsbeslut	45
35. Anmälningssärenden från bolag, stiftelser etc. Bokmärket är inte definierat.	Fel!
36. Anmälningssärenden från nämnder	46
37. Anmälningssärenden, rapporter med mera	47
38. Information från förvaltningen	48
K1. 11.25- 11.35 Peter Nyberg	

Kommunstyrelsen

1. Val av justerare

2. Fastställande av föredragningslista

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

3. Information från Individ- och familjenämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från individ- och familjenämnden.

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

4. Information från Vård- och omsorgsnämnden

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från vård- och omsorgsnämnden-

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

5. Information från Gästrike Vatten AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen har tagit del av informationen.

Ärendebeskrivning

Information i aktuella frågor från Gästrike Vatten AB.

Kommunstyrelsen

KS-2023-158

6. Ansökan om anskaffning, Prästgårdshöjden 2024.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för projekt Prästgårdshöjden. Förvaltningen får delegation att hantera eventuella oförutsedda kostnader motsvarande 10%. Budgetutrymmet belastar kommunstyrelsens exploateringspost.

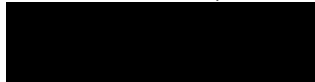
Ärendet ska återrapporteras till tekniskt utskott innan tilldelningsbeslut.

Ärendebeskrivning

Förvaltningen har påbörjat den projektering som ska utgöra underlag till upphandling av entreprenad. Projekteringen förväntas vara klar till slutet av året med innebörden att upphandling av entreprenad kan initieras tidigt 2024.

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Krister Carlsson

Kommunstyrelsen

KS-2023-400

7. Antagande av lokalförsörjningsplan 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar lokalförsörjningsplan 2023.

Ärendebeskrivning

Syftet med lokalförsörjningsplanen är att ge en helhetsbild över kommunens totala nyttjande av lokaler. Planen ska också ge en samlad bild av de behov som kärnverksamheterna har för sina verksamheter och redovisa förändrade behov av lokaler under planperioden. Målet är att lokalförsörjningsplanen ska fungera som ett beslutsunderlag för kommunens kommande investeringar och åtgärdsinsatser avseende lokalanpassningar.

Beslutsunderlag

Lokalförsörjningsplan 2023

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Erik Kjellberg, Ulf Andersson

Kommunstyrelsen

KS-2023-754

8. Anskaffningsbeslut för avfallskärl kommunala fastigheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för projektet Avfallskärl kommunala fastigheter med delegation till förvaltningen att hantera eventuella oförutsedda kostnader motsvarande 10 % av framtagna projektbudget.

Projektet finansieras genom omfördelning av medel inom investeringsram för 2023.

Ärendebeskrivning

Vid skydds rond och brandtillsyn på våra fastigheter har kommunen fått brandföreläggande på placering och val av avfallstunnor.

För att minska risken för brand behöver det köpas in avfallskärl anpassade med låsbara lock och en konstruktion för att minska brandrisk och skadegörelse men samtidigt fungera väl för nyttjaren.

Vid trånga utrymmen på skolgård behöver vissa kärl brandsäkras med brandisolering för att kunna stå i närheten av fastigheten, det är viktigt med närhet till avfallstunnor för kökspersonal som annars får en svår arbetssituation med krav på att byta kläder innan de kan lämna sina sopor.

Ett första köp nu gör att vi hinner testa och känna oss för hur avfallskärnen fungerar praktiskt för all berörd personal, kökspersonal, städpersonal och även för de som tömmer kärnen.

Januari 2027 ska alla våra fastigheter erbjuda olika fraktioner vid varje fastighet.

Upphandling sker genom ADDA avtal.

Beslutsunderlag

Avfallskärl fastigheter

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Henrik Sundin, Thomas Tidstrand, Erik Kjellberg, Marie Berggren, Ulf Andersson

Sektor verksamhetsstöd; Sara Ersund, Mattias Nilsson

Kommunstyrelsen

KS-2023-720

9. Anskaffningsbeslut för anpassad skolgård Vretaskolan

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för projektet Anpassad skolgård Vretaskolan med delegation till förvaltningen att hantera eventuella oförutsedda kostnader motsvarande 10 % på framtagna projektbudget.

Projektet finansieras genom omfördelning av medel inom investeringsram för 2023.

Ärendet ska återrapporteras till tekniskt utskott innan tilldelningsbeslut.

Ärendebeskrivning

I dagsläget har inte alla elever tillgång till stimulerande lärmiljö i vår anpassade grundskola (Vretaskolan). Skolgården behöver få en ordentlig kvalitetshöjning och utformning för barnens bästa, skapa aktivitet och lekvärde efter bästa förmåga. För att stärka tillgängligheten och olika aktiviteter är behovet stort av att köpa in rätt anpassad utrustning för särskolan.

Avrop sker genom ADDA-avtal samt med ramavtalad markentreprenör.

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Henrik Sundin Erik Kjellberg, Marie Berggren, Ulf Andersson
Sektor bildning; Christina Stenhammar, Elisabeth Lindkvist, Malin Andersson
Sektor verksamhetsstöd; Sara Ersund, Mattias Nilsson

Kommunstyrelsen

KS-2023-756

10. Anskaffningsbeslut för utveckling av Öregrunds skolgård

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för projektet Utveckling Öregrunds skolgård. Förvaltningen får delegations att hantera eventuella oförutsedda kostnader motsvarande 10 % på framtagen projektbudget.

Projektet finansieras genom omfördelning av medel inom investeringsram för 2023.

Ärendet ska återrapporteras till tekniskt utskott innan tilldelningsbeslut.

Ärendebeskrivning

Idag saknas lekvärde, trygghet och attraktivt utformad skolgård, under år 2022 gjordes det en inventering och framtagning av Basic-plan för utformning av skolgårdarna. Barn- och utbildningsnämnden har behandlat ärendet 2023-02-16 § 15.

Skolgården kompletteras med lekutrustning och görs attraktiv, trygg och säker samt delvis tillgänglig. Framtagande av förslag på utveckling av skolgård har skett i samråd med rektor och berörd personal, samt driftpersonal.

Åtgärder

Ny lekutrustning ska köpas in och befintlig klätterlek och gunga ska rustas och flyttas från skolan i Snesslinge. Underhållsjustering av asfalt och plattläggning samt inköp av bänkar och pergola ska ske. Lekutrustning i Snesslinge plockas ned och rustas under höst/vinter 2023/2024, under tidig vår 2024 inköps lekutrustning m.m., uppförande av lekutrustning m.m. sker försommar och sommarlov 2024. Slutbesiktning sker strax innan skolstart hösten 2024.

Upphandling sker genom ADDA- avtal samt med ramavtalad markentreprenör.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag BUN 2023-02-16 § 15

Utformning skolgårdar Basic plan

Beslutet skickas till

Henrik Sundin

Christina Stenhammar

Elisabeth Lindkvist

Kommunstyrelsen

Erik Kjellberg

Marie Berggren

Ulf Andersson

Sara Ersund

Mattias Nilsson

Kommunstyrelsen

KS-2023-755

11. Anskaffningsbeslut för lekplatsutveckling Gimo och Alunda

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut för projektet Lekplatsutveckling Gimo och Alunda med delegation till förvaltningen att hantera eventuella oförutsedda kostnader motsvarande 10 % på framtagna projektbudget.

Projektet finansieras genom omfördelning av medel inom investeringsram för 2023 och 2024.

Ärendet ska återrapporteras till tekniskt utskott innan tilldelningsbeslut.

Ärendebeskrivning

Kommunen har idag många slitna, farligt utformade och med litet lekvärde, förvaltningen önskar långsiktigt utveckla kommunens lekmiljöer, göra dessa attraktiva, säkra samt tillgängliga. Avrop sker från ADDA- avtal samt med ramavtalad markentreprenör.

Beslutsunderlag

Lekplatsutveckling

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Henrik Sundin, Erik Kjellberg, Marie Berggren, Ulf Andersson
Sektor verksamhetsstöd; Sara Ersund, Mattias Nilsson

KS-2011-111

12. Yttrande över SKB:s begäran om tillstånd enligt miljöbalken till ett slutförvar för använt kärnbränsle

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar yttrande över SKB:s begäran om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Yttrandet översänds till Mark- och miljödomstolen. (Bilaga).

Ärendet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) ansökte i mars 2011 om tillstånd enligt miljöbalken till verksamhet vid anläggningar som ingår i ett sammanhängande system för slutförvaring för använt kärnbränsle och kärnavfall (mål M 1333-11). I det sammanhängande systemet ingår ett slutförvar för använt kärnbränsle (Kärnbränsleförvaret) i Forsmark. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrkte verksamheten i oktober 2020 och i januari 2022 meddelade regeringen tillåtlighet för verksamheten.

I och med regeringens tillåtlighetsbeslut lämnades ärendet åter till mark- och miljödomstolen för tillståndsprövning. Den 30 juni 2023 lämnade SKB in en begäran om tillstånd till mark- och miljödomstolen innehållande bland annat yrkanden och förslag till villkor.

Yttrande över SKB:s yrkanden och villkorsförslag ska, efter att Östhammars kommun beviljats anstånd, lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 26 oktober 2023.

Beslutsunderlag

Förvaltningens förslag till yttrande

Underlagen i tillståndsprövningen är tillgänglig via SKB:s hemsida: <https://skb.se/projekt-for-framtiden/karnbransleforvaret/vara-ansokningar/>

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Mark- och miljödomstolen [REDACTED]

SKB [REDACTED]

Advokat Malin Wikström [REDACTED]

Chef Verksamhet Växande kommun Marie Berggren

Handläggare Anna Bergsten

Kommunstyrelsen

KS-2023-274

13. Yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förvaltningens förslag till yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret. Yttrandet översänds till Mark- och miljödomstolen. (Bilaga)

Ärendet justeras omedelbart.

Ärendebeskrivning

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade den 30 juni 2023 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret i Forsmark (mål M 4842-23). SKB lämnade samtidigt även in en begäran om tillstånd enligt miljöbalken till det sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall som Kärnbränsleförvaret ingår som en del av. Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrkte Kärnbränsleförvaret i oktober 2020 och i januari 2022 meddelade regeringen tillåtlighet för verksamheten.

I den här aktuella ansökan uppger SKB att de under det fortsatta arbetet med planeringen av Kärnbränsleförvaret identifierat behov av att genomföra vissa ytterligare åtgärder och verksamheter som inte tidigare ingått i prövningen och därmed inte omfattas av regeringens tillåtlighetsbeslut. De tillkommande åtgärderna och verksamheterna är bland annat deponering av bergmassor och uppförande och drift av en anläggning för betongtillverkning.

Yttrande över SKB:s ansökan ska, efter att Östhammars kommun beviljats anstånd, lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 26 oktober 2023.

Beslutsunderlag

Förvaltningens förslag till yttrande

Ansökningshandlingarna är tillgängliga via SKB:s hemsida: <https://skb.se/projekt-for-framtiden/karnbransleforvaret/vara-ansokningar/ansokningshandlingarna/ansokan-om-vissa-atgarder-och-verksamheter-vid-karnbransleforvaret/>.

Beslutet skickas till

Mark- och miljödomstolen

SKB

Advokat Malin Wikström

Chef Verksamhet Växande kommun Marie Berggren

Handläggare Anna Bergsten

KS-2023-715**14. Egenutvärdering som stöd inför framtagande av internkontrollplan 2024 för kommunstyrelsen****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen uppdrar förvaltningen att ta fram utkast till internkontrollplan för 2024 med stöd av nämndens egenutvärdering.

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i arbetet att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar organisationen att nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt 6 kap. 6 § Kommunallagen ansvarar nämnden för att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. Nämnden ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när skötseln av en kommunal angelägenhet med stöd av 10 kap. 1 § har lämnats till någon annan. Syftet med den interna kontrollen är att säkra en effektiv förvaltning och att undvika att det begås allvarliga fel. En god intern kontroll ska således bidra till att ändamålsenligheten i verksamheten stärks och att den bedrivs effektivt och säkert.

Kommunstyrelsen har till följd av sin uppsiktsplikt över kommunens nämnder tagit fram ett reglemente för intern kontroll (KF § 82/2010). Reglementet förklarar vilket ansvar nämnderna har för sin egen interna kontroll. Nämnden ska årligen ta fram och besluta om en plan för kommande års interna kontroll. Planen och det arbete som ska genomföras enligt planen är nämndens sätt att möta lagens krav och de krav som formulerats i kommunstyrelsens reglemente.

Det första steget i framtagande av en internkontrollplan är genomförandet av en egenutvärdering där samtliga ledamöter och ersättare besvarar en enkät innehållande 12 frågor. Enkäten besvaras på nämndsammanträdet där kvalitetsutvecklare bistår och svarar på eventuella frågor. Syftet med enkäten är att få en indikation inom vilka områden som nämnden anser att det finns större eller mer allvarliga risker.

Beslutsunderlag

Enkät för egenutvärdering

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Kommundirektör
Sektorchef samhälle och verksamhetsstöd
Utveckling
Kansli
Revisionen

KS-2023-729

15. Antagande av risk- och sårbarhetsanalys (RSA)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar risk- och sårbarhetsanalysen i sin helhet för perioden 2023-2027.

Ärendebeskrivning

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska kommuner och regioner minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och regioner skall analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive region och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Östhammars kommun ska senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunfullmäktige ställa samman och rapportera resultatet av sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalys till Länsstyrelsen.

Målen med Östhammars kommuns risk- och sårbarhetsanalys bygger på överenskommelse om kommunernas krisberedskap mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och Landsting (SKL). Sveriges kommuner och regioner (SKR) har ersatt tidigare benämning SKL. Överenskommelsen mellan MSB och SKR förlängs och justeras att gälla till och med 31 december 2023.

Beslutsunderlag

Publik del av RSA bifogas.

Komplett handling på bordet. Sekretesshandling enligt OSL 18:31.

Beslutet skickas till

Beredskapssamordnare Fredrik Nyman

Beredskapssamordnare Elin Fogelström

Kommunstyrelsen

KS-2023-531

16. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för kommunstyrelsens verksamheter

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för kommunstyrelsens verksamheter.

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell lämnas delårsrapport för kommunstyrelsens verksamheter per 2023-08-31. Till delårsrapporten upprättas även en prognos för helåret 2023.

I rapporten beskrivs kommunstyrelsens verksamheter under perioden, samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi. Vidare redogörs för verksamheternas ekonomiska resultat per 2023-08-31, samt en investeringsredovisning. En överblick ges av väsentliga förhållanden för kommunstyrelsens verksamheter.

Det ekonomiska utfallet för perioden samt helårsprognos 2023 sammanställs och kommenteras i avsnitt 4. Investeringsutfallet redovisas i avsnitt 5.

Beslutsunderlag

Delårsrapport per 2023-08-31 för kommunstyrelsens verksamheter

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef
Mattias Nilsson, budgetansvarig
Fredrik Hübinette, kvalitetsutvecklare
Fredrik Borgelin, redovisningsansvarig
Kommundirektör
Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

KS-2023-531

17. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för Östhammars kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för Östhammars kommun.

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell lämnar Östhammars kommun delårsrapport per 2023-08-31. Till delårsrapporten upprättas även en prognos för helåret 2023.

Bifogat återfinns kommunstyrelsens förslag till delårsrapport för Östhammars kommun. I rapporten redogörs för verksamhetens ekonomiska resultat och ställning per 2023-08-31, samt en investeringsredovisning. Vidare beskrivs kommunens verksamhet under perioden, samt hur och om de av fullmäktige beslutade målen har uppnåtts. En överblick ges av väsentliga förhållanden för kommunorganisationen.

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen i delar har uppnått god ekonomisk hushållning per delåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. Av de finansiella målen har ett av tre uppnåtts per delåret. För verksamhetsmålen med betydelse för god ekonomisk hushållning har samtliga tre uppnåtts per delåret. För helåret 2023 är prognosen att måluppfyllelsen kommer att vara densamma som vid utgången av augusti 2023.

Det ekonomiska resultatet för perioden är ett överskott på 44,5 mnkr vilket är 29,4 mnkr bättre än periodens budgeterade resultat. För helåret prognosticeras ett överskott om 43,1 mnkr vilket är 20,5 mnkr bättre än budgeterat resultat.

Beslutsunderlag

Delårsrapport per 2023-08-31 för Östhammars kommun

Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till

Sofia Tolstoy, ekonomichef

Fredrik Borgelin, redovisningsansvarig

Mattias Nilsson, budgetansvarig

Fredrik Hübinette, kvalitetsutvecklare

Kommundirektör

Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

Kommunstyrelsen

KS-2023-531

18. Delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för BUN, IFN, VON, BMN samt KFN

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna delårsrapport per 2023-08-31 samt helårsprognos 2023 för barn- och utbildningsnämnden, individ- och familjenämnden, vård- och omsorgsnämnden, bygg- och miljönämnden samt kultur- och fritidsnämnden.

Ärendebeskrivning

I enlighet med beslutad styrmodell sammanställer och rapporterar kommunstyrelsen delårsrapporter för kommunens nämnder till kommunfullmäktige. I delårsrapporterna finns även prognoser för helåret 2023 för respektive nämnd.

I rapporterna beskrivs nämndernas verksamheter under perioden, samt måluppfyllelsen för de av fullmäktige beslutade målen avseende verksamhet och ekonomi. Vidare redogörs för nämndernas ekonomiska resultat per 2023-08-31, samt investeringsutfallet. En överblick ges av väsentliga förhållanden för varje nämnd.

Bygg- och miljönämndens rapport är beslutad av nämnden. Övriga har passerat respektive nämnds arbetsutskott. Innan kommunstyrelsens arbetsutskott den 10 oktober har barn- och utbildningsnämnden, vård- och omsorgsnämnden och kultur- och fritidsnämnden haft nämnd, medan individ- och familjenämnden har nämnd 11 oktober, innan utskick till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Delårsrapport per 2023-08-31 för BUN
Delårsrapport per 2023-08-31 för IFN
Delårsrapport per 2023-08-31 för VON
Delårsrapport per 2023-08-31 för BMN
Delårsrapport per 2023-08-31 för KFN
Protokollsutdrag BMN 2023-09-20 §132
Protokollsutdrag IFN 2023-10-11 § 131
Protokollsutdrag VON 2023-10-04 § 110
Protokollsutdrag BUN 2023-10-05 §117
Protokollsutdrag KFN 2023-10-04 § 72

Beslutet skickas till

Fredrik Hübinette, kvalitetsutvecklare
Mattias Nilsson, budgetansvarig
Fredrik Borgelin, redovisningsansvarig

Kommunstyrelsen

Kommundirektör
Ekonomichef
Sektorchefer (bildning, omsorg, samhälle, verksamhetsstöd)

Kommunstyrelsen

KS-2023-714

19. Godkännande av uppföljningsrapport avseende intern kontroll tertial 2 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna uppföljningsrapporten av intern kontroll för tertial 2. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Intern kontroll är ett stöd i nämndens arbete att förebygga, upptäcka och åtgärda fel och brister som hindrar att nämnden kan nå sina mål på ett säkert och effektivt sätt.

Enligt kommunallagen ansvarar nämnderna för att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Nämnden har beslutat om en internkontrollplan bestående av en risk- och väsentlighetsbedömning som visar de mest väsentliga riskerna samt aktiviteter, preventiva såväl som upptäckande, som ska möta dessa risker.

Denna uppföljningsrapport redogör hur förvaltningen arbetat med dessa aktiviteter under årets åtta första månader.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsen - Uppföljningsrapport Intern kontroll T2

Underlag till uppföljningsrapport

Beslutet skickas till

Kommundirektör Peter Nyberg
Sektorchef samhälle Ulf Andersson
Utveckling
Kansli
Revisionen

Kommunstyrelsen

KS-2023-762

20. Beslut om upphävandet av personalutskottet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen upphäver personalutskottet från och med 1 november.

Personalutskottets delegationer övertas av arbetsutskottet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen är ansvarig för att leda, samordna och utveckla arbetsgivarpolitiken inom kommunen. Kommunstyrelsens personalutskott instiftades 2020 för att samla kommunstyrelsens arbetsgivarfrågor i ett beredande utskott. På KS 2022-10-25 § 213 valdes personalutskottet på en mandattid på ett år.

När personalutskottet upphävs kommer ärenden som rör arbetsgivarpolitik behandlas i kommunstyrelsens arbetsutskott. Arbetsutskottet övertar även de delegationer som tidigare tillhört personalutskottet.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens delegationsordning

Beslutet skickas till

HR-chef
Kommunsekreterare

KS-2023-758

21. Anskaffningsbeslut för audiovisuell teknik för sammanträdesrum i kommunhuset

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fattar anskaffningsbeslut gällande inköp och installation av mötesteknik till kommunhusets sammanträdesrum.

Projektkostnaden hanteras inom ramen för investeringsbudget 2023.

Ärendebeskrivning

Kommunhusets mötesrum har idag både varierande, otillgänglig och icke fungerande audiovisuell teknik (AV-teknik).

Beslutet omfattar inventering, införskaffning och montering av ändamålsenlig enkel och enhetlig teknik till alla mötesrum.

Budgeten för investering inryms i Projekt Kommunhuset Östhammar, projektnummer 6436.

Serviceavtal går att teckna med ramavtalsleverantören.

Tidsplan för färdigställande är 2024-02-01, beroende på när startbesked kan ges.

Ansvarig för mötesrummens utrustning föreslås lokalansvarige på Fastighetsenheten.

Beslutet skickas till

Sektor samhälle; Linda Johansson Alvärn, Erik Kjellberg

Sektor verksamhetsstöd; Mattias Nilsson

KS-2023-40

22. Ändrad införandetid av allmänna bestämmelser för VA samt taxekonstruktion och taxebilaga

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att ändra tidpunkt för införandet av nya allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning, taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och taxebilaga för Östhammar kommun från 1 januari 2024 till 1 januari 2025.

Ärendebeskrivning

Östhammars kommunfullmäktige beslutade 1 mars 2022 om Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga att gälla från och med 1 januari 2024 för Östhammar kommun efter förslag från Gästrike Vatten AB:s styrelse.

Införandedatumet föreslås flyttas fram till den 1 januari 2025. Förlängd tid ger bättre möjligheter att genomföra kommunikationsinsatser och ge tillräcklig tid för kunderna att göra eventuella Anpassningar. Parallellt pågår arbete med att omvandla nuvarande taxekonstruktion till den nya.

Bakgrund

I december 2021 togs beslut i Gästrike vatten AB:s styrelse om att föreslå fullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommun besluta att nya Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga skulle gälla från 1 januari 2024 för Östhammar kommun men från 1 januari 2023 för övriga kommuner. Orsaken till olika införandedatumet berodde på att för Östhammar kommun innebar förslaget en helt ny Taxekonstruktion och tid behövs för att kunna göra förberedelser och genomföra kommunikationsinsatser med kunderna. För Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner innebar det endast marginella förändringar för kunderna.

Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) reglerar VA-huvudmannens och VA-abonentens (fastighetsägare) rättigheter och skyldigheter gentemot varandra. Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner har bestämmelser (ABVA) per kommun, texterna är likalydande och är den text som föreslås bli den gemensamma. Östhammar kommun har en egen ABVA som nästan är identiskt med den som övriga kommuner har, vilket gör att de nya bestämmelserna innebär små justeringar och inte några förändringar för kunderna.

Taxekonstruktion och Taxebilaga anger hur de olika tjänsternas avgift ska beräknas och ska vara lika inom koncernen. Däremot är avgiftsnivån för VA olika i varje kommun utifrån de

Kommunstyrelsen

förutsättningar som finns i just den kommunen. Beslut om nivåer tas separat och berörs inte av detta beslut.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag KF 2022-03-01 § 6

Protokoll från Gästrike Vatten styrelsemöte 2021-12-14

Beslutet skickas till

Östhammar Vatten AB

Gästrike Vatten AB

Kommunstyrelsen

KS-2023-718

23. Remissyttrande över aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst och elförsörjning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar remissyttrandet. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Östhammars kommun är remissinstans för promemorian *aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst och elförsörjning* FÖ2023/01488. Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget finns det skäl att mer skyndsamt vidta åtgärder som kan stärka det civila försvaret på vissa specifika områden. En sådan åtgärd är att skriva in individer som redan har tillräcklig kompetens för att kunna fullgöra civilplikt inom ett visst verksamhetsområde. För att detta ska vara möjligt måste civilplikten aktiveras genom ett regeringsbeslut.

Den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet är två samhällsviktiga områden som bedöms vara lämpliga för ett sådant skyndsamt förfarande. För att det ska vara möjligt att begränsa aktiveringen av civilplikten till dessa två områden behöver det göras en ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt. Vidare behöver Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ges rollen som så kallad bemanningsansvarig myndighet.

Östhammars kommun håller med Uppsala brandförsvaret om att räddningstjänsten är i behov av att kraftigt utöka krigsorganisationerna om tillräcklig förmåga ska finnas för att kunna hantera de uppgifter som åligger räddningstjänsterna i händelse av krig. Föreslagen aktivering av civilplikt för personer som redan har rätt grundkompetens är ett bra första steg i att öka denna förmåga.

Gällande aktivering av civilplikt inom elförsörjningsområdet har Östhammars kommun inga synpunkter.

Beslutsunderlag

Promemorian *Aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst inom och elförsörjningsområdet* FÖ2023/01488.

Remissyttrande

Beslutet skickas till

Beredskapssamordnare Elin Fogelström

Kommunstyrelsen

KS-2023-731

24. Anmälningsärende; bygg- och miljönämndens verksamhetsplan för 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit regler för budgetprocessen. Enligt dessa beslutar nämnden om sin verksamhetsplan efter att fullmäktige har beslutat om kommunens budget. När nämnden/kommunstyrelsen har fastställt sin verksamhetsplan anmäls ärendet till fullmäktige. Nämndernas verksamhetsplaner för år 2024 ska anmälas till fullmäktiges sammanträde 2023-11-07.

Verksamhetsplan för bygg- och miljönämnden föreligger.

Ärendets behandling

Bygg- och miljönämnden fastställde verksamhetsplanen för 2024 2023-09-20 § 131 och skickar beslutet till kommunstyrelsen och därefter till kommunfullmäktige att ta del av.

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2024 för bygg- och miljönämnden
Protokollsutdrag BMN 2023-09-20 § 131

KS-2023-731

25. Anmälningsärende; barn- och utbildningsnämndens verksamhetsplan för 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen. (Bilaga)

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit regler för budgetprocessen. Enligt dessa beslutar nämnden om sin verksamhetsplan efter att fullmäktige har beslutat om kommunens budget. När nämnden/kommunstyrelsen har fastställt sin verksamhetsplan anmäls ärendet till fullmäktige. Nämndernas verksamhetsplaner för år 2024 ska anmälas till fullmäktiges sammanträde 2023-11-07.

Verksamhetsplan för barn- och utbildningsnämnden föreligger.

Ärendets behandling

Barn- och utbildningsnämnden fastställde verksamhetsplanen 2023-10-05 §116.

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2024 för barn- och utbildningsnämnden
Protokollsutdrag BUN 2023-10-05 §116.

Kommunstyrelsen

KS-2023-731

26. Anmälningsärende; individ- och familjenämndens verksamhetsplan för 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit regler för budgetprocessen. Enligt dessa beslutar nämnden om sin verksamhetsplan efter att fullmäktige har beslutat om kommunens budget. När nämnden/kommunstyrelsen har fastställt sin verksamhetsplan anmäls ärendet till fullmäktige. Nämndernas verksamhetsplaner för år 2024 ska anmälas till fullmäktiges sammanträde 2023-11-07.

Verksamhetsplan för individ- och familjenämnden föreligger.

Ärendets behandling

Individ- och familjenämnden fastställde verksamhetsplanen 2023-10-11 § 132

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2024 för individ- och familjenämnden
Protokollsutdrag IFN 2023-10-11- § 132

Kommunstyrelsen

KS-2023-731

27. Anmälningsärende; vård- och omsorgsnämndens verksamhetsplan för 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit regler för budgetprocessen. Enligt dessa beslutar nämnden om sin verksamhetsplan efter att fullmäktige har beslutat om kommunens budget. När nämnden/kommunstyrelsen har fastställt sin verksamhetsplan anmäls ärendet till fullmäktige. Nämndernas verksamhetsplaner för år 2024 ska anmälas till fullmäktiges sammanträde 2023-11-07.

Verksamhetsplan för vård- och omsorgsnämnden föreligger.

Ärendets behandling

Vård- och omsorgsnämnden fastställde verksamhetsplanen 2023-10-04 § 110

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2024 för individ- och familjenämnden
Protokollsutdrag IFN 2023-10-04- § 110

Kommunstyrelsen

KS-2023-731

28. Anmälningsärende; kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan för 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige har antagit regler för budgetprocessen. Enligt dessa beslutar nämnden om sin verksamhetsplan efter att fullmäktige har beslutat om kommunens budget. När nämnden/kommunstyrelsen har fastställt sin verksamhetsplan anmäls ärendet till fullmäktige. Nämndernas verksamhetsplaner för år 2024 ska anmälas till fullmäktiges sammanträde 2023-11-07.

Verksamhetsplan för kultur- och fritidsnämnden föreligger.

Ärendets behandling

Kultur- och fritidsnämnden fastställde verksamhetsplanen 2023-10-04 § 73

Beslutsunderlag

Verksamhetsplan 2024 för kultur- och fritidsnämnden
Protokollsutdrag KFN 2023-10-04- § 73

Kommunstyrelsen

KS-2023-796

29. Anmälningssärende; Redovisning av obesvarade motioner

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Motioner som inte är färdigberedda ska redovisas vid kommunfullmäktiges andra sammanträde under hösten. Per oktober 2023 föreligger inga obesvarade motioner.

Motioner som besvaras på samma fullmäktigesammanträde som denna redovisning redovisas inte. Detsamma gäller motioner som väcks vid sammanträdet.

Kommunstyrelsen

KS-2023-795**30. Anmälningsärende; Redovisning av medborgarmotioner****Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunfullmäktige beslutade § 136/2017 att införa tjänsten medborgarmotion som ersätter de befintliga delaktighetstjänsterna medborgarförslag och namninsamling. Medborgarmotioner publiceras på kommunens webbplats för namninsamling. Om 1 % av de folkbokförda i kommunen skriver på lämnas medborgarmotionen för beredning. Om en medborgarmotion inte har fått underskrifter av 1 % av de folkbokförda efter sex månader plockas den ner.

Pågående namninsamlingar

KS-2023-797	Medborgarmotion, Ungdomsgård i Gimo
KS-2023-659	Medborgarmotion, Pendlarparkering i Östhammar för färd till Uppsala

Namninsamlingar som uppnått underskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda och lämnats till berörd nämnd och är under handläggning

KS-2023-557	Medborgarmotion, discogolfbana Östhammar
KS-2023-347	Medborgarmotion-Återställ Öregrunds fotbollsplan omgående
KS-2023-198	Medborgarmotion - Förslag till bestämda tider för fyrverkeri på nyårsafton
KS-2023-25	Medborgarmotion införa lämna själv-kort på våra återvinningscentraler
KS-2022-734	Medborgarmotion- Ny sporthall i Östhammar
KS-2022-728	Medborgarmotion- Rusta fotbollsplanen i Öregrund
KS-2021-804	Medborgarmotion - Ny badplats i Östhammar
KS-2021-630	Medborgarmotion om ny busshållplats
KS-2020-474	Medborgarmotion, Säker skolväg för barn

Kommunstyrelsen

KS-2020-359	Medborgarmotion. Fullständig cykelväg mellan Alunda-Gimo
-------------	--

Beslut fattade i nämnd sedan medborgarmotion infördes

KS-2018-782	Återinför dygnet-runt-bemanning på Östhammars brandstation
KS-2018-898	Återinför årskurs 4 och 5 på Ekeby skola
KS-2019-532	Gratis sommarlovsbusskort till alla skolungdomar
KS-2019-664	Inte avveckla nattis (barnomsorg på obekvämtid)
KS-2019-739	Gör Marinvägen i Östhammar till kommunal badplats
KS-2020-462	Barnomsorg i Hargshamn
KS-2020-78	In med Rättviksmodellen i Östhammars kommun!
KS-2020-349	En vacker, rolig och unik lekplats på Sjötorget
KS-2020-440	Rusta badplatserna i Sund och på Krutudden
KS-2020-522	Kanal till Öregrundsgrepen
KS-2020-575	Utegyms i Öregrund
KS-2021-292	Pumptrackbana i Österbybruk
KS-2022-725	Medborgarmotion- Studiero på Frösan
KS-2022-610	Medborgarmotion, gör Kristinelundskolan till en F5-skola

Kommunstyrelsen

Namninsamlingar som inte uppnått underskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda efter sex månader sedan medborgarmotion införts

KS-2018-198	Kommunen bör anställa en stadsarkitekt
KS-2018-816	Ändra styrelsesammansättningen i Östhammarshem
KS-2019-38	Förslag om lokalisering av nya förskolan i Östhammar
KS-2019-89	Utökad pendlarparkering i Alunda
KS-2020-348	Iordningställande av bouleplan på gammal lekplats
KS-2020-621	Farthinder vid Gimogatan-Kölingatan i Österbybruk
KS-2020-766	Säkrare trafiklösning vid Frösåkers- och Edsskolan i Östhammar
KS-2021-9	Namngivning av gränd i Östhammar
KS-2021-633	Medborgarmotion: Köpcentrum i Östhammar
KS-2021-632	Medborgarmotion om ny idrottshall
KS-2021-631	Medborgarmotion: Ökad åktid på skolbusskortet
KS-2021-803	Medborgarmotion - Bygg paintballbana
KS-2021-802	Medborgarmotion - Nya och flera padelhallar
KS-2021-801	Medborgarmotion - Ny skatepark
KS-2021-799	Medborgarmotion - Bättre badplatser
KS-2022-523	Medborgarmotion Cykel/ gångväg till Gimobadet
KS-2022-424	Medborgarmotion om tysta nätter
KS-2022-300	Medborgarmotion om Discogolfbana i Östhammar
KS-2022-724	Medborgarmotion- Rusta gräsplanen vid ishallen i Östhammar
KS-2022-723	Medborgarmotion- Sommarlovskort på buss
KS-2022-722	Medborgarmotion- Gratis inträde till idrottshallar

Kommunstyrelsen

KS-2022-720	Medborgarmotion- Graffitivägg
KS-2022-719	Medborgarmotion-Fler sommarjobb i kommunen
KS-2022-718	Medborgarmotion-Fler offentliga toaletter i kommunen
KS-2022-727	Medborgarmotion- Modernisera våra träffpunkter
KS-2022-726	Medborgarmotion- Utöka busstrafiken
KS-2022-733	Medborgarmotion- Snöröjning
KS-2022-732	Medborgarmotion- Generationspark på Sjötorget
KS-2022-731	Medborgarmotion- Rusta busshållplatsen vid Kavarövägen
KS-2022-730	Medborgarmotion- Förläng åktiden på skolbusskorten
KS-2022-729	Medborgarmotion- Utökad tid på busskorten

BeslutsunderlagMedborgarmotionerna finns tillgängliga via kommunens [webbplats](#).

Kommunstyrelsen

KS-2023-527

**31. Anmälningsärende, Redovisning av ej verkställda
gynnande beslut andra kvartalet 2023**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till Kommunfullmäktige (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut andra kvartalet 2023
Protokollsutdrag IFN 2023-10-11 § 129

Beslut skickas till

Individ- och familjenämnden

KS-2023-40

32. Anmälningssärende, plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Under våren 2023 har arbetet med att skapa en välfungerande och säker IT för medlemskommunerna genom det gemensamma arbetet med samsourcing, identitetshantering, kommunikationsplattform samt etablering av tjänstekatalog fortsatt med god progression. Detta arbete innebär ett skifte för medlemskommunerna från att ha hybrid- eller outsourcad IT-drift till den nya sourcingstrategin där kommunerna tagit nästa steg i att skapa en gemensam digital infrastruktur, vilket för IT-centrum innebär nya investeringar i teknik, utökade personalkostnader samt ett tydligare behov av mer specifika spetskompetenser. Etableringen av en gemensam tjänstekatalog utgör det första steget i en bredare tjänstifiering av IT-centrums stöd till medlemskommunerna, såväl inom de bastjänster som alla medlemskommunerna disponerar som upprättande av tilläggstjänster som respektive medlemskommun kan välja att nyttja utifrån deras enskilda behov och krav.

Beslutsunderlag

Protokollsutdrag IT-nämnden 2023-09-22 § 16 och § 17

Protokoll IT-nämnden 2023-09-22

Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 – 2026

Preliminär delårsrapport

Ärendets behandling

IT-nämnden föreslår 2023-09-22 § 17 kommunstyrelsen hemställa kommunfullmäktige (Tierps kommun) besluta att anta plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2022-2024.

Kommunstyrelsen

KS-2023-744

33. Anmälningsärende; Räddningsnämndens delårsuppföljning per augusti 2023

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Delårsuppföljningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Beslutsunderlag

Protokoll Räddningsnämnden 2023-09-27
Delårsuppföljning per augusti 2023

Ärendets behandling

Räddningsnämnden har beslutat 2023-09-27 § 86 att fastställa delårsuppföljningen per augusti 2023.

Kommunstyrelsen

KS-2023-203

34. Delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsdatum	Ärende	Beslutsfattare
2023.08.22	Ordförandebeslut, preliminära läns- och kommunal	Fabian Sjöberg (M)
2023.08.28	Ordförandebeslut, starta upp verksamhet för förråd och utrustning	Fabian Sjöberg (M)
2023-10-12	Beslut om insats som bekostas med integrationsmedel	Peter Nyberg

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet.

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-1

35. Anmälningssärenden från nämnder

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Protokoll eller övrig information från kommunens nämnder, inklusive gemensamma nämnder.

a) Minnesanteckningar ägarsamråd Gemensam Räddningsnämnd

Diarienummer: KS-2023-40-30

Minnesanteckningar från ägarsamråd med gemensam Räddningsnämnd 2023-09-08.

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

Dnr KS-2023-1

36. Anmälningssärenden, rapporter med mera

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Beslut från olika organ, rapporter och skrivelser som anmäls till kommunstyrelsen som information.

a) Aktuellt från Slutförvarsenheten

Diarienummer: KS-2023-xx

Rapport från Slutförvarsorganisationen för perioden 2023-10-03- 2023-11-28

Beslutsunderlag

Handlingarna publiceras separat i arbetsrummet

Kommunstyrelsen

KS-2023-1

37. Information från förvaltningen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen tar del av informationen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsen tar del av aktuell information.

LOKALFÖRSÖRJNINGSPÅN 2023-2032

ÖSTHAMMARS KOMMUN

Innehåll

Syfte och bakgrund.....	4
Lokalförsörjningsprocessen.....	4
Lokalförsörjningsplanens struktur.....	4
Lokalbeståndet	5
Befintligt lokalbestånd	5
Sammanfattning lokalinvesteringar och förändringar	6
Sektor Bildning	6
Sektor Omsorg.....	6
Sektor Samhälle.....	6
Lokalrevision Sektor Bildning	7
Förskoleverksamhet	7
Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande	7
Kapacitet och behovsbedömning.....	9
Teknisk status	9
Grundskoleverksamhet	11
Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande	12
Kapacitet och behovsbedömning.....	13
Teknisk status	13
Lokalrevision Sektor Omsorg.....	14
Särskilt boende - äldre.....	14
Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande	14
Kapacitet och behovsbedömning.....	15
Övriga boendeformer äldre.....	18
LSS.....	18
Gruppbostad LSS	18
Servicebostad LSS.....	19
Korttidsvistelse och korttidstillsyn LSS.....	19
Annan särskilt anpassad bostad, LSS.....	20
Daglig verksamhet	20
Pågående projekt	20
Kommande behov	21
Lokalrevision Sektor Samhälle - Attraktivitet	22
Nuläge och behov.....	22
Idrott- och aktivitetslokaler.....	22

Idrott- och aktivitetsanläggningar	24
Bad- och simanläggningar	26
Kulturhus	28
Bibliotek.....	29
Ungdomsgårdar	30
Lokalrevision Sektor Samhälle – Förvaltningslokaler	32
Nuläge kontorslokaler	32
Byggnader, antal platser, mötesrum och uppskattat nyttjande	33
Sammanfattning objekt med kontorsytor	34
Lokalkostnader	34
Verksamhet och behov.....	34

Syfte och bakgrund

Syftet med lokalförsörjningsplanen är att ge en bild av kommunens lokalutnyttjande och nuvarande samt framtida lokalbehov. Målet med lokalförsörjningsplanen är att den ska fungera som beslutsunderlag för kommunens kommande investeringar och åtgärdsinsatser avseende lokalanpassningar. Lokalförsörjningsplanen ger en övergripande sammanfattning av samtliga sektorers lokalrevisioner. Verksamhetslokaler där inga verksamheter bedrivs i har inte tagits med i planen, däremot behovsbilden har tagits fram för hela kommunen.

Lokalförsörjningsprocessen

Respektive sektor ska identifiera sina lokalbehov och förankra dessa politiskt i form av lokalrevisioner. Varje lokalrevision ska innehålla bedömning av befintliga lokalernas ändamålsenlighet. Lokalrevisionen ska innehålla bedömningar från verksamheten och fastighetsenheten. Verksamheten ska bedöma lokalens ändamålsenlighet utifrån verksamhetens förutsättningar och fastighetsenheten ska bedöma utifrån fastighetstekniska förutsättningar. Fastighetsenheten ska sammanställa lokalrevisionerna och utarbeta ett förslag till lokalförsörjningsplan. Slutgiltig lokalförsörjningsplan fastställs av kommunstyrelsen.

Lokalförsörjningsplanens struktur

Lokalförsörjningsplanen är strukturerad utifrån förvaltningens indelning av sektorer.

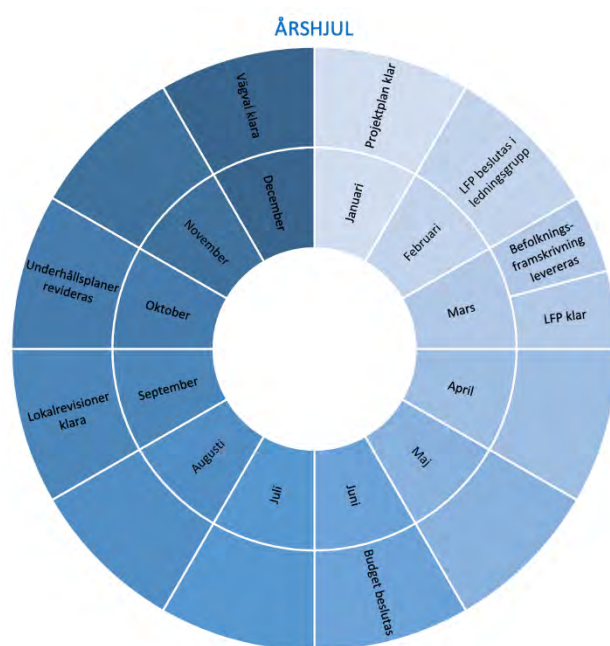
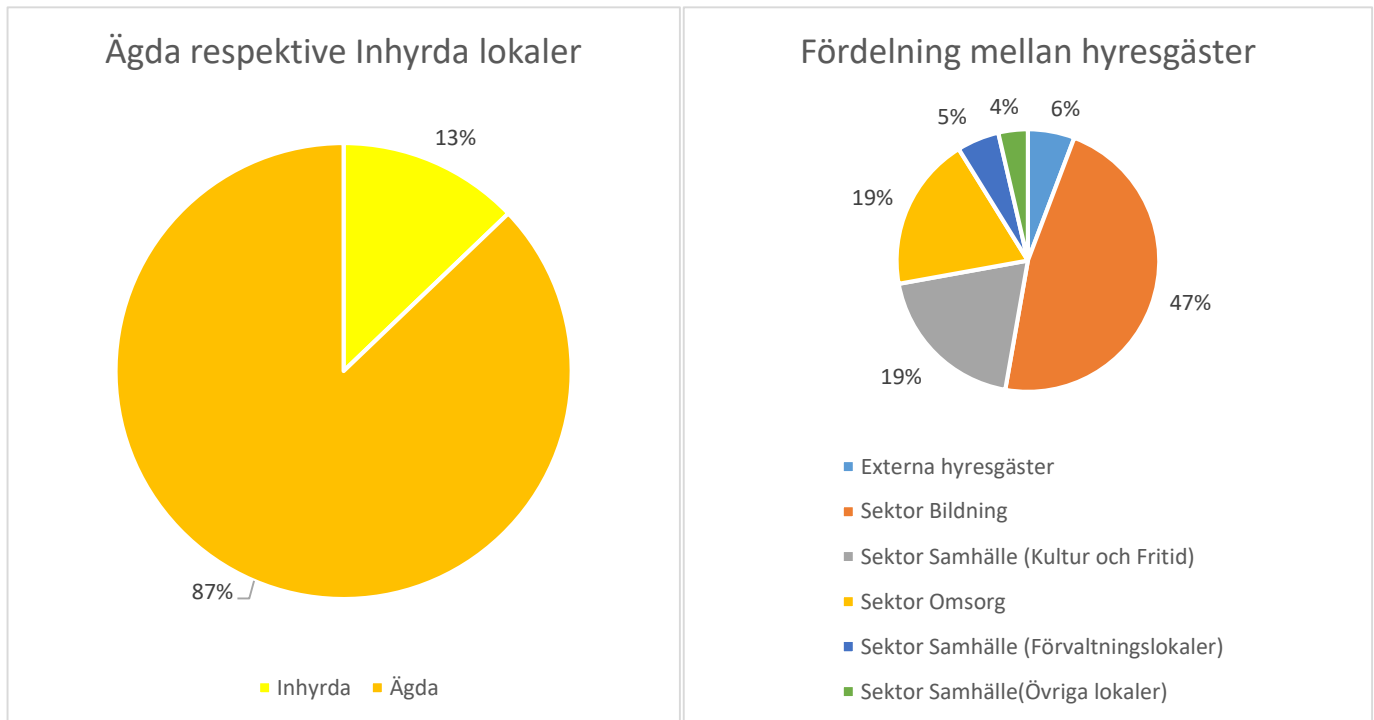
Sektorerna är:

- Sektor Bildning
 - Förskoleverksamhet
 - Grundskoleverksamhet
- Sektor Omsorg
- Sektor Samhälle
 - Attraktivitet
 - Förvaltningslokaler

Lokalbeståndet

Befintligt lokalbestånd

Kommunens lokalbestånd uppgår till cirka 167 643 kvadratmeter bruttoarea varav 21 542 kvadratmeter utgörs av inhyrda lokaler.

Sammanfattning lokalinvesteringar och förändringar

Sektor Bildning

- Avveckling av paviljonger vid Logårdens förskola och Tomtberga förskola samt utflytt från Mariebergs förskola, pågår
 - Tillträde nya förskola Fröet
- Avveckling Furustugans förskola 2025
 - Tillträde nya förskola Myran
- Ny förskola Alunda 2028 (Förstudie 2024)
 - Utöka kapaciteten för att tillgodose behov utav exploatering av Alunda
- Tillbyggnation för att utöka kapaciteten och ersätta paviljongslösningen Olandsskolan(Förstudie 2024)
- Reinvestering i Skutans förskola 2028
- Ny förskola Gimo 2028 (Förstudie 2024)
 - Avveckling av Rubinens förskola samt paviljongen vid Diamantens förskola och bygga ny förskola
 - Alternativ reinvestering i både förskolor och utbyggnad av Diamantens förskola för att öka kapaciteten
- Ny förskola Östhammar 2028 (Förstudie 2024)
 - Avveckling av Tomtberga förskola och bygga ny förskola
 - Alternativ reinvestering och utbyggnad av Tomtberga förskola för att öka kapaciteten

Sektor Omsorg

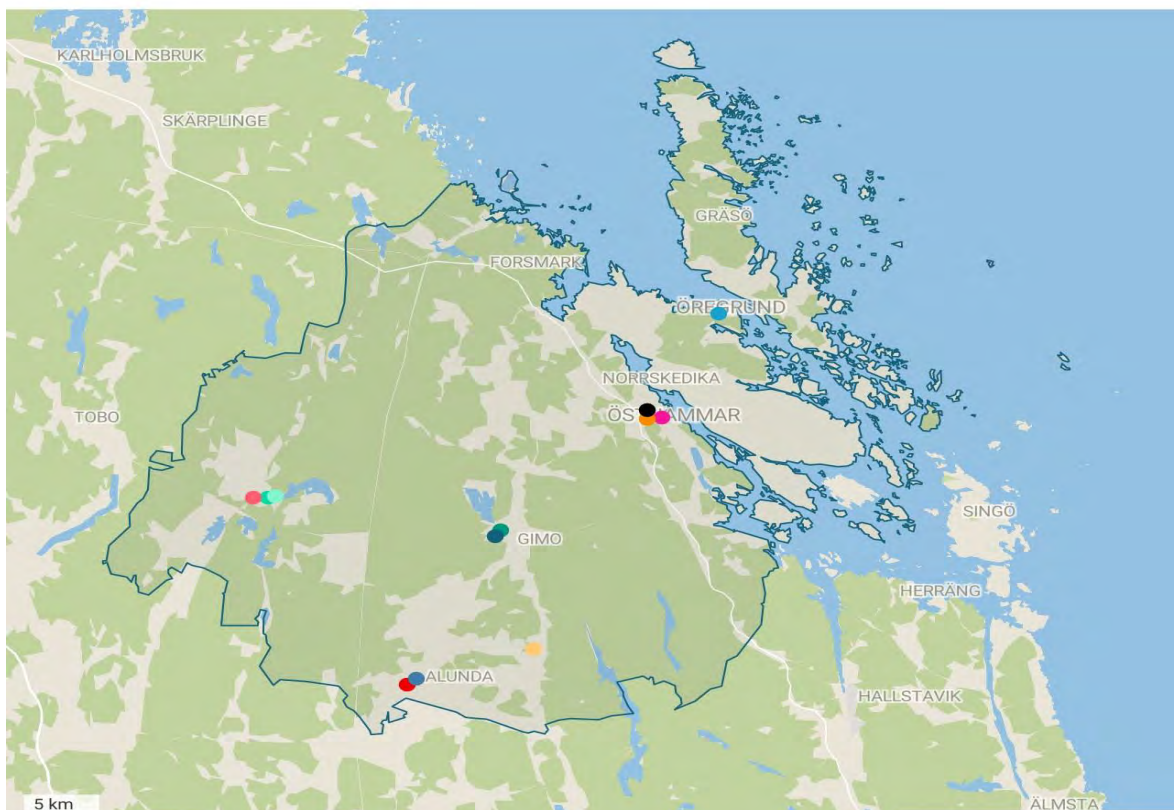
- Förstudie för framtida behov av särskilt boende (2025)
- Nytt äldreboende 2030 (Förstudie 2025)
 - Nytt äldreboende i kommunen för att öka kapaciteten
 - Alternativ ut- eller ombyggnation av någon av befintliga lokaler för att öka kapaciteten med 50 platser

Sektor Samhälle

- Avveckling av Stångörsgatan 1 ("Vinkelboda", Förstudie 2023)

Lokalrevision Sektor Bildning

Förskoleverksamhet

Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande

Östhammars kommun har tolv förskolor där samtliga bedrivs i kommunal regi. Utöver förskolor finns två pedagogiska omsorgsverksamheter som bedrivs i kommunal regi och sex pedagogiska omsorgsverksamheter som bedrivs av fristående aktörer. Paviljonger ska endast användas i akuta situationer och befintliga paviljongslösningar kommer att avvecklas snarast möjligt.

	Förskola	Antal barn VT 2023	Platser i paviljong	Paviljonger
Kommunala förskolor	Alma förskola	103	20	1
	Diamantens förskola	80	34	1
	Ekeby förskola	28		0
	Ekens förskola	67		0
	Furustugans förskola	124		0
	Granens förskola	51		0
	Logårdens förskola	85		0
	Mariebergs förskola	68		0
	Mineralens förskola	67		0
	Rubinens förskola	71		0
	Skutans förskola	82		0
	Tomtberga förskola	85		0
	<i>Total Kommunala förskolor</i>	911		2
Kommunal pedagogiska omsorg	Verksamhet i Alunda	10		-
	<i>Total antal platser</i>	10		-
Fristående verksamheter	Sjöstjärnorna, Norrskedika	10		-
	Myrasgård, Snesslinge	2		-
	Sjöstjärnorna, Öregrund	11		-
	Tomtebobarnen	28		-
	Smederna	14		-
	Bruksbarnen i Vått o Torrt	25		-
	Sjöstjärnorna Hökhuvud/Valö	15		-
	<i>Total Fristående pedagogiska omsorgsverksamheter</i>	105		-

Område	Kommunal Förskola
Alunda	Alma förskola
	Ekeby förskola
	Furustugans förskola
Gimo	Diamantens förskola
	Rubinens förskola
Öregrund	Skutans förskola
Österbybruk	Ekens förskola
	Granens förskola
	Mineralens förskola
Östhammar	Logårdens förskola
	Mariebergs förskola
	Tomtberga förskola

Kapacitet och behovsbedömning

I Östhammars kommun förväntas antalet 1-5 åringar öka med omkring 380 barn till år 2032.

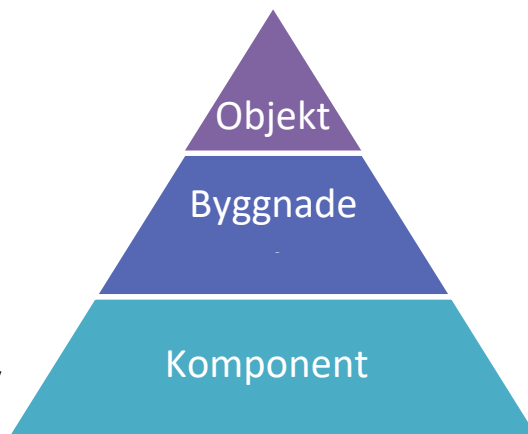
I tabellen nedan ses det prognosticerade behovet av förskoleplatser fram till 2032. Antalet för år 2023 avser antalet inskrivna barn i maj månad samma år. Antalet för övriga år baseras på befolkningsprognos för Uppsala län 2022-2050 samt tillväxt från pågående och planerade exploateringsprojekt.

Antal 1-5 åringar per ort											
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Östhammar	Kapacitet	360	360	360	360	360	360	360	360	360	360
	Behov	348	356	350	365	383	396	407	418	433	448
Öregrund	Kapacitet	114	114	114	114	114	114	114	114	114	114
	Behov	81	78	80	82	80	82	82	82	82	82
Gimo	Kapacitet	205	205	205	205	205	205	205	205	205	205
	Behov	187	182	190	193	195	208	213	220	226	234
Alunda	Kapacitet	276	276	276	276	276	276	276	276	276	276
	Behov	269	276	277	304	323	352	371	394	423	452
Ekeby	Kapacitet	34	34	34	34	34	34	34	34	34	34
	Behov	22	21	22	20	23	22	22	22	22	22
Österbybruk	Kapacitet	253	253	253	253	253	253	253	253	253	253
	Behov	194	198	200	201	211	221	227	233	241	249

Teknisk status

Objektens tekniska status består av dels byggår för varje ingående byggnad, dels utifrån teknisk livslängd för byggnadens komponenter. Det innebär att varje komponent beräknas enskilt. Sammanställningen av dessa beräkningar ger byggnaden en teknisk status. Byggnadens tekniska status sammanställs i sin tur för att ge objektet en övergripande teknisk status utifrån byggår och komponenters tekniska status.

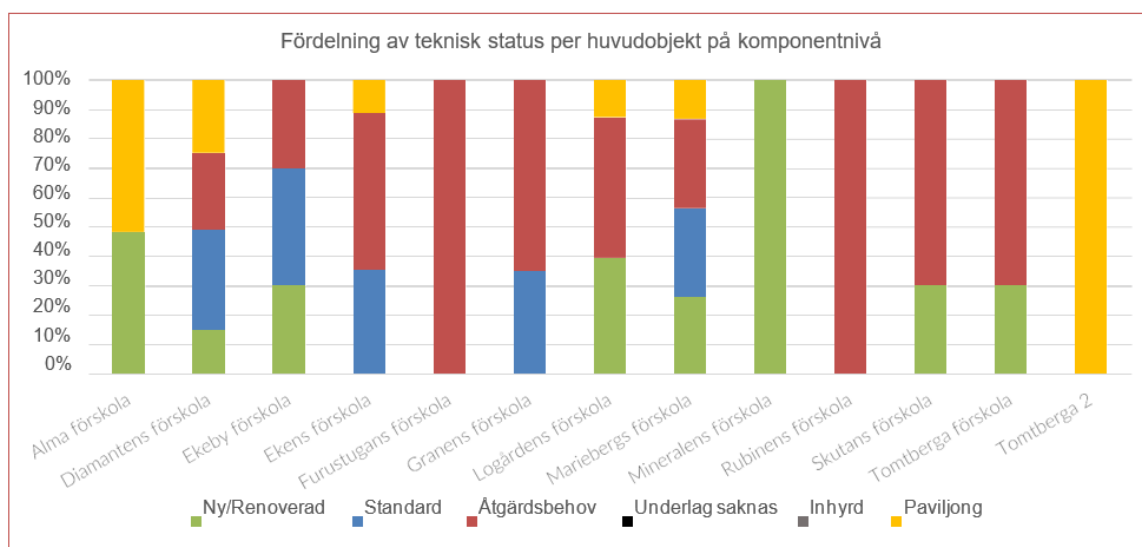
Den tekniska statusen är viktigt för prioritering av investeringar. I samband med framtagandet av denna lokalrevision har fastighetsenheten gjort en bedömning av den tekniska statusen för objekt inom förskoleverksamheten. Bedömningen har gjorts utifrån byggnadsår, komponentredovisning, ytor och historiska underhållsåtgärder såsom komponentbyten. Komponenterna vägs sedan mot den %-andel de utgör enligt komponentavskrivnings-modellen för att få fram en genomsnittlig tekniskt status för byggnaden som helhet.

Komponent	Avskrivningstid(år)	%-andel
Stomme och grund	50	35%
Värme	30	10%
Ventilation	20	15%
Fönster	30	5%
Yttertak	40	5%
Övrigt	20	30%

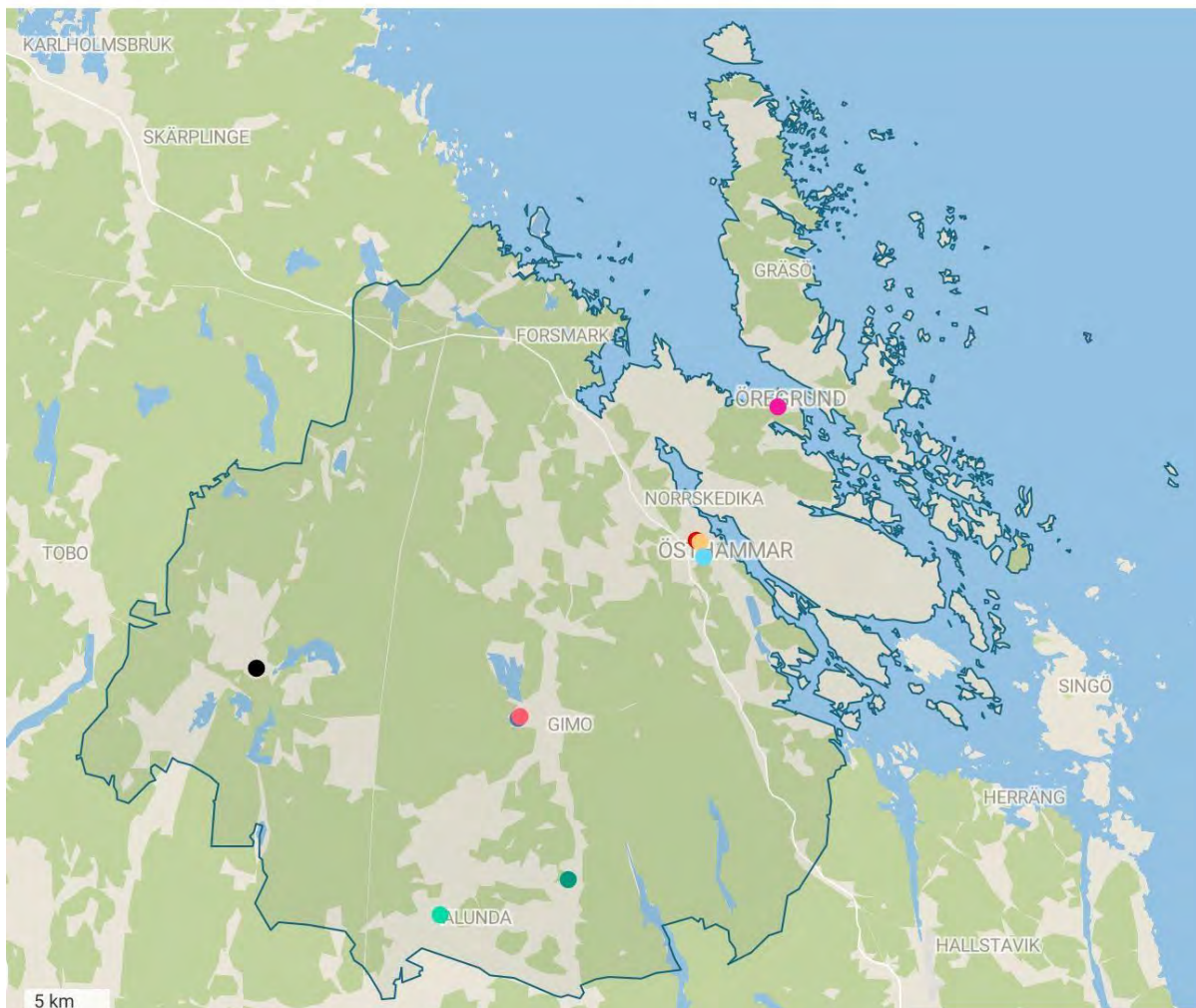
Utifrån dessa faktorer har nedan kategorisering gjorts för samtliga byggnader:

- Komponenter där mindre än 20% av avskrivningstiden passerat kategoriseras som "Ny/Renoverad". Detta gäller även om det inte har utförts omfattande renoveringar i objekten de senaste åren. Dessa komponenter anses inte ha några större behov av åtgärder eller planerat underhåll.
- Komponenter där 20-85% av avskrivningstiden passerat kategoriseras som "Standard". Dessa objekt anses vara fullt funktionella, men kan ha ett större underhållsbehov och även ett investeringsbehov under kommande tid.
- Komponenter där avskrivningstiden passerat 85% kategoriseras som komponenter med "Åtgärdsbehov". Dessa objekt har redan uppnått sin tekniska livslängd eller når denna inom en kortare period. Detta tolkas som att byggnaden redan är i behov av omfattande åtgärder.

Grundskoleverksamhet

- Östhammar kommun
- Ekeby skola
- Kristinelundsskolan
- Vallonskolan
- Öregrunds skola
- Edsskolan
- Frösåkersskolan
- Olandsskolan
- Vretaskolan
- Österbyskolan

Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande

Östhammars kommun har totalt nio grundskolor där samtliga bedrivs i kommunal regi. I Vretaskolan finns även grundsärskola. Paviljonger ska endast användas i akuta situationer och befintliga paviljongslösningar kommer att avvecklas snarast möjligt.

	Grundskola	Antal Elever VT 2023	Antal platser i paviljong
Kommunala grundskolor	Edsskolan F-3	211	
	Ekeby skola F-3	32	
	Frösåkersskolan 4-9	527	
	Kristinelundsskolan F-3	97	
	Olandsskolan F-9	563	200
	Vallonskolan 4-9	234	
	Vretaskolan F-3	184(21)	110
	Anpassad Grundskola	↑	
	Öregrunds skola F-6	167	
	Österbyskolan F-9	417	
	<i>Total Kommunala grundskolor</i>	2432	

Område	Kommunal Förskola
Alunda	Olandsskolan F-9
Gimo	Vallonskolan 4-9
	Vretaskolan F-3
Ekeby	Ekeby skola F-3
Öregrund	Öregrunds skola F-6
Österbybruk	Österbyskolan F-9
Östhammar	Edsskolan F-3
	Frösåkersskolan 4-9
	Kristinelundsskolan F-3

Kapacitet och behovsbedömning

I Östhammars kommun förväntas antalet 6-15 åringar minska med omkring 212 elever till år 2032. I tabellen nedan ses det prognosticerade behovet av grundskoleplatser fram till år 2032. Antalet för år 2023 avser antalet inskrivna elev i maj månad samma år. Antalet för övriga år baseras på befolkningsprognos för Uppsala län 2022-2050 samt tillväxt från pågående och planerade exploateringsprojekt. Överkapacitet i Gimo beror på att lokaler i Vretaskolankan inte kan nyttjas till full kapacitet på grund av särskolans särskilda förutsättningar. Överkapacitet i Östhammar beror på att lokaler i Frösåkersskolan inte kan nyttjas till sin fulla kapacitet på grund av verksamhetens särskilda pedagogiska arbetssätt.

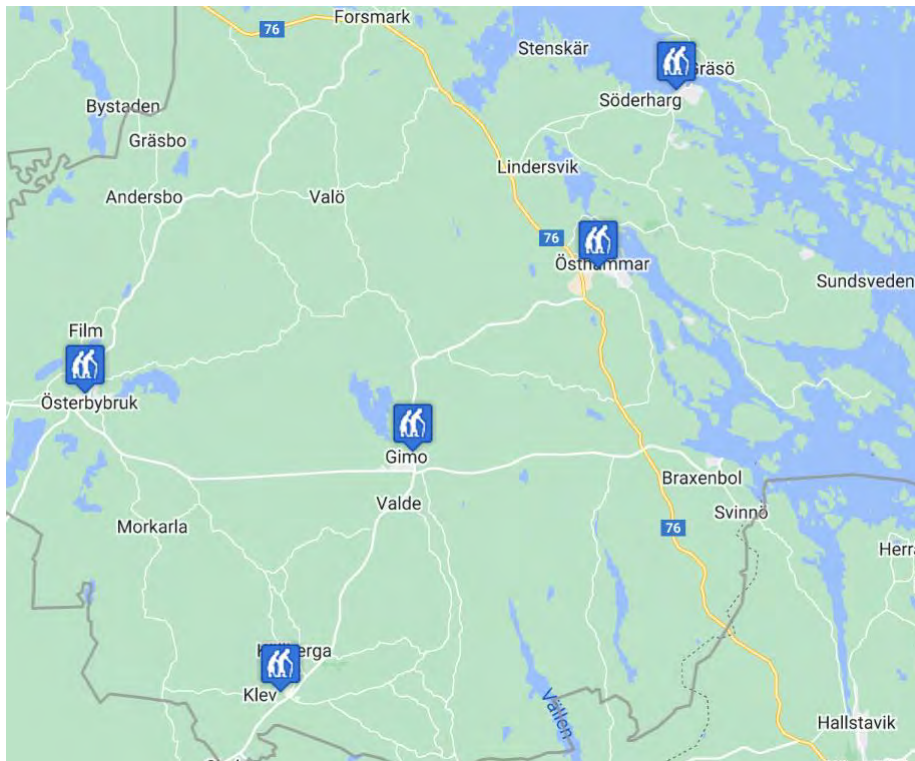
Antal 6-15 åringar per ort											
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Östhammar	Kapacitet	977	977	977	977	977	977	977	977	977	977
	Behov	827	828	841	827	819	802	799	786	765	745
Öregrund	Kapacitet	191	191	191	191	191	191	191	191	191	191
	Behov	173	168	158	147	136	126	123	114	111	112
Gimo	Kapacitet	632	632	632	632	632	632	632	632	632	632
	Behov	446	448	442	439	439	422	417	418	411	400
Alunda	Kapacitet	600	600	600	600	600	600	600	600	600	600
	Behov	611	613	626	613	601	595	594	610	609	615
Ekeby	Kapacitet	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
	Behov	31	34	34	29	29	22	21	23	22	26
Österbybruk	Kapacitet	417	417	417	417	417	417	417	417	417	417
	Behov	435	427	434	427	422	409	409	414	404	413

Teknisk status

En sammanställning av teknisk status för grundskolelokaler saknas och tas fram till Lokalrevision Sektor Bildning 2024.

Lokalrevision Sektor Omsorg

Särskilt boende - äldre

Aktuella verksamheter och nulägesbeskrivning av lokalutnyttjande

Östhammars kommun har fem boenden med sammanlagt 231 platser. Edsvägen 16 är kommunägd, de övriga fyra äldreboendena ägs av stiftelsen Östhammarshem. All verksamhet bedrivs i kommunal regi. Parallellt med en ökande äldre befolkning finns en ökning av personer med demenssjukdom. Under år 2021 ställdes Edsvägen 16 i Östhammar och Parkvägen i Österbybruk om till demensboende. Övriga tre boenden är omvårdnadsboenden.

Det finns också ett samverkansavtal med regionen om 18 närvårdsplatser, inrymda i regionens lokaler vid vårdcentrum i Östhammar. Beslut om placering fattas av läkare från regionen och verksamheten bedrivs av kommunen.

Det finns många begrepp som rör olika boenden och insatser. I tabellen nedan listas de benämningar som Östhammars kommun använder med förklaring samt var i kommunorganisationen ansvaret ligger.

Begrepp	Beskrivning	Antal boenden	Antal platser	Ansvar inom Östhammars kommun
Särskilt boende - äldre	För dem med stort och omfattande behov av tillsyn och omvårdnad. Personal dygnet runt, även tillgång till sjuksköterska, läkare, arbetsterapeut och sjukgymnast. Inriktning mot demenssjukdom eller mot omvårdnad. Biståndsbedömt.	5	231	Sektor Omsorg
Servicebostäder för äldre	En servicebostad är en bostad som till viss del är anpassad till personer med funktionshinder. Biståndsbedömt.	4	85	Sektor Omsorg
Seniorboende/55+	Det finns ingen särskild definition på seniorboende annat än att bostäderna är avsedda för personer över in viss ålder.	0	-	
Serviceboende	Mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i gruppboende.	0	-	
Trygghetsboende	Ska ha gemensamma utrymmen, men ingen vårdpersonal finns på plats annat än vid behov. Möjlighet att ansöka om hemtjänst och hemsjukvård.	1 (Alunda)	8	Östhammarshem
Ordinärt boende	Vanligt flerbostadshus/villa			Östhammarshem och privata fastighetsägare
Hemtjänst	Stöd för boende i ordinärt boende eller trygghetsboende. Biståndsbedömt.			Sektor Omsorg

Kapacitet och behovsbedömning

Volymbehov och prognos för volymbehov utgår från befolkningsunderlag och befolkningsprognos. Befolkningsunderlaget för åldersgruppen 65–79 år och gruppen 80 år och äldre utgör underlag för lokalbehov av särskilt boende för äldre. I bilden nedan presenteras prognosen för åldersgruppen 65–79 år och 80+.

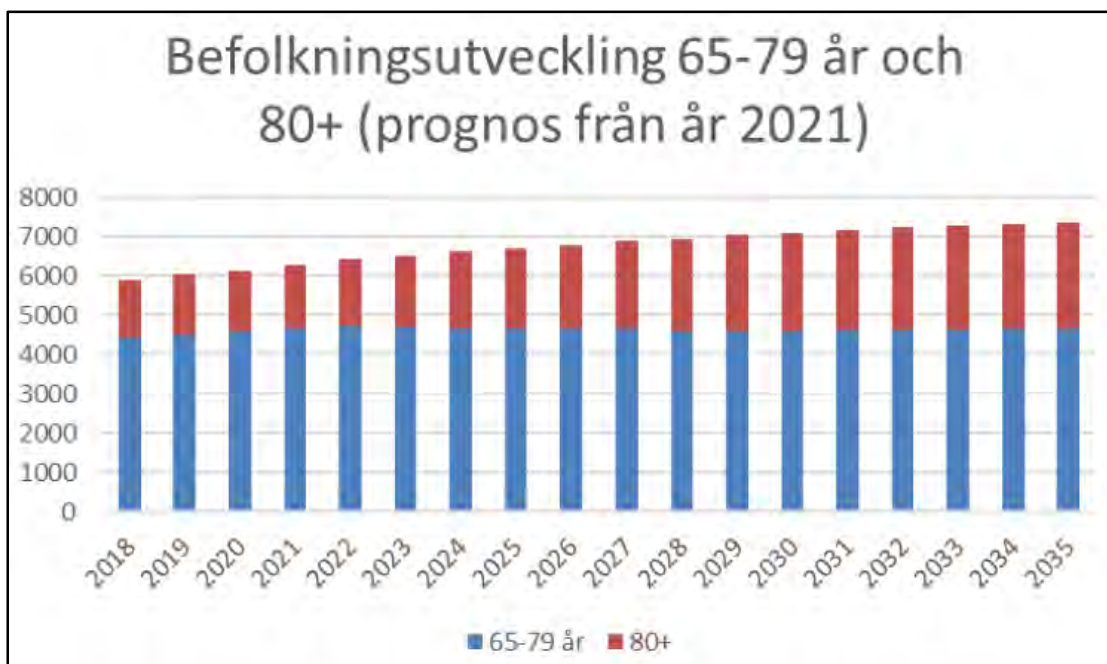

Diagram - befolkningsprognos för ålder 65–79 år och 80+ år i Östhammars kommun

I diagrammet ovan framgår att hela gruppen 65 år och äldre växer under hela perioden men att det från år 2023 istället är gruppen 80+ som växer mest.

En beräkning av framtida behov av antal platser har gjorts utifrån en 14-procentig andel boende i särskilt boende multiplicerat med prognostiserat antal invånare i den aktuella ålderskategorin.

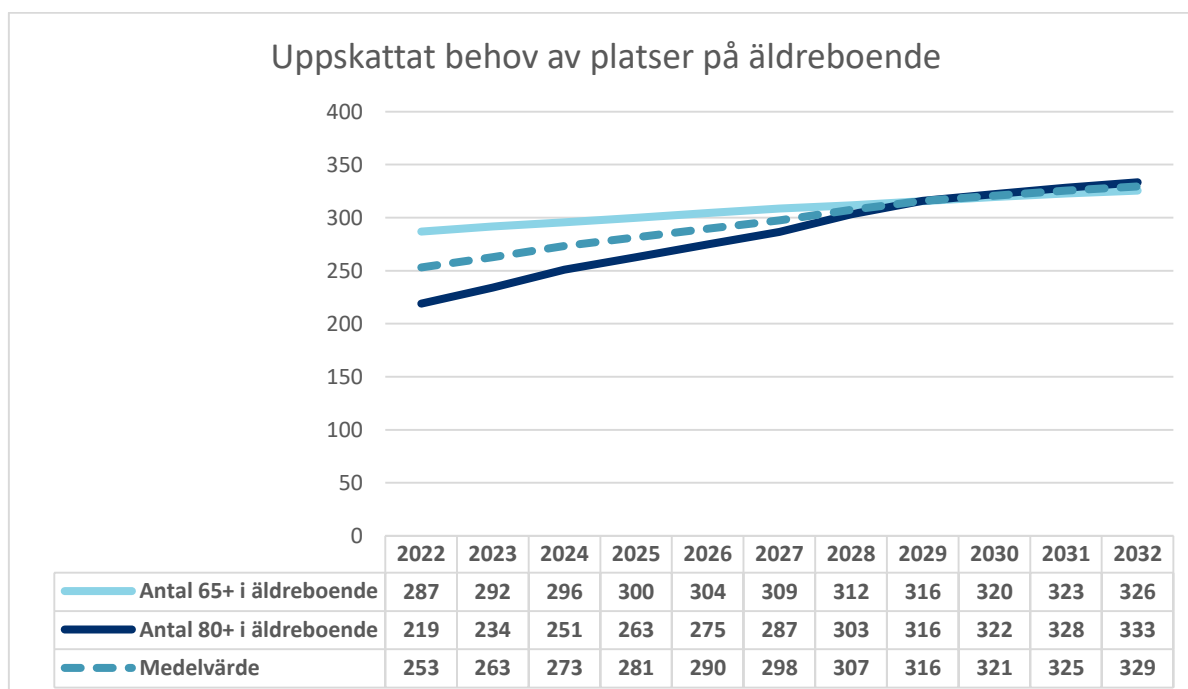

Diagram - behov av antal platser särskilt boende – äldre, år 2022–2032

Observera att diagrammet ovan utgår från den aktuella befolkningen och befolkningsprognosen, inte antalet platser i nuläget. Diagrammet ovan visar att nuvarande behov av c:a 250 platser för särskilt boende i hela Östhammars kommun, antas under kommande tioårsperiod i snitt uppgå till c:a 330 platser. Det är c:a 100 fler platser jämfört med de nuvarande 231 platser som finns idag, fördelade på fem boenden.

Typ av platser särskilt boende					
Objekt/Adress	Totalt antal platser	Omvårdnad	Demens	Korttids	Psykiatriplats
Edsvägen 16 Östhammar	60*	0	58	2	0
Tallparksgården Öregrund	23	23	0	0	0
Lärkbacken, Gimo	47	35	0	7	5
Olandsgården, Alunda	53	53	0	0	0
Parkvägen 7-9 Österbybruk	48	0	47	1	0
TOTAL	231	111	105	10	5

*2 lägenheter från Edsvägen 16 användas till verksamhetslokal för daglig verksamheten. Antal platser är därför 60 platser medans det finns total 62 lägenheter.

Behov av särskilt boende för äldre 2023-2032											
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Östhammar Edsvägen 16	Kapacitet	60	60	60	60	60	60	60	60	60	60
	Behov	78	81	84	87	90	93	97	99	100	102
Öregrund Tallparksgården	Kapacitet	23	23	23	23	23	23	23	23	23	23
	Behov	62	63	65	66	67	70	70	71	72	73
Gimo Lärkbacken	Kapacitet	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46
	Behov	35	36	37	38	38	39	40	40	40	40
Alunda Olandsgården	Kapacitet	53	53	53	53	53	53	53	53	53	53
	Behov	45	47	48	49	52	53	55	56	57	58
Österbybruk Parkvägen 7-9	Kapacitet	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50
	Behov	44	46	47	49	50	52	54	55	56	57

Av de boenden där behovet väntas öka är särskilt boende - äldre den kategori som väntas genomgå störst förändring kommande åren. Tabellen ovan visar att om inga åtgärder genomförs kommer det uppstå ett underskott om 98 platser år 2032. Östhammar och Öregrund är de tätorter där volymbehovet är störst.

Sektor omsorg arbetar aktivt med förebyggande och hemtjänstinsatser för att fler ska kunna bo hemma längre. Vilket förklarar att trots att det finns större behov än kapacitet idag så antalet som väntar i kö för boendeplatser är låga. Dock 2030 bedöms vara bryt punkten där befintlig kapaciteten, trots hemtjänstinsatserna, inte kommer att kunna tillgodose behovet.

Edsvägen 16 har ett inomhus miljö problem som innebär att boendet kommer att evakueras under renoveringen.

Övriga boendeformer äldre

Servicelägenhet är en bostad som till viss del är anpassad till personer med funktionshinder. Servicelägenheterna liknar delvis formen trygghetsboende med lägenheter till exempel i markplan eller är utrustade med hiss. Lägenheterna är i storlekarna ett rum och kokvrå till två rum och kök. Det saknas dock tillgång till gemensam service eller personalstöd. Under 2021 ställdes fyra av servicelägenheterna om till Annan särskilt anpassad bostad enligt LSS.

Objekt/Adress	Platser	SOL	LSS
Prästgatan, Östhammar	26	25	1
Smedjegatan, Öregrund	24	24	0
Åkerigatan, Gimo	14	12	2
Ekbacksvägen, Österbybruk	21	20	1
TOTAL	85	81	4

Köer till servicelägenheterna uppges vara obefintliga. Trygghetsboenden finns inom Östhammarshems regi, i nuläget endast åtta lägenheter i Alunda.

LSS

Gruppboestad LSS

Boendeformen för funktionshindrade lyder under LSS som innehåller bestämmelser om insatser om särskilt stöd och service. Boendet kan vara en gruppboestad, serviceboestad eller en annan särskilt anpassad bostad. Målet är att ge personen möjlighet att bo i ett fullvärdigt hem för permanent bruk utan institutionsprägel.

Kommunen har sex gruppboenden med sammanlagt 35 bostäder. Fem av dessa finns i Östhammar och ett i Österbybruk. Vid Dannemoravägens gruppboende i Österbybruk finns ytterligare fyra lägenheter (LSS servicelägenheter) knutna till gruppboestaden som har personalstöd tillgängligt.

Fem gruppboenden i Östhammars tätort

Objekt/Adress	Platser
Edsvägen 14 "Vattentornet", Östhammar	5
Kanikebolsgatan 9 "Boda", Östhammar	5
Vårdcentrum "Abborren", Östhammar	5
Klackskärsgatan 3 "Klackskär", Östhammar	6
Prästgatan 2 "Rådhuset", Östhammar	5
Dannemoravägen 15, Österbybruk	9
TOTALT	35

Fyra av platserna på Dannemoravägen är *servicebostäder*. Två av bostäderna i Rådhuset är *Annan särskild anpassad bostad*. Boendena på Abborren är lokaliserade på Vårdcentrum, i dagsläget som en långsiktig men inte permanent lösning.

Enligt lokalrevision Socialnämnden 2022 kommer på sikt fler bostäder i gruppboendestad att behövas för att förhindra överställda beslut och för att kunna erbjuda en plats inom kommunen för de som är externt placerade; i nuläget fem vuxna och ett barn. En översyn av inriktningen av nuvarande gruppboenden och övriga bostäder är önskvärd för att överblicka kommande behov.

Ändamålsenligheten på gruppboendestäderna som angivits av verksamheterna visar på lågt betyg – 'inte ändamålsenliga'.

Servicebostad LSS

Servicebostad är en mellanform mellan ett helt självständigt boende i egen lägenhet och lägenhet i gruppboendestad. Boendet består av ett antal lägenheter, utspridda bland vanliga lägenheter i sinsemellan näraliggande hus. En servicebostad kräver närhet till personal och gemensamhetsutrymmen och boende behöver inte stöd i samma utsträckning som boende på gruppboendestäder.

Objekt/Adress	Platser
Repslagaregatan, Östhammar	11
Albrektsgatan, Östhammar	18*
TOTALT	29

* utökades nyligen från 7 till 18 platser

Inga ytterligare behov bedöms inom kommande femårsperiod. Därefter antas eventuellt behov behöva utredas. Dessa ytor uppges vara ändamålsenliga enligt enkäter.

Korttidsvistelse och korttidstillsyn LSS

Korttidsvistelse är ett biståndsbedömt boende som riktar sig till personer med funktionsvariation. Utformningen av lokaler är gemensamhetsytor med tillagningskök, personalutrymmen samt enskilda rum till boende. Kommunens lokaler för korttidsvistelse heter Bojen, lokaliserad i Östhammar och drivs i egen regi. Antal besök brukar växla mellan 15-20 barn för olika antal dygn. Både antal barn och dygn kan förändras från månad till månad. Utöver Bojen finns även 11:ans fritids med lokaler inom skolans område som bedriver korttidstillsyn.

Objekt/Adress	Platser
Bojen, Lasarettsvägen, Östhammar	5

Inga ytterligare behov bedöms finnas inom kommande femårsperiod. Därefter antas eventuellt behov behöva utredas. Bojen uppges vara helt ändamålsenlig enligt enkäten.

Annan särskilt anpassad bostad, LSS

Hem för vård och boende (HVB) avser boende med heldygnsvistelser kombinerat med vård eller behandling. Kommunen har idag inga lokaler som bedriver HVB. Verksamheten ser inte heller något kommande behov av den här typen av lokaler.

Stödboende avser platser för heldygnsvistelse med tillsyn och stöd, dock ej vård eller behandling. Stödboende utgörs av en vanlig bostadslägenhet med personal som regelbundet finns på plats och tittar till personen. Beslut om stödboende är tidsbegränsade. Det finns tio platser för stödboende i kommunen. Fyra av dem är lokaliserade i Gimo och en i Östhammar. I Öregrund finns också ett boende med fem lägenheter för träningsboende.

Boenden för personer med psykiatriska funktionshinder är ytterligare en kategori boende. Lärkbacken (Särskilt boende äldre, Gimo) har fem platser för gruppen. Platser köps också in (i nuläget en person). Det finns behov av fler platser för personer med beroendeproblematik. Det finns även möjlighet att se över hur tillfälliga boenden kan samordnas inom kommunen med fler aktörer.

Daglig verksamhet

Daglig verksamhet enligt LSS finns på flertalet platser i kommunen. Sammanfattning av enkätsvar angående ändamålsenligheten från enhetschefer presenteras nedan. Samtliga verksamheter nedan bedrivs inom kommunal regi.

- Ugglan – har brister som behöver åtgärdas
- Oasen – är ändamålsenlig
- Gläntan – brister som måste åtgärdas.
- Måsen – brister som måste åtgärdas
- Källör – brister som måste åtgärdas
- Natur och kultur – brister som måste åtgärdas
- Service & butik Herrgårdsvägen – är ändamålsenlig
- Drama & musik Herrgårdsvägen – är ändamålsenlig
- Svarvargatan - är ändamålsenlig

Pågående projekt

Det pågår ett projekt för att åtgärda problem med inomhusmiljö på Edsvägen 16. Det finns behov av större lokaler för hemtjänsten i Östhammars tätort och utredningen pågår.

Boendena på Abborren är lokaliserade på Vårdcentrum (region Uppsalas lokaler). Boendet Klacksskär har åter flyttat till lokalerna på Klacksskärgatan efter renoveringen, medan Abborren blir kvar i Vårdcentrum. Abborrens lokaler på Klacksskärgatan är uppsagda på grund av att lokalerna inte uppfyller krav från brandmyndigheten.

Kommande behov

Det bedöms inte föreligga något utökat behov av gruppboendestäder inom de närmaste fem åren, inte heller för servicebostad eller annan särskilt anpassad bostad. En utredning behöver genomföras inför förlängning av hyresavtalet med Region Uppsala avseende lokaler för vårdcentrum. Hem för vård eller boende (HVB) har ingen sådan verksamhet idag och ser heller inget framtida behov.

Boende för personer med psykiatriska funktionshinder har ett behov av ökat antal platser, då med inriktning på boenden för personer med beroendeproblematik. Det saknas underlag för hur många fler platser som behövs. Ett ökat behov ses dock och förslaget är att påbörja en förstudie kring behovet till hösten 2023.

Lokalrevision Sektor Samhälle - Attraktivitet

Nuläge och behov

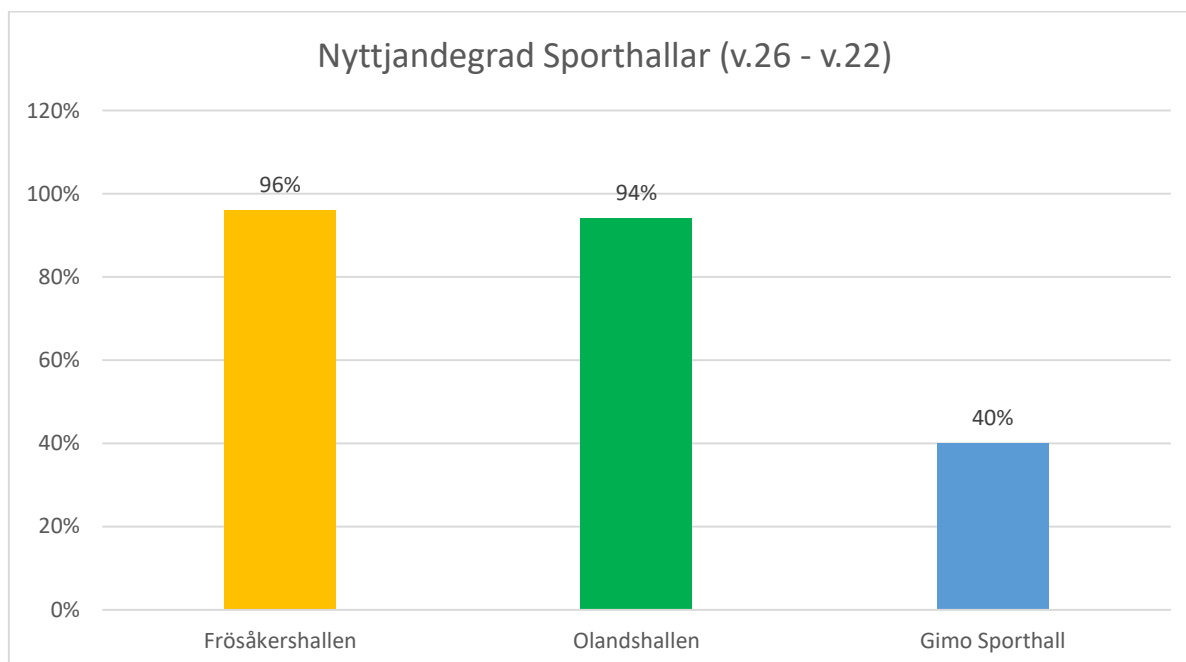
Idrott- och aktivitetslokaler

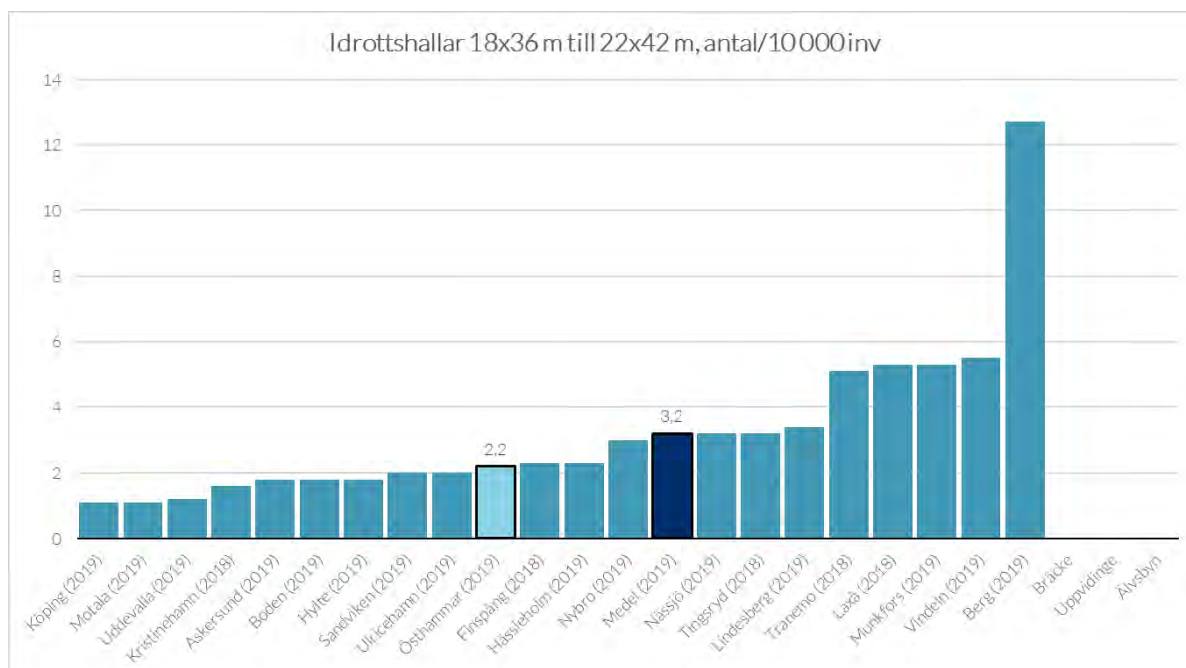
Sporthallar

Nedan presenteras kommunens sporthallar. I kategorin sporthallar ingår de idrottshallar som har ett planmått mellan 18 x 36 meter och 22 x 42 meter. I Östhammars kommun finns fem sporthallar. Under dagtid (kl. 8-16) är dessa bokade av skolor. Övriga tider är de bokningsbara för föreningar och allmänhet.

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Frösåkershallen	Östhammar	Sporthallsgolv, 20x40 m.	Stor efterfrågan på tider i sporthallarna, särskilt Frösåkers- och Olandshallen. Kommunen har hänvisat till andra hallar.
Gimo sporthall	Gimo	Sporthallsgolv, 20x40 m.	
Olandshallen, A-hallen	Alunda	Sporthallsgolv, 20x40 m.	
Öregrunds sporthall	Öregrund	Sporthallsgolv, 20x40 m.	
Österbybrukshallen	Österbybruk	Sporthallsgolv, 20x40 m.	

Nedan presenteras nyttjandegraden för Olandshallen, Frösåkershallen och Gimo Sporthall. Statistiken baserar sig på antalet bokade timmar kvällstid och helger under vinterhalvåret (v. 26 till v. 22) år 2021–2022. Här kan konstateras att nyttjandegraden är hög för samtliga sporthallar utom för Gimo sporthall. Kommunen arbetar idag med att hänvisa föreningar till Gimo sporthall eller gymnastiksalor som har lägre nyttjandegrad. Här behövs en kartläggning med mer detaljerad statistik kring vem som bokar och på vilka tider för att fastställa behov.

Kommunen har fem idrottshallar vilket motsvarar 2,2 idrottshallar per 10 000 invånare. Östhammar ligger här något under medeltalet för jämförbara kommuner som är 3,2 hallar per 10 000 invånare.

Gymnastiksalar

Nedan presenteras kommunens gymnastiksalar. Till gymnastiksalar hör idrottshallar med ett planmått understigande 18 x 36 meter. Dessa är vanligt förekommande i skolbyggnader.

I Östhammars kommun finns sex gymnastiksalar som är bokningsbara för föreningar och allmänhet.

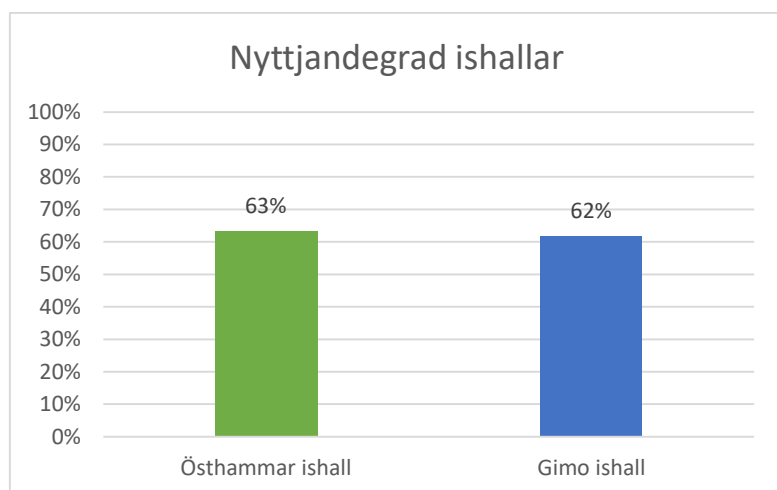
Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Gimo gruppträningsrum	Gimo	10x13 m	Ingen statistik gällande nyttjandegrad. Inget behov av fler gymnastiksalar är identifierat.
Kristinelundsskolan	Östhammar	9,5x16 m	
Olandshallen, B-hallen	Alunda	10x20 m	
Räddningstjänst. sporthall	Östhammar	8x16 m	
Sven Persson-hallen	Öregrund	10x25 m	
Österbybruk gamla hallen	Österbybruk	10x18 m	

Ishallar

I Östhammar finns två ishallar, Gimo och Östhammar ishall. Under vintersäsongen är hallarna bokade på heltid av respektive klubb vilket innebär att allmänhetens nyttjandegrad inte kan kartläggas.

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Gimo ishall	Gimo	Gimo IF HC hemmaplan. Allmän åkning vid några tillfällen per vecka.	Finns ett upplevt starkt stöd för att behålla båda ishallarna.
Östhammar ishall	Östhammar	Östhammar SK:s hemmaplan. Allmän åkning vid några tillfällen per vecka.	

Nedan presenteras nyttjandegraden för kommunens ishallar. Statistiken baserar sig på antalet bokade timmar kvällstid och helger de veckor som hallarna hyrts ut till verksamheten åren 2021–2022. Här kan konstateras att nyttjandegraden är c:a 60 % för bägge ishallarna, vilket indikerar att ishallarna möter aktuellt behov. För framtida nyttjandegradsmätningar behövs mer detaljerad statistik över användare och tidpunkt för att fastställa behov.

Aktivitetslokaler

Ingen statistik finns att tillgå gällande nyttjandegrad. Enligt uppgift används alla gym flitigt. Öregrunds gym och Österbybruks gym används särskilt av seniorer och uppfattas som hälsofrämjande för den målgruppen.

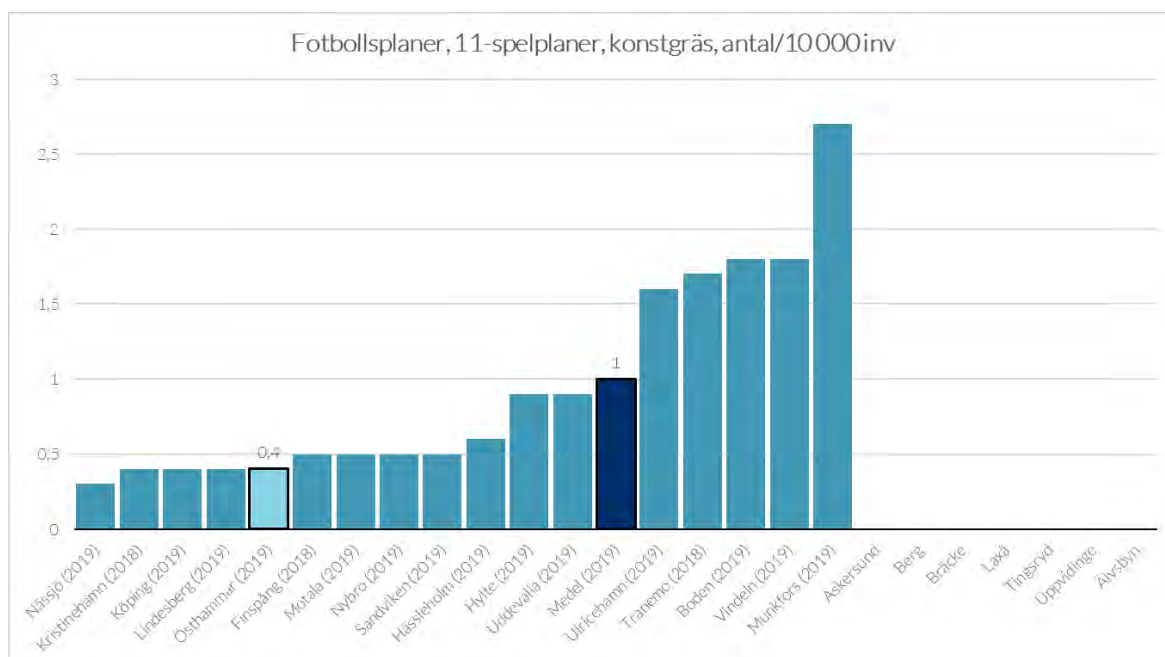
Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Frösåkershallens gym	Östhammar	I anslutning till Frösåkershallen, öppet när idrottshallen är öppen	Ingen statistik gällande nyttjandegrad. Upplevs möta aktuellt behov.
Gimo gym	Gimo	I anslutning till Gimo sporthall, öppet när sporthallen är öppen	
Öregrunds gym	Öregrund	Bemannat 8 timmar i veckan, övriga tider. Övrig tid tillgängligt med tag.	
Österbybruks gym	Österbybruk	Bemannat tre dagar och tre kvällar i veckan. Övrig tid tillgänglig med tag.	

Idrott- och aktivitetsanläggningar

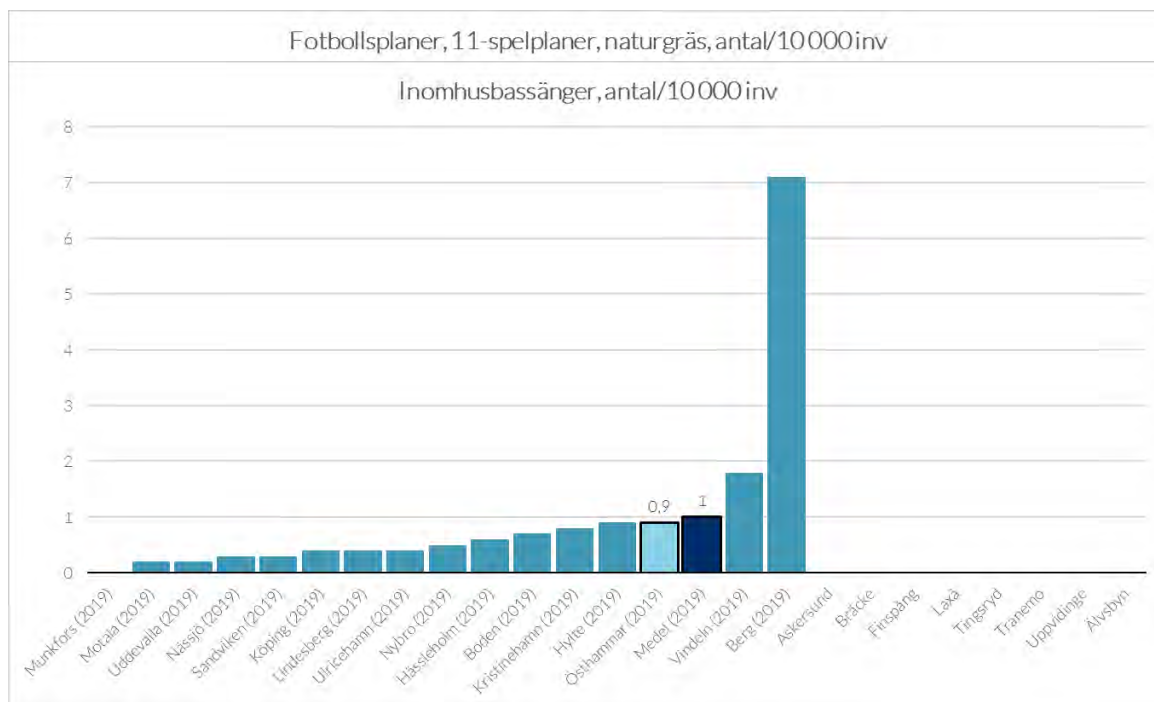
Utöver lokaler ingår även anläggningar i lokalrevisionen. Med anläggning menas här idrottsplatser, fotbollsplaner, aktivitetsparker och liknande. I kommunen finns 13 fotbollsplaner. Alla utom fotbollsplanen vid Gimo IP ägs av kommunen. Gimo IP är kommunens enda konstgräsplan. En utmaning med fotbollsplanerna är bevattningen. Eftersom kommunen ofta har bevattningsrestriktioner under sommarsäsongen är en del fotbollsplaner i dåligt skick. Här finns en

pågående dialog mellan kommun och föreningar. Ingen statistik finns att tillgå gällande nyttjandegraden för fotbollsplanerna och det finns därmed skäl att framöver kartlägga denna.

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Almo IP, fotbollsplan	Alunda	Naturgräsplan.	Ingen statistik gällande aktuell nyttjandegrad. Antal gräsplaner ligger högt över medeltalet. Utmaning gällande bevattning av gräsplanerna.
Alunda IP, fotbollsplan	Alunda	Naturgräsplan.	
Films IS, fotbollsplan	Film	Naturgräsplan.	
Frösåkersvallen	Östhammar	Fullstor utomhusanläggning för fotboll och friidrott.	
Gimo IP, fotbollsplan	Gimo	Konstgräsplan.	
Gräsö IP, fotbollsplan	Gräsö	Naturgräsplan.	
Hargs IP, fotbollsplan	Harg	Naturgräsplan.	
Marmavallen	Alunda	Mindre utomhusanläggning för fotboll och friidrott.	
Norrskedika IP	Östhammar	Naturgräsplan.	
Upplands-Ekeby IP, fotbollsplan	Alunda	Naturgräsplan.	
Öregrund's IP	Öregrund	Naturgräsplan.	
Österby IP	Österby	Naturgräsplan.	
Östhammar IP	Östhammar	Naturgräsplan.	

I denna lokalrevision identifierades 12 naturgräsplaner och en konstgräsplan. I statistik som uppgetts till Kolada har kommunen 9 naturgräsplaner. Skillnaden här kan bero på att någon plan inte är en fullstor 11-mannaplan. Med 9 naturgräsplaner har Östhammar 8,5 planer per 10 000 invånare vilket är mer än dubbelt fler än för jämförbara kommuner där medeltalet är 5,2 planer per 10 000 invånare.

Antalet konstgräsplaner per 10 000 invånare är 0,4 för Östhammar, vilket är lägre än medeltalet på 1,0 planer per 10 000 invånare.

Bad- och simanläggningar

Simhallar

I kommunen finns två simhallar. Gimo och Österbybruks simhall används av skola, föreningar och allmänheten. Simhallarna är stängda under sommarsäsongen då Alunda utomhusbad hålls öppet för simskola och allmänhet. Statistik för nyttjandegraden saknas men enligt uppgift möter simhallarna det aktuella behovet.

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Gimo simhall	Gimo	Bassäng 25 x12,5 m (6 banor) bassäng 12,5 x 6 m.	Ingen statistik gällande nyttjandegrad. Skolor använder simhallarna dagtid. Upplevs möta aktuellt behov.
Österbybruk simhall	Österbybruk	Bassäng 25 x 10 m (5 banor) bassäng10,5 x 4,5m.	

I statistiken för inomhusbassänger i Kolada ingår endast inomhusbassänger med en längd om minst 25 meter. I statistiken ingår inte antal simbanor eller antalet kortare bassänger. Det här innebär att statistiken är bristfällig för att kunna göra en jämförelse. Med två bassänger i Östhammar motsvarar det 0,9 bassänger per 10 000 invånare. För de kommuner där det finns jämförbara data är medeltalet 1,0 bassänger per 10 000 invånare.

Utomhus- och friluftsbad

I kommunen finns 15 utomhus-/friluftsbad. En del av de friluftsbad som finns i anslutning till campingen sköts av kommunen trots att en privat aktör äger campingen. Servicebyggnaden på Gräsöbadet som kommunen hade skötsel såldes till Gräsöbadens Camping 2023. Simbadet i Österbybruk sköts av arrendatorn medans fastighetsenheten sköter området omkring Simbadet.

Objektnamn	Beskrivning	Behov
Alundabadet	Utomhusbassäng 10x25m. Öppen juni-augusti. Samskola.	Ingen statistik gällande nyttjandegrad. Upplevs möta aktuellt behov.
Aspobadet 1 och 3	Insjöbad, naturreservat. Två badplatser.	
Gimo friluftsbad	Insjöbad.	
Gräsöbadet	Havsbad. Anslutning till campingområde.	
Hargshamns friluftsbad	Havsbad. Anslutning till campingområde.	
Klackskärsbadet	Havsbad. Anslutning till campingområde. Privat.	
Krutudden	Havsbad.	
Rastsjön	Insjöbad.	
Simbadet i Österbybruk	Insjöbad. Anslutning till campingområde.	
Sunds badplats	Havsbad.	
Sunnanöbadet	Havsbad. Anslutning till campingområde.	
Tallparksbadet	Havsbad.	
Vällensbadet	Insjöbad.	
Älvsnäs	Havsbad.	

Vandringsleder, elljusspår och smultronställen

Kommunens vandringsleder, elljusspår och smultronställen bedöms möta behovet för den kommande femårsperioden, inga förändringar planeras.

Objektnamn	Beskrivning	Behov
Alunda elljusspår	Elljusspår, 2,5 km.	Ingen statistik gällande nyttjandegrad. Upplevs möta aktuellt behov.
Aspbo Naturreservat	Naturreservat	
Grepén-Katrinöarna	Vandringsled, 2 km.	
Gräsö gård	Naturreservat	
Harviksdammen	Vandringsled, 6 km.	
Hälsans stig	Vandringsled. 4 km.	
Kallerö	Naturreservat	
Karmdammen	Vandringsled, 2 km.	
Krutudden	Friluftsområde	
Sjömilén	Vandringsled. 1,8 km.	
Stadsloppet	Motions slinga.	
Upplandsleden	Vandringsled. 12 km.	
Vallonstigen	Vandringsled. 5 km.	
Vikingaleden	Vandringsled del av Pilgrimsleden.	
Öregrund elljusspår	Elljusspår, 2,5 km.	
Östhammar elljusspår	Elljusspår, 2,5 km.	

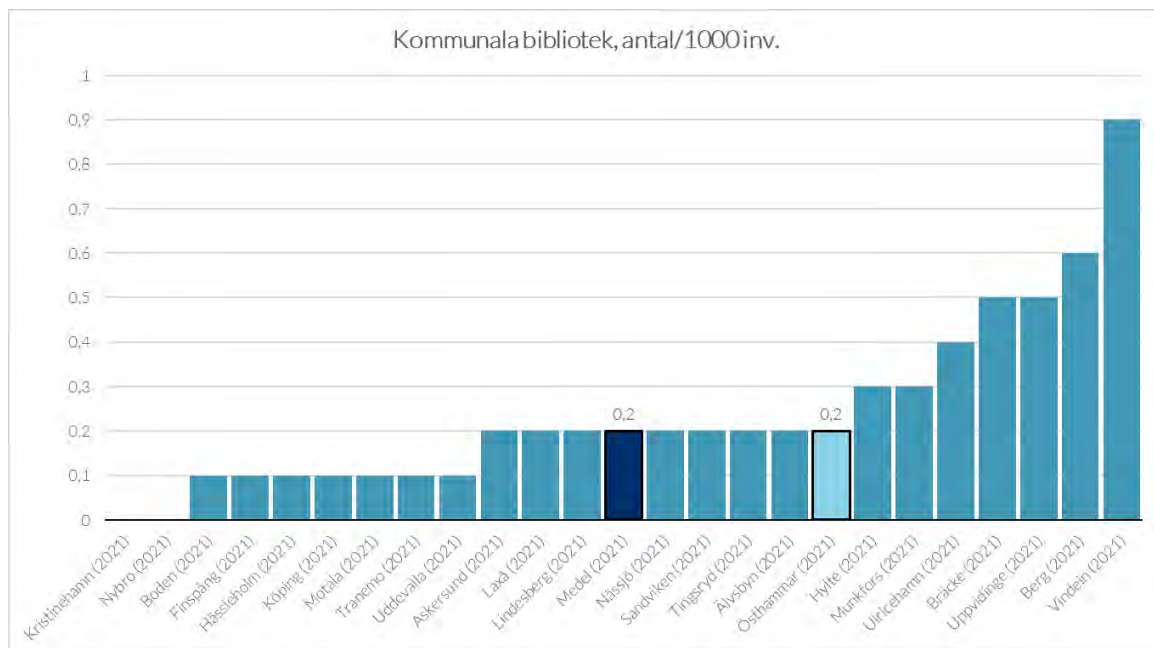
Kulturhus

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Kulturhuset Storbrunn	Östhammar	I lokalerna finns bibliotek, ungdomsgård, konstrum, ateljé och biograf/konferensrum. Möjlighet att hyra lokaler och att ordna scenframträdanden för en publik på c:a 100 personer. Önskemål finns om att ordna större evenemang dock är lokalerna inte anpassade för detta.	Ingen statistik för nyttjandegrad. Upplevs för litet för större kulturevenemang , i övrigt möter lokalerna aktuellt behov.

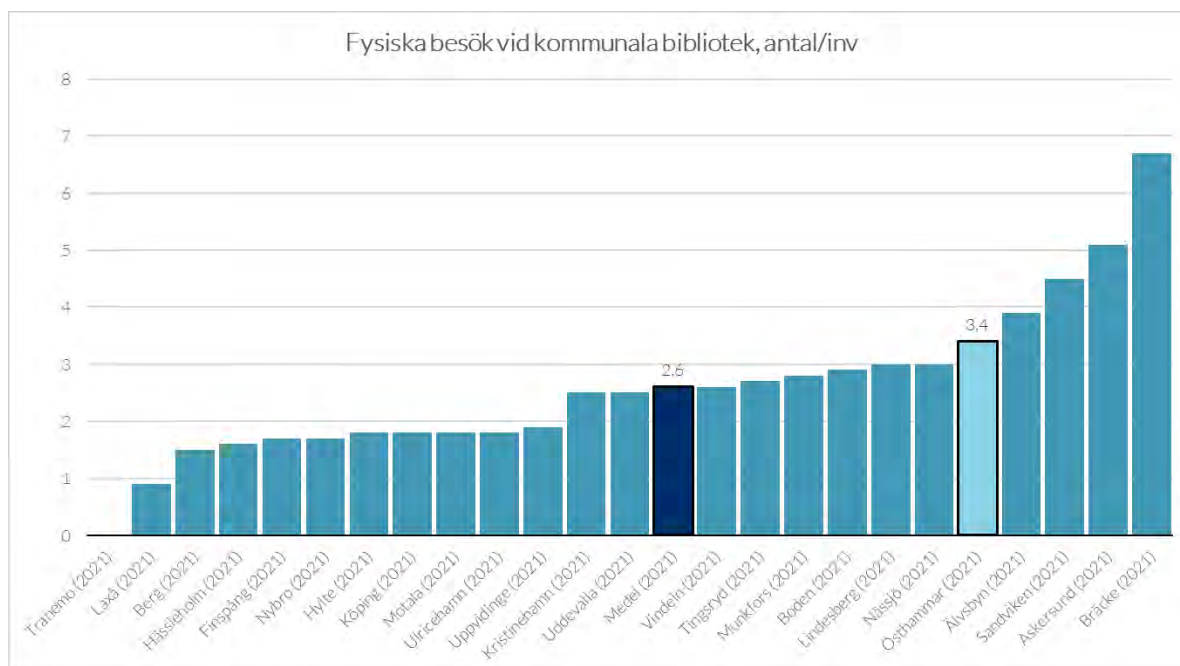
Bibliotek

I kommunen finns fem bibliotek, ett i varje ort.

Objektnamn och område	Beskrivning	Behov
Alunda bibliotek	Ligger en bit från centrum, fått kritik för att vara för avlägset. Främst barn och unga som nyttjar.	Magasinet är idag i källare där det saknas hiss och kräver lyft av litteratur i branta trappor. I övrigt upplevs biblioteken möta behovet.
Gimo bibliotek	I hyrda lokaler.	
Öregrund bibliotek	Centralt belägen i Öregrund. Uppfattas vara omtyckt och betydelsefull.	
Österbybruk bibliotek	I renoverade lokaler på bottenvåning Herrgårdsvägen 18. Övervåning ej renoverad och vakant.	
Östhammar Stadsbibliotek	Beläget i kulturhuset Storbrunn.	

Per 1000 invånare har Östhammar kommun 0,2 biblioteket, samma som medeltalet för hela landet.

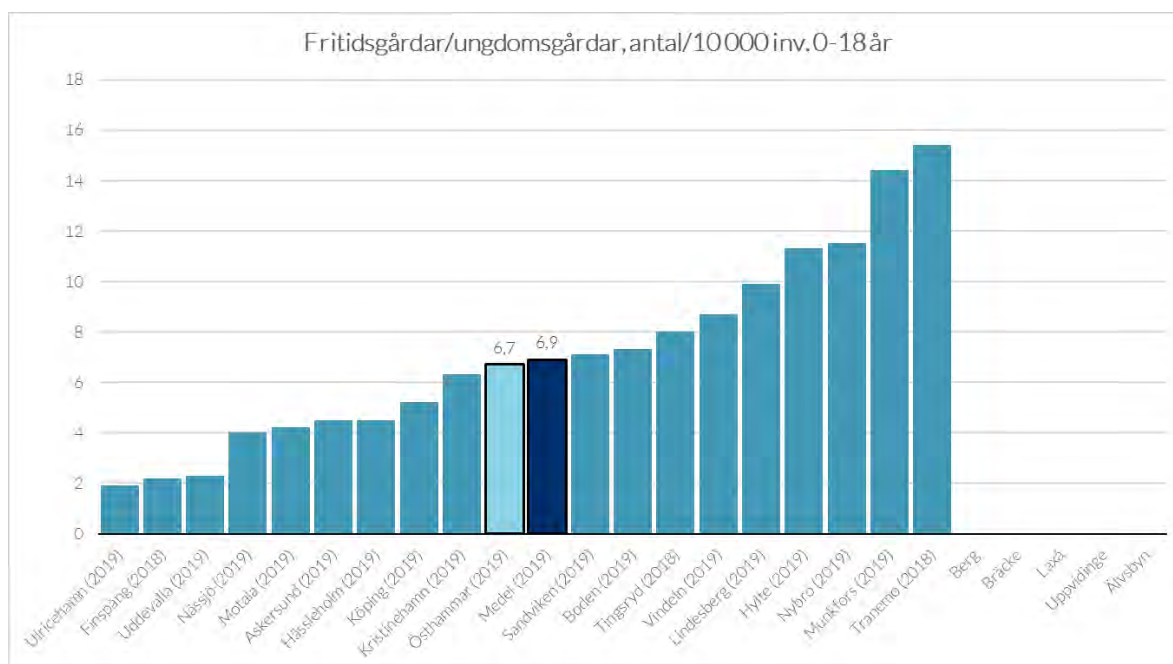

Antal fysiska besök per invånare per år är 2,6 vilket är något lägre än medeltalet på 3,4 besök. Även antalet aktiva låntagare är något lägre än medeltalet. För Östhammar 123 låntagare men för jämförbara kommuner 181 låntagare.

Ungdomsgårdar

Kommunen har tre ungdomsgårdar.

Objektnamn	Område	Beskrivning	Behov
Ungdomsgård i Storbrunn	Östhammar	Tre verksamheter Brunnen och Unga brunnen (1 gång/vecka) och ungdomsgården (2 kvällar i veckan). Delar ytor med andra verksamheter. Periodvis lite trångt, men möter behoven.	Lokalerna i Östhammar, Österbybruk och Alunda möter aktuella behov. Behov av att hitta en lokal i Gimo, för 20–40 personer.
Unkan	Österbybruk	Unga brunnen (1 gång/vecka). Ungdomsgård (2 gånger/vecka). Hyrs ut dagtid.	Förslagsvis
Ungdomsgård i Alunda	Alunda	Verksamhet (2 gånger/vecka). Delar lokaler med brandstationen.	samlokalisera med kulturskolan. Gimo särskilt viktigt pga. socioekonomisk utsatthet i området.

Kommunens tre ungdomsgårdar motsvarar 6,7 ungdomsgårdar per 10 000 invånare i åldern 0–18 år, vilket är nära medeltalet på 6,9.

Lokalrevision Sektor Samhälle – Förvaltningslokaler

Nuläge kontorslokaler

Följande lokaler har definierats som förvaltningslokaler.

Objekt	Fastighetsbeteckning	Adress	Geografiskt läge
Kommunhuset Byggnad 1	Östhammar 26:3	Stångörsgatan 10	Mycket centralt
Kommunhuset byggnad 2	Östhammar 26:3	Stångörsgatan 10	Mycket centralt
Vinkelboda	Östhammar 18:1	Stångörsgatan 3	Mycket centralt
Kontor socialförvaltningen/ kommunservice, Kyrkogatan	Östhammar 33:4	Kyrkogatan 14	Centralt

Objekt förvaltningslokaler, geografisk placering i tätorten Östhammar

Byggnader, antal platser, mötesrum och uppskattat nyttjande

I tabellen nedan presenteras antal kontorsplatser och mötesrum samt beläggning.

Byggnad	Antal kontorsplatser	Antal Mötesrum	Beläggning
Kommunhuset Byggnad 1 plan 1	37 (inkl. åtta i öppen yta, ÖD)	3	14 lediga arbetsplatser(10 arbetsplatser tillfällig belagda av fackliga organisationer)
Kommunhuset Byggnad 1 plan 2	43, varav 12 i öppna ytor, bl. a sektorchefer	5	Inga lediga arbetsplatser, varierande beläggning av både flex och fasta arbetsplatserna
Kommunhuset Byggnad 2 plan 1	27	1	6 lediga arbetsplatser(Behöver iordningställas)
Kommunhuset Byggnad 2 plan 2	53	2	Nyttjas fullt, 5 arbetsplatser för medarbetare med distansarbete avtal som har varierande beläggning
Kommunhuset Byggnad 2 plan 3	59	0	20 lediga arbetsplatser(Verksamheten har behov av enskilda arbetsplatser och därav dessa lediga platser inte kan nyttjas i dagsläget)
Kommunhuset Byggnad 2 plan 4	19	2 mötesrum 2 samtalsrum	Flex arbetsplatser. Mycket låg beläggning.
Vinkelboda, två plan	20	1(ej bokningsbar)	Delar av lokalen hyrs ut till PRO. Kommunens konstförråd och IT-servrar är på dessa ytor. Lokalen inte kan användas pga. inomhusmiljö problem och omfattande investeringsbehov.
Kyrkogatan 14 plan 1	0	Förråd	Okänd beläggning
Kyrkogatan 14 plan 2	6	Väntrum, reception	Okänd beläggning
Kyrkogatan 14 plan 3	27	Besöksrum	Okänd beläggning
Kyrkogatan 14 plan 4	10	1	Okänd beläggning

Sammanfattning objekt med kontorsytor

Lokal	Typ-fastighet	yta BRA, kvm	Antal anställda	Antal kontorsplatser	Antal Mötesrum	Övrigt
Kommunhuset Byggnad 1	2	1 698	181 (byggnad 1 och 2)	80	8	Reception, 18 av platserna i öppna ytor. Totalt 31 kontorsrum.
Kommunhuset byggnad 2	2	2 359	181 (byggnad 1 och 2)	158	5	25 av platserna i öppna ytor, 1 tyst rum. Besöksrum. Totalt 66 kontorsrum.
Vinkelboda	3	593		20	1	Har inomhusmiljö problem och stora investeringsbehov
Kyrkogatan 14	3	2 843	39	43	1	Reception, väntrum, besöksrum

Antal anställda i kommunhuset uppges vara 181 (maj 2023) Totalt bedöms antal kontorsplatser i Kommunhuset vara ca 238 (80 Byggnad 1 och 158 Byggnad 2) på en yta 4 057 kvm (BRA). Överkapaciteten är stor.

Lokalkostnader

Objekt/nyckeltal	Byggår	Yta, kvm	Lokalkostnader	Kvm/anställd	Kr/anställd	Kr/kvm
Kommunhuset Byggnad 1 och 2	1974 och 1970	4 057	4 361 458	22	24 096	1 075
Vinkelboda	1957	593	Ingår i ovan			
Kyrkogatan	1957	2 843	1 912 000	64	49 026	672

Verksamhet och behov

Beskrivning	Antal anställda Kyrkogatan	Antal anställda Kommunhuset	Totalt
Förtroendevalda		5	5
Kommunledningsförvaltningen		5	5
Sektor Bildning		5	5
Sektor Omsorg	39	5	44
Sektor Samhälle		65	65
Sektor Verksamhetsstöd		96	96
Totalt antal anställda	39	181	220

Kyrkogatan

- Vakanser upplevs finnas i ytorna när andra delar flyttar ut till verksamheter och önskemål finns att nyttja dessa ytor för att säkerställa att inte brukare hör andra i telefonsamtal.
- Inga vilorum i dagsläget vilket är ett arbetsmiljö problem.
- Behov av ett besöksrum/sluss i anslutning till receptionen för stökiga klienter som inte bör få tillgång till kontorsytor.
- Behov av en toalett i anslutning till receptionen för att undvika nyttjande en våning upp till besökstoaletten.

Kärlsortering fastigheter

För att minska risken för brand behöver kärlden vara i icke brandfarligt material och ha låsbara lock. i kombination av brandskyddade kärll och stark konstruktion får vi brandsäkra och minskad risk av förstörelse

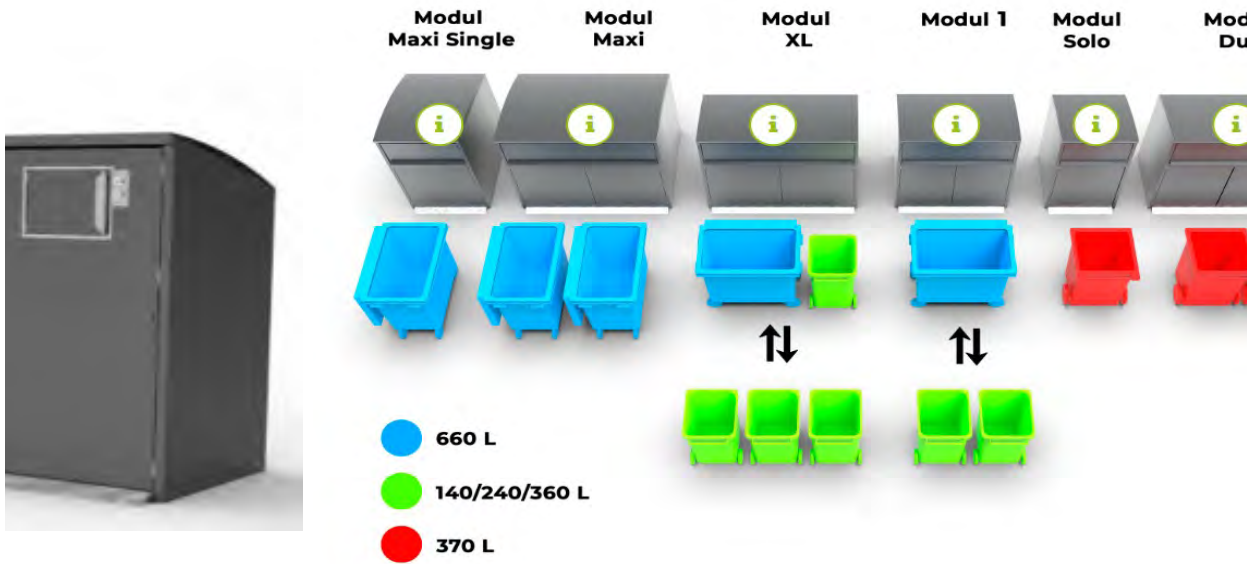
Inköp av kärll i första hand till 5st fastigheter som fått brandföreläggande , där vi ser efter en tid hur kärll

- ✘ Kristinelundsskolan
inköp FINBIN
1st kärllgarage modul Maxi
3st Kärllgarage modul XL brand
- ✘ Furustugan förskola
inköp FINBIN
2st kärllgarage modul Maxi
3st Kärllgarage modul XL brand
- ✘ Granen Förskola
inköp FINBIN
3st kärllgarage modul XL
- ✘ Gimo ishall
inköp FINBIN
2st kärllgarage modul XL
med inkastluckor
- ✘ Sv P Hall
inköp FINBIN
2st kärllgarage modul XL
med inkastluckor

örerelse på kärl och fastigheter.

len är och fungerar arbetsmiljömässigt och för renhållning.

Jul
10

Utformning av Förskolor och Skolgårdar

Hänsyn har tagits till barnens behov av lekvärde , trygghet och säkerhet.

(ej tagit med cykelställ , parkeringar, motorvärmare , sopkorgar mm)

Basic-plan Förskola			
	Redskap	Antal/stadie	Kommentar
☒	Sandlåda	2st sandlådor / 100 barn storlek anpassat efter gården	minst en ska ha solskydd , och vara tillgänglighetsanpassad
☒	Gungställning	3st gungor / 100 barn , 3st småbarnsgungor / 100 barn	både för de allra minsta + lite äldre barn
☒	kompisgunga eller liknande	1st / förskola	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	klätterlek	2st / förskola åldersanpassade	minst en ska ha rutchkana, bred rutchkana ger möjlighet att åka med som vuxen
☒	Fjädergunga	2st ensits , 2st flersits / förskola	både för en och flera
☒	Lekstuga	2st / förskola	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	motorikbana	1st / förskola	naturlig eller skapad
☒	Naturområde eller lebuskage		
☒	Bänkbord eller pergola med bänkar	1st / avd/förskola	minst två under tak och tillgänglighets anpassad
☒	Grillplats eller närhet till grillplats		om möjligt tillgänglighetsanpassad och inom 300m
☒	trygghetsbelysning	Viktigt att det finns i hög utsträckning.	
☒	linjemarkering i mark eller liknande		(tillgänglighetsanpassning för personer med synnedsättning)
☒	kontrastfärger på hinder vid skolgården		(tillgänglighetsanpassning)
☒	trafiksäker		staket + grindar, skalskydd, 120cm höjd (Gunnebo) max 10 cm mark till staket

Basic-plan skola

	Redskap	Antal/stadie	Kommentar
☒	Gungställning	1 gunga per 30 elever , F-6	
☒	kompisgunga eller liknande	1 per 100 elever , F-9	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	klätterlek	1 per 200 elever , F-6	minst en ska ha rutchkana
☒	Karusell	1 per 200 elever , F-6	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	bollarena	1 per skolgård , F-9	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	sitthäng i anslutning till bollarena	1 per bollarena	plats för 10 elever
☒	Naturområde eller lekbuskage		
☒	Aktivitet för de äldre barnen	anpassas efter skola	exempel : pingisbord , basketkorg , schack , gym , minst en tillg.anpassad
☒	Bänkbord eller pergola med bänkar	30 platser per 250 elever (eller gradäng) , F-9	minst en under tak och tillgänglighets anpassad, placering viktig kvällstid
☒	Sandlåda	1 per 100 elever , F-3	minst en ska ha solskydd , och vara tillgänglighetsanpassad
☒	Plan (t ex grus) för bollek med bollplank	1 per 100 elever , F-9	
☒	Bod för lekredskap	antal beror på skolgårdens storlek/utseende	
☒	Grillplats eller närhet till grillplats		om möjligt tillgänglighetsanpassad , inom 300 m.
☒	trygghetsbelysning		
☒	Linjemarkering i mark eller liknande		(tillgänglighetsanpassning för personer med synnedsättning)
☒	kontrastfärger på hinder vid skolgården		(tillgänglighetsanpassning)
☒	trafiksäker		staket + grindar, skalskydd, 120cm höjd (Gunnebo) max 10 cm mark till staket

Basic-plan gymnasieskola

	Redskap	Antal/stadie	Kommentar
☒	bollarena	1 per skolgård	minst en ska vara tillgänglighetsanpassad
☒	aktivitet	anpassas efter skola	exempel : pingisbord , basketkorg , schack , gym eller liknande
☒	Bänkbord eller pergola med bänkar	30 platser per 250 elever (eller gradäng)	minst en under tak och tillgänglighets anpassad
☒	sitthäng i alternativa former		tex gunga
☒	trygghetsbelysning		

Dnr BUN-2023-020

§ 15. Utvecklingen av skol- och förskolegårdar

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden har tagit del av underlaget och ställer sig bakom förslag till Basic-plan och prioriteringsordning.

Ärendebeskrivning

Under 2022 har förvaltningen jobbat med att inventera utrustning, lek- och lärandemiljöer, trygghet och säkerhet på våra skol- och förskolegårdar. Efter inventering så har förvaltningen i dialog mellan sektorerna och ett antal elever och pedagoger tagit fram ett förslag till grundförutsättningar för skol- och förskolegårdar ”Basic-plan” samt en arbetsordning ”prioritering” för på vilken verksamhet som åtgärder kommer att vidtas.

Beslutsunderlag

- Prioritering och Basic-plan.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Marie Berggren (verksamhetschef växande kommun) och Henrik Sundin (strateg utemiljöer) informerar om det arbete som utförts gällande utemiljöer.

Beslutet skickas till

Sektorchef bildning, Christina Stenhammar
Sektorchef samhälle, Ulf Andersson
Verksamhetschef växande kommun, Marie Berggren
Strateg utemiljöer, Henrik Sundin
Fastighetschef, Erik Kjellberg

Investering för lekplatser

Vi har idag ca 30st allmänna lekplatser, många små lokala lekplatser som i flera fall är slitna, farligt utformade och med litet lekvärde.

En inventering och handlingsplan har tagits fram för att långsiktigt utveckla och förbättra kommunens lekmiljöer på våra lekplatser.

Mål

Göra de allmänna lekplatserna attraktiva, säkra samt tillgängliga lekmiljöer med stort lekvärde.

Erbjuda en större lekplats (i de fem stora orterna) som ett besöksmål för hela orten och några mindre mer utspridda för att ge de mindre barnen en lekmiljö i sin närhet.

En stor lekplats ska vara anpassad för barn i alla åldrar och vara delvis tillgänglighetsanpassad, trygg med bra belysning och vara trivsam och attraktiv för hela familjen.

Mervärde

En satsning på trivsamma och bra lekmiljöer kan skapa och höja attraktionsvärde för besökare och därmed ge det lokala näringslivet ett lyft.

Mål M 1333-11

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Yttrande över SKB:s begäran om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade den 30 juni 2023 in en begäran om tillstånd enligt miljöbalken till anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Begäran innehåller bland annat preciserade yrkanden och förslag till villkor för verksamheten. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret (Tilläggsansökan, mål nr M 4842-23).

Synpunkter med anledning av SKB:s begäran om tillstånd ska, efter att Östhammars kommun beviljats anstånd, lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 26 oktober 2023.

Bakgrund

Den rättsliga prövningen

SKB lämnade i mars 2011 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till verksamhet vid anläggningar som ingår i ett sammanhängande system för slutförvaring för använt kärnbränsle och kärnavfall. SKB lämnade samtidigt in en ansökan om tillstånd för verksamheten enligt kärntekniklagen.

I det sammanhängande system som ansökan avser ingår dels en utökning av det befintliga centrala mellanlagret samt en inkapslingsanläggning i Simpevarp i Oskarshamns kommun (Clink) och dels en slutförvarsanläggning i Forsmark i Östhammars kommun (Kärnbränsleförvaret). Både Clink och Kärnbränsleförvaret är anläggningar av det slag att deras tillåtlighet prövas av regeringen. Kommunfullmäktiges tillstyrkande krävs för att regeringen ska få tillåta verksamheterna.

Kommunfullmäktige i Östhammars kommun tillstyrkte i oktober 2021 etableringen av Kärnbränsleförvaret i Forsmark och kommunfullmäktige i Oskarshamns kommun tillstyrkte i juni 2018 etableringen av Clink i Simpevarp.

Regeringen beslutade i januari 2022 att tillåta verksamheterna enligt miljöbalken och gav samtidigt tillstånd enligt kärntekniklagen. Ärendena lämnades därefter åter till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt respektive Strålsäkerhetsmyndigheten för fortsatt prövning.

Regeringen meddelade dock redan i augusti 2021 tillåtlighet till utökad lagring i det centrala mellanlagret för använt kärnbränsle (Clab). Regeringen valde att bryta ut och behandla frågan om tillåtlighet gällande Clab i ett separat beslut, med motiveringen att det annars fanns betydande risk för att mellanlagret skulle bli fullt innan det finns ett lagakraftvunnet beslut för hela slutförvarssystemet, vilket skulle riskera få stor påverkan på Sveriges elproduktion. I juni 2022 meddelade Mark- och miljödomstolen deldom i målet och gav SKB tillstånd till en utökning av den tillåtna mängden lagrat använt kärnbränsle i Clab.

Ytterligare slutförvarsanläggning i Forsmark

SKB lämnade i december 2014 in en ansökan om tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid anläggningen för slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall (SFR) m.m. i Forsmark. I december 2021 beslutade regeringen att tillåta verksamheten. Genom dom i mål M 7062-14 den 21 december 2022 meddelade Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt tillstånd till fortsatt och utökad verksamhet vid SFR. Tillståndet förenades med ett antal villkor som i flera avseenden reglerar motsvarande frågor som föreslås regleras i nu aktuell prövning av Kärnbränsleförvaret, vilket Östhammars kommun återkommer till nedan i bemötande av SKB:s förslag till villkor.

Viktiga frågor för Östhammars kommun

Östhammars kommun har, genom att vara värdkommun och genom sin vetorätt, en central roll i prövningen av Kärnbränsleförvaret och kommunen har deltagit aktivt i processen i snart 30 år. Under hela denna tid har Östhammars kommun haft en slutförvarsorganisation med ledamöter från samtliga politiska partier i kommunfullmäktige som utsetts att särskilt följa processen. Organisationen har, ur ett kommunalt perspektiv, informerat om och granskat de handlingar som rör slutförvaring av radioaktivt avfall som SKB, Strålsäkerhetsmyndigheten och övriga aktörer löpande presenterat. I detta arbete har kommunen byggt upp en omfattande kunskap om slutförvaring, radioaktivt avfall och andra frågor kopplade till detta.

Inför kommunfullmäktiges beslut att tillstyrka Kärnbränsleförvaret var det avgörande att frågor av central betydelse för kommunen hade blivit utredda och besvarade. Några viktiga frågor för kommunen har, utöver de grundläggande frågorna gällande långsiktig säkerhet och lokal miljöpåverkan, bland annat varit ansvar efter förslutning samt kommunens fortsatta roll.

Angående ansvar efter förslutning fattade riksdagen i juni 2020 beslut om lagändringar som innebär att statens ansvar för vissa kärntekniska anläggningar, till exempel slutförvar för använt kärnbränsle och kärnavfall, tydliggörs.

I regeringens tillåtlighetsbeslut från 2022 finns ett villkor om att SKB, minst en gång per år, ska träffa både Östhammars kommun och Oskarshamns kommun för att avhandla lokala miljöfrågor utifrån miljöbalkens mål och tillämpningsområde. Vid mötena ska SKB lämna information om sådana

förhållanden i verksamheten som kan ge upphov till lokal miljöpåverkan eller som är av betydelse för kommunerna. Dessa möten, som SKB först presenterade som förslag på tillståndsvillkor, har under prövningen benämnts dialogforum. Dialogforumet har för Östhammars kommun varit en viktig fråga under prövningen, som en del i att säkerställa kommunens möjlighet att även efter tillstånd meddelats vara en aktiv part i slutförvarsfrågan.

Östhammars kommun har under hela prövningen gett uttryck för att en förutsättning för kommunens tillstyrkande av Kärnbränsleförvaret är att:

- Den maximala volym använt kärnbränsle som ska slutförvaras är de cirka 12 000 ton som angetts i ansökan.
- Det är använt kärnbränslet från de svenska kärnkraftverkens reaktorer som ska slutförvaras inom landets gränser.
- Sverige ska inte slutförvara använt kärnbränsle från andra länder.
- Metoden är KBS-3V.

Östhammars kommuns synpunkter på begäran om tillstånd

Östhammars kommuns huvudfokus vid denna granskning har, precis som vid granskning av övriga handlingar i prövningen, varit dels de lokala miljöfrågor som direkt påverkar kommunens medborgare och dels frågor som rör den långsiktiga säkerheten och ansvaret efter förslutning.

Även om Östhammars kommun har tillstyrkt etableringen av Kärnbränsleförvaret har kommunen under hela prövningen haft synpunkter på villkorsförslagen. I kommunfullmäktiges beslut om tillstyrkan framhölls att kommunen utgår från att SKB kommer att stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats under handläggningen i Mark- och miljödomstolen. Kommunen vill betona att SKB:s villkorsförslag har varit ett viktigt underlag i kommunens beslut om tillstyrkan.

Östhammars kommun har inga synpunkter gällande den del av SKB:s begäran om tillstånd som avser anläggningar i Oskarshamns kommun, det vill säga centralt mellanlager samt inkapslingsanläggning för använt kärnbränsle (Clink). Gällande övriga delar utvecklar kommunen sina synpunkter nedan.

SKB:s yrkanden

SKB har i stort vidhållit tidigare framförda yrkanden men gjort vissa justeringar och tillägg; yrkandet gällande Natura 2000-tillstånd är inte längre reservationsvist och yrkanden beträffande tid för anmälan av anspråk på ersättning av oförutsedd skada samt verkställighetsförordnande har tillkommit.

Östhammars kommun har inga synpunkter vad gäller yrkandena enligt punkten A.1 B om tillstånd till Slutförvarsanläggning/förvar, yrkandet om Natura 2000-tillstånd enligt punkten A.2 eller yrkandena om igångsättningstid, arbetstid eller tid för anmälan av anspråk på ersättning av oförutsedd skada enligt punkten A.3. Kommunen lämnar för närvarande ingen slutlig inställning till yrkandet om verkställighetsförordnande, vilket utvecklas närmare under "Övriga synpunkter" nedan.

SKB:s förslag till villkor

SKB har i begäran om tillstånd gjort ett antal förändringar i de villkorsförslag som presenterades i samband med prövningen av tillåtligheten. SKB anför att avsikten varit att så långt som möjligt vidhålla de villkorsförslag som tidigare tillstyrkts av remissinstanserna men att justeringar gjorts bland annat med hänsyn till de villkor som föreskrivits för SFR och Clab, ny miljörettslig praxis samt den fortsatta planeringen och projekteringen.

Östhammars kommun noterar att flera justeringar innebär att SKB:s villkorsförslag för Kärnbränsleförvaret nu är formulerade på samma eller liknande sätt som för SFR, vilket i många fall är formuleringar som kommunen tillstyrkt i den prövningen. I några fall har dock SKB frånfällt eller ändrat i villkorsförslag, bland annat villkor om strukturerad omvärldsbevakning, som är av stor vikt för kommunen.

Östhammars kommun har inga synpunkter på SKB:s villkorsförslag A1-A4, B1-B4, C4, C7, C10, de provisoriska föreskrifterna CP1-CP5 eller på föreslagna delegationer i AD1-AD2 samt CD2-CD4. SKB:s övriga förslag till villkor och delegation bemöter kommunen nedan.

Allmänt och gemensamma villkor

Energianvändning

SKB har föreslagit villkor A5 angående energianvändning vilket motsvarar villkor 17 i tillståndet för SFR. Länsstyrelsen i Uppsala län (Länsstyrelsen) har överklagat tillståndsdomen för SFR avseende formuleringen av villkoret gällande energianvändning. Mark- och miljööverdomstolen meddelade den 17 mars 2023 prövningstillstånd och prövningen pågår alltjämt. Östhammars kommun avvaktar därför att lämna synpunkter på föreslaget villkor A5 i dagsläget men kan komma att återkomma med synpunkter på villkorsförslaget senare i processen.

Kontrollprogram

SKB har föreslagit villkor A6 angående kontrollprogram. Enligt det föreslagna villkoret ska förslag till kontrollprogram ges in till berörd tillsynsmyndighet senast tre månader innan anläggningsarbetena påbörjas, respektive tre månader innan anläggningen tas i drift.

Östhammars kommun noterar att SKB inte har föreslagit att kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet, vilket ska ske enligt motsvarande villkor om kontrollprogram för SFR (villkor 18). Kommunen anser att det är lämpligt att även kontrollprogrammet för den omfattande verksamhet det nu är fråga om tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet. I tillståndsprövningen av SFR föreslog Länsstyrelsen ett tillägg till villkoret om kontrollprogram som innebar att detta skulle tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten. SKB förklarade vid huvudförhandlingen i prövningen för SFR att bolaget inte hade något att invända mot tillägget. SKB bör därför, enligt

kommunens uppfattning, inte ha något att invända mot att detsamma gäller även för Kärnbränsleförvaret, eller bör i varje fall kunna anföra skäl för varför SKB har en annan inställning i detta mål.

Östhammars kommun anser att villkor A6 om kontrollprogram ska kompletteras med tillägget att kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet.

Utformning av ovanmarksanläggningar samt undermarksdelar

Ovanmarksanläggningar

SKB har föreslagit villkor C1 som innebär att Kärnbränsleförvarets ovanmarksanläggningar med tillhörande bergupplag och lakvattendamm ska anläggas inom de gränser som angetts i Bilaga K:31. SKB anför dock att det kommer bli nödvändigt att ta vissa mindre markområden i anspråk utanför det redovisade verksamhetsområdet och att verksamhetsområdets avgränsning inte kan hindra att exempelvis befintliga industriområden i Forsmark ianspråk tas för tillfälliga upplags- och uppställningsplatser under uppförandeskedet eller för nödvändig infrastruktur. SKB anför att det därför i praktiken inte är möjligt att dra en skarp gräns för det område inom vilket verksamhetsknutna aktiviteter kommer att bedrivas eller vilka anspråk som kan förekomma utanför verksamhetsområdet.

Kommunen har förståelse för att detaljutformningen av anläggningarna inte kan preciseras i detta skede och att SKB behöver viss flexibilitet i utformningen av Kärnbränsleförvaret med tillhörande anläggningar. Östhammars kommun anser dock att det i föreslaget villkor C1 är alltför vagt vad som i dagsläget ska anses omfattas av verksamhetsområdet och vad som därmed får rättskraft genom tillståndet samt vad som motsatsvis kan ligga utanför det område som nu prövas i tillståndet.

Om det över tid tillkommer verksamhetsanknutna aktiviteter som i dagsläget inte är kända och som kan behöva bli föremål för prövning, har kommunen inga invändningar mot att det hanteras när det behovet uppstår. Kommunen anser dock att det är viktigt att veta vad som anses utgöra verksamhetsområdet och inom vilka gränser anläggningar, infrastruktur, upplag och övrig etablering med anledning av Kärnbränsleförvaret kommer att uppföras och som omfattas av tillståndet.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande avseende vad SKB anser att tillståndets rättskraft ska omfatta i förhållande till verksamhetsområdet för Kärnbränsleförvaret med tillhörande anläggningar, etableringar och infrastruktur.

Undermarksdelar

I SKB:s föreslagna villkor C2 om utformning av undermarksdelar framgår att Kärnbränsleförvaret under mark ska uppföras inom de yttre gränser som framgår av Bilaga K:31. Om det finns särskilda skäl får avvikelser dock göras efter godkännande av behörig tillsynsmyndighet. Avvikelse får endast godkännas om Strålsäkerhetsmyndigheten bedömer att avvikelsen inte försämrar säkerheten med avseende på olägenheter avseende joniserande strålning under drift alternativt efter förslutning.

Östhammars kommun har även avseende Kärnbränsleförvarets undermarksdelar förståelse för att SKB har ett behov av viss flexibilitet avseende utformningen. Östhammars kommun uppfattar dock att SKB i begäran om tillstånd, punkt 81, bekräftar att en platsanpassning av anläggningen inom redovisad utbredning av verksamhetsområdet inte ger upphov till större miljöpåverkan än vad som redovisats och bedömts i miljökonsekvensbeskrivningen. Kommunen uppfattar att SKB åtar sig detta som en del av tillståndet till Kärnbränsleförvaret.

Kommunen har mot bakgrund av detta ingen invändning mot att behörig tillsynsmyndighet, om det finns särskilda skäl, får godkänna avvikelser i enlighet med föreslaget villkor C2 men noterar att SKB alltså är bundet av sitt åtagande om att platsanpassningar inte får ge upphov till större miljöpåverkan än vad som redovisats.

Östhammars kommun vill därtill särskilt framföra att kommunen uppfattar att SKB trots möjligheten för viss platsanpassning av undermarksdelarna särskilt åtagit sig att deponeringstunnlar endast kommer att anläggas i ett våningsplan och att kapslar enbart kommer deponeras vertikalt samt att metoden är KBS-3V. Kommunen noterar att SKB bekräftar detta genom punkt 84 i begäran om tillstånd och uppfattar därmed att detta blir en del av tillståndet för Kärnbränsleförvaret, vilket innebär att det krävs ett ändrat tillstånd om förändring av metod för deponering sker.

Skyddsåtgärder avseende hydrologisk påverkan

Föreslaget villkor C3 berör skyddsåtgärder avseende tätning och vattentillförsel för att motverka hydrologisk påverkan på naturvärden till följd av grundvattenbortledningen. Östhammars kommun ser positivt på att SKB föreslagit att skyddsåtgärderna för grundvattenbortledningen regleras genom villkor.

SKB har yrkat tillstånd till att återinfiltrera vatten i mark, vilket regeringen tillåtit i samband med prövningen av Kärnbränsleförvarets tillåtlighet. SKB har anfört att yrkandet inte är begränsat till att infiltration enbart ska avse länshållningsvatten utan att även annat vatten skulle kunna användas för infiltration. SKB har därtill, i punkt 90 i begäran om tillstånd, anfört att vattnet som infiltreras behöver ha en lämplig kemisk sammansättning varför länshållningsvattnet skulle kunna vara olämpligt för ändamålet. Östhammars kommun uppfattar dock inte att föreslaget villkor C3 gör något åtskillnad på kraven avseende vattentillförsel beroende på om länshållningsvatten eller annat vatten infiltreras.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB avseende vad som utgör förutsättningar för att länshållningsvattnet ska anses vara lämpligt att använda för infiltration och vilka krav länshållningsvattnet ska uppnå för att få återinfiltreras till mark.

Deponeringsverksamhet

SKB har föreslagit att det i villkor C5 föreskrivs att deponering får ske av högst 150 kapslar per år. Östhammars kommun är positiv till att föreslaget villkor är tydligt formulerat avseende antal kapslar som får deponeras per år, då deponeringstakten varit en angelägen fråga för kommunen.

SKB har också föreslagit att tillsynsmyndigheten får möjlighet att godkänna deponering av fler kapslar per år om det inte leder till ökade utsläpp till luft eller vatten eller ökade olägenheter för närboende (C5 och CD1). Östhammars kommun kan acceptera att tillsynsmyndigheten bemyndigas att godkänna att ett större antal kapslar deponeras under förutsättning att det inte leder till ökade miljöeffekter i enlighet med vad SKB föreslagit. En grundförutsättning är givetvis även att strålsäkerheten kan bibehållas trots ökad deponeringstakt.

Hantering av bergmassor

SKB har föreslagit villkor C6 avseende hantering av bergmassor som innebär att SKB, senast tre månader innan arbeten som ger upphov till bergmassor påbörjas, ska redovisa en preliminär plan för hantering av bergmassor till berörd tillsynsmyndighet. Planen ska bland annat innehålla en redovisning av tekniska och ekonomiska möjligheter till transport sjövägen i syfte att minska belastningen på vägar i närområdet vid transport av bergmassor utanför Forsmarks industriområde. I begäran om tillstånd har SKB vidare angett (punkt 101) att nyttiggörande av bergmassorna i första hand bör göras lokalt och som ett andrahandsalternativ finns möjlighet till fartygstransporter för miljömässigt lämpligt nyttiggörande på längre avstånd.

Östhammars kommun ser positivt på att SKB:s plan för hantering av bergmassor till viss del syftar till att minska belastningarna på vägarna i området genom transporter sjövägen. Kommunen anser att fartygstransporter är ett viktigt och lämpligt sätt att göra detta på. Östhammars kommun vidhåller vad kommunen tidigare anfört (bland annat i domstolens aktbilaga 400 (KS § 145, 2016-05-31)) angående att alternativa transportsätt inklusive fartygstransporter till och från anläggningen ska nyttjas som ett sätt att avlasta vägarna. Om bergmassorna transporteras med fartyg istället för med lastbil minskar antalet tunga transporter på de vägsträckor som berörs avsevärt vilket har stor betydelse för de som bor längs vägarna.

Östhammars kommun anser inte att det är tillräckligt att det i den preliminära planen för hantering av bergmassor redovisas möjligheterna till transport sjövägen. Kommunen anser att det utöver redovisning av möjligheten till hantering sjövägen bör finnas konkret reglering av att så ska ske så långt som möjligt.

Kommunen lyfte även i prövningen för SFR vikten av att avlasta vägarna från tunga transporter genom att utnyttja möjligheten att transportera bergmassor sjövägen. I domen för SFR föreskrevs i villkor 5 angående tunga transporter bland annat att SKB så långt som möjligt ska transportera bort överskottsmassor från bergarbetena sjövägen. Därutöver föreskrevs att SKB i den årliga miljörapporten ska redovisa andelen överskottsmassor som transporterats bort via land- respektive sjövägen samt skäl till varför landtransporter ägt rum. Östhammars kommun föreslår att villkor C6 kompletteras så att det harmoniserar med det villkor som föreskrivits för SFR.

Tredje stycket i villkor 5 i tillståndet för SFR lyder enligt följande:

SKB ska så långt som möjligt transportera bort överskottsmassor från bergarbetena sjövägen. SKB ska i den årliga miljörapporten redovisa andelen överskottsmassor som transporterats bort via land- respektive sjövägen samt skäl till varför landtransporter ägt rum.

Östhammars kommun anser att det är rimligt och lämpligt att det även för Kärnbränsleförvaret regleras i villkor att transport av bergmassor som inte kan nyttiggöras lokalt så långt som möjligt ska ske sjövägen samt att SKB i miljörapporten ska redovisa andelen massor som transporterats via land- respektive sjövägen samt skälen för det.

Transporter

SKB har föreslagit ett omfattande villkor C8 avseende bullerskyddande åtgärder till fastighetsägare längs med transportvägen, vilket kommunen är positiv till.

Östhammars kommun anser att det är rimligt att, som SKB föreslår, bullerdämpande åtgärder ska erbjudas med målsättningen att åtgärderna ska vara vidtagna innan de arbeten som genererar transporter på vägarna påbörjas, sett till att åtgärderna ska ge största möjliga effekt.

SKB har vidare i villkorsförslagets fjärde stycke föreslagit att villkoret inte ska gälla för bostäder som redan erbjudits erforderliga bullerdämpande åtgärder till följd av utbyggnaden av SFR. Östhammars kommun konstaterar, mot bakgrund av det långa uppförande- och driftskedet och därmed den långa tidsperiod som transporter kommer ske längs med den aktuella vägsträckan, att mycket kan hända i omgivningen från det att bullerdämpande åtgärder erbjuds inom ramen för utbyggnaden av SFR till dess att bullerdämpande åtgärder blir aktuella inom ramen för Kärnbränsleförvaret.

Östhammars kommun anser att det skulle kunna uppstå en situation där en eller flera fastigheter som identifierats som bullerpåverkade permanentbostäder den 27 januari 2022, och därmed har rätt till bullerdämpande åtgärder enligt förslaget villkor C8, byter ägare från det att åtgärder erbjudits inom ramen för SFR till dess att de transportgenererande arbetena för Kärnbränsleförvaret påbörjas. Kommunen ser i en sådan situation en risk med att en ny fastighetsägare inte blir erbjuden erforderliga bullerdämpande åtgärder i det fall en tidigare fastighetsägare tackat nej till åtgärder inom ramen för utbyggnaden av SFR.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB angående hur det föreslagna villkoret ska tolkas i denna del samt hur en sådan situation som kommunen påtalat ovan avses att hanteras.

Arbete i vatten

SKB har föreslagit villkor C9 avseende arbeten i vatten som innebär att arbeten i vatten ska ske med försiktighet samt att grumlingskydd ska användas vid arbeten som riskerar att orsaka grumling i Asphällsfjärden.

Östhammars kommun noterar att SKB inte föreslagit något villkor angående när utläggning av material i havet får ske, likt villkor 8 i tillståndet avseende SFR. I prövningen för SFR föreslog SKB att utläggning av bank/slänt mot havet inte får utföras mellan den 1 april och den 31 juli.

Villkor 8 i tillståndet för SFR lyder enligt följande:

Utfyllnad av vattenområde vid Stora Asphällan ska ske genom utläggning av bank/slänt mot havet, varefter området innanför banken/slänten fylls ut.

Arbetet i vattenområdet ska ske med försiktighet och utläggningen av bank/slänt mot havet får inte utföras mellan den 1 april och den 31 juli.

Vid grumlande arbeten i vatten ska grumlingskydd i form av exempelvis siltskärmar användas.

Även om det är betydligt mindre havsområden som planeras att fyllas ut för Kärnbränsleförvaret än för SFR anser Östhammars kommun att det är lämpligt med en liknande reglering gällande när i tid som arbeten i vatten får utföras även för Kärnbränsleförvaret.

Östhammars kommun anser att villkoret om arbeten i vatten även bör regleras när utfyllnad i havsområden får ske. Om SKB inte delar denna uppfattning önskar kommunen ett förtydligande från SKB angående varför en begränsning i tid inte behövs avseende utfyllnader för Kärnbränsleförvaret.

Utsläpp till vatten

SKB har föreslagit att frågan om villkor för utsläpp till vatten skjuts upp under en provotid och att SKB senast två år efter att bergarbetena för Kärnbränsleförvaret har påbörjats ska redovisa utfallet av utredningarna och lämna förslag på ytterligare åtgärder och slutliga villkor.

Östhammars kommun noterar inledningsvis att formuleringen av CU1 är mycket lik villkor U1 i domen för SFR. I huvudsak motsvarar de frågor som ska utredas inom ramen för CU1 för Kärnbränsleförvaret de utredningar som ska genomföras inom ramen för U1 för SFR. Även för SFR ska SKB senast två år efter att bergarbetena påbörjats redovisa utredningarna och lämna förslag på ytterligare åtgärder och slutliga villkor. Utbyggnaden av SFR, och därmed bergarbetena inom ramen för detta, har i dagsläget inte påbörjats men arbetena för utbyggnaden av SFR ligger hittills före i tiden i förhållande till bergarbetena för Kärnbränsleförvaret.

Östhammars kommun noterar att SKB i punkt 112 i begäran om tillstånd motiverar att frågan om villkor för utsläpp till vatten skjuts upp under en provotid på motsvarande sätt som för SFR för att det då finns möjligheter att fortsatt samordna vattenhanteringen i projekten och skapa en effektiv och ändamålsenlig vattenhantering. Kommunen anser att en fortsatt samordnad vattenhantering inte förutsätter att även frågan om utsläpp till vatten från Kärnbränsleförvaret sätts på en provotid om två år från det att bergarbetena påbörjas. Kommunen anser tvärtom att en samordnad hantering med fördel innebär att slutliga villkor för utsläpp till vatten fastställs i nära anslutning till varandra avseende både SFR och Kärnbränsleförvaret.

Kommunen är medveten om att det inte i dagsläget och troligen inte heller vid tidpunkten för mark- och miljödomstolens dom i förevarande mål kommer finnas resultat från de utredningar som ska genomföras inom ramen för SFR och att det därmed i dagsläget inte är möjligt för SKB att föreslå slutliga villkor avseende utsläpp till vatten för Kärnbränsleförvaret baserat på kunskap från utbyggnaden av SFR. Kommunen ser däremot, med hänvisning till ovanstående, att provotiden inte nödvändigtvis behöver vara lika lång i detta mål som för SFR.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB angående skälen för begärd provotid om två år samt angående om provotiden för Kärnbränsleförvaret kan förkortas om erfarenheter från utbyggnaden av SFR erhålls under tiden för denna prövning.

Övriga synpunkter

Samlade åtaganden

Under hela prövningen av Kärnbränsleförvaret, även i den här aktuella begäran om tillstånd, har SKB gjort ett antal åtaganden. Det omfattande prövningsunderlaget, med de justeringar och kompletteringar som gjorts under åren, innebär dock att det är svårt att överblicka vilka åtaganden SKB gjort i prövningen.

Östhammars kommun önskar en sammanställning av SKB:s samtliga åtaganden i målet. Kommunen önskar vidare att SKB samtidigt meddelar om något eller några av tidigare framförda åtaganden nu frånfalles.

Etablering av bulleralstrande arbeten

SKB har föreslagit villkor A2 samt C4 angående buller under drift- respektive uppförandeskede. Östhammars kommun noterar dock att SKB inte föreslagit något villkor om när bulleralstrande arbeten får etableras, likt villkor 4 i tillståndet avseende SFR. I prövningen för SFR föreslog SKB villkor som avsåg att bulleralstrande arbeten inte skulle etableras under perioden 1 april till 31 juli. Mark- och miljödomstolen bedömde att det föreslagna villkoret var lämpligt och ändamålsenligt.

Villkor 4 i tillståndet för SFR lyder enligt följande:

SKB ska se till att bulleralstrande arbeten inte etableras under perioden 1 april till 31 juli. Bulleralstrande arbeten innefattar till exempel krossning av bergmassor, transporter med bandtraktor och hjullastare i samband med lastning och lossning eller andra liknande arbetsmoment. Villkoret hindrar inte att ytterligare arbeten etableras under perioden, om arbeten av likartad typ och med likartad nivå av buller har etablerats före den 1 april.

Östhammars kommun anser att ett motsvarande villkor är lämpligt även avseende etablering av bulleralstrande arbeten som vidtas med anledning av Kärnbränsleförvaret. Om SKB inte delar denna uppfattning önskar kommunen ett förtydligande från SKB angående varför motsvarande villkor inte behövs för Kärnbränsleförvaret.

Utsläpp till luft

SKB har i begäran om tillstånd anfört att bolaget tidigare föreslagit ett allmänt hållet villkor om utsläpp till luft men att SKB nu istället föreslår ett generellt villkor om energieffektivisering (villkor A5) enligt följande:

SKB ska i skäligen utsträckning vidta åtgärder för att effektivisera energianvändningen. Så långt strålsäkerheten medger ska åtgärderna innefatta energihushållning, energieffektivitet i byggnader och anläggningar, lågt kylbehov, effektiv värme- och kylanvändning samt effektiv elanvändning.

SKB ska i den årliga miljörapporten fortlöpande redovisa hur arbetet med att effektivisera energianvändningen fortskrider, innefattande information om genomförda och planerade åtgärder, samt en sammanfattning av den senaste energikartläggningen.

SKB anför i punkt 141 i begäran om tillstånd att frågan om energianvändning och energieffektivisering bör ha ett bredare anslag och inte ta sikte på reglering av enskilda energiåtgärder samt att klimatförbättrande åtgärder kan innebära

elektrifiering av anläggningar och maskiner och således medföra en ökad energianvändning för verksamheten. SKB anför att det därför är viktigt med ett helhetsperspektiv vid utvärdering och genomförande av klimat- och energiåtgärder.

Tidigare förslaget villkor avseende utsläpp till luft som presenterades vid huvudförhandlingen 2017, och som kommunen uppfattar att SKB nu frånfäller, löd enligt följande:

SKB:s egna och upphandlade maskiner och fordon ska uppfylla vid var tidpunkt gällande miljökrav enligt Trafikverkets generella miljökrav vid entreprenadupphandling eller motsvarande riktlinjer med minst likvärdiga miljökrav.

Östhammars kommun uppfattar att SKB anser att miljökrav för maskiner och fordon ska anses omfattas av det generella villkoret om energieffektivisering (villkor A5). Kommunen anser dock att villkoren uppfyller delvis olika syften då, som kommunen uppfattar det, SKB:s föreslagna villkor A5 främst tar sikte på el-, värme- och kyl användning samt energihushållning, medan Trafikverkets generella miljökrav även omfattar klimatpåverkan från bland annat drivmedel.

Även i prövningen av SFR frånföll SKB ett tidigare lämnat villkorsförslag angående utsläpp till luft. I den prövningen anförde dock SKB att bolaget stod kvar vid sitt åtagande om att ställa höga miljökrav på maskiner och fordon med hänvisning till motsvarande villkor (villkor 17) om energianvändning och energieffektivisering. I och med det åtagandet hade kommunen inga synpunkter på att motsvarande villkor utgick för SFR.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB avseende varför villkor avseende utsläpp till luft inte längre är aktuellt att föreskriva för Kärnbränsleförvaret. Om SKB fortsatt inte anser att villkoret behövs anser kommunen att SKB åtminstone bör göra ett åtagande, likt det i SFR-prövningen, gällande miljökrav för maskiner och fordon.

Vattenhantering och kväveutsläpp

I bilaga K:34 till begäran om tillstånd presenterar SKB utredningar kring reningsteknik för kväverikt vatten samt planerad hantering för att minska kväveutsläppen från Kärnbränsleförvaret. SKB framför bland annat att fortsatta utredningar har visat att det är möjligt att ytterligare minska kväveutsläppen jämfört med tidigare bedömningar, vilket kommunen givetvis är positiv till.

I bilaga K:34 presenteras en konceptuell lösning innehållande bland annat bioreaktorer och rening i våtmark. Gällande rening i våtmark söker SKB, i Tilläggsansökan, tillstånd för vattenverksamhet för bland annat arbeten i vattenområden för att möjliggöra etablering av våtmarksreningen.

Östhammars kommun framförde under samrådet för Tilläggsansökan önskemål om tydligare underlag för vilken rening som kan förväntas uppnås i våtmarken. SKB skriver i bilaga K:34 att ”rening i naturlig våtmark är väl beprövad och effektiv kväverening” men utan hänvisning till underlag för detta påstående.

Östhammars kommun anser fortsatt att det finns behov av tydligare underlag för vilken rening som kan förväntas uppnås i våtmarken.

Av SKB:s villkorsförslag CU1 framgår att SKB under föreslagen prövotid bland annat ska utreda utsläppen av kväve till recipienten och efter två år lämna förslag

på slutliga villkor. Kommunen förutsätter att slutliga villkor om utsläpp av kväve även kommer att inkludera utsläpp från våtmarken.

Strålsäkerhetsrelaterade frågor

SKB har i begäran om tillstånd anfört att SKB:s uppfattning är att strålsäkerhetsrelaterade frågor bör hanteras övergripande i prövningen enligt miljöbalken och att detaljerade krav istället bör ställas enligt det kärntekniska regelverket.

Östhammars kommun delar SKB:s uppfattning att det är tillräckligt att strålsäkerhetsrelaterade frågor hanteras övergripande inom ramen för denna prövning och att det inom prövningen enligt det kärntekniska regelverket finns anledning att ställa mer långtgående krav och villkor angående strålsäkerhet.

Omvärldsbevakning

I begäran om tillstånd frånfaller SKB tidigare villkorsförslag om strukturerad omvärldsbevakning rörande bland annat informationsbevarande och övervakning efter förslutning. SKB anför att de nya bestämmelserna i 5g-5l §§ i kärntekniklagen och 10 kap. 3a § miljöbalken innebär att det saknas skäl att inom tillståndet enligt miljöbalken reglera dessa frågor och att frågorna istället slutligt ska avgöras vid regeringens prövning i samband med förslutning.

Östhammars kommun delar inte SKB:s uppfattning och vidhåller vad kommunen tidigare framfört i yttrande (bland annat i aktbilaga 400). Kommunen anser att villkor om strukturerad omvärldsbevakning innehållande bland annat informationsbevarande, av de skäl som redovisas nedan, bör regleras redan i detta skede genom tillståndet enligt miljöbalken.

Ansökan om tillstånd till slutförvaring avser tillstånd till miljöfarlig verksamhet som inte är begränsat i tid. Under huvudförhandlingen i mark- och miljödomstolen inför tillåtlighetsprövningen uppkom frågan om verksamheten ska anses vara pågående även efter förslutning. SKB uppgav att de ansöker om tillstånd tillsvidare och att utgångspunkten för prövningen är att tillståndet i och för sig kommer att fortsätta gälla även efter förslutning. SKB ansåg dock att det inte fanns något behov av särskilda villkor avseende skyddsåtgärder i tiden efter förslutning.¹

Vid huvudförhandlingen anförde Östhammars kommun med flera att det kommer att behövas någon form av reglering avseende tiden efter förslutning.

Mark- och miljödomstolen bedömde att det stod klart att slutförvaret efter förslutning utgör en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken och att en tillståndshavares ansvar enligt miljöbalken gäller tills vidare, utan tidsbegränsning.² Mark- och miljödomstolen anförde också i yttrandet att det inte framkommit något rättsligt hinder mot att förena ett tillstånd med villkor om till exempel kontroll efter förslutning.³

¹ Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen den 23 januari 2018 i mål nr M 1333-11, aktbil. 842, s. 221.

² Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen den 23 januari 2018 i mål nr M 1333-11, aktbil. 842, s. 223-224 och 226.

³ Nacka tingsrätt, mark- och miljödomstolens yttrande till regeringen den 23 januari 2018 i mål nr M 1333-11, aktbil. 842, s. 230.

Östhammars kommuns uppfattning är att Kärnbränsleförvaret alltså efter slutlig förslutning kommer att vara en pågående miljöfarlig verksamhet som regleras dels genom tillstånd enligt miljöbalken, dels genom tillstånd som meddelas inför förslutning enligt kärntekniklagen. Östhammars kommun anser därför att viktiga frågor om informationsbevarande, övervakning och kontroll bör regleras i respektive tillstånd.

I förarbetena⁴ till de nya bestämmelserna i kärntekniklagen anges att regeringen anser att efter att staten övertagit ansvaret för anläggningen enligt kärntekniklagen är staten även verksamhetsutövare enligt miljöbalken. De åtgärder som enligt miljöbalken kan bli aktuella efter övergången ska vidtas av staten.⁵

De synpunkter som lyfts av kommunen och Naturvårdsverket angående det långsiktiga ansvaret för verksamheten behandlas också i förarbetena.

”Östhammars kommun och Naturvårdsverket har anfört att förslaget inte tydliggör det långsiktiga ansvaret för verksamheten. Det krävs redan i dag tillstånd enligt miljöbalken för att bearbeta, lagra, slutförvara eller på annat sätt hantera använt kärnbränsle och kärnavfall. Regeringen anser att den föreslagna regleringen tydliggör statens ansvar enligt kärntekniklagen. I och med att staten övertar ansvaret enligt kärntekniklagen för slutligt förslutna slutförvar tar staten också över ansvaret enligt miljöbalken.

Regeringen konstaterar att förslaget inte tar om hand alla frågor som kan uppkomma i samband med den slutliga förslutningen och den efterföljande ansvarsövergången. En anledning till detta är att en slutlig förslutning ligger väldigt långt fram i tiden. En del av de frågor som lyfts av Naturvårdsverket och Östhammars kommun får hanteras framöver.”⁶

Som framgår ovan innebär de nya bestämmelserna i kärntekniklagen att tillståndshavaren fullgjort sitt ansvar enligt kärntekniklagen när förvaret slutligt förslutits. Regeringen är även av uppfattningen att staten i samband med detta tar över ansvaret enligt miljöbalken. Östhammars kommun uppfattar att det som avses är att verksamheten, och därmed även tillståndet enligt miljöbalken, därmed övergår till staten. Hur detta ska gå till och hur ansvaret kommer att vara fördelat är dock inte reglerat i dagsläget och får enligt förarbetena hanteras i framtiden.

Miljöbalken och kärntekniklagen är olika regelverk med olika utgångspunkter och tillstånden enligt respektive lagstiftning gäller parallellt för verksamheten. Även om tillstånd enligt kärntekniklagen måste sökas innan slutlig förslutning av förvaret och villkor för detta då kan meddelas, anser kommunen att det fortfarande finns behov av kontroll och övervakning genom miljötillståndet för den alltså pågående miljöfarliga verksamheten.

Östhammars kommun menar att statens ansvar för slutförvaret efter förslutning inte utesluter att frågor om omvärldsbevakning bör regleras i tillståndet enligt miljöbalken som kommer att fortsätta gälla för verksamheten även efter förslutning. Det är, oavsett vem som ansvarar och hur ansvaret kommer se ut vid tidpunkten för förslutning, viktigt att frågor om informationsbevarande, övervakning och kontroll regleras i miljöbalkstillståndet. Detta särskilt mot bakgrund av att det vid tidpunkten för meddelande av tillstånd kommer vara

⁴ Prop. 2019/20:157.

⁵ Prop. 2019/20:157 s. 25

⁶ Prop. 2019/20:157 s. 26.

oklart hur regleringen vid tidpunkten för slutlig förslutning kommer se ut, samt för att trygga kommande generationers hälsa och miljö, i enlighet med syftet med miljöbalken.

Östhammars kommun anser mot bakgrund av den långa uppförande- och drifttiden att det inte är vare sig rimligt eller lämpligt att frågan om informationsbevarande och övervakning skjuts på framtiden och lämnas till regeringens prövning inför slutlig förslutning. Frågan behöver behandlas och arbetas med kontinuerligt under Kärnbränsleförvarets uppförande- och driftsskede.

Behovet av att bevara information om slutförvaret är en aktivitet som sträcker sig långt in i framtiden, långt efter förslutning av slutförvaret, och det är därför viktigt att det pågår ett kontinuerligt arbete med frågan om informationsbevarande. Kommunen ser att det finns en risk att SKB:s ambitionsnivå i arbetet med informationsbevarande sänks om inte frågan regleras i tillståndet, särskilt eftersom slutförvaret kommer vara i drift under lång tid.

Det kan slutligen noteras att domstolen i tillståndet för SFR föreskrev villkor om att bedriva en strukturerad omvärldsbevakning under tiden fram till förslutning innefattande bland annat informationsbevarande samt övervakning av slutförvar efter förslutning. Villkoret innebär även att SKB minst vart femte år ska informera tillsynsmyndigheterna och Östhammars kommun om resultatet av omvärldsbevakningen samt vilka förberedelser som vidtagits beträffande informationsbevarande och eventuell övervakning efter förslutning.

Villkoret om omvärldsbevakning (villkor 13) i tillståndet för SFR lyder enligt följande:

SKB ska under tiden fram till förslutning av SFR bedriva en strukturerad omvärldsbevakning rörande slutförvaring av låg- och medelaktivt avfall, informationsbevarande samt övervakning av slutförvar efter förslutning. SKB ska minst vart femte år informera tillsynsmyndigheterna samt Östhammars kommun om resultatet av omvärldsbevakningen samt vilka förberedelser som vidtagits beträffande informationsbevarande och eventuell övervakning efter förslutning.

Östhammars kommun anser, med stöd av ovanstående motivering, att det bör föreskrivas villkor som reglerar hur arbetet med strukturerad omvärldsbevakning rörande slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall, informationsbevarande samt övervakning av slutförvar efter förslutning ska fortskrida innan slutlig förslutning.

Ekonomisk säkerhet

SKB anför i begäran om tillstånd att det, mot bakgrund av den finansiering som säkerställs enligt finansieringslagen och med beaktande av statens sistahandsansvar, saknas skäl att föreskriva krav på ställande av ekonomisk säkerhet enligt 16 kap. 3 § miljöbalken.

Miljötillstånd får för sin giltighet göras beroende av att verksamhetsutövaren ställer säkerhet för kostnaderna för det avhjälpande och de återställningsåtgärder som kan komma att behövas med anledning av verksamheten. Det finns dock en begränsning avseende kravet på ekonomisk säkerhet gällande kärntekniska verksamheter. En verksamhetsutövare som är skyldig att betala avgift eller ställa

säkerhet enligt finansieringslagen behöver inte ställa säkerhet för åtgärder som omfattas av sådana avgifter och säkerheter.

Finansieringslagen omfattar bland annat finansiering av kostnader för en säker hantering och slutförvaring av restprodukter. SKB menar att finansieringslagen därmed omfattar samtliga kostnader för hantering och slutförvaring av kärnbränsle, inklusive uppförande, drift och anläggningar som behövs för ändamålet.

Vid införandet av begränsningen av kravet på säkerhet för kärntekniska verksamheter påtalade Naturvårdsverket, Statens strålskyddsinstitut och Statens kärnkraftsinspektion att det finns efterbehandlings- och återställningsåtgärder som inte ingår bland de åtgärder som ska täckas inom finansieringssystemet och föreslog därför att även dessa ska kunna omfattas av miljöbalkens krav på säkerhet.⁷ Regeringen anförde att möjligheten att förena ett tillstånd med krav på säkerhet bör begränsas för kärnteknisk verksamhet för att undvika att det krävs säkerhet för samma åtgärder enligt två lagar. Denna begränsning fick dock inte innebära att det inte alls går att kräva säkerheter för vissa kostnader, varför undantaget endast gäller sådana åtgärder som täcks inom finansieringssystemet.⁸

SKB har hänvisat till de nya bestämmelserna om statens sistahandsansvar som skäl för att inte förena tillståndet med krav på ekonomisk säkerhet. I denna del noterar Östhammars kommun att de nya bestämmelserna innebär att staten är ensam ansvarig för avhjälpande först efter den tidpunkt som regeringen bestämt att slutförvaret ska anses vara slutligt förslutet.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB om det, i enlighet med bland annat Naturvårdsverkets synpunkter i förarbetena, kan konstateras att det inte finns några efterbehandlings- eller återställningsåtgärder som skulle kunna bli aktuella med anledning av verksamheten som helhet och som inte omfattas av finansieringslagen.

Verkställighetsförordnande

SKB har yrkat att tillståndet ska få tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft, så kallat verkställighetsförordnande. Som skäl för detta har SKB i huvudsak angett att det relativt långa uppförandeskedet av Kärnbränsleförvaret medför att det kommer att ta lång tid innan deponering av kärnbränsle kan påbörjas och att en fördröjning av byggstarten kan leda till avbrott i produktionen av kärnkraftsel. SKB anför även att försenad byggstart innebär stora kostnader, kostnader som i förlängningen belastar elanvändarna genom ökade elpriser.

När det finns skäl för det kan mark- och miljödomstolen besluta att ett tillstånd får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft. Möjligheten att besluta om omedelbar verkställighet bör tillämpas restriktivt och utgångspunkten är att tillståndet får tas i anspråk först efter att domen vunnit laga kraft. Det är upp till verksamhetsutövaren att visa att det finns skäl för ett verkställighetsförordnande och vilka beaktansvärda nackdelar det skulle innebära att verksamheten förskjuts framåt i tiden om tillståndet inte kan tas i anspråk omedelbart. Östhammars kommun vill i sammanhanget påtala att SKB, som

⁷ Prop. 2005/06:183 s. 35.

⁸ Prop. 2005/06:183 s. 35.

nämnts ovan, fått tillstånd till utökad lagring i Clab, varför uppförandet av Kärnbränsleförvaret inte bör vara lika tidskritiskt som tidigare under processen.

Även om regeringen har beslutat om Kärnbränsleförvarets tillåtlighet har domstolen i denna prövning att föreskriva om skyddsåtgärder och begränsningar i förhållande till motstående intressen, vilket SKB anför i begäran om tillstånd. Med hänsyn till verksamhetens komplexitet och att verksamheten är en av de första i sitt slag anser Östhammars kommun att det är särskilt viktigt att frågorna om skyddsåtgärder och begränsningar slutligt prövas innan åtgärderna till någon del påbörjas.

Kommunen har förståelse för att SKB önskar påbörja arbetena så snart som möjligt sett till den relativt långa uppförandefas det är fråga om och har ingen invändning mot verkställighetsförordnandet under förutsättning att de förslag till skyddsåtgärder och villkor som kommunen föreslår, exempelvis avseende strukturerad omvärldsbevakning, tillmötesgår. Kommunens invånare ska kunna vara trygga med att erforderliga skyddsåtgärder finns på plats när anläggningsarbetena påbörjas, även om villkoren då inte slutligt fastställts.

Kommunen vill i detta sammanhang åter betona att kommunen inför sitt beslut om tillstyrkan har utgått från att SKB i en efterföljande tillståndsprövning ska stå fast vid de tillståndsvillkor och åtaganden som presenterats vid handläggningen i mark- och miljödomstolen i frågan om verksamhetens tillåtlighet.

Mål nr M 4842-23

Nacka tingsrätt
Mark- och miljödomstolen

Yttrande över SKB:s ansökan om tillstånd till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret

Bakgrund

Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB) lämnade den 30 juni 2023 in en ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till vissa verksamheter och åtgärder vid Kärnbränsleförvaret i Forsmark. SKB lämnade samtidigt in en begäran om tillstånd enligt miljöbalken till det sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (KBS-3-målet) som Kärnbränsleförvaret ingår som en del av, ett system som regeringen meddelade tillåtlighet till i januari 2022.

I den här aktuella ansökan (Tilläggsansökan) uppger SKB att det under det fortsatta arbetet med planeringen av Kärnbränsleförvaret identifieras behov av att genomföra vissa ytterligare åtgärder och verksamheter som inte tidigare ingått i prövningen och därmed inte omfattas av regeringens tillåtlighetsbeslut.

De tillkommande åtgärderna och verksamheterna är:

- deponering av bergmassor och annat inert avfall från bergarbeten,
- uppförande och drift av en anläggning för betongtillverkning,
- grundvattenbortledning från schaktarbeten för Kärnbränsleförvarets ovanmarksdelar,
- gräva och fylla ut i vattenområde samt anlägga dämmen och reglera vattenstånd för att möjliggöra kväverening i våtmark samt
- ansökan om Natura 2000-tillstånd gällande Storskäret.

Synpunkter med anledning av SKB:s ansökan ska, efter att Östhammars kommun beviljats anstånd, lämnas till Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt senast den 26 oktober 2023.

Östhammars kommuns synpunkter

Östhammars kommun framförde i samband med det samråd som genomfördes under våren 2023 ett antal synpunkter, framförallt gällande vad kommunen ansåg borde ingå i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). En övergripande synpunkt som kommunen framförde i sitt samrådsyttrande var att de verksamheter och åtgärder som tillkommer i och med denna ansökan är en del av Kärnbränsleförvaret och att kommunen förutsätter att prövningen sker samlat och samordnat med övriga delar av Kärnbränsleförvaret. Kommunen noterar att domstolen meddelat att handläggningen av de två målen planeras att samordnas, vilket kommunen är positiv till.

Östhammars kommun har tillstyrkt Kärnbränsleförvaret inom ramen för prövningen av KBS-3-målet. Kommunen har förståelse för att det genom den fortsatta projekteringen av Kärnbränsleförvaret uppkommer behov av tillkommande och förändrade åtgärder och arbeten och har därför principiellt ingen invändning mot Tilläggsansökan. Östhammars kommun anser dock, även om det är fråga om en samordnad handläggning av målen, att det är viktigt att det i respektive mål är tydligt beskrivet vilka villkor, åtaganden och skyddsåtgärder som gäller för respektive verksamhet så att det är tydligt vad som prövats i respektive mål.

Kommunen framför nedan vissa synpunkter och önskemål om förtydliganden från SKB avseende de åtgärder och verksamheter som omfattas av Tilläggsansökan samt avseende SKB:s yrkanden och villkorsförslag.

SKB:s yrkanden

Östhammars kommun har inga synpunkter vad gäller yrkandena om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken enligt punkt A.1, med undantag för att kommunen önskar ett förtydligande avseende omfattningen av yrkandet om grundvattenbortledning i punkten 3 vilket utvecklas i avsnitt "Grundvattenbortledning ovan mark" nedan. Kommunen har inte heller någon invändning mot yrkandet om Natura 2000-tillstånd enligt punkt A.2 eller mot yrkandena om igångsättningstid eller arbetstid enligt punkt A.3. Kommunen lämnar för närvarande ingen slutlig inställning till yrkandena om tid för anmälan av anspråk på ersättning av oförutsedd skada och om verkställighetsförordnande, vilket utvecklas närmare under "Övriga synpunkter" nedan.

Deponering av inert avfall

I SKB:s ansökan om att bland annat få uppföra och driva en anläggning för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall (KBS-3-målet) ingår ett bergupplag för tillfällig lagring av berg och annat inert material som uppstår vid bergarbeten i samband med utbyggnaden av Kärnbränsleförvaret. Den deponi som SKB i den här aktuella ansökan söker tillstånd för avser samma anläggning som bergupplaget i KBS-3-målet men möjliggör upplag av bergmassor under längre tid och/eller tillsvidare. SKB kvarstår, såvitt Östhammars kommun uppfattar ansökningarna, även med bergupplaget som en del av KBS-3-målet.

Bergupplag eller deponi

SKB:s tillkommande yrkande om deponiverksamhet sker mot bakgrund av att mark- och miljödomstolen i sitt yttrande till regeringen i KBS-3-målet påtalat att SKB inte styrkt att bergmassorna inte kommer att lagras under så lång tid att det finns risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön, även om bergupplaget kommer vara utformat för att uppfylla de tekniska kraven för en deponi.

SKB har i ansökan anfört att bergmassorna alltjämt planeras att nyttiggöras och att det inte planeras för kvittblivning av massorna. Om bergmassorna vid någon tidpunkt skulle komma att betraktas som avfall utgör dock lagring under längre tid än tre år en deponi. SKB avser att upprätta och följa en plan för hantering av bergmassor för att så långt som möjligt säkerställa avsättning, vilket föreslås regleras enligt villkor C6 i KBS-3-målet. Om det uppkommer bergmassor som det inte finns möjlig avsättning för inom tre år kommer lagringen av massorna definitionsmässigt att utgöra deponiverksamhet.

Östhammars kommun ser positivt på att SKB så långt som möjligt planerar för att finna avsättning för bergmassorna. Mot bakgrund av det mycket långa uppförande- och driftskedet för Kärnbränsleförvaret anser dock kommunen att det, vilket även SKB anför, finns en risk att det vid något tillfälle saknas avsättning för bergmassorna och att dessa därmed klassas som avfall. Om bergmassorna vid något tillfälle klassas som avfall och lagringen därefter definitionsmässigt blir en deponi uppfattar kommunen att SKB kommer att ta sökt tillstånd avseende deponering i anspråk.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB avseende om massorna på upplaget enbart kommer utgöra bergupplag eller deponi eller om upplagda massor vid någon tidpunkt samtidigt kan komma att utgöra bergupplag och deponi inom olika delar av upplaget.

SKB anger i punkt 74 i ansökan att, utöver de villkor som föreskrivs för deponiverksamheten, även de villkor som föreskrivs för bergupplaget i KBS-3-målet kommer att gälla för det fall det blir aktuellt med deponering av inert avfall. Kommunen anser att de villkor som är relevanta att föreskriva för deponin bör regleras i detta mål och inte genom hänvisning till villkor som föreskrivs och åtaganden som lämnas i ett annat mål. I denna del hänvisar kommunen också till vad som anförs nedan angående SKB:s förslag till villkor 1 och 2.

Östhammars kommun anser att de villkor som är relevanta att föreskriva för deponin bör regleras i detta mål och inte genom hänvisning till villkor som föreskrivs och åtaganden som lämnas i ett annat mål.

Hantering av lakvatten

SKB anger i fråga om hantering av lakvatten från bergupplaget att lakvattnet kommer att genomgå avskiljning för att sedan ledas vidare för rening med avseende på kväve. Östhammars kommun uppfattar att detta gäller även för det fall bergupplaget blir att betrakta som en deponi.

SKB anger i punkt 37 i ansökan att kvävereningen av lakvattnet sannolikt kommer att samordnas med rening av kvävehaltigt länshållningsvatten från bergarbeten. Vidare anger SKB i punkt 72 i ansökan att villkor avseende krav på

rening och vidare hantering av lakvatten från bergupplaget bör regleras i KBS-3-målet samordnat med övriga frågor om rening.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB om hanteringen av lakvattnet kommer att samordnas med reningen av kvävehaltigt länshållningsvatten eller inte. För det fall så inte sker, eller det är osäkert om så kommer ske, anser Östhammars kommun att SKB bör förtydliga hur rening av lakvatten i så fall kommer att ske.

Tillverkning av betong

Vid uppförande och drift av Kärnbränsleförvaret – både för arbeten under och ovan mark – kommer SKB ha ett behov av betong. SKB söker nu tillstånd för att uppföra och driva en egen anläggning för betongtillverkning istället för att köpa in betong från en extern anläggning.

Kommunen framförde under samrådet att betongtillverkning vid slutförvaret för låg- och medelaktivt avfall (SFR) borde utredas som alternativ i MKB:n, vilket SKB gjort. I alternativredovisningen anför SKB att eftersom Kärnbränsleförvarets behov av betong sträcker sig längre i tid än SFR:s behov, är det mer effektivt att förlägga betongstationen vid Kärnbränsleförvaret.

Östhammars kommun önskar ett klargörande från SKB angående om betongstationen vid Kärnbränsleförvaret även kommer att tillverka betong för SFR och eventuell annan verksamhet.

Vattentillförsel

Östhammars kommun framförde i samband med samrådet våren 2023 att det av ansökningshandlingarna bör framgå varifrån SKB avser att hämta vatten till betongtillverkningen. I avsnitt 5.3.3 i MKB:n framgår att vatten för betongtillverkningen planeras att utgöras av avsaltat och återmineraliserat havsvatten, men det framgår fortsatt inte varifrån detta vatten avses att hämtas.

SKB har uttryckt avsikt att anlägga en avsaltninganläggning för Kärnbränsleförvaret alternativt att nyttja tillståndsgiven anläggning vid SFR för ändamålet. Om SKB ska anlägga en ny avsaltninganläggning krävs tillstånd för havsvattenuttag och om den tillståndsgivna anläggningen vid SFR ska nyttjas anser kommunen att det krävs en anmälan om ändring, vilket kommunen uppfattat att även SKB anser.

Östhammars kommun kvarstår, med hänvisning till att SKB såvitt kommunen känner till inte har inkommit med vare sig en ansökan om tillstånd eller anmälan gällande avsaltninganläggning, med sin fråga angående varifrån SKB avser att hämta vatten för betongtillverkning.

Hantering och rening av vatten från betongtillverkningen

SKB har i ansökan anfört att vatten som inte kan återanvändas kommer att samlas upp i tankar och sedimentationsanläggning samt provtas för att därefter genomgå lämplig rening. SKB har i avsnitt 5.5.4 i MKB:n vidare anfört att om innehållet i vattnet överskrider specifika riktvärden kommer det att renas före utsläpp till recipient.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB angående vilken rening som avses med "lämplig rening" samt hur denna avses kontrolleras och regleras.

Naturgrus

I ansökan anger SKB att den ballast som kommer användas för betongtillverkningen är fingrus och grus från den inledande krossningen. Naturgrus kommer användas i betongtillverkningen endast om det är motiverat av strålsäkerhetsmässiga krav.

Frågan om användning av naturgrus för betongtillverkning behandlades även i prövningen av SFR och vid huvudförhandlingen för SFR åtog sig SKB att inte använda naturgrus om det inte var påkallat av strålsäkerhetskrav.

Östhammars kommun uppfattar att SKB även för betongtillverkningen vid Kärnbränsleförvaret åtar sig att inte använda naturgrus om det inte är påkallat av strålsäkerhetsmässiga krav. Under förutsättning att SKB åtar sig detta anser kommunen inte att frågan om användning av naturgrus behöver villkorsregleras.

Kommunen anser dock att det är lämpligt att åtagandet om att enbart använda naturgrus när det är påkallat av strålsäkerhetsmässiga krav även omfattar att SKB, förslagsvis i miljörapporten, ska redovisa eventuell användning av naturgrus vid betongtillverkningen och motivet för detta.

Grundvattenbortledning ovan mark

Vid uppförandet av Kärnbränsleförvarets ovanmarksanläggningar kommer det, enligt Tilläggsansökan, att krävas schaktning under grundvattenytan och därmed uppstå behov av grundvattenbortledning.

Viss grundvattenbortledning har beskrivits tidigare i KBS-3-målet men i Tilläggsansökan anger SKB att den fortsatta projekteringen har visat att det kan bli aktuellt med fler och större schakt än vad som tidigare beskrivits. Kommunen uppfattar även att delvis andra områden än vad som tidigare beskrivits i KBS-3-målet nu påverkas då enskilda schakt, och därmed grundvattenbortledning, kommer att utföras även utanför driftområdet.

Östhammars kommun uppfattar att beskrivningen av schakternas utbredning och det behov av grundvattenbortledning som kan uppstå för Kärnbränsleförvarets ovanmarksdelar i sin helhet regleras i det här aktuella målet.

Om SKB:s avsikt inte är att samtliga schakter ovan mark och samtlig grundvattenbortledning från Kärnbränsleförvarets ovanmarksanläggningar ska regleras i det här aktuella målet önskar kommunen ett förtydligande angående vad som omfattas av respektive mål.

Behov av skyddsåtgärder

SKB beskriver ett antal skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att minimera påverkan och konsekvenser av de planerade schaktningsarbetena med tillhörande grundvattenbortledning för Kärnbränsleförvarets ovanmarksanläggningar.

Östhammars kommun anser att det finns otydligheter både gällande vilka schakt de redovisade skyddsåtgärderna avser och om de föreslagna skyddsåtgärderna är att se som åtaganden eller enbart förslag på möjliga åtgärder.

I avsnitt 6.5 i MKB:n beskrivs att schaktarbetena inom och i nära anslutning till driftområdet utgör de mest omfattande arbetena sett till schaktdjup och den tid som schakten bedöms vara öppna men att de, bland annat mot bakgrund av närheten till kylvattenkanalen och havet, inte bedöms ge upphov till någon hydrologisk påverkan på våtmarkerna. SKB anger vidare att vissa närliggande våtmarker och sumpskog kan påverkas av schaktarbeten i närheten av verksamhetsområdesgränsen, det vill säga av schaktarbeten utanför driftområdet, men att schakten inte bedöms vara öppna under längre tid än en vegetationsperiod.

I avsnitt 6.3 i MKB:n anges att om det finns behov av att minska inläckage av vatten till schakt kan tät stödkonstruktion behövas. I avsnitt 6.6 i MKB:n anges vidare att som en skyddsåtgärd föreslås att mätningar utförs för att styra behovet av försiktighetsåtgärder för att minimera en eventuell påverkan som sträcker sig till efterföljande vegetationsperiod. Vidare anges att vid behov kan enskilda schakt utföras sektionvis utanför vegetationsperioden. I Tabell 3-5 i MKB anger SKB att grundvattenbortledningen kommer pågå temporärt och sporadiskt under i huvudsak Kärnbränsleförvarets uppförandeskede om 10 år, men kan även vara aktuellt under Kärnbränsleförvarets driftskede om cirka 45 år.

Kommunen uppfattar mot bakgrund av detta att det inte kan uteslutas att det uppstår en påverkan som sträcker sig till efterföljande vegetationsperiod, även om schakten enbart är temporärt öppna. Därtill uppfattar kommunen att schaktning kommer att ske återkommande under hela uppförandeskedet och möjligen även under hela Kärnbränsleförvarets driftskede.

Kommunen anser, mot bakgrund av ovanstående, att angivna skyddsåtgärder kan vara av sådan betydelse för verksamhetens miljöpåverkan att det finns behov av reglering och att det inte enbart bör vara upp till verksamhetsutövaren att bedöma behovet av skyddsåtgärderna.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande från SKB avseende om bolaget åtar sig att tillse att samtliga schakt, både innanför och utanför driftområdet, inte kommer vara öppna längre än en vegetationsperiod.

Östhammars kommun anser att det finns behov av villkorsreglering för skyddsåtgärderna och önskar därför att SKB föreslår villkor för att minimera risken för påverkan från grundvattenbortledningen. Om SKB inte anser att sådant villkor behövs önskar kommunen att SKB anger skälen för detta samt förtydligar sina åtaganden.

Östhammars kommun anser även att det är lämpligt att berörd tillsynsmyndighet bemyndigas att föreskriva ytterligare villkor om skyddsåtgärder och när dessa ska vidtas för att minimera påverkan till följd av grundvattenbortledningen.

Länshållningsvatten

Östhammars kommun framförde under samrådet under våren 2023 att det i MKB:n bör framgå vilka krav som ställs på länshållningsvattnet innan återinfiltration kan ske. I samrådsredogörelsen har SKB angett att vilka specifika krav som ska ställas på länshållningsvattnet inte bedöms ingå i avgränsningen av

denna MKB utan i KBS-3-målet. Kommunen uppfattar dock, som nämnts ovan, att samtlig grundvattenbortledning för Kärnbränsleförvarets ovanmarksdelar nu hanteras genom Tilläggsansökan och att endast grundvattenbortledning avseende undermarksdelarna därmed omfattas av KBS-3-målet.

Östhammars kommun vidhåller att SKB bör redovisa vilka krav som ställs på länshållningsvattnet från schakt hänförliga till ovanmarksdelarna innan återinfiltration kan ske samt hur vattnet ska hanteras om det inte uppnår dessa krav.

I sammanhanget vill kommunen uppmärksamma att kommunen även i sitt yttrande över SKB:s begäran om tillstånd i KBS-3-målet framför önskemål om förtydligande avseende vilka krav länshållningsvattnet ska uppnå för att få återinfiltreras till mark.

Vattenverksamhet i naturmark för kväverening

SKB har i bilaga K:34 i KBS-3-målet presenterat utredningar kring reningsteknik för kväverikt vatten där ett föreslaget reningsalternativ är naturlig rening i våtmark. För att möjliggöra uppförandet av en reningsanläggning i våtmark behöver SKB, enligt Tilläggsansökan, anlägga en ledning från lakvattendammen till våtmarken, eventuellt kulvertera ett befintligt dike samt gräva och fylla ut vissa delar av våtmarken. Det som SKB, som kommunen uppfattar det, söker tillstånd för i Tilläggsansökan är enbart åtgärder för att möjliggöra rening i våtmark och krav på rening av utsläpp till vatten avses regleras i KBS-3-målet.

SKB anför i Tilläggsansökan (punkt 59-61) att om vissa skyddsåtgärder och försiktighetsmått vidtas så kan risk för påverkan på naturvärden och skyddade arter reduceras till acceptabla nivåer.

Grumling

I avsnitt 7.5.1 i MKB:n anges att grumlingsbegränsande åtgärder planeras att vidtas om arbeten sker i diken och våtmark när dessa är vattenförande. Under förutsättning att så sker bedömer SKB att arbetena i vattenområdet inte kommer medföra betydande påverkan på vattenkvalitet eller vattenmiljön.

Östhammars kommun konstaterar att det inte föreslås något villkor för arbeten i vatten annat än genom föreslaget villkor 2 som hänvisar till KBS-3-målet. För KBS-3-målet föreslås ett villkor avseende arbete i vatten (C9) som innebär att sådana arbeten ska ske med försiktighet och vid risk för grumling i Asphällsfjärden ska grumlingskydd användas. Därutöver noterar kommunen att SKB i begäran om tillstånd för Kärnbränsleförvaret, punkt 71, anger att några särskilda villkor för nu aktuella åtgärder i vattenområde och våtmarker inte föreslås i KBS-3-målet utan frågan får istället hanteras inom ramen för prövningen av Tilläggsansökan.

Östhammars kommun anser, mot bakgrund av den risk för grumling i diken och våtmark som beskrivs i MKB:n, att det i det här aktuella målet bör föreskrivas ett särskilt villkor som anger att grumlingskydd ska användas vid risk för grumling i vatten, oavsett om risken avser Asphällsfjärden eller inte.

Övriga skyddsåtgärder och försiktighetsmått

I avsnitt 7.5.2 i MKB:n anges att bedömningen av påverkan på naturmiljön av åtgärderna i naturmark för att möjliggöra kväverening förutsätter att vissa skyddsåtgärder och försiktighetsmått vidtas. De försiktighetsmått som listas är följande:

- Anläggande av systemet för kväverening genomförs under tidsperioden oktober till mitten av mars.
- Eventuella avverkningar i skogsmiljöer görs inte under häckningstid för fåglar.
- Orkidén nästrot ska undvikas vid ledningsdragningar.

Kommunen uppfattar att ovan angivna skyddsåtgärder och försiktighetsmått är av sådan vikt för miljöbedömningen att de kommer behöva vidtas.

Östhammars kommun önskar ett förtydligade från SKB angående skäl för att ovanstående åtgärder inte föreslås regleras i villkor. Om SKB inte anser att åtgärderna ska utgöra villkor för verksamheten anser kommunen att de i vart fall är att se som åtaganden.

SKB:s förslag till villkor

SKB har i Tilläggsansökan föreslagit ett antal villkor för sökta åtgärder och verksamheter. Östhammars kommun har inga synpunkter på SKB:s villkorsförslag 3-4 samt 6-7. I övrigt bemöter kommunen nedan SKB:s förslag till villkor.

Villkor 1

Föreslaget villkor 1 innebär att verksamheten ska utföras i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angetts i ansökan och vad sökanden åtagit sig i målet.

Östhammars kommun har ingen synpunkt på utformningen av villkoret som sådant men noterar att det genomgående i Tilläggsansökan hänvisas till beskrivningar av sådant som gjorts inom ramen för KBS-3-målet samt att SKB önskar att huvudsakligen reglera verksamheten genom samma villkor som gäller för KBS-3-målet. Det medför att det kan uppstå oklarheter kring vad som kan anses ha angetts i Tilläggsansökan och vad SKB därmed kan anses ha åtagit sig i det här aktuella målet.

Östhammars kommun önskar att SKB ger in en sammanställning av de åtaganden som gjorts i förhållande till aktuella verksamheter i detta mål, även om de finns beskrivna i KBS-3-målet.

Villkor 2

SKB föreslår följande villkor 2:

Villkor som föreskrivits i mark- och miljödomstolens dom den [...] i mål M 1333-11 beträffande buller, utsläpp till luft och vatten och arbeten i vatten (villkor [...]), ska gälla även för detta tillstånd.

SKB anför att det i de flesta fall inte finns behov av ytterligare eller strängare villkor för verksamhet i Tilläggsansökan än vad som föreslagits i KBS-3-målet

(mål M 1333-11). SKB har med stöd härav föreslagit att villkor 2, som hänvisar till reglering i ett annat mål, reglerar den verksamhet som Tilläggsansökan omfattar.

Östhammars kommun har förståelse för att de verksamheter och åtgärder som omfattas av Tilläggsansökan till viss del utgör samma verksamhet och åtgärder som har beskrivits och som kommer att regleras i KBS-3-målet. Kommunen anser dock, av de skäl som redovisas nedan, att villkor uttryckligen bör regleras för respektive verksamhet som beskrivs i de olika målen. Att så som SKB föreslår genom villkor 2 hänvisa till villkor som förskrivs i ett annat mål är, enligt kommunens uppfattning, rättsosäkert. Det kan bli otydligt vad en villkorsreglering i KBS-3-målet egentligen reglerar i detta mål.

Kommunen ifrågasätter även hur villkoret ska tillämpas för det fall SKB i framtiden ansöker om villkorsändring eller ändringstillstånd med förändrade villkor för verksamheten i något avseende och ett eller flera av de villkor för Kärnbränsleförvaret som aktualiseras genom föreslaget villkor 2 ändras. Med beaktande av att villkor 2 hänvisar till ett specifikt målnummer och datum för dom skulle äldre lydelse i villkor alljämt gälla för verksamheterna som omfattas av Tilläggsansökan, trots att det skett en ändring av verksamheterna genom ändring av tillståndet som meddelats i KBS-3-målet. Kommunen ser i sådana fall hellre att ändringstillstånd behöver sökas i förhållande till villkor som föreskrivits i både KBS-3-målet och nu aktuellt mål.

Därtill har SKB för Kärnbränsleförvaret föreslagit att frågan om utsläpp till vatten skjuts upp under en prövotid där förslag till slutliga villkor ska lämnas in till domstolen senast två år efter att bergarbetena påbörjats. Föreslaget villkor 2 i Tilläggsansökan omfattar även en hänvisning till KBS-3-målets villkor för utsläpp till vatten. Hänvisning till målnummer och datum för mark- och miljödomstolens dom i KBS-3-målet innebär därmed att slutliga villkor för utsläpp till vatten inte regleras för nu aktuella verksamheter och åtgärder.

Östhammars kommun anser sammanfattningsvis att föreslagen reglering med hänvisning till ett annat mål är vare sig ändamålsenligt eller rättsäkert sett till den omfattande och komplicerade prövning som det nu är fråga om.

Östhammars kommun anser att det är lämpligt och mer rättsäkert att de villkor i KBS-3-målet som är aktuella även för verksamheterna i Tilläggsansökan uttryckligen regleras i detta mål och inte regleras enbart genom hänvisning till KBS-3-målet.

Villkor 5

SKB har föreslagit ett villkor som innebär att det för verksamheten på bergupplaget ska finnas kontrollprogram med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Östhammars kommun har ingen synpunkt på föreslaget villkor i förhållande till kontrollprogrammets innehåll men noterar att SKB angett att förslag till kontrollprogram ska ges in till berörd tillsynsmyndighet senast tre månader *efter* att tillståndet tagits i anspråk. Kommunen anser att förslag till kontrollprogram lämpligen ska lämnas in tre månader *innan* tillståndet tas i anspråk.

Kommunen anser vidare att det är lämpligt att kontrollprogrammet för Tilläggsansökan tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet. Kommunen framför även denna synpunkt i sitt yttrande avseende föreslaget villkor om kontrollprogram i KBS-3-målet (villkor A6), med hänvisning till att motsvarande villkor för SFR innebär att kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet.

Östhammars kommun anser att villkor om kontrollprogram ska kompletteras med tillägget att kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med berörd tillsynsmyndighet samt ändras så att förslag till kontrollprogram ska lämnas in tre månader innan tillståndet tas i anspråk.

Övriga synpunkter

Kumulativa effekter

I Tilläggsansökan söker SKB tillstånd för vissa tillkommande verksamheter och åtgärder inom samma verksamhetsområde som i KBS-3-målet. SKB anför att verksamheterna och åtgärderna till stora delar redan beskrivits inom ramen för KBS-3-målet. Bland annat betongtillverkningen är dock en tillkommande verksamhet som inte sedan tidigare omfattats av KBS-3-målet. Även om betongtillverkningen inte är en tillståndspliktig verksamhet söker SKB nu tillstånd till verksamheten på frivillig grund och miljökonsekvenserna från verksamheten ska därför prövas.

SKB har i MKB:n för Tilläggsansökan anført att de sökta verksamheterna kan orsaka kumulativt buller men att SKB inom ramen för tidigare prövningar genomfört konservativa beräkningsfall från samtliga planerade verksamheter i Forsmark. SKB anför att mot bakgrund av den konservativa bedömning som tidigare gjorts bör de verksamheter som ingår i Tilläggsansökan rymmas inom tidigare kumulativa beräkningsfall och inte ge upphov till ytterligare bullerpåverkan.

Östhammars kommun uppfattar inte att tidigare beräkningar omfattat bullerpåverkan från betongtillverkning och kommunen menar att betongtillverkning, innefattande bland annat krossning av berg, genererar buller som inte kan anses vara försumbart även sett till samtliga verksamheter inom området. Kommunen anser inte att det är möjligt att ta ställning till betongtillverkningens bidrag till den samlade bullerbilden baserat på den information som redovisas i ansökan och MKB:n.

Östhammars kommun anser därför att de kumulativa effekterna av tillkommande verksamheter bör belysas ytterligare i förhållande till redan tillståndsgivna verksamheter i området samt de verksamheter och åtgärder som beskrivs i KBS-3-målet.

Ersättning för oförutsedd skada

I avsnitt A.3 i Tilläggsansökan har SKB bland annat yrkat att domstolen ska förordna att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada från vattenverksamheterna bestäms till *tio* år efter utgången av arbetstiden. I punkt 114 anger dock SKB att tiden för anmälan av oförutsedd skada bör bestämmas till minimitiden, det vill säga *fem* år från utgången av arbetstiden.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande angående vilken tid som SKB yrkar ska förordnas för ersättning för oförutsedd skada.

Östhammars kommun noterar vidare att SKB i begäran om tillstånd i KBS-3-målet yrkat att domstolen förordnar att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada bestäms till 20 år efter arbetstidens utgång. I Tilläggsansökan anför SKB som skäl för att bestämma tiden till fem år att eventuella skador med anledning av arbetena som omfattas av ansökan kommer att kunna iakttas och dokumenteras omgående efter att verksamheterna påbörjats.

Kommunen noterar dock att verksamheterna och åtgärderna i de två målen är tätt sammankopplade, beskrivs genom hänvisningar i stor utsträckning i båda målen och åtgärderna i Tilläggsansökan utgör i viss mån förutsättning för genomförande av åtgärderna i KBS-3-målet. SKB anför även att de här sökta verksamheterna och åtgärderna till del bör villkorsregleras tillsammans med KBS-3-målet.

Östhammars kommun uppfattar således att dessa tillkommande åtgärder och verksamheter utgör en del av anläggningarna för ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Mot bakgrund av detta anser kommunen att eventuella oförutsedda skador till följd av åtgärderna inte kan ses separat från verksamheterna inom KBS-3-målet.

Östhammars kommun önskar ett förtydligande avseende skälen för att tiden för anmälan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada ska fastställas till en annan tid i detta mål än för andra vattenverksamheter för Kärnbränsleförvaret.

Verkställighetsförordnande

SKB har begärt att tillståndet ska få tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft, så kallat verkställighetsförordnande. Som skäl för detta har SKB anført i huvudsak samma argument som i begäran om tillstånd för KBS-3-målet.

Östhammars kommun har principiellt ingen invändning mot Tilläggsansökan och i och med regeringens tillåtlighetsbeslut står det klart att tillstånd för Kärnbränsleförvaret kommer att ges. Kommunen har ingen invändning mot verkställighetsförordnandet under förutsättning att det meddelas villkor och krav på skyddsåtgärder som säkerställer att det inte kan uppkomma en oförutsedd och oacceptabel påverkan på omgivningen samt att de förslag till skyddsåtgärder och villkor som kommunen föreslår tillmötesgår.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Vilken nämnd är du ledamot/ersättare i?

- Barn- och utbildningsnämnden
- Bygg- och miljönämnden
- Individ- och familjenämnden
- Kommunstyrelsen
- Kultur- och fritidsnämnden
- Valnämnden
- Vård- och omsorgsnämnden

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt relevanta lagar, förordningar och föreskrifter?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att ha kontroll på att verksamheten bedrivs enligt interna regler, policyer och beslut?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att skapa och använda information av god kvalitet inför och vid beslut?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att motverka bedrägerier, korruption, mutor och jäv?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att skapa en arbetsmiljö som uppmuntrar rapportering av avvikelser?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att i ord och handling tydliggöra vilka förväntningar och värderingar som gäller i organisationen?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att klargöra, tilldela och begränsa ansvar och befogenheter i organisationen?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att nå uppsatta mål?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med att bedriva en kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med hantering av verksamhetssystem och i dem innehållande information?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Hur bra anser du att nämnden/förvaltningen arbetar med beredskap för hantering av olika samhällsstörningar?

- Mycket bra
- Ganska bra
- Inte så bra
- Inte alls bra
- Vet ej

Risk- och sårbarhetsanalys

2023–2027

Östhammars kommun

Antas av	Kommunstyrelsen
Datum	2023-10-24
Ersätter tidigare version	Risk- och sårbarhetsanalys 2019
Gäller för	KS, nämnder, bolag/koncernen
Diarienummer	KS-2023-729

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Mål och syfte	3
Giltighet	4
1. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område	4
1.1 Kommunens ansvarsområde och uppdrag	4
1.2 Östhammars kommuns organisation	5
1.3 Författningar	6
1.4 Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område	6
1.5 De nya beredskapszonerna	7
1.6 Övergripande beskrivning av kommunal ledning och kommunal krisledning	7
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod	8
2.1 Arbetsprocess	9
2.2 Metodval	9
2.3 Interna, externa och privata aktörer som har deltagit i arbetet	9
2.4 Material och underlag	10
2.5 Avgränsningar och motiv	10
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet	10
3.1 Samhällsviktig verksamhet	11
4. Identifierade kritiska beroenden inom samhällsviktig verksamhet	13
5. Identifierade och analyserade hot och risker för Östhammars kommuns geografiska område	13
5.1 Klassificering av hot och risker	13
5.2 Motivering av riskindelning	14
5.3 Störningar/bortfall av de kritiska beroendena	14
5.3.1 Elbortfall	14
5.3.2 It/telefonibortfall	15
5.3.3 Vattenbortfall	15
5.3.4 Drivmedelbortfall	16
5.3.5 Lokalbortfall	16
5.3.6 Livsmedelsbortfall	16
5.3.7 Personalbortfall	17
5.4 Risker utifrån kommunens geografiska områdesansvar – andra olyckor	17
5.4.1 Kärnteknisk olycka	17
5.4.2 Farlig verksamhet	18
5.4.3 Oljeutsläpp	18
5.4.4 Dammbrott	19
5.5 Smittspridning	19
5.5.1 Epidemi, pandemi och epizooti	19

5.6 Övriga identifierade risker	20
5.6.1 Pågående dödligt våld och våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan	20
5.6.2 Terrorism.....	20
5.6.3 Höjd Beredskap.....	21
5.6.4 Solstorm	21
5.7 Naturolyckor	22
5.7.1 Värmebölja.....	22
5.7.2 Torka	23
5.7.3 Skogsbrand- och gräsbrand.....	23
5.7.4 Storm.....	23
5.7.5 Invasiva arter.....	24
5.7.6 Översvämning	25
5.7.7 Ras och skred	26
5.7.8 Erosion	26
5.7.9 Dricksvattenförsörjning och saltvatteninträning	27
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom Östhammar kommuns geografiska område	28
6.1 Sårbarheter och brister i förmåga	28
7. Bedömning av Kommunens generella krisberedskap	28
8. Genomförda och pågående åtgärder sedan förgående rapportering	28
8.1 Genomförda åtgärder	28
8.2 Pågående åtgärder	29
9. Behov av åtgärder.....	29
9.1 Fortsatt beredskapsarbete inom verksamheter	29
9.2 Beredskap inom upphandling.....	30
9.3 Behov av nya beslutade planer och utredningar.....	30
9.4 Åtgärder utifrån höjd beredskap.....	30
9.5 Åtgärder utifrån PDV	30
9.6 Övning och utbildning i beredskap	31

Sammanfattning

Risk- och sårbarhetsanalysen ger en bild av vilka risker, hot och sårbarheter som finns i Östhammars kommuns geografiska område och vilken förmåga Östhammars kommun har att motstå och hantera en svår samhällsstörning. Risk- och sårbarhetsanalysen är en del av en ständigt pågående process för att utveckla och bibehålla en god krisberedskap och förmåga att hantera störningar i Östhammars kommun.

Bakgrund

Enligt Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska kommuner och regioner minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred.

Kommuner och regioner skall analysera vilka extraordinära händelser i fredstid som kan inträffa i kommunen respektive region och hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten. Resultatet av arbetet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

Östhammars kommun ska senast den 31 oktober under det första kalenderåret efter ordinarie val till kommunfullmäktige ställa samman och rapportera resultatet av sitt arbete med risk- och sårbarhetsanalys till Länsstyrelsen.

Mål och syfte

Målen med Östhammars kommuns risk- och sårbarhetsanalys bygger på överenskommelse om kommunernas krisberedskap mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och Landsting (SKL). Sveriges kommuner och regioner (SKR) har ersatt tidigare benämning SKL. Överenskommelsen mellan MSB och SKR förlängs och justeras att gälla till och med 31 december 2023.

Målen med risk- och sårbarhetsanalysen är att den ska:

- Ge underlag för planering och genomförande av åtgärder för att öka förmågan att kontinuerligt bedriva samhällsviktig verksamhet.
- Ge beslutsstöd för beslutsfattare och verksamhetsansvariga.
- Ge underlag för information om samhällets risker och sårbarheter till allmänheten.
- Bidra till att ge en bild över de risker och sårbarheter som finns i samhället i stort som kan påverka kommunens verksamhet och samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område¹.

¹ Sveriges Kommuner och Landsting, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2018). *Överenskommelse om kommunernas krisberedskap*. Stockholm

Syftet med risk- och sårbarhetsanalysen är att minska sårbarheterna i Östhammars kommun och stärka förmågan att hantera extraordinära händelser och samhällsstörningar.

Giltighet

Kommunstyrelsen fattar beslut om att anta denna risk- och sårbarhetsanalys. Därefter lämnas risk- och sårbarhetsanalysen in till Länsstyrelsen i två versioner, en öppen och en som omfattas av sekretess enligt OSL 18:13.

1. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

1.1 Kommunens ansvarsområde och uppdrag

Enligt lagstiftningen har kommuner och regioner ansvar för viktiga samhällsfunktioner som oftast är obligatoriska uppdrag. Kommuner och regioner kan även fatta beslut om att utföra andra uppdrag.

Kommunernas obligatoriska uppdrag:

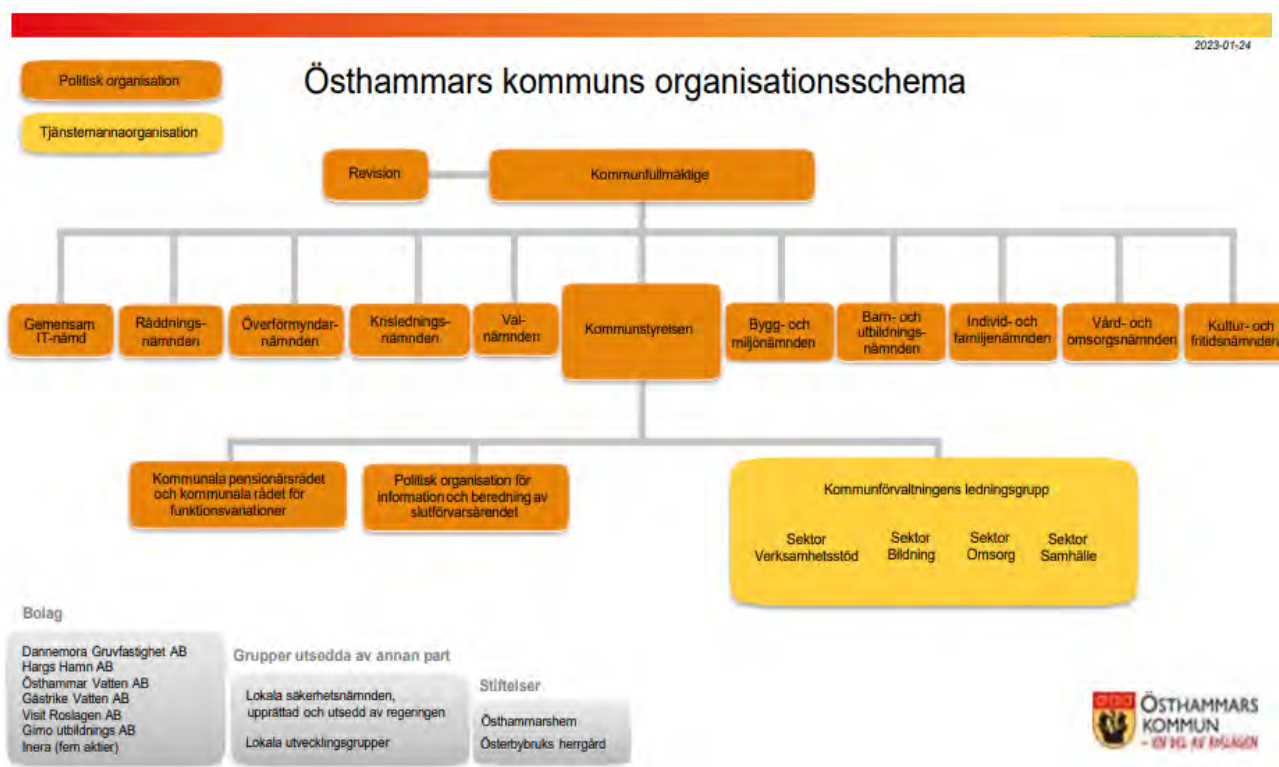
- Social omsorg (stöd och service-, samt äldre-, individ- och familjeomsorg)
- För-, grund- och gymnasieskola samt anpassad grundskola
- Plan- och byggfrågor
- Gator, vägar och farleder
- Fastighetsskötsel
- Miljö- och hälsoskydd
- Renhållning och avfallshantering
- Vatten och avlopp
- Räddningstjänst
- Civilt försvar
- Biblioteksverksamhet
- Bostäder

Andra uppdrag:

- Fritid och kultur
- Energi
- Sysselsättning
- Näringslivsutveckling

Verksamheten finansieras genom kommunalskatter, statsbidrag och avgifter. Det kommunala arbetet regleras främst i kommunallagen som är en ramlag för kommunerna medan kommunernas obligatoriska uppgifter styrs av speciallagar inom respektive område.

1.2 Östhammars kommuns organisation

Östhammars kommun har del i följande nämnder:

Överförmyndarnämnden är en gemensam överförmyndare för sex av åtta kommuner i Uppsala län: Uppsala, Tierp, Östhammar, Knivsta, Älvkarleby och Heby. Uppsala kommun är värdkommun.

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd med det politiska ansvaret för räddningstjänsten i Tierps, Uppsala och Östhammars kommuner. Uppsala kommun är värdkommun.

Gemensamma nämnden för kunskapsstyrning för socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård i Uppsala län ska, utifrån ett gemensamt behov hos parterna, särskilt skapa förutsättningar för evidensbaserad/kunskapsbaserad praktik inom socialtjänst och angränsande hälso- och sjukvård. Parter i nämnden är Region Uppsala, Enköpings kommun, Heby kommun, Håbo kommun, Knivsta kommun, Tierps kommun, Uppsala kommun, Älvkarleby kommun och Östhammars kommun. Region Uppsala är värdorganisation.

Gemensam it-nämnd i Knivsta-, Heby-, Tierps-, Älvkarleby- och Östhammars kommuner. Nämndens ansvarsområde är övergripande it-strategiska och it-taktiska frågor samt it-operativa insatser för kommunerna. Tierps kommun är värdkommun.

Dessutom finns den lokala säkerhetsnämnden, som är en nämnd för insyn och information i säkerhets- och strålskyddsarbetet vid de kärntekniska anläggningarna i Forsmark och lyder under Miljödepartementet. Ledamöterna i lokala säkerhetsnämnden utses av regeringen efter förslag från kommunfullmäktige, vilket Östhammar kommun också är del av.

1.3 Författningar

Dessa författningar har beaktats i redovisningen av risk- och sårbarhetsanalys:

- Kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) även kallad LEH.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser; MSB FS2015:5.

1.4 Övergripande beskrivning av kommunens geografiska område

Kommunen har stor yta och en utspridd befolkning. Större delen av kommunens yta används för jord- och skogsbruk medan kustvatten, insjöar och vattendrag också upptar betydande arealer. Landytan är 1503 km² varav nästan 74 % är skogsmark och kuststräckans längd, inräknat öar, är ca 3500 km. I kommunen finns även historiska bruksmiljöer. De är belägna i Österbybruk, Forsmark, Gimo och Harg.

De största arbetsgivarna i kommunen är bland andra:

- Forsmarks Kärnkraftverk AB
- Sandvik Coromant AB
- Östhammars kommun

Kommunala bolag och stiftelser

- Östhammarshem (stiftelse)
- Hargs Hamn AB (bolag)
- Östhammar Vatten AB (bolag)
- Dannemora gruvfastighet AB
- Österbybruks Herrgård (stiftelse)

Befolkning

I kommunen bor 22 344 invånare² och ca 32 % av dessa bor i mindre samhällen eller på landsbygden. De fem största tätorterna är Östhammar, Alunda, Gimo, Öregrund och Österbybruk. I kommunen finns öar med permanentboende befolkning där Gräsö är den största med över 600 invånare.

Näringsliv och sysselsättning

Östhammar är sedan länge en kommun präglad av kärnkraftindustrin (Forsmarks Kraftgrupp och SKB, Svensk Kärnbränslehantering, med relaterade verksamheter inom företagstjänster). Detta beroende har stärkts under 2000-talet och kommer fortsätta stärkas när byggnationen av slutförvaret för använt kärnbränsle samt utbyggnaden av slutförvaret inleds.

Sysselsättningsutvecklingen har varit kontinuerligt stark i Östhammars kommun under i stort sett hela 2000-talet. År 2022 var sysselsättningsgraden 85 %³.

² År 2022, 31:e december

³ Samma år var sysselsättningsgraden 79 % i Sverige. SCB befolkningsstatistik (2022). Hämtad: 2023-07-25

Turismen är en viktig näring. Kommunen har områden med höga naturvärden och ett vackert kust- och skärgårdslandskap, som innefattar de gamla hamnstäderna Östhammar och Öregrund. Befolkningen i dessa områden ökar flerfaldigt under sommarmånaderna.

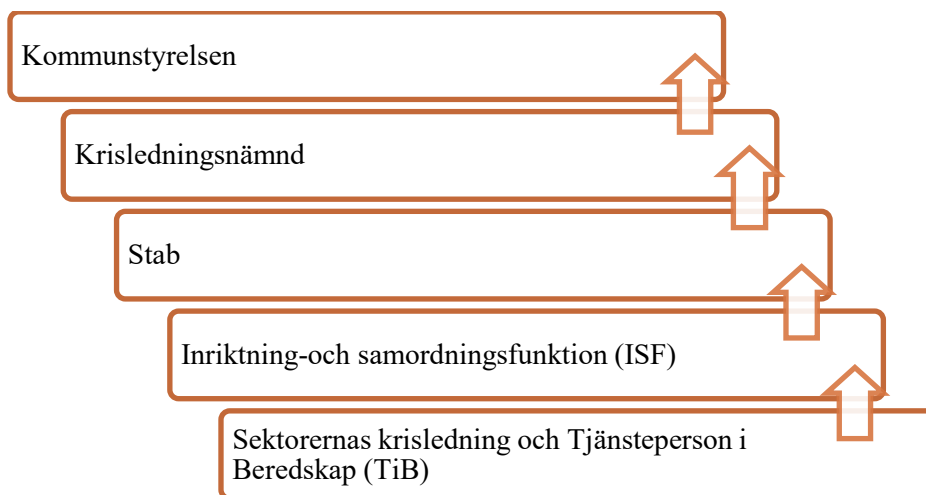
Infrastruktur och kommunikation

Delar av väg 288, mellan Alunda och Gimo har byggts om till mötesfri väg för att öka trafiksäkerheten, vägen är ett viktigt stråk för bland annat pendling, både med bil och med kollektivtrafik. Kommunens enda kollektivtrafikförmåga är bussar i linjetrafik. Vägarna 76, 288 och 292 är rekommenderade primära vägar för transport av farligt gods.

1.5 De nya beredskapszonerna

Från och med den första juli 2022 gäller nya zoner kring svenska kärnkraftverk. Det innebär att det finns en inre och en yttre beredskapszon samt en planeringszon. Utsträckningen på respektive zon är 5, 25 och 100 kilometer⁴. Den nya indelningen av zonerna ska förbättra möjligheterna att genomföra effektiva skyddsåtgärder. I samband med de nya zonerna har länsstyrelserna i berörda län tagit fram nya program för statlig räddningstjänst och sanering. Likaså byggs varningssystemen kring kärnkraftverken ut och jodtabletter utdelas i ett större område än tidigare, ut till den yttre beredskapszonens gräns på ca 25 km avstånd från kärnkraftverket.

1.6 Övergripande beskrivning av kommunal ledning och kommunal krisledning

I *plan för ledning och samordning vid samhällsstörning* beskrivs det hur Östhammars kommun ska leda och organiseras vid samhällsstörningar och höjd beredskap. Svensk krisberedskap utgår ifrån ansvarsprincipen, likhetsprincipen och närhetsprincipen. Det innebär att verksamheter ska hantera störningen på lika sätt som vid normalläge – så långt det är möjligt.

⁴ Strålsäkerhetsmyndigheten (2022). Nya beredskapszoner införs runt svenska kärnkraftverk. Hämtad: 2022-07-07

Kommunens tjänsteperson i beredskap (TiB) kan nås när som helst på dygnet och dess uppgift är att initiera och samordna det inledande arbetet vid en störning. TiB:en tillsammans med kommundirektör kan i samråd med stabschef aktivera en inriktning- och samordningsfunktion (ISF) om central krisledning behövs för att hantera störningen.

Inriktnings och samordningsfunktionen (ISF) är en icke permanent grupp med vissa fasta roller som fattar beslut om fortsatt hantering av störningen. Vid behov kan ISF kompletteras med deltagare från berörda verksamheter/aktörer. ISF är Östhammars kommuns initiala och avslutade krisledningsfunktion.

Kommunens stab aktiveras om ISF bedömer att störningen riskerar att bli mycket omfattande eller att det kräver ett större antal människor arbetar med störningen. Staben består av ett antal olika funktioner, i enlighet med Natostandard, som arbetar med bland annat omvärldsbevakning, omfallsanalyser, kriskommunikation och informationsdelning. Funktionernas huvudsakliga uppgift är att bistå stabens beslutsfattare med underlag och analys, därav har Östhammars stab befogenhet att fatta beslut om verkställighet. Vid aktivering av krisledningsnämnden övergår dock stabens ansvar från att fatta beslut till att bistå med beslutsunderlag till krisledningsnämnden.

Krisledningsnämnden fungerar som kommunens ledande politiska organ om kommunen drabbas av en händelse som avviker kraftigt från det normala. Det kan ske om Östhammar kommun står inför en allvarlig störning eller risk för allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner. Syftet med krisledningsnämnden är att beslut ska kunna fattas snabbt. I Östhammars kommun har krisledningsnämnden samma sammansättning som kommunstyrelsens arbetsutskott. Ordföranden i krisledningsnämnden, eller vid förhinder för ordföranden, vice ordföranden, bedömer om händelsen eller risk för händelse är av sådan dignitet att det föranleder att nämnden ska träda i funktion.

Kommunstyrelsen ansvarar för ledningen av den del av det civila försvaret som kommunen ska bedriva under höjd beredskap enligt lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. I de här fallen ska kommunstyrelsen verka för att den verksamhet som bedrivs i kommunen av olika aktörer samordnas och för att samverkan kommer till stånd mellan dem som bedriver verksamheten. Beredskapsfunktionen ansvarar för att under mandatperioden utbilda och öva kommunstyrelsen i uppgiften att under höjd beredskap ansvara för kommunens ledning.

2. Beskrivning av arbetsprocess och metod

Kommunen ska varje mandatperiod göra en analys av vilka extraordinära händelser som kan inträffa i fredstid och höjd beredskap samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten⁵.

I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser ska det ingå att på ett systematiskt sätt identifiera, analysera och dokumentera om det finns sådana hot och risker inom kommunens

⁵ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

ansvarsområde som synnerligen allvarligt kan försämra förmågan till verksamhet inom området, samt att bedöma hur sårbar verksamheten är mot dessa. Arbetet ska anpassas till kommunens behov och övriga förutsättningar⁶.

Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys som redovisas skriftligen till länsstyrelsen⁷.

2.1 Arbetsprocess

Sammanställningen av Östhammars kommuns risk- och sårbarhetsanalys är i huvudsak baserad på inventering och identifiering av kritiska beroenden kopplat till risker och sårbarheter i de olika sektorernas verksamheter. Arbetet har bedrivits mellan hösten år 2022 till och med hösten år 2023. Varje sektor har med stöd av beredskapssamordnarna inventerat tänkbara risker, sårbarheter och beroenden. Dessa har sedan sammanställts i verksamhetsvisa beredskapsplaner som utgör en stor del av grunden till denna rapport.

Dispositionen är baserad på MSB:s föreskrifter och allmänna råd om kommuners och regioners risk- och sårbarhetsanalyser.

2.2 Metodval

Den metod som Östhammars kommun har valt att använda till risk- och sårbarhetsanalysen är den metod som FOI tagit fram på uppdrag av Stockholm stad, FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA). FORSA-modellen användes i kombinationen med kontinuitetsplaneringsarbetet i syfte att inhämta material till riskanalysen och samtidigt hjälpa verksamheterna framåt i kontinuitetsplaneringen. Valet av FORSA gjordes eftersom den uppfyller de krav som MSB ställer på en risk- och sårbarhetsanalys. FORSA-modellen består av sex block där de fem första är delar som ska ingå i den slutgiltiga risk- och sårbarhetsanalysen. Det sista blocket handlar om hur kommunen kan ta arbetet vidare i den egna verksamheten.

2.3 Interna, externa och privata aktörer som har deltagit i arbetet

Samtliga sektorer och verksamheter inom Östhammars kommuns har deltagit i arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen. Dessutom har följande bolag och organisationer bidragit med information:

- Östhammarshem
- Hargs Hamn AB
- Gästrike Vatten AB
- Nevel AB
- Lantbrukarnas Riksförbund
- Svenska kyrkan
- Röda Korset
- Bygdegårdarna i kommunen
- Pensionärsföreningar
- Enskilda näringsidkare inom olika branscher (styrel-processen)

⁶ MSBFS 2015:5. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Föreskrifter och allmänna råd om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser*

⁷ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

2.4 Material och underlag

Detta material och underlag har använts under arbetet med risk och sårbarhetsanalysen:

- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och regioners risk- och sårbarhetsanalyser
- FOI:s modell för risk- och sårbarhetsanalys (FORSA)
- Vägledning för risk- och sårbarhetsanalyser
- Överenskommelse om kommunernas krisberedskap
- Östhammars kommuns nödvattenplan
- Uppsala Länsstyrelse Klimat- och sårbarhetsanalys
- Uppsala Länsstyrelse Risk- och sårbarhetsanalys
- Säkerhetspolisens årsbok 22/23
- Styrel-processen, kontinuitetsplanering samt övningar med kommunens verksamheter.

2.5 Avgränsningar och motiv

Risk- och sårbarhetsanalysen är avgränsad till Östhammars kommuns verksamheter men innefattar också identifieringen av samhällsviktig verksamhet i det geografiska området. Risk- och sårbarhetsanalysen beaktar endast lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Det innebär att riskanalys och handlingsprogram enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor inte beaktas i detta dokument.

3. Identifierad samhällsviktig verksamhet

Redovisningen av identifierad samhällsviktig verksamhet utgår från nedanstående sektorer och funktioner.

Samhällssektor

Med samhällssektor avses i detta sammanhang de olika områden inom vilka viktiga samhällsfunktioner finns och samhällsviktig verksamhet kan identifieras.

Viktig samhällsfunktion

Viktig samhällsfunktion är ett samlingsbegrepp för de verksamheter som upprätthåller en viss funktionalitet. Varje sådan funktion ingår i en eller flera samhällssektorer och upprätthålls av en eller flera samhällsviktiga verksamheter.

Samhällsviktig verksamhet

Med samhällsviktig verksamhet avses de verksamheter, anläggningar, noder, infrastrukturer och tjänster som är av avgörande betydelse för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner.

Endast verksamhet som absolut behövs för upprätthållandet av viktiga samhällsfunktioner vid allvarliga händelser eller kriser bör identifieras som samhällsviktig.

Samhällsviktig verksamhet kan vara av nationell, regional eller lokal betydelse.

Nationellt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller störning i verksamheten kan leda till allvarliga nationella eller internationella konsekvenser.

Regionalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga regionala konsekvenser.

Lokalt samhällsviktig verksamhet är verksamhet som vid ett bortfall eller en störning i verksamheten kan leda till allvarliga lokala konsekvenser.

3.1 Samhällsviktig verksamhet

Samhällsviktig verksamhet	Viktig samhällsfunktion	Samhällsviktig Verksamhet internt	Samhällsviktig verksamhet externt
Energiförsörjning	Produktion av el, distribution av el, värmeproduktion		Vattenfall, Nevel
Finansiella tjänster	Betalningar, tillgång till kontanter, centrala betalningssystemet, värdepappershandel	Kommunledningsförvaltningen, sektor verksamhetsstöd, sektor omsorg	Banker
Handel och industri	Bygg- och entreprenadverksamhet, detaljhandel, tillverkningsindustri m.m.	Sektor samhälle, byggprojektledning, fastighetsdrift	Sandvik Coromant AB, Skadeservice AB
Hälso- och sjukvård samt omsorg	Akutsjukvård, läkemedels- och materielförsörjning, omsorg om barn, funktionshindrade och äldre, primärvård, psykiatri, socialtjänst, smittskydd för djur och människor m.m	Sektor omsorg, sektor bildning, sektor samhälle	Region Uppsala, Praktikertjänst, Östhammarshem

Offentlig förvaltning -ledningsfunktioner -Stödfunktioner	Lokal ledning, regional ledning, nationell ledning, begravningsverksamhet, diplomatisk och konsulär verksamhet	Kommunledningsförvaltningen, lokal krisledning, sektor verksamhetsstöd	Svenska kyrkan, begravningsbyråer
Information och kommunikation	Telefoni (mobil och fast), internet, radiokommunikation, distribution av post, produktion och distribution av dagstidningar, webbaserad information, sociala medier m.m.	Kommunledningsförvaltningen, enheten för marknad och kommunikation, Östhammar Direkt, IT-nämnd	P4-Uppland, Post Nord, stadsnätet, mobiloperatörer
Kommunalteknisk försörjning	Dricksvattenförsörjning, avloppshantering, renhållning, väghållning m.m.	Sektor samhälle, avfallsenheten	Gästrike Vatten AB
Livsmedel	Distribution av livsmedel, primärproduktion av livsmedel, kontroll av livsmedel m.m.	Sektor Samhälle, sektor verksamhetsstöd, städ- och måltidsenheten	Livsmedelsbutiker
Skydd och säkerhet	Domstolsväsendet, åklagarverksamhet, militärt försvar, kriminalvård, kustbevakningen, alarmeringstjänst, tullkontroll, gränsskydd och immigrationskontroll, bevaknings- och säkerhetsverksamhet mm	Kommunal räddningstjänst	Polis, Militärt försvar, Bevakningspoolen

Transporter	Flygtransport, järnvägstransport, sjötransport, vägtransport, kollektivtrafik mm		Hargs Hamn AB, Region Uppsala
-------------	--	--	----------------------------------

4. Identifierade kritiska beroenden inom samhällsviktig verksamhet

Ett kritiskt beroende definieras av MSB som något som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska kunna fungera. Sådana beroenden karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i levererande verksamheter relativt omgående leder till nedsättningar i funktioner, som kan få till följd att en extraordinär händelse inträffar⁸.

- El
- Vatten
- Lokaler
- Livsmedel
- It/telefoni
- Personal
- Drivmedel

Under kontinuitetsplaneringsarbetet med alla verksamheter har ovanstående kritiska beroende identifierats. De sju kritiska beroenden har varit återkommande och kommunövergripande hos de allra flesta verksamheterna samt hos de intervjuade externa aktörerna.

5. Identifierade och analyserade hot och risker för Östhammars kommuns geografiska område

5.1 Klassificering av hot och risker

Ett antal olika hot och risker har identifierats inom Östhammars kommuns olika verksamhetsområden samt geografiska område. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen ska särskilt beakta situationer som uppstår hastigt, oväntat och utan förvarning, eller situationer där det finns ett hot eller risk att ett sådant läge kan komma att uppstå. I analysen har Östhammars kommun valt att även inkludera vissa risker av mer långsiktig karaktär. Detta för att inte förbise sådana kriser som klimatförändringar, pandemier och andra händelser med ett något långsammare händelseförlopp eller som inte har lika tydlig början eller slut. I analysen

⁸ MSBFS 2015:5. Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser.

har Östhammars kommun valt att lägga tonvikten på konsekvenserna som uppstår och hur de olika riskerna/störningarna påverkar kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Riskkategorier för den kommunala redovisningen:

- Störningar/ bortfall av kritiska beroenden
- Risker utifrån kommunens geografiska områdesansvar
 - Andra olyckor
 - Sjukdomar
 - Övriga identifierade risker
- Naturolyckor

5.2 Motivering av riskindelning

Östhammars kommun har resonerat i samband med riskidentifieringen av *störningar/bortfall av kritiska beroenden* att oavsett vad som har drabbat verksamheten och oavsett scenario så blir konsekvensen av ett bortfall eller en störning av ett eller flera kritiska beroenden. För att exemplifiera är bortfallen detsamma om verksamheterna drabbas av strömavbrott, snöstorm, manuell fränkoppling eller cyberangrepp det vill säga ett it/telefonibortfall och el-bortfall etc.

Östhammars kommuns övergripande ambition är att fortsatt bedriva verksamhet oavsett störning, därav ska det finnas en beredskap i varje verksamhet att förebygga eller minska konsekvenserna av de sju bortfallen i form av beredskapsplaner.

5.3 Störningar/bortfall av de kritiska beroendena

5.3.1 Elbortfall

Elförsörjningen innefattar produktion, distribution och slutanvändning av el som i sin tur består av tre systemnivåer med stamnät, regionnät och lokala nät. Även om det svenska elsystemet är driftsäkert är det sårbart för olyckor, sabotage, tekniska fel och extremt väder. Lokalnäten utsätts ofta för avbrott i samband med väderrelaterade händelser medan region- och stamnäten inte är lika känsliga, särskilt inte stamnäten. Väderrelaterade problem så som storm, åska och värmeböljor utgör ett hot mot det svenska elsystemet. Under vintern 2022 blev Sverige, även Östhammars kommun, medvetna om hur omvärldsfaktorer som bland annat osäkerhet i naturgas på kontinenten, ingen elhandel mellan Ryssland och Europa och minskad elproduktion i Frankrike ökar risken för i effektbrist. Risken för effektbrist gick från låg till reell risk (vintern 2022), vilket ökar risken för manuell fränkoppling (MFK). Östhammars kommun arbetade under hösten 2022 med styr-el utifrån de kriterier som MSB har fastställt gällande prioriteringsordning.

Östhammars kommuns riskanalys visar att sannolikheten för ett elbortfall varierar mellan *mycket hög* till *medelhög* beroende på årstid och skulle utifrån bortfallets längd kunna orsaka mycket allvarliga konsekvenser. Hela samhället och flera samhällsviktiga sektorer är beroende av el, i syfte att säkra dricksvattenförsörjningen, värme, livsmedel, transporter, IT-system och elektroniska kommunikationer. Bortfallets längd är av stor betydelse för hur stora konsekvenserna blir. Flera utav kommunens verksamheter kan fortsätta bedriva sin verksamhet om elavbrottet endast pågår ett fåtal timmar, medan endast ett mycket kort bortfall skulle kunna få livshotande konsekvenser inom sektor omsorgs verksamheter.

Risk identifierad i risk- och sårbarhetsanalysen som omfattas av sekretess enligt OSL 18:13 och återfinns i bilaga 1.

5.3.2 It/telefonibortfall

Under bortfall *it/telefoni* ingår störningar i elektroniska kommunikationer som påverkar våra telefon- och dataförbindelser. Telefon- och dataförbindelser används bland annat för kommunikation, drift, betalning och larm. Tillsammans med elbortfall är ett it/telefonibortfall den risken som skulle vara direkt avgörande för att upprätthålla kommunens samhällsviktiga verksamheter.

Ett it/telefonibortfall kan orsakas av bland annat; mänskliga hot (kan både vara antagonistiska hot i form av angrepp och icke antagonistiska hot i form av misstag), tekniska hot (i form av systemfel), naturhot (som till exempel väderfenomen) och elbortfall.

En risk som kan orsaka it/telefonibortfall är cyberattacker. Angrepp kan ske mot vissa typer av system som ständigt är uppkopplade mot internet vilket gör dem sårbara för elektroniska angrepp i form av överbelastningsangrepp, intrång och direkta sabotage. I de fall där leverantörerna av olika system har långtgående åtkomst eller viss hård- eller mjukvara som är nödvändigt för en viss verksamhet blir det extra allvarligt när ett angrepp sker hos leverantören eller leveranskedjan som sådan⁹. I takt med att funktioner i samhället knyts till sammankopplade system bedömer Säkerhetspolisen att cyberangrepp riskerar att få allt värre konsekvenser. Att upprätta robusthet inom teknisk infrastruktur och försörjningssystem är en viktig del i arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

Risk identifierad i risk- och sårbarhetsanalysen som omfattas av sekretess enligt OSL 18:13 och återfinns i bilaga 1.

5.3.3 Vattenbortfall

Dricksvatten är den viktigaste resursen människor behöver för att överleva. Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och har flera beroenden till samhällsviktig verksamhet.

Dricksvattenförsörjningen är därmed samhällsviktig och hela kedjan med vattenproduktion och distribution ges högsta prioritet. Ett stort arbete läggs på förebyggande och förberedande arbete och på en drift som kan säkerställa en robust och trygg försörjning - även i kristider.

Scenarion som kan leda till ett vattenbortfall är exempelvis naturhändelser, olyckor, läckor, elavbrott eller sabotage. I Uppsala läns Klimat- och sårbarhetsanalys beskrivs bland annat att klimatförändringarnas påverkan på vattenresurserna och att i hela länet finns en ökad risk för föroreningar. Ett förändrat klimat bedöms även påverka grundvattennivåerna dels som en direkt effekt av klimatförändringarna och dels som en följd av ett ökat grundvattenanvändande (mer om detta kan läsas i avsnitt 5.7.9). Under 2022 och 2023 pågick arbetet med att ta fram Östhammars kommuns nödvattenplan, vilket ska spegla de förutsättningar som kommunen och Gästrike Vatten AB (GVAB) har. Den behandlar hur, var och när allmänheten kan få tillgång till nödvatten – och i vilka volymer. Nödvattenplanen ger riktlinjer för nödvattenförsörjningen i kommunen, planen kommer även att resultera i en

⁹ Säkerhetspolisens årsbok 2022-2023.

åtgärdsplan som beskriver hur kommunen och GVAB fortsatt ska arbeta för att minska konsekvenserna av ett vattenbortfall och jobba förebyggande. Planen antogs av kommunfullmäktige 12:e september år 2023.

Risk identifierad i risk- och sårbarhetsanalysen som omfattas av sekretess enligt OSL 18:13 och återfinns i bilaga 1.

5.3.4 Drivmedelbortfall

Ett drivmedelsbortfall kan uppstå på lokal, regional eller nationell nivå. Strejker, kraftigt ändrad energipolitik, handelsembargo eller politisk oro är händelser som skulle kunna orsaka ett bortfall av drivmedel på regional eller nationell nivå och som även påverkar kommunen. Men det är framförallt störningar i elektroniska kommunikationer och elavbrott som kan påverka tillgången på drivmedel på lokal nivå. Östhammars kommun har i dagsläget ingen egen biogasproduktion eller använder biogas vid transporter.

Risk identifierad i risk- och sårbarhetsanalysen som omfattas av sekretess OSL enligt 18:13 och återfinns i bilaga 1.

5.3.5 Lokalbortfall

Kommunens verksamheter har i sin kontinuitetsplanering identifierat lokalbortfall som ett av de mer allvarigare bortfallen, både hög sannolikhet och hög konsekvens. Ett lokalbortfall i kommunen kan orsakas av bland annat brand, naturolyckor, vattenskada, åldrande fastighetsbestånd, byggnadsrelaterad ohälsa och dålig inomhusmiljö. Det finns många olika anledningar till varför en verksamhet inte kan nyttja sina lokaler och det finns få möjligheter att uppbringa ersättningslokaler i nuvarande fastighetsbestånd.

Att verksamheterna har en planering för lokalbortfall är en viktig del i kommunens planering för utrymning och som är en del av åtgärderna vid exempelvis brand, kärnteknisk olycka och höjd beredskap. Här ingår bland annat planering som för utrymningsplatser, mottagningsplatser, inkvarteringsplaster, systematiskt brandskyddsarbete och användande av trygghetspunkter.

För sektor omsorg får ett lokalbortfall, oavsett orsak, stora konsekvenser eftersom sjuka och sängliggande personer kan behöva transporteras. Det kan även vara mycket krävande att förflytta personer som har fysiska och/eller psykiska hinder och en sådan förflyttning kan orsaka social oro. En planering för lokalbortfall och/eller utrymning bör innehålla strategi för alternativ inkvartering lokalt men även regionalt. Samverkan med andra kommuner är nödvändigt i denna planering.

5.3.6 Livsmedelsbortfall

Ett livsmedelsbortfall kan orsakas av logistikstörningar i omvärlden. Konsekvenserna av livsmedelsbrist beror i hög grad på vilken beredskap invånarna själva har hemma. Inom äldreomsorgen är sårbarheten stor, eftersom människor där är beroende av kommunens matproduktion.

Östhammars kommuns måltidsenhet producerar cirka 4500 måltider per dag, utöver lunch och kvällsmål så tillagas i de flesta fall frukost och mellanmål på respektive avdelning. Kommunens omsorgs- och skolverksamheter har i sin kontinuitetsplanering identifierat ett stort beroende till måltidsverksamheterna för att de samhällsviktiga verksamheterna ska kunna bedrivas även vid scenarion som innehåller livsmedelsbortfall.

I och med måltidsenhetens kontinuitetsplanering finns idag (hösten 2023) en beredskap för att klara ett totalt bortfall på livsmedel i cirka två veckor, genom bland annat inköp av reservlager för livsmedel, specialkost samt dryck centralt på varje tätort.

En central del i planeringen för kommunens beredskap i syfte att stärka den civila beredskapen bör vara livsmedelsberedskap och lagerhållning.

5.3.7 Personalbortfall

I kontinuitetsarbetet bland kommunens verksamheter identifierades personalbortfall som en betydande risk för bedrivande av lagstadgad och samhällsviktig verksamhet. Även om erfarenheterna från Coronapandemin har bidragit till en större förståelse och förmåga att hantera personalbortfall kvarstår det faktum att ett plötsligt och/eller långvarigt bortfall av personal kommer att innebära en stor utmaning.

Verksamheterna har tagit fram planer för att hantera 20, 40 och 60%-iga personalbortfall på lång och kort sikt. De planer som arbetet har mynnat ut i består av olika prioriteringar dels inom olika enheter och dels inom hela sektorn. Verksamheterna har tagit höjd för om personalbortfallet inte kan lösas med exempelvis vikarier eller inhyrd personal.

5.4 Risker utifrån kommunens geografiska områdesansvar – andra olyckor

5.4.1 Kärnteknisk olycka

Östhammars kommun är en av tre kärnkraftskommuner i Sverige, Forsmarks kärnkraftverk är placerat i Forsmark vid upplandskusten och är Sveriges största elproducent med tre reaktorblock¹⁰. En olycka i en kärnteknisk anläggning som medför utsläpp av radioaktiva ämnen till omgivningen kommer att ha stor påverkan på samhället, även om utsläppet är litet. Sannolikheten för en kärnteknisk olycka på Forsmarks kärnkraftverk bedöms som låg. På ett kärnkraftverk kommer säkerheten alltid först. Säkerheten i en kärnteknisk verksamhet bygger på krav på konstruktion, drift och underhåll av anläggningarna med syfte att förhindra driftstörningar och incidenter. Alla kärntekniska anläggningar skyddas särskilt mot olika angrepp och sabotage som skulle kunna leda till en olycka.

En olycka vid Forsmarks kärnkraftverk som medför ett radioaktivt utsläpp skulle inte bara få påverkan på Östhammars kommun som organisation utan på hela samhället i stort. Länsstyrelsen Uppsala har i risk- och sårbarhetsanalysen för Uppsala län listat exempel på vilken påverkan en kärnteknisk olycka på Forsmark skulle få¹¹.

¹⁰ Forsmark (u.å.) Vattenfall.se. Hämtad: 2023-07-14

¹¹ Länsstyrelsen i Uppsala län (2022). *Risk- och sårbarhetsanalys för Uppsala län 2022*. ISSN 1400-4712

Exempel på detta är:

- påverkan på samhällsviktiga verksamheter inom olika samhällsområden
- påverkan på elförsörjningen i Sverige och i länet
- påverkan på befolkningen
- påverkan på kommunerna i de geografiska områden som berörs
- Påverkan på ekonomi och näringsliv.

De olika skyddsåtgärderna vid en kärnteknisk olycka är inomhusvistelse, utrymning och jodtabletter. I inre och yttre beredskapszon ska jodtabletter och varningsmottagare vara utdelade, befolkningen ska kunna varnas och det ska finnas en planering för utrymning och inomhusvistelse¹².

5.4.2 Farlig verksamhet

Med farlig verksamhet menas en verksamhet som medför risk för allvarliga skador på människor eller miljö¹³. Nya tillkommande verksamheter som bör omfattas av kraven enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor, fångas upp vid en årlig förfrågan till länets kommuner. Detta genomförs för att även bedöma om tidigare beslut om farlig verksamhet fortsatt bör gälla. Tillsynsansvaret över farlig verksamhet åligger kommunen. I Östhammars kommun finns två verksamheter som klassas som farlig verksamhet, Sandvik Coromant i Gimo och Forsmark kärnkraftverk i Forsmark, dessa två omfattas även av Sevesolagstiftningen¹⁴. En Sevesoverksamhet hanterar farliga ämnen i sådan mängd att en olycka kan innebära svåra konsekvenser för hälsa och miljö, om Sevesoverksamheten omfattas av den högre kravnivån ska den kommunala räddningstjänsten ha en insatsplanering för objektet.

5.4.3 Oljeutsläpp

Östhammars Kommun är en kustkommun vilket gör kommunen extra utsatt för en olycka till havs med oljeutsläpp som konsekvens. Fragila marina miljöer präglar de områden i kommunen som kan tänkas bli utsatta vid ett utsläpp. Kommunen har en lång kustlinje och en inre skärgård som trafikeras av såväl handelsfartyg som fritidsbåtar. I den inre skärgården ligger även Hargs Hamn som är en viktig bulkhamn för näringslivet i kommunen¹⁵. Sjöfartsverket har under hösten 2020 färdigställt muddring av inloppet till Hargshamn samt breddat farleden. Under 2022–2023 genomförs ytterligare tillbyggnader av kajanläggningen. Åtgärderna gör hamnen tillgänglig för större och mer djupgående fartyg och ökar kapaciteten och säkerheten. Dock innebär hamnar en ökad risk för oljeutsläpp.

Konsekvenserna av ett oljeutsläpp till havs är många; naturmiljön med sitt växt och djurliv skadas, stränder förorenas och sjöbottnar påverkas negativt. Oljeutsläpp kan också få stora

¹² Länsstyrelsen i Uppsala län (2022). *Program för räddningstjänst och sanering vid kärnteknisk olycka*. Länsstyrelsen meddelandeserie 2022:8 ISSN 1400-4712

¹³ 2 kap. 4 § lag (2003:778) om skydd mot olyckor

¹⁴ Verksamheterna omfattas av lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

¹⁵ Muddring inledd i farleden till Hargs hamn (2020). Hargsamn.se Hämtad: 2023-07-07

socioekonomiska konsekvenser med effekter på flera funktioner eller näringar, t.ex. dricksvattenförsörjning respektive turism.

I angränsande vatten till Östhammars kommun finns det planer för storskalig vindkraft till havs. Vindkraftverk innehåller en stor mängd olja, upp emot 3000 liter. Mest känsligt i hanteringen av olja är byte i växellådsbaserade vindkraftverk. Även om tekniken för att minska riskerna för utsläpp är under utveckling så kommer ett potentiellt haveri av vindkraftverken alltid vara reellt.

5.4.4 Dammbrott

Risk identifierad i risk- och sårbarhetsanalysen som omfattas av sekretess OSL enligt 18:13 och återfinns i bilaga 1.

5.5 Smittspridning

5.5.1 Epidemi, pandemi och epizooti

En epidemi är ett utbrott av sjukdomar, som sprider sig mellan människor. En pandemi är en epidemi som innebär en omfattande global spridning av en sjukdom, som med stor sannolikhet kommer att påverka stora delar av vårt samhälle och världens befolkning. Det finns flera olika typer av sjukdomsrisker som kan drabba kommunens verksamheter och invånare¹⁶. Vi har i närtid upplevt en pandemi och sett hur det har påverkat samhället och kommunens verksamheter de senaste tre åren. I Östhammars kommun liksom i övriga Sverige, har graden av påverkan från pandemin under de två senaste åren varierat över tid. Detta beroende på hur omfattande smittspridningen varit, vilka restriktioner som har gällt i samhället samt hur många av de smittade som har drabbats av allvarlig sjukdom. Smittspridningen var som störst vintern 2020/2021, under våren 2021 och även i början av år 2022.

Samhället kan starkt påverkas av utbredd sjukskrivning och vård av sjukt barn. Personalfrånvaro inom samhällsviktig verksamhet kan orsaka störningar i samhällets funktionalitet. De mest sårbara kommunala verksamheterna är fastighetsdrift, vård och omsorg och skolan.

Epizooti är en allvarlig smittsam djursjukdom som kan utgöra ett hot mot människors eller djurs hälsa, i vissa fall kan en epizooti även vara en zoonos. Zoonoser är sjukdomar eller smittämnen som på ett naturligt sätt kan spridas mellan djur och människor.

Sannolikheterna för spridning av smittsamma sjukdomar bland både djur och människor är svår att bedöma. Dock har vi i närtid sett konsekvenserna av en pandemi och de påfrestningar en sådan kris ställer på samhället. En epizooti som drabbar primärproduktionen av livsmedel skulle allvarligt drabba enskilda producenter i kommunen.

¹⁶ Folkhälsomyndigheten (2019). Pandemiberedskap. Hur vi förbereder oss – ett kunskapsunderlag. Hämtad 2021-07-07

5.6 Övriga identifierade risker

5.6.1 Pågående dödligt våld och våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan

Pågående dödligt våld, PDV, är när en eller flera gärningspersoner attackerar en plats eller byggnad med syfte att skada och/eller döda så många som möjligt. Tidigare händelser i Sverige och i utlandet visar på att skolan allt mer blir utsatt för pågående dödligt våld. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) publicerade år 2023 tillsammans med Polismyndigheten och Center för våldsbejakande extremism (CVE) en vägledning för våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan¹⁷. I vägledningen som syftar till att höja medvetenheten och kunskapen om åtgärder före, under och efter en händelse används den nya definitionen *våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan*. I och med den nya benämningen har svenska myndigheter frångått begrepp och termer som *PDV* och *Väpnat våld i skolan* för att beskriva attentat som sker i skolan.

Forskning visar på att attentat riktat mot skolan eller andra publika miljöer i allt större uträkning utförs av ensamma gärningspersoner eller en mindre grupp som använt sig av enkla metoder och där målet för attentatet varit allmänheten. MSB beskriver att det finns en avgörande punkt som skiljer de attentat som genomförs i skolan från de som genomförs i andra miljöer i samhället: Gärningspersonen är ofta en elev eller en tidigare elev. I en svensk kontext har det vanligaste tillvägagångssättet historiskt varit hugg- och stickvapen medan utanför Sverige är det mer vanligt att skjutvapen används. Attentaten har ofta haft ett mycket snabbt tidsförlopp och varit över inom några minuter. Det är också under de första minuterna som skadeutfallet har varit som störst, vilket innebär att de åtgärder som vidtas av skolpersonal och elever under de inledande minuterna av ett attentat har stor betydelse.

Hösten 2022 påbörjades ett arbete med att ta fram och revidera handlingsplaner för Hot & Våld i skolan, ett arbete som kommer att fortsätta 2023. I planerna beskrivs rutinerna för de stora skyddsåtgärderna som är larmning, utrymning, inrymning och utestängning. I MSBs nya vägledning är de nya råden fly, sök skydd, larmning. Enligt MSB bör dessa råd alltid vara utgångspunkt i arbetet med att öka skolsäkerheten. Utrymning, inrymning och utestängning är fortfarande centrala metoder i skyddet mot attentat och i stor utsträckning och ska stödja rekommendationerna som riktar sig till enskilda nämligen Fly – Sök skydd – Larma. Vilken metod som används beror på hur situationen ser ut.

5.6.2 Terrorism

Hösten 2023 höjde Säpo terrorhotnivån till en fyra på en femgradig skala, vilket betyder högt hot. Terrorattacker är mångbottnade fenomen eftersom de, förutom att skapa omfattande konsekvenser för samhället med döda och skadade människor och skador på teknisk infrastruktur, också skapar en oro och kan ge återverkningar i politiska system och samhällets grundläggande demokratiska värden.

Säpo beskriver att det försämrade säkerhetsläget innebär en direkt påverkan på Sverige. Under årsskiftet 2021 drabbades Sverige av en omfattande desinformationskampanj som enligt MPF, Myndigheten för Psykologiskt Försvar, är den största i Sveriges historia. Kampanjen målade

¹⁷ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (2023). *Våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan. En vägledning för skolpersonal och säkerhetsansvariga*. ISBN:987-91-7927-386-6

ut Sverige som ett fascistiskt land som kidnappar barn till muslimska föräldrar och uppmanade till våld samt underförstådda hot om våld och terror. Den så kallade LVU-kampanjen i kombination med koranbränningarna som resulterade i påsk-upploppen under våren 2022 har bidragit till en förändrad hotbild i och gentemot Sverige¹⁸.

Risken för terrorhot bedöms som medelhög med allvarliga konsekvenser. De antagonistiska hot eller hot om terrordåd mot Östhammars kommun är detsamma som för hela landet. Om det går det att läsa mer om i säkerhetspolisens och Musts årsböcker.

5.6.3 Höjd Beredskap

Det säkerhetspolitiska läget har hastigt blivit mycket mer allvarligt på grund av det anfallskrig som Ryssland inledde mot Ukraina februari 2022. Stora säkerhetsförändringar har därför behövts genomföras under en kort tidsperiod. För svenskt säkerhetspolitiskt vidkommande är Rysslands roll och agerande i Sveriges närområde av särskild vikt. Över tid har den militära aktiviteten i Sveriges närområde ökat.¹⁹ Sveriges ansökan om Nato-medlemskap förväntas, om den blir godkänd, ge effekter på utvecklingen av det civila försvaret. Detta kommer även att påverka kommunerna och den kommunala verksamheten. NATO:s baskrav respektive behov för värdlandsstöd syftar till för civil del att samhällsviktig verksamhet fungerar, vilket i en krissituation som innebär att den verksamhet som påverkas i sin tur förutsatt uppnår en viss nivå av resiliens²⁰.

I Sverige har planeringen för att kunna hantera situationer med höjd beredskap återupptagits. En känslig fas är gråzonen mellan fredstida påtryckningar och fullt utvecklad militär konflikt. En sådan period skulle kunna bestå utav ett antal orelaterade terrorhandlingar som belastar civila myndigheter följt av att det civila kommunikationssystemet störs ut²¹. Svårigheter som finns i sammanhanget är bland annat att identifiera när Försvarsmakten bör assistera civila myndigheter att övervinna säkerhetshot, och särskilja vad som är kriminalitet och vad som är krigsföring.

Vid höjd beredskap skulle angriparen troligtvis attackera civila mål och rikta in sig mot samhällsviktig verksamhet så som elförsörjning, livsmedel och dricksvatten. God civil krisberedskapsförmåga skulle kunna öka förmågan att skydda civil befolkningen, skydda viktiga samhällsfunktioner och lämna stöd till försvarsmakten.

5.6.4 Solstorm

En solstorm är ett utbrott på solen där strålning och elektriskt laddade partiklar slungas ut. I sällsynta fall sker extrema solstormar som kan leda till mycket allvarliga konsekvenser för samhällsviktig verksamhet och kritisk infrastruktur. Som exempel i modern tid kan nämnas störningen i Québec 1989 då över sex miljoner människor blev påverkade av ett omfattande strömavbrott orsakat av en GIC-störning, även kallad solstorm.

¹⁸ Försvarshögskolan (2023). *LVU kampanjen. Desinformation, konspirationsteorier, och kopplingarna mellan det inhemska och det internationella i relation till informationspåverkan från icke-statliga aktörer*. ISBN: 978-91-88975-28-7

¹⁹ Regeringen (2022). *Ett försämrat säkerhetspolitiskt läge – konsekvenser för Sverige*. DS 2022:7

²⁰ Totalförsvarets forskningsinstitut (2022). *Kommuners ansvar och roller i totalförsvarsutvecklingen*. FOI memo 7900

²¹ Totalförsvarets forskningsinstitut (2019). *Civilt försvar i gråzon*. ISSN:1650-1942

I händelse av en extrem solstorm skulle system för elektronisk kommunikation, distribution av el, värme, vatten och livsmedel drabbas av omfattande störningar och avbrott. Konsekvenser kan också innebära att blåljusaktörerna blir överbelastade på grund av positionerings- och kommunikationssvårigheter och således inte har möjlighet att ta hand om alla inkomna larm. Trygghetslarm kan sluta att fungera då enheterna inte längre har tillgång till sin position eller kommunikation. Viss risk finns även för sjöfarten vid vår kust då kommunikation och navigationssystem riskerar att sättas ur spel vid en GIC-störning.

Solens aktivitet, den så kallade solfläckscykeln, varierar över en period på 9 – 13 år. Risken för GIC-störningar varierar i takt med solfläckcykeln och hela cykeln kulminerar under 2024 för att sedan sakta avta. Det medför att det kommer vara en ökad risk för solstormar mellan 2023-2025. Dock kan en stor solstorm ske när som helst under solfläckscykeln.

De effekter och den påverkan som solstormar kan komma att innebära, hanteras i de kommunala verksamheternas kontinuitetsplanering – elbortfall och IT-bortfall.

5.7 Naturolyckor

5.7.1 Värmebölja

Enligt SMHI:s klimatscenarier blir alla årstider varmare än idag. Det kan betyda att hösten håller i sig längre och våren kommer tidigare än idag. När vintern blir varmare kommer nederbörden oftare som regn istället för snö och antalet dagar då vi behöver uppvärmning minskar. Den största temperaturökningen sker på sommaren och därför kommer vi att få längre perioder med värmebölja än idag. En värmebölja är en längre period med höga dagstemperaturer. Enligt en definition som SMHI använt sig av är en värmebölja en period då temperaturen är minst 25 grader Celsius i minst fem dagar i sträck.

Östhammars kommuns tätorter växer, där det i planeringen är viktigt att se till vilka effekter som uppstår när en större yta blir hårdgjord och fler byggnader tillkommer. Hårdgjorda ytor absorberar i regel mer solljus och lagrar mer värme än grönytor och under natten avgår denna värme och höjer lufttemperaturen. Detta är generellt ett problem i större städer men det finns alltid en kumulativ effekt av förändringar som sker.

Konsekvenser

Perioder av höga temperaturer kan leda till allvarliga konsekvenser för personer med nedsatt hälsa och andra sårbara grupper som har svårt att skydda sig mot hettan. Förändringen kan även innebära stora påfrestningar på samhällsviktiga funktioner som äldreboenden, sjukhus och bostäder där mer omfattande kylning kan komma att behövas. Många av våra bostäder och verksamhetslokaler är inte byggda eller rustade för längre perioder av varma temperaturer. Även jord- och skogsbruket, djurhållningen och dricksvattenförsörjningen kan påverkas negativt av längre perioder med höga temperaturer. Värmeböljan under sommaren 2018 satte sina spår på jordbruket och djurhållningen där betet på många håll i Sverige tog slut och skördarna låg långt under det normala. Många blev beroende av inköpt foder vilket kan komma att bli mer vanligt med ett förändrat klimat.

I samhällsplaneringen är det viktigt att balansera med mindre och större gröna och blå strukturer, då träd, grönska och vatten kan vara en källa till skugga och hjälpa sänka

temperaturen. Att planera för dagvattenlösningar tidigt kan bidra till planeringen av gröna och blå strukturer i våra tätorter.

5.7.2 Torka

Enligt SMHI är torka ett stort begrepp som kan innefatta följande: lite nederbörd, låg markfuktighet, låga vattenflöden, låga vattennivåer i sjöar och låg grundvattennivå. Torka uppkommer när det varit väldigt lite nederbörd under en längre period, och det blir då brist på vatten i naturen. Högre temperaturer under vintern gör att nederbörden inte lagras som snö utan rinner bort. Även om årsnederbörden ökar, riskerar somrarna att bli torrare.

Konsekvenser

Torka kan komma att påverka yt- och grundvattenflödena på flera sätt och därmed vattenförsörjningen inom kommunen. Sommartorka kan orsaka problem för dricksvattenförsörjningen i områden med begränsade dricksvattentillgångar. Den kan också resultera i en ökad konkurrens om vattentillgångarna. Behovet av bevattning i jordbruket kan komma att öka och skapa bristförhållanden för hushåll, jordbruk och andra verksamheter.

Torkan skapar stora utmaningar för jordbruket och drabbar både djurhållning och växtodling. En situation med låg markvattenhalt innebär negativa konsekvenser för foder- och livsmedelsproduktionen med låga eller uteblivna skördar som följd. Detta är ett av skälen till att Östhammars kommun prioriterar vattenförsörjningen vid handläggning av planer och bygglov.

5.7.3 Skogsbrand- och gräsbrand

Östhammars kommuns totala landyta är till 73,9% täckt av skogsmark. Skogsbränder kan uppstå på grund av till exempel eldning, skogsavverkning eller blixtnedslag. Vid långvarig torka kan en liten antändning snabbt utvecklas till en omfattande brand. Under våren ökar risken för gräsbränder, ofta i torrt fjolårsgräs. Gräsbränder tenderar att sprida sig snabbt och är därför svåra att släcka, speciellt under blåsiga förhållanden. Även höga temperaturer, torka och ett förändrat klimat ökar risken för brand i skog och gräs.

Konsekvenser

När klimatet förändras ökar risken för en förlängd brandrisksäsong, antalet skogsbränder och utbredningen av dessa kan komma att öka. Detta innebär förhöjda risker för samhällsviktiga verksamheter, människors miljö, liv och hälsa, jord- och skogsbruket och djurhållningen. En effekt av ökad mängd bränder kan vara större belastning på kommunens och länets räddningstjänst och därmed en risk för dröjande insatser inom kommunen. Det är viktigt att underhålla kommunens vägnät för snabb framkomlighet för räddningsfordon samt röja sly och ris för att ta bort det som är lättantändligt som ökar riskerna för att bränder sprids snabbt.

5.7.4 Storm

Sverige drabbas då och då av kraftiga stormar. Stormarna leder ofta till avbrott i samhällsviktiga funktioner såsom el och telefoni. Stormarna kan medföra stora kostnader för samhället. Det är inte bevisat att fler och kraftigare stormar är ett resultat av klimatförändringarna. SMHI skriver om de komplexa förhållanden och sambanden som styr stormarnas banor, styrka och frekvens. Stormar gynnas exempelvis av en varmare havsyta och

mer vattenånga i atmosfären. Samtidigt kan denna uppvärmning leda till minskade skillnader mellan varma och kalla luftmassor, vilka spelar en viktig roll i utvecklingen av intensiva stormar. Detta kan i sin tur motverka uppvärmningens förstärkande inverkan på stormarnas utveckling. Även om det inte är bevisat att stormarna kan komma att öka i styrka eller frekvens, kan de kumulativa effekterna av klimatförändringarna ha konsekvenser för de risker som kommer med stormar. Varmare, blötare vintrar med minskad tjäle kan leda till ökade skador och förändrade förutsättningar.

Konsekvenser

Konsekvenser av en storm kan vara en stor andel stormfällda träd i skogarna. Virket måste ut från skogen innan temperaturerna stiger över +18 grader för att förhindra att skadeinsekterna förökar sig. Men även av säkerhetsskäl för människors liv och hälsa. Stormar kan ha konsekvenser på vattenståndet likt under stormen Per 2007, då det i Forsmark uppmättes ett normalvattenstånd 1,5 meter över det normala och 1,1 meter över det normala i Östhammarsfjärden. Detta i sin tur ökar risken för översvämning vilket har stora effekter på samhällsviktiga verksamheter, människors liv och hälsa med mera (se vidare under rubriken översvämning 5.7.6). De starka vindarnas påverkan på havsvattenståndet kan ha betydelse för planering av bebyggelse, både befintlig och framtida.

5.7.5 Invasiva arter

Invasiva arter är växter och djur som tagit sig till våra naturmiljöer med människans hjälp. De passar inte i våra ekosystem och kan sprida sig explosionsartat eller tränga ut inhemska växter och djur och ha negativa effekter på jord- och skogsbruk. De blir så kallade invasiva arter, som vi vill bekämpa eller kanske helt utrota om det går. De invasiva arterna är ett stort hot mot vår biologiska mångfald och skadar vårt ekosystem. Främmande arter betraktas som invasiva när de sprider sig snabbt och orsakar skador på naturen, människors hälsa eller ekonomin. Det kan handla om växter som tränger ut andra växter eller är giftiga, djur som äter upp eller konkurrerar ut andra djurarter eller djur som sprider sjukdomar. Dessa invasiva främmande arter medför även mycket stora samhällskostnader på grund av de skador de orsakar för infrastruktur, olika näringar och för bekämpning av dem. De kan vara väldigt svåra att bli av med.

Den som äger en fastighet har ett eget ansvar och skyldighet att vidta åtgärder om det finns EU-listade invasiva främmande arter på den egna fastigheten. Artlistan förändras löpande men i dagsläget (2023) gäller det jätteloka och jättebalsamin m.fl. Dessa är dock så spridda att utrotning kan vara omöjligt och Naturvårdsverket bedömer att de då ska hanteras med metoder som säkerställer att arten inte sprider sig vidare i naturen. Andra arter som (år 2023) inte omfattas av juridisk skyldighet att åtgärda men där frivillig bekämpning uppmuntras är t.ex. parkslide, blomsterlupin och kanadensiskt gullris.

Konsekvenser

I Östhammars kommun har vi problem med jätteloka vilken aktivt bekämpas av både kommunen och våra invånare. Jätteloka är en mycket konkurrenskraftig växt som bildar täta, höga bestånd och tränger undan inhemska arter. Den kan sprida sig kraftigt och har en

fröbank som kan vila flera år i marken. Varje blommande individ kan pollinera sig själv, vilket gör att en enda individ kan ge upphov till ett helt bestånd. Jättelokans växtsaft kan i reaktion med solljus irritera huden och ge symptom liknande brännskador. Det är därför mycket viktigt att använda skyddskläder vid hantering av jätteloka. Det finns flera andra invasiva växtarter som kommunen arbetar med att bekämpa eller minska bestånden av exempelvis jättebalsamin, parkslide, blomsterlupin, vresros med flera.

5.7.6 Översvämning

Med översvämning menas att vatten täcker ett område som normalt inte står under vatten. De bakomliggande orsakerna är olika beroende på om översvämningarna sker längs kusterna, vid vattendrag, vid sjöar eller i städer. Skyfall inträffar vanligen under sommarhalvåret, medan höga flöden i vattendrag inträffar under senhösten, vintern och vårens snösmältning. Östhammar kommun har sjöar och vattendrag som årligen påverkas av översvämning. Översvämningens risker beror i hög grad på faktorer såsom hur vattendragen regleras, vilka förebyggande åtgärder som vidtas samt hur bebyggelse och infrastruktur förändras. I tätorterna är dagvattenhanteringen en viktig insats för att bättre kunna hantera extrem nederbörd som orsakar stora vattenflöden.

För att minimera risken för översvämning föreslås platser för utveckling utanför stora lågpunkter för att minska risken för översvämning. Naturliga lågpunkter bör i planeringen utnyttjas för exempelvis dagvattendammar där vatten kan samlas och infiltreras i marken. Det är viktigt att arbeta för att dagvatten rent generellt hanteras inom nedfallsområdet och att ytor reserveras för att hantera en ökad nederbörd. Det finns flera fördelar med att uppehålla vatten i landskapet. När vattnet får längre uppehållstid i landskapet:

- ökar avdunstningen
- ökar infiltrationen i marken
- fylls grundvattenmagasinen
- minskar ytavrinningen
- minskar flödestopparna i vattendragen
- minskar erosionen
- minskar sedimenttransporten
- minskar näringstransporten
- blir vattendragets perioder med låga flöden kortare
- ökar den biologiska mångfalden

De ovan nämnda faktorerna är viktiga bitar för att se till att vattendrag som till exempel Olandsån inte översvämmas när avvattningskanaler från flera aktörer längs med åarna vilket riskerar att ge en ackumulerande effekt på recipienten. Översvämningar kan också öka riskerna för spridning av smittor och föroreningar från avlopps- och djuranläggningar.

Landsbygden i Östhammars kommun drabbas årligen av översvämningar i olika omfattning. Riskerna för att bebyggelse i tätort ska översvämmas bedöms som måttliga. Historiskt har tätorterna inte varit särskilt hårt drabbade av översvämningar. En större översvämning skedde dock i Öregrund under 2021. Dessa översvämningar fick stora konsekvenser för människor i orten och aktualiserade vikten av att planera för en robust dagvattenhantering. Det omfattande

dammsystemet kring Österbybruk kan också komma att påverkas av extrema vattenflöden, framförallt vid ett allt för eftersatt dammunderhåll. Kustnära bebyggelse hotas framförallt av översvämning i samband med extrema högvattenförhållanden i kombination med blåst. Även om de globala havsnivåerna höjs till följd av klimatförändringarna kommer det troligen att dröja innan det får påtagliga effekter i Östhammars kommun. Pågående landhöjning (cirka fyra millimeter på år) antas kompensera för havsnivåhöjning, åtminstone i ett 100-årsperspektiv. Beräkningar indikerar sedan en nivåhöjning på knappt 0.4 meter längs Upplandskusten till år 2100. Troligt är att havsnivån fortsätter stiga efter denna tidpunkt. Därför är det viktigt att ny bebyggelse och infrastruktur inte uppförs på mark som i framtiden kan komma att översvämmas vid höga vattenstånd eller i samband med kraftig nederbörd vid snabb avsmältning.

Översvämningar har även indirekta konsekvenser. Beroende av magnituden på översvämningen kan människor bli hindrade att gå till sitt arbete då de är fullt upptagna med att rädda sin egendom. Vissa verksamheter och företag kan inte vara i full drift på grund av personalbortfall och på grund av att folk inte kan ta sig till arbetet. Det kan också skapas lågpunkter under broar vilket leder till att bilister fastnar och kan behöva akut hjälp. När det blir större störningar i transportsystemet behöver trafiken stoppas och ledas om. Service såsom utryckningsfunktioner, hemtjänst för äldre, skolskjutsar, företagsleverans som är beroende av transportsystemet hindras från att fullfölja sin uppgift. Läckage från miljöfarlig verksamhet, t.ex. en bensinmack, kan ge lokala konsekvenser för djur- och växtlivet direkt och på sikt.

5.7.7 Ras och skred

Ras och skred är exempel på snabba massrörelser i jord eller berg. Dessa rörelser kan orsaka stora skador på mark och byggnader inom det drabbade området. Ett förändrat klimat med ökade flöden, mer intensiva skyfall och förändrade markförhållanden kan leda till att sannolikheten för ras och skred ökar inom stora delar av landet. Det finns områden i kommunen med silt där risken för skred kan vara förhöjd. Generellt behöver kommunen vara uppmärksamma på jordlager såsom salthaltiga leror som kan orsaka skred vid förändrat vattenstånd. Områden som kan innebära risk för skred utgörs vanligen av sluttande lerområden i kombination med vissa geotekniska förutsättningar.

I Östhammars kommun kan man se en tydlig risk för skred längs med hela Olandsån, som kännetecknas av just de ovannämnda egenskaperna. Markens lämplighet bedöms i detaljplaneskedet som en planeringsförutsättning vid lokalisering av ny bebyggelse. Det är viktigt att ha en god dialog med markägare och markavvattningsföretagen längs med Olandsån.

5.7.8 Erosion

På markytan kan erosion ske genom att vatten och vind transporterar bort material. I jordbruksmark kan skyfall och översvämningar leda till att jord förs bort, vilket bidrar till förluster av exempelvis fosfor i marken och till att växtnäringsämnen och bekämpningsmedel kan nå omgivande vatten.

Erosion kan påverka vägar. Exempelvis kan underdimensionerade eller igensatta vägtrummor leda till översvämningar vid kraftiga skyfall. Vattnet kan då tvingas ta nya vägar och orsaka erosion som kan skada infrastrukturen. Ett ökat antal nollgenomgångar (växling av

temperaturen mellan tö- och frysgrader) kan orsaka tjälskador och erosion i dikesslänter. I värsta fall kan erosion leda till ras, skred eller till underminering av vägbanken.

Bedömningen när det gäller ökade risker för erosion är att det finns få erosionskänsliga områden i Östhammars kommun, dock finns behov av analyser av kustnära områden.

5.7.9 Dricksvattenförsörjning och saltvatteninträngning

De kommunala dricksvattenanläggningarna försörjer 70 procent av kommunens invånare och baseras, förutom i Forsmark, på grundvatten. I kommunen finns enbart mindre isälvsavlagringar, varav Börstilsåsen är den största och mest vattenförande. Tillgången på dricksvatten i kommunen är generellt mycket begränsad. För Österbybruk och Alunda har dock en lösning för vattenförsörjningen kommit till stånd i och med att en överföringsledning för dricksvatten anlagts från Örbyhus i Tierps kommun till Österbybruk och vidare till Alunda.

De största utmaningarna för vattenförsörjningen finns i kommunens östra delar. Även om det finns tillstånd att ta ut betydligt större vattenmängder än vad som görs idag i grundvattenmagasinen visar grundvattnets kvalitet tecken på att större uttag görs än vad som nybildas. Ett hot mot vattenförsörjningen är avsaknaden av redundanta vattenförsörjningssystem. I Östhammars kommun saknas reservvattentäkter eller alternativa ledningar in i kommunens vattenledningsnät och därför är vattenförsörjningen betydligt mer sårbar för andra yttre risker. Kommunen har tagit fram en VA-handlingsplan för att möta utmaningarna och säkra vattenförsörjningen på lång sikt.

Bevattningsförbud är vanligt i kommunen på grund av begränsningar i grundvattentillgången.

När man i kustzonen har så stora vattenuttag att grundvattennivå sänks och nybildningen av vatten inte hinner hålla jämna steg med uttaget, hålls saltvatten från havet inte tillbaka utan tränger in i grundvattenförande skikt. När detta väl har hänt kan grundvattnet förbli förorenat av salt under lång tid framåt. Saltvatten kan också tränga in i brunnar nära kusten vid översvämningar. Även om landhöjningen längs kommunens kust till viss del motverkar den havsnivåhöjning som sker, är risken för saltvatteninträngning trots detta påtaglig. Inom Östhammars kommun finns det stora risker för saltvatteninträngning i enskilda brunnar och risk för vattenbrist. Om uttaget av grundvatten överstiger grundvattenbildningen kan det i områden med tunna jordlager leda till att saltvatten tränger in i uttagsbrunnarna.

Konsekvenser

Klimatförändringarna förväntas innebära bland annat varmare temperaturer och kraftigare skyfall. Detta kan leda till längre perioder med torka och lägre grundvattennivåer med såväl sämre kvantitet som kvalitet på råvattnet som följd. Kraftigare skyfall och översvämning innebär även en ökad transport av humusämnen och partiklar vilket kan leda till försämrad och mer varierad vattenkvalitet. Även ökad risk för spridning av smitta och miljöfarliga ämnen. Varmare temperaturer leder även till ökande vattentemperaturer som innebär en större risk för tillväxt av mikrobiologiska organismer i såväl råvattentäkter som i installationer i vattenverk och i ledningar.

Tillgången till dricksvatten påverkar alla delar av samhället. Jordbruket har behov av vatten för att bevattna grödor samt till djurhållning som omfattar både dricksvatten till djur och

rengöring. Klimatförändringarna kan också leda till ändrad markanvändning, odling av nya grödor, längre växtsäsonger och ökad användning av gödsel och bekämpningsmedel vilket kan påverka grundvattenkvaliteten. Förändringar i kvaliteten på grundvattnet påverkar tillgängligheten och kan påverka människors liv och hälsa.

Östhammars kommun prioriterar alltid vattenförsörjningen vid handläggning av planer och bygglov.

6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom Östhammar kommuns geografiska område

6.1 Sårbarheter och brister i förmåga

De brister och sårbarheter som identifierats i denna risk- och sårbarhetsanalys omfattas av sekretess OSL 18:13 och redovisas i bilaga 1.

7. Bedömning av Kommunens generella krisberedskap

De brister och sårbarheter som identifierats i den förmågeanalys som genomförts med hjälp indikatorer som anges i bilaga till MBS:s föreskrifter för statliga myndigheters risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2016:7) omfattas av sekretess OSL 18:13 och redovisas i bilaga 1.

8. Genomförda och pågående åtgärder sedan förgående rapportering

8.1 Genomförda åtgärder

Under 2020, 2021 och delar av 2022 har aktiviteter kopplat till förgående åtgärdsplan påverkats av Coronapandemin och tvingats flyttas fram, genomförts i en annan form eller ställts in. Bedömningen är dock att den faktiska hanteringen av pandemin har stärkt beredskapen och förmågan att hantera en störning för hela kommunen.

I samband med att det säkerhetspolitiska läget i Europa kraftigt försämrades till följd av Ryssland invasion av Ukraina har beredskapsarbetet i kommunen prioriterats. Under 2022 och 2023 har kommunens beredskapsarbete resursförstärkts och utökats med fler samordnande tjänster inom ämnesområdena beredskap, civilt försvar, säkerhetsskydd, brottsförebyggande och informationssäkerhet. Ett stort fokus under 2022/2023 har varit att implementera ett beredskapstänk på kommunens alla enheter och verksamheter genom kontinuitetsplanering och beredskapsplaner i syfte att höja kommunen totala förmåga att hantera olika typer av samhällsstörningar.

År 2019 genomfördes den stora nationella kärnkraftsövningen Havsörn. Det är en typ av totalövning som genomförs var sjätte år under ledning av Uppsala Länsstyrelse. Under övningen fick Östhammars kommuns krisledningsorganisation öva uthållighet, ledning, samordning, samlad och kommunikation m.m. Förutom Havsörn 2019 har Östhammars kommun deltagit i andra övningar och utbildningar som syftar till att stärka

kärnenergiberedskapen. I samband med att de nya beredskapszonerna började gälla 2022 utbildades alla kommunens chefer i kärnenergiberedskap av Länsstyrelsen på inbjudan av Östhammars kommun.

Östhammars kommun har regelbundet och kontinuerligt deltagit i kurser, övningar och utbildningar som Länsstyrelsen Uppsala samordnat. Det har genomförts kurser i WIS, SIGNE, lägesbild, säkerhetsskydd och totalförsvarsplanering etc. Under våren 2022 deltog kommunen i nödvattenövning *Irma* som arrangerades av livsmedelsverket och två andra utrymningsövningar som hölls av Uppsala Länsstyrelse.

8.2 Pågående åtgärder

Östhammars kommun har flera pågående projekt med stark anknytning till beredskap och civilt försvar. Projekten inkluderar bland annat en nödvattenplan, brand- och släckvattenplan, upprätta trygghetspunkter på kommunens fem tätorter, inventera och iordningställa skyddsrum, säkra upp med reservkraft på vissa strategiska platser och jobba med informationssäkerhet och dataskydd. Kommunen har även påbörjat arbetet med att ta fram sin krigsorganisation i syfte att avgöra hur kommunen ska organiseras och vilka verksamheter som ska prioriteras under höjd beredskap.

I den svenska krisberedskapen såväl som i det civila försvaret är frivilligheten av stor betydelse. Under våren 2023 påbörjades en samverkan med lokala föreningar och organisationer inom kommunens geografiska områdesansvar exempelvis LRF, SPF, bygdegårdarna och Röda Korset. Dessutom påbörjades ett arbete med att starta upp Östhammars kommuns Frivilliga Resursgrupp (FRG). För perioden 2023–2027 ska kommunen fortsätta engagera den frivilliga verksamheten genom bland annat workshops, föreläsningar, utbildningar och övningar för att bidra till en ökad försvarsförmåga inom kommunens geografiska områdesansvar.

9. Behov av åtgärder

Arbetet med denna risk- och sårbarhetsanalys, samtal med kommunens bolag och andra aktörer, kontinuitetsplanering, styrelseprocessen och förmågebedömning av kommunens civila försvar har bland annat inneburit en inventering av kommunens risker- och sårbarheter samt förmågan hos respektive verksamhet och central krisledning att hantera dessa.

9.1 Fortsatt beredskapsarbete inom verksamheter

Arbets sättet har skiljt sig något från förgående arbete med risk- och sårbarhetsanalysen. Verksamheterna har utgått från sina kritiska beroenden och bortfallen av dessa i syfte att redogöra för hur det skulle påverka dem och skapa beredskapsplaner för varje bortfall. Motiveringen av denna metod är att oavsett *vad* som har inträffat är det som måste hanteras ett bortfall av något av de kritiska beroendena, exempelvis ett elbortfall. En naturlig fortsättning på detta arbete är att utbilda all personal i respektive enhets beredskapsplan, kontinuerligt uppdatera dessa efter de förutsättningar som råder samt öva.

Sammanfattningsvis, de samlade materialet pekar på att:

- Verksamheterna ska fortsätta att arbeta med sin kontinuitetsplanering genom att uppdatera, utbilda och öva sina beredskapsplaner
- Ta fram en övnings- och utbildningsplan som uppfyller respektive verksamhets behov.
- Påbörja planering för de stora skyddsåtgärderna vid kärnteknisk olycka
- Fortsätta arbetet med Östhammar kommuns trygghetspunkter och informationspunkter

9.2 Beredskap inom upphandling

Denna risk- och sårbarhetsanalys har visat på ett stort behov av framtagning av rutiner i syfte att beakta ett beredskapsperspektiv i kommunala upphandlingar. Detta behövs oavsett om det är ett system, resurs, produkt, eller tjänst som ska upphandlas. Dessutom bör höjd beredskap och ett informationssäkerhetsperspektiv tas hänsyn till vid beställning av externa tjänster eller varor inom de kommunala verksamheterna.

9.3 Behov av nya beslutade planer och utredningar

Behov av nya beslutade planer och utredningar omfattas av sekretess enligt OSL 18:13 och återfinns i bilaga 1.

9.4 Åtgärder utifrån höjd beredskap

Denna Risk- och sårbarhetsanalys har identifierat ett antal åtgärder utifrån planeringen vid höjd beredskap

- Rutiner för iordningställande av trygghetspunkt
- Plan för försörjningsberedskap vid höjd beredskap
- Plan för storskalig utrymning
- Fortsatt arbete med krigsorganisation, medvetengöra och utbilda

9.5 Åtgärder utifrån PDV

Denna risk- och sårbarhetsanalys har identifierat ett antal åtgärder utifrån pågående dödligt våld och våldshandlingar med stora konsekvenser i skolan.

- Kontinuerligt genomföra riskbedömningar
- Kontinuerligt uppdatera checklistor och planer
- Medvetengöra och utbilda personal i senaste forskningen och skyddsåtgärder
- Öva
- Samverkan mellan kommunens brottsförebyggande arbete, sektor bildning, sektor omsorg, beredskap- och säkerhet samt polisen
- Ta fram förslag på kommunikationssystem för larmning och varning inom kommunala verksamheter.
- Under hösten 2023 kommer en samverkansövning med blåljusaktörer genomföras i kommunen. Lärdomar och erfarenheter från denna övning bör kommuniceras vidare till annan skolverksamhet.

9.6 Övning och utbildning i beredskap

I stort sett har samtliga verksamheter uttryckt en önskan om att öva oftare. De verksamheter som vid samhällsstörningar och höjd beredskap kommer behöva ställa om sin verksamhet alternativt utföra andra typer av uppdrag som inte ingår i deras normala arbetsuppgifter bör övas och utbildas. En åtgärd är att se över formerna för att kunna tillgodose verksamheternas behov och önskemål i utbildnings- och övningsplanen för 2023–2027.

I samband med kommunens krigsorganisation och krigsplacering av personal finns ett stort behov av att höja medvetenheten och kunskapen om totalförsvar för alla kommunens medarbetare. Ambitionen är att alla ska få grundläggande och även fördjupande kunskaper i civilt försvar och säkerhetsskydd för att bland annat höja försvarsförmågan i kommunen.

Denna risk- och sårbarhetsanalys har identifierat ett antal åtgärder utifrån utbildning och övningsbehov:

- Samverkan och utbildning inom alternativa kommunikationsmedel
- Öva kommunikationsförmågan under störda förhållanden.
- Öva och utbilda kommunens verksamheter och allmänheten i kärnteknisk olycka
- Samverkansövningar med andra aktörer

Delårsrapport 2023 - Kommunstyrelsen

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (14)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	8
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr).....	11
5	Investeringsutfall (tkr).....	14

3 (14)

1 Nämndens sammanfattning

Under årets åtta första månader har ett antal viktiga beslut tagits inom kommunstyrelsens verksamhetsområde, i förvaltningen har ett antal arbeten påbörjats och utanför den kommunala sfären har flera händelser inträffat som kommer påverka kommunstyrelsens verksamhetsområden på sikt.

Kommunfullmäktige har beslutat om försäljning av stadsnätet, om projektering av allmän platsmark, vatten, avlopp och gator i området Prästgårdshöjden, Alunda. Kommunfullmäktige har antagit en budget för 2024-2027 samt en avfallsplan och en nödvattenplan. Därtill har översiktsplanen ställts ut för granskning och beslut har fattats om rökfri arbetstid. Kommunstyrelsen har inom ramen för uppdraget "Översyn av styrande dokument" upphävt nio styrande dokument och ytterligare ett har granskats. Överenskommelsen med Östhammarshem, avseende förtur i ordinarie bostadskö för nyanlända och kvotflyktingar, har sagts upp. En samverkansöverenskommelse med polisen har fattats och ett därtill sammanhörande medborgarlöfte och trygghetsöverenskommelse.

I förvaltningen har arbetet mot Verksamhetsstöd 2.0 påbörjats där målet är att ge kommunens chefer bättre stöd och förutsättningar att lyckas i sina uppdrag. Upphandlingsfunktionen har förstärkts. Ett övergivet fartyg utanför Gräsö har hanterats och bogserats bort. En översvämning har inträffat i Österbybruk/Dannemora med risk för dammbrott i bland annat Hammardammen.

I övrigt har Handelskammaren har släppt en rapport om kompetensförsörjningen i vår region, EU har fattat beslut om delfinansiering av världens första storskaliga produktion av syntetiskt hållbart flygbränsle och det kan konstateras att affärslokaler tomställs i centrumnära lägen.

2 Väsentliga personalförhållanden

Kompetensförsörjningen inom kommunstyrelsens område har fortsatt vara utmanande vad gäller att hitta specialistkompetens inom tex upphandling, ekonomi och lön. Sjukfrånvaron har fortsatt minska och ligger nu, mätt som genomsnitt av senaste 12 månader på 6,1 % jämfört med 6,7 % i årets början. Minskningen är fortfarande störst bland kvinnor.

I början av året startades ett arbete med att utveckla den administrativa delen av verksamhetsstödet. Syftet är att förtydliga uppdraget och förväntningarna och därmed skapa större nöjdhet med leveransen och servicenivån. Chefer inom hela organisationen har fått svara på en enkät om sin upplevelse av service. Medarbetare inom sektor verksamhetsstöd har involverats genom workshops, enkäter och arenor för förslag och synpunkter i arbetet med att utveckla sektorns leverans.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

6 (14)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Nämndmålet om en maximal budgetavvikelse om +/- 1 % är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås. Nämnden uppvisar ett överskott som överstiger 1 % av budgeterad ram.

Kommunstyrelsens ekonomiska utfall för perioden och prognos för helåret kommenteras närmare under rubrik 4.

3.1.1.2 En trivsam arbetsplats (sjukfrånvaro)

Nämndmålet är uppnått, årsprognosen är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.

Sjukfrånvaron mäts från och med i år på rullande 12 månader vilket betyder att den mest aktuella siffran är alltid ett genomsnitt för de 12 senaste månaderna.

Sjukfrånvaron har utvecklats i positiv riktning under året hittills och har minskat från 8,1% i slutet av 2022 till 7,6% i juli 2023. Det betyder att utvecklingen går i rätt riktning och kan innebära att de gjorda insatserna ger önskat resultat. Arbete med att sänka sjukfrånvaron kan fortsätta med de redan planerade aktiviteterna, med rehabpulsar, med förebyggande arbete med att stärka friskfaktorer, det vill säga det som får människor att må bra på jobbet samt med fortsatt systematiskt arbetsmiljöarbete där arbete med att följa upp, riskbedöma och vidta relevanta åtgärder ingår.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
En trivsam arbetsplats (sjukfrånvaro)	7,6 %	8 %

3.1.1.3 En god ekonomisk hushållning (resultat i %)

Kommunens resultatmål om 1,5% är uppnått per delåret och årsprognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått.

I kommunens resultat för perioden ingår intäkter från försäljning av stadsnätet samt del av utbetalt elstöd.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
God ekonomisk hushållning (resultat i %)	4,3 %	1,5 %

7 (14)

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 *Upplevelsen av trygghet ska öka*

Målet är inte uppnått vid utgången av augusti och prognosen för att vi ska nå målet till årsskiftet är osäker.

Kfm vill att medborgare ska känna sig trygga i kommunen. Den indikator som valts för att mäta detta är att den andel som har svarat "Mycket trygg" eller "Ganska trygg" på frågan "Hur trygg känner du dig utomhus i det området där du bor när det är mörkt ute?" i SCB:s medborgarundersökning ska öka från den redan höga nivån 87,8%.

Något nytt mätningresultat föreligger inte vid tertialslutet, vilket lämnar oss att bedöma sannolikheten för att invånarna känner sig tryggare nu är de gjorde förra året vid den här tiden. Även om en rad insatser genomförts under året, så får ändå den senaste tidens instabila säkerhetsläge nationellt och regional genomslag i den bedömningen.

Lokalt har insatser för att höja den upplevda tryggheten utomhus i mörker genomförts. Två exempel på detta är projektering av gång- och cykelvägar och slyröjning vid bl.a. motionsspår.

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Nämndmålet är inte uppnått, årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås

För att öka upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande har arbete planerats och genomförs inom flera områden inom kommunstyrelsens verksamhetsområde.

För våra företag har beslut fattats om företagskort på återvinningscentralerna. Under våren/sommaren införs ett direktval, i vår kundtjänst, när man som företagare kontaktar kommunen. Syftet är att förenkla för den företagare som inte använder våra tjänster frekvent eller är ny som företagare.

En studie om besöksnäringen i Öregrund, i syfte att hjälpa besöksnäringen och besökarna, är genomförd av Uppsala universitet. Möten har hållit med utvecklingsgrupper och företagarföreningar. Utfallet av Nöjd Kund Index (NKI) kommer att följas även för markupplåtelse i syfte att fånga upp och tillvara förbättringsmöjligheter.

Ett arbete pågår med att förändra vår hemsida så att den förenklar för användaren. Fastighetsenheten arbetar med förbättrade arbetssätt där upplevelsen hos invånaren/kunden tydligare sätts i fokus. För att förbättra kontakten med medborgarna och deras synpunkter kring skötseln av våra fastigheter har en extern enkätstudie gjorts. Arbetet med utfallet av enkäten och de förändrade arbetssätten kan stärka betygen i medborgarundersökningen. Det genomförs webbsändningar för att sätta förväntningar, informera om kommunens jobb och insatser samt möjliggöra för frågor. En chefsdialog har arrangerats för att utbilda cheferna om service och bemötande samt allmänbildning om kommunens förutsättningar. Båten utanför Gräsö som oroat många har bogserats bort.

Kommunen har en ny avfallsplan med en politiskt hög ambition i det fortsatta avfallsplanearbetet. Ovanstående arbete har fortsatt under året där vi konstaterar att,

8 (14)

entreprenader inom sand, avfall och slam varit väsentligen bättre är tidigare, där vi kommunicerat i högre omfattning vad vi gör och vad vi kommer att göra samt att vi kontinuerligt följer vår ärendeutveckling samt haft ett tydligt fokus på utemiljöer under vår och sommar.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Nämndmålet är inte uppnått, årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2023 och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts förr. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock löpande och kontinuerligt under året, till exempel i form av årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och APT:n där arbetsmiljön kan diskuteras.

Både sektor Verksamhetsstöd och Samhälle har gjort en årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete och därmed identifierat behov av förbättringar och valt fokusera på vissa åtgärder. Exempel på åtgärder är att informera medarbetare om kommunens arbetsmiljöpolicy och föra samtal om det samt att arbeta tillsammans med alla medarbetare i workshopformat med aktiviteter för att uppnå målet trivas och må bra på jobbet.

Måltids- och städverksamheten arbetar kontinuerligt för att förbättra arbetsmiljön, dels på arbetsplatsträffar, dels genom cheferna där verktyg som "ventilen" och "checka in" används.

Verksamhetsstödet har infört en APT för chefer. Verksamhetsstödet arbetar också med att förtydliga uppdrag och förväntningar vilket bidrar till upplevelsen av att det man gör är meningsfullt.

Samhälle har arbetat särskilt med närvarande ledarskap, kommunikation och tydlighet, som också är tre friskfaktorer för god arbetsmiljö.

3.2 *Nämndens uppdrag*

3.2.1 *Översyn av styrande dokument*

Under de två första tertialen har en översyn gjorts av vissa styrande dokument. Totalt har nio dokument upphävts och ytterligare ett har granskats. Det huvudsakliga skälet för upphävande eller revidering är att dokumenten är daterade, kopplade till tidigare vision, otydligt ägarskap eller bristande uppföljning. I vissa fall finns det dessutom riktlinjer inom samma område som är fullt tillräckliga.

Uppdraget ska fortsätta under 2023.

3.2.2 *Minska energiförbrukningen*

Kommunen har regelbunden uppföljning av energieffektiviseringsåtgärder, på kort, medellång och lång sikt till tekniskt utskott. Kommunen har gått över till bergvärme i Öregrunds skola. Det ligger förslag till åtgärder inom energieffektivisering i den kommande investeringsbudgeten.

9 (14)

Under hösten kommer till exempel ett nytt kylsystem att installeras i Östhammars ishall vilket kommer att minska energianvändningen.

3.2.3 Förbättra företagsklimatet

Arbetet med att förbättra företagsklimatet fortgår med ett riktat fokus på NKI. Förvaltningen har fått i uppdrag att säkerställa en positiv utveckling inom de områden som mäts och politik och förvaltningsföreträdare har haft gemensamt uppstartsmöte för att säkerställa att målet är känt för alla. Under april inkom 2022 års resultat i SKR:s NKI-mätning av företagsklimatet, "Insikt", där Östhammar gör en förflyttning om 59 placeringar, från plats 172 (2021) till plats 113 (2022). Den största förflyttningen har skett inom bygglovshandläggningen.

En svaghet i Insikts-mätningen är den låga svarsfrekvensen (som inom vissa områden gjort att inget resultat kan presenteras). Därför har en särskild insats för att stärka detta inom berörda områden inletts.

Svenskt Näringslivs ranking går åt motsatt håll. 88 av kommunens företag har svarat och ger en dyster bild av hur de upplever näringslivsklimatet. På 11 av 15 områden ger respondenterna kommunen ett lägre betyg än föregående år. Inom två av 15 områden ges ett högre betyg. Områden som sticker ut på den negativa sidan är upphandling, information och dialog. Detta betyder att den ranking kommunen har hos Svenskt Näringsliv försämrats ytterligare i förhållande till tidigare år. Mot bakgrund av det så kommer det från hösten att genomföras nya insatser för att stärka bilden av kommunen som företagervänlig. Arbete kommer att göras brett över hela kommunen och involvera tjänstemän och politiker.

För att få en genomgående förändring i det upplevda företagsklimatet krävs att hela förvaltningen bär med sig detta som en viktig fråga. Under första kvartalet bjöds alla chefer in till en chefsdialog med detta som fokus. Föreläsare var Handelskammaren, VD för Sandvik Coromant samt kommundirektören för Sigtuna kommun. Syftet var att ge alla chefer en insikt i kommunens förutsättningar och näringslivets behov. Detta arbete fortlöper under året.

Företagarföreningar finns aktiva i tre av de fem utpekade serviceorterna vilket gör att det där finns god möjlighet till samarbete. Flera möten har hållits där företagarförening, förvaltning och politik mötts för att diskutera ortsspecifika frågor.

Ett antal öppna möten har hållits där förvaltningen, Almi företagspartner, Nyföretagarcentrum samt SKB Näringsliv bjudit in företag för att prata om eventuella stödbehov och erbjudanden. Vid ett av tillfällena deltog även de banker som har kontor i kommunen.

Under året har flera insatser gjorts för att arbeta för att möjliggöra för kompetensförsörjning för befintliga och nya företag i kommunen. Dels har ett gemensamt arbete inletts med Tierps kommun, Handelskammaren samt industrierna i dessa kommuner. Kommande investeringar kommer göra kompetensförsörjningsfrågan än viktigare för kommunens företag. Kommunen har tillsammans med Tierp beviljats bidrag för att arbeta vidare med kommunikation och kompetensförsörjningen till industriklustret i Norduppland.

Förvaltningen deltar även i SBA:s nätverk kring kompetensförsörjning för att även där arbeta för bästa möjliga utfall för kommunen.

10 (14)

3.2.4 Minska den flyktingrelaterade invandringen

Östhammars kommun har de senaste tre åren begärt att få sitt kommunal sänkt, främst då bristen på bostäder varit stor. Under 2023 har dessutom ett flertal outnyttjade lägenheter sagts upp. Utöver detta har migrationen till Sverige minskat och därmed också vårt kommunal. Utöver detta har Kommunstyrelsen tillskrivit Länsstyrelsen, som verkar på Migrationsverkets uppdrag, och begärt att för de närmaste tre åren få kommunalet sänkt till noll.

3.2.5 God och mättande mat

Arbetet med att utveckla måltiden så att eleverna har en möjlighet att äta sig mätta fortskrider genom att vi träffar skolråd och får synpunkter från föräldrar.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Kommunstyrelsen	POLITIK/STAB	-7 270	-3 579	3 692	-10 916	-9 879	1 037
Kommunstyrelsen	VERKSAMHETSSTÖD	-77 099	-74 920	2 180	-116 282	-118 262	-1 980
Kommunstyrelsen	SAMHÄLLE	-47 214	-48 133	-919	-71 127	-63 617	7 510
Kommunstyrelsen	BILDNING	-4 891	-5 103	-211	-7 575	-6 025	1 550
Delsumma:		-136 475	-131 734	4 741	-205 900	-197 783	8 117
Kommunstyrelsen	FINANSER	994 826	989 676	-5 150	1 492 239	1 506 916	14 677
Summa:		823 361	822 100	-1 261	1 233 853	1 256 572	22 719

I kolumnen funktion / enhet visas nämndens budget uppdelad på ett för nämnden ändamålsenligt vis.

12 (14)

Övergripande:

Kommunstyrelsens verksamheter uppvisar för perioden januari till augusti en positiv avvikelse om drygt 4,7 mnkr jämfört med tilldelad budgettram.

Prognosen för helåret är ett resultat som avviker positivt från tilldelad budgettram med drygt 8,1 miljoner kronor.

De främsta anledningarna till detta är försäljningen av stadsnätet samt utbetalat el-stöd.

Kommunens finansverksamhet uppvisar samtidigt en negativ avvikelse om ca -5,2 mnkr för perioden. Högre ränta och högre pensionskostnader ligger på minussidan medan skatteintäkterna är högre än vad vi budgeterat med.

Helårsprognosen för kommunens finansverksamhet är ett överskott mot budget med ca 14,7 mnkr. Det är främst en positiv utveckling av våra skatteintäkter som bidrar till detta.

Särskilda kommentarer om verksamheten:

Politik/Stab

Utfall för perioden är ett överskott mot budget om 2,8 mnkr för perioden och en prognos om ett överskott mot budget om 962 tkr för helåret.

Överskott både i utfall och prognos kan till största delen härledas till att utbetalningar från Migrationsverket är högre än årets beräknade kostnader.

Arvoden för förtroendevalda bedöms bli något högre än budget. Kommunens gemensamma nämnder (överförmyndarnämnd, räddningsnämnd samt IT-nämnd) bedöms sammantaget att gå i linje med lagd budget.

Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöds utfall för perioden är ett överskott om 2,2 mnkr mot budget. Den positiva avvikelsen kommer främst av att externa medel från Myndigheten för säkerhet och beredskap inte har periodiserats. Måltidsenheten går med underskott till stora delar beroende på högre livsmedelskostnader än budget och stadenheten går med överskott till stor del på grund av lägre personalkostnader än budget. Störst negativ avvikelse kommer från upphandling som behövt anlita konsultstöd för att klara sin verksamhet.

Prognosen för helåret är ett underskott om 2 mnkr mot budget och beror främst på att upphandlingsenhetens underskott fortsätter att växa. Intäkt från Myndigheten för säkerhet och beredskap beräknas vara förbrukad till sista januari vilket försämrar prognosen jämfört med utfall. Måltid prognosticerar även de med högre underskott i sin helårsprognos. Stab för verksamhetsstöd prognostiserar ett överskott vilket till största delen beror på en vakant tjänst som inte är återbesatt.

Samhälle

Periodens utfall är ett underskott om 0,9 mnkr mot budget. Det absolut största förklaringen till detta är att stadsnätet har sålts med en bokförd reavinst om ca 17 mnkr. El-stöd om ca 4,9 mnkr har också bokförts i perioden.

De negativa avvikelserna återfinns i huvudsak under fastighet. Våra verksamhetsfastigheter går för perioden med ett underskott mot budget om ca 15 mnkr,

13 (14)

el-stöd borträknat. Både högre underhållskostnader samt att internhyran för kommunhuset ännu inte debiterats bidrar till detta. Vissa underhållskostnader kan komma att omklassificeras som investeringar vilket skulle ha en positiv effekt på årets utfall.

Andra kostnader som påverkar utfallet negativt är kostnader för omhändertagandet av båten BP-23, rivning av Hammarskolan, reparationer av Hammardammen samt kostnader för konsulter.

Helårsprognosen är en positiv avvikelse mot budget om ca 7,5 mnkr. Precis som i utfallet är det försäljning av stadsnätet samt utbetalt el-stöd som bidrar stort till detta.

Avvikelserna avseende underhåll av våra verksamhetsfastigheter är lägre i prognosen än i periodutfallet vilket skulle kunna spegla den eventuella omklassificering som fastighet har identifierat.

Avfall prognosticerar ett underskott på verksamheten som avser deponin i Vaddika med 2,2 mnkr. Det utfallet inkluderar även betalt avfallsskatt under året. Viss osäkerhet råder kring denna prognos då vi inte vet om avsatta medel för täckning av våra deponier är tillräckliga eller inte.

I prognosen tas det även höjd för betalning till Gästrike Vatten för den vattenöverföringsledning som går till Alunda.

Bildning (AME)

AME uppvisar en marginell avvikelse för perioden men bedömer samtidigt att de för helåret kommer lämna 1,5 mnkr i överskott mot budget.

Aktivitetscenter har haft sommarpraktikanter vilket genererar en stor kostnad i jul/aug. Detta har tagits hänsyn till i budget och kommer därför att jämna ut sig på helår.

Introduktionsenheten visar ett underskott på grund av att en större post som avser hyra är fördelad i augusti, denna är ej periodiserad varför det blir ett stort underskott på perioden. Projekt AMIF redovisar också ett underskott, där har vi rekviderat pengar för de kostnader som har gått men inte fått något av detta utbetalt ännu.

De enheter som visar underskott för perioden på Kommunservice avser lönestöd som har blivit felaktigt fördelade mellan enheterna under Kommunservice.

Den positiva prognosen kommer av att AMIF-projektet är reglerat och hyran för introduktionsenheten har jämnat ut sig på helår samt att en anställning inom förberedande spåret inte är gjord som det är budgeterat för.

Kommunservice del av det prognosticerade överskottet (800 tkr) beror framförallt på sjukskrivningar samt att större budgetposter ej har eller kommer att nyttjats 2023.

14 (14)

5 Investeringsutfall (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
Inv proj Tek expl bost.omr	20 000	6 600	26 600	3 600	23 000	831
Inv proj Tek expl industri.omr	6 000	0	6 000	0	6 000	0
Inv proj Tek G/C vägar	0	9 000	9 000	9 000	0	2
Inv proj Tek övr infrastruktur	1 300	6 298	7 598	5 098	2 500	1 449
Inv proj Tek vhtlokaler	28 500	38 671	67 171	57 483	9 688	34 443
Inv proj Tek energieffektiv	2 000	13 019	15 019	5 550	9 469	3 382
Inv proj Tek övriga	12 800	3 964	16 764	2 910	13 854	1 460
Inv proj Renhållning	1 500	3 000	4 500	3 000	1 500	0
Inv Kommunledning	4 500	0	4 500	1 000	3 500	0
	76 600	80 552	157 152	87 641	69 511	41 567

Den totala investeringsbudgeten för kommunstyrelsens verksamheter, inklusive överflyttade investeringsmedel från 2022, är 157 miljoner kronor. Av dessa har knappt 42 miljoner kronor kommit att utnyttjas per delåret. Årsprognosen är att ca 88 miljoner kronor kommer att ianspråktagas under 2023.

Under perioden har den nya förskolan Fröet i Östhammar färdigställt och invigning skedde i september. En ny bergvärmeanläggning vid Öregrunds skola har färdigställt och driftsatts under perioden.

Projekt Frösåkerskolan har fortsatt under året med arbete kring utemiljöer och skyddsrum.

Den stora avvikelser som finns mellan budget och vad som hittills har utförts kan delvis förklaras med att stora exploateringar, tex industrimark klev och klockarbacken i Österbybruk, pausats eller skjutits på framtiden.

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
- EN DEL AV ROSLAGEN

Delårsrapport 2023-08

Innehållsförteckning

Organisation	
Vår organisation.....	4
Förvaltningsberättelse	
Händelser av väsentlig betydelse.....	7
God ekonomisk hushåning.....	8
Helårsprognos jämfört med budget.....	23
Balanskravsresultat.....	25
Ekonomi	
Resultaträkning.....	27
Balansräkning.....	28
Driftredovisning.....	29
Investeringsredovisning.....	30
Noter.....	31

A photograph of two women in blue medical scrubs sitting on a set of concrete stairs with a black metal railing. The woman on the left is wearing blue scrubs and pink sneakers. The woman on the right is wearing blue scrubs and white pants. A large blue bag is sitting on the stairs between them. The background shows a building with a wooden door and a lattice window. The entire image has a blue tint.

Organisation

Vår organisation

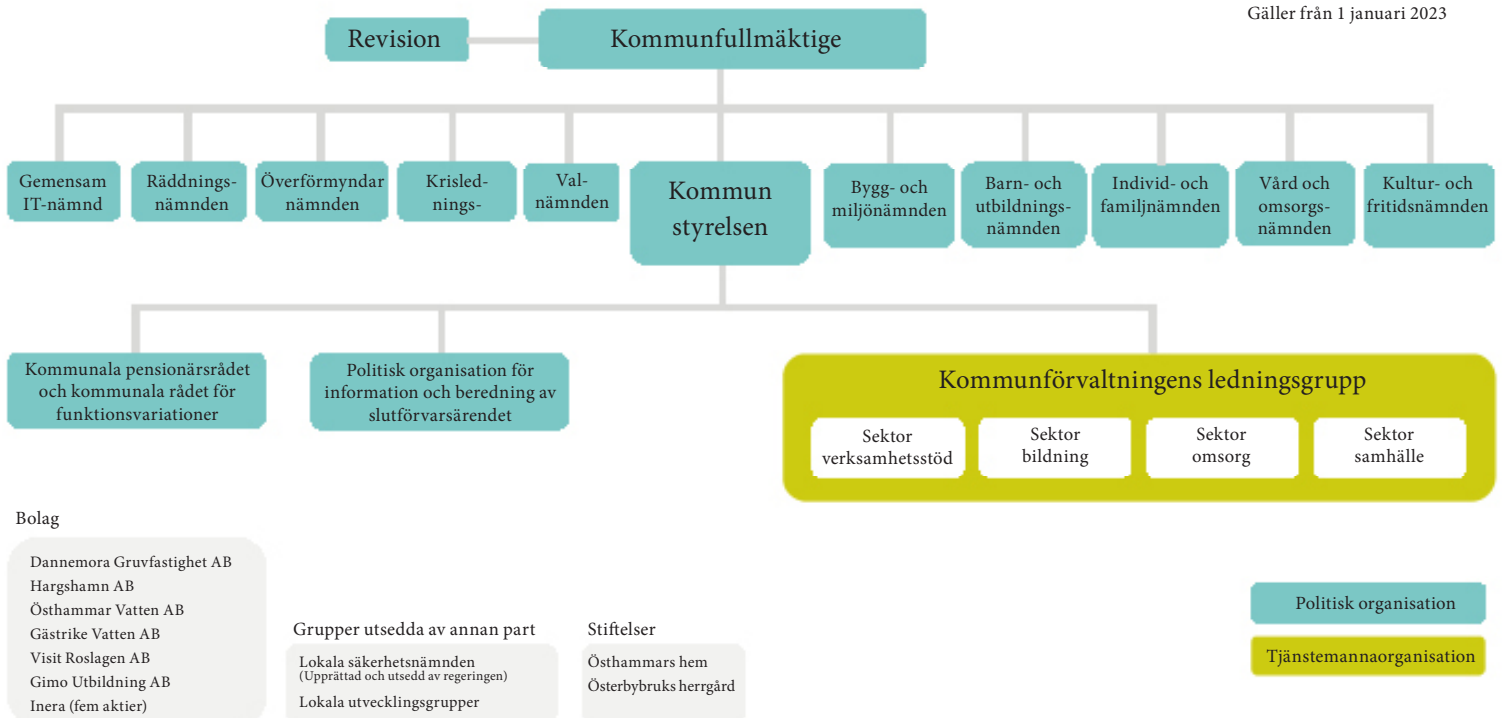
Kommunens organisation består av politiska nämnder, en förvaltningsorganisation och bolag.

I kommunfullmäktige och de olika nämnderna sitter förtroendevalda, som har det politiska ansvaret för kommunens verksamhetsområden. Förvaltningsorganisationen består av fyra sektorer uppdelade i verksamheter och enheter där våra medarbetare arbetar med att genomföra de beslut som tas i kommunfullmäktige och nämnderna.

Fullmäktige väljer styrelser till de kommunala bolagen. Bolagen har egna anställda som genomför arbetet.

Östhammars kommun Vår organisation

Gäller från 1 januari 2023

Förvaltningsberättelse

Händelser av väsentlig betydelse

Vid valet 2022 fick Östhammar en ny politisk majoritet. Den nya majoriteten beslutade i början av året om en ny budget för 2023 som ersatte tidigare antagen budget för 2023. Den största förändringen jämfört med tidigare budget är att socialnämnden upphörde och två nya nämnder skapades i dess ställe. Vård- och omsorgsnämnden som ansvarar för kommunens vård- och omsorgsverksamhet. Samt individ- och familjenämnden som fattar beslut om vård och omsorg, försörjningsstöd, omhändertagande och tvångsåtgärder med mera utifrån gällande lagstiftning.

Kommunfullmäktige har beslutat om projektering av det nya bostadsområdet Prästgårdshöjden i Alunda. Området kommer att innehålla bostäder både för en- och flerfamiljshus i olika upplåtelseformer. Kommunen har tillsammans med Östhammar Vatten tagit fram en nödvattenplan för kommunen. Inom utbildningsområdet har beslutats att en översyn ska göras för att stimulera högpresterande elevers lärande. Vidare ska insatser göras för att öka de yrkesförberedande gymnasieprogrammets attraktivitet. Kommunens bibliotek har ökat antalet evenemang och bibliotekens öppettider har anpassats utifrån vad som framkom i en enkät undersökning som genomförts. Kommunen också beslutat att vidta åtgärder för att minska kunskapsbristerna i svenska språket som bitvis finns bland personalen inom kommunens omsorgsverksamhet.

Bland investeringar under perioden har den nya förskolan Fröet i Östhammar färdigställts och invigning skedde i september. En ny bergvärmeanläggning vid Öregrunds skola färdigställdes och driftsattes under perioden.

Kommunen sålde i vintras stadsnätet till Globalconnect. Försäljningspriset uppgick till 52 miljoner kronor. I perioden har 37 miljoner kronor av försäljningsintäkten har bokförts. Kommunens lån har under perioden amorterats med 90 miljoner kronor.

Hos Östhammarshem pågår projektering av Alundas nya vårdcentrum. Hargs hamns nya kaj har tagits i bruk under året. Hittills uppgår investeringen i kajen till 192 miljoner kronor och projektet beräknas hålla sig inom budget. Östhammar vatten har startat upp en projektorganisation för utbyggnad av Öregrunds reningsverk och överföringsledning mellan Östhammar och Öregrund.

God ekonomisk hushållning

Enligt Kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Östhammars kommun styr i riktning mot god ekonomisk hushållning genom riktlinjer för ekonomisk hushållning samt finansiella och verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning.

SAMLAD BEDÖMNING

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen i delar har uppnått god ekonomisk hushållning per delåret. Kommunen har i allt väsentligt följt de riktlinjer som upprättats för ekonomisk hushållning. För de finansiella målen har ett av tre uppnåtts per delåret. För de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning har samtliga tre uppnåtts per delåret.

Kommunstyrelsens samlade bedömning är att kommunen för helåret i delar kommer att uppnå god ekonomisk hushållning. Bedömningen är att riktlinjerna för ekonomisk hushållning i allt väsentligt kommer att följas. Prognosen för de finansiella målen är att ett av tre mål kommer att uppnås. Prognosen för de verksamhetsmässiga målen med betydelse för en god ekonomisk hushållning är att samtliga tre kommer att uppnås per helåret.

Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2023, flerårsplan 2024 - 2026 om tre finansiella mål för god ekonomisk hushållning:

1. Kommunens nämnder ska ha en maximal budgetavvikelse om +/- 1 %. Målet är inte uppfyllt per delåret då samtliga nämnder redovisar en avvikelse överstigande +/- 1 %. Fyra nämnder redovisar en positiv avvikelse överstigande 1 %, barn- och utbildningsnämnden, bygg- och miljönämnden, individ- och familjenämnden, kultur- och fritidsnämnden. Två nämnder redovisar en negativ avvikelse överstigande 1 %, kommunstyrelsen och vård- och omsorgsnämnden. Prognosen är att målet inte uppnås för helåret då endast en nämnd prognostiserar en avvikelse understigande +/- 1 %, barn- och utbildningsnämnden. En nämnd prognostiserar en positiv avvikelse överstigande 1 %, kultur- och fritidsnämnden. Fyra nämnder prognostiserar en negativ avvikelse överstigande 1 %, kommunstyrelsen, bygg- och miljönämnden, individ- och familjenämnden och vård- och omsorgsnämnden.
2. De kommunala bolagen ska redovisa ett resultat i linje med budget eller bättre. Målet är del-

vis uppfyllt per delåret då Östhammarshem och Hargs Hamn redovisar ett överskott emedan Östhammar Vatten redovisar ett underskott. Prognosen är att målet delvis kommer uppnås för helåret då Hargs Hamn prognostiserar ett överskott, Östhammarshem ett underskott och Östhammars Vatten ett plus/minus/noll resultat.

3. Kommunens resultat i % ska uppgå till minst 1,5 %. Målet är uppfyllt per delåret då resultatet uppgår till positiva 4,3 %. Prognosen är att målet även uppnås för helåret då prognosen är att resultatet kommer uppgå till positiva 2,8 %.

Kommunfullmäktige beslutade i Årsbudget 2023, flerårsplan 2024 - 2026 om tre verksamhetsmässiga mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning. Samtliga dessa mål är uppnådda per delåret och prognosen är att samtliga kommer fortsatt vara uppnådda per helåret.

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
VERKSAMHETSMÄSSIGA MÅL MED BETYDELSE FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING		
En trivsam arbetsplats (sjukfrånvaro)	Måltal 8 %	Utfall 7,6 %
Ansvar Kommunstyrelsen	Beskrivning Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka och den totala kommunala sjukfrånvaron följs genom egna mätningar. Rullande tolv månaders data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med Tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.	Nämndmålet är uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått. Trenden i sjukfrånvaroutvecklingen i kommunen har varit att sjukfrånvaron minskat sedan 2019. Aktivt arbete har utförts inom hela kommunens område. Nivån är dock fortfarande relativt hög och fortsatt arbete behövs.
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka	Måltal 79 %	Utfall 84 %
Ansvar Barn- och utbildningsnämnd	Beskrivning Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram. Antal elever i årskurs 9 som är behöriga till ett yrkesprogram dividerat med antal elever som fått eller skulle ha fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade betygssystemet i årskurs 9. För att ha gymnasiebehörighet till ett yrkesprogram krävs godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk, engelska och matematik och i minst fem andra ämnen från grundskolan. Kolada ID N15436. Utfallet redovisas till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport och årsredovisning.	Nämndmålet är uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått. Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet har ökat avsevärt jämfört med föregående år. Den minskning som skedde under fjolåret då pandemins påverkan var som störst är nu återhämtad och 84% av eleverna i årskurs nio var 2023 behöriga till gymnasiet. Motsvarande siffra 2022 var 78 %. Det är generellt sett små skillnader mellan flickor och pojkar kring behörighet till gymnasiet. När det gäller meritvärde och godkända betyg i alla ämnen är ökningen väsentligt lägre.

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser	<p>Måltal 70 %</p> <p>Beskrivning Mäts med utgångspunkt från befolkningmängden 80+ vid rapporteringstillfället i relation till antalet brukare som vi har inskrivna för insatser hos oss. Ex för 2019 var det 445 brukare som var 80+ som hade andra insatser. Invånare över 80 var 1550. Andel som inte har insats blir då 71,3 %. Data återspeglar till Kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.</p>	<p>Utfall 72 %</p> <p>Beskrivning Nämndmålet är uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått. Vid utgången av augusti 2023 var 1816 invånare över 80 år i vår kommun, en ökning från 2022 med 176 personer. Av dessa hade 511 personer eller 28,1 % en biståndsbedömd insats och 71,9% inte en biståndsbedömd insats, vilket är en förbättring från helåret 2022 och indikerar att målet om att andelen personer över 80 år som inte är behov av en biståndsbedömd insats ska öka, kan komma att uppnås för året.</p>
Ansvar Vård- och omsorgs- nämnd		

Ekonomisk ställning

Kommunen har amorterat sin långsiktiga låneskuld med 90 miljoner kronor under året. Övriga delar av koncernen har ökat den med 55 miljoner kronor vilket gör att kommunkoncernens långsiktiga skuldsättning sammantaget har minskat. För resten av året ser inte kommunen något ökat lånebehov. Nästa långsiktiga lån förfaller våren 2024 vilket då bedöms kunna amorteras. Inom övriga delar av koncernen är det Östhammar Vatten som har ett ökat lånebehov föranlett av kommunens långsiktiga utbyggnadsplan för vatten- och avloppsnätet.

Soliditeten för kommunkoncernen har under perioden ökat till 44 % jämfört med 42 % vid årsskiftet. En större andel av tillgångarna har således kunnat finansieras med eget kapital.

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
ÖVRIGA NÄMNDMÅL		
<p>Upplevelsen av trygghet ska öka</p> <p>Ansvar Samtliga nämnder</p>	<p>Måltal 88</p> <p>Beskrivning Andel som har svarat ”Mycket trygg” eller ”Ganska trygg” på frågan ”Hur trygg känner du dig utomhus i det området där du bor när det är mörkt ute?” i SCBs medborgarundersökning. De som har svarat ”Vet inte” har exkluderats. Källa: SCBs medborgarundersökning. ID: N00610. Utfallet återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning. Nämnderna kompletterar sina återrapporteringstillfällen med relevanta brukarundersökningar som mäter trygghet.</p>	<p>Målet är inte uppnått vid utgången av augusti och prognosen för att vi ska nå målet till årsskiftet är osäker.</p> <p>Även om en rad insatser genomförts under året, så får ändå den senaste tidens instabila säkerhetsläge nationellt och regionalt genomslag i den bedömningen. Samtidigt pågår det lokala arbetet med målet och i den delen finns inga större avbrott eller avvikelser att rapportera från nämnderna.</p>
<p>Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka</p> <p>Ansvar Samtliga nämnder</p>	<p>Måltal 67</p> <p>Beskrivning Andel som har svarat ”Mycket bra” eller ”Ganska bra” på frågan ”Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter” i SCBs medborgarundersökning. De som har svarat ”Ingen åsikt” har exkluderats. Källa: SCBs medborgarundersökning. ID: N00668. Utfallet återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med årsredovisning. Nämnderna kompletterar sina återrapporteringstillfällen med relevanta brukarundersökningar som mäter god service, kvalitet och bemötande.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått men prognosen för helåret är att nämndmålet kommer att uppnås.</p> <p>Samtliga nämnder har planerat arbete i målets riktning, mycket arbete har redan utförts och mer kommer att utföras under årets resterande fyra månader. På grundval av detta så är prognosen att målet kommer att uppnås för helåret</p>

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
<p>Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka</p> <p>Ansvar Samtliga nämnder</p>	<p>Måltal 79</p> <p>Beskrivning Egen mätning där data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med Årsredovisning</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått men prognosen för helåret är att nämndmålet kommer att uppnås. Samtliga nämnder har planerat arbete i målets riktning, mycket arbete har redan utförts och mer kommer att utföras under årets resterande fyra månader. På grundval av detta så är prognosen att målet kommer att uppnås för helåret.</p>
<p>Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>Måltal 88 %</p> <p>Beskrivning Den totala närvaron för grundskolan och gymnasiet följs genom egna mätningar. Rullande tolv månaders data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.</p>	<p>Utfall 87 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått. Den totala närvaron på grundskolan var utifrån rullande 12-månadersdata (2022-09-01 till 2023-08-31) 87,5 %. Den totala närvaron på gymnasiet var utifrån rullande 12-månadersdata (2022-09-01 till 2023-08-31) 84,3 %</p>
<p>Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>Måltal 55 %</p> <p>Beskrivning Antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan med examen inom tre år, inkl. IM dividerat med antal elever som började på gymnasium i kommunal regi i kommunen för tre år sedan, inkl. IM. Elever som vid utbildningens början saknar svenskt personnummer (t ex nyanlända elever som ännu inte blivit folkbokförda) ingår ej. Data återrapporteras till kommunfullmäktige i samband med årsredovisning.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås. Resultaten för andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år blir klara först i december. De senaste fyra åren var resultaten varit fluktuerande, år 2022 minskade andelen jämfört med 2021. Avgångseleverna 2023 påbörjade gymnasieskolan under pandemiåren, vilket har varit utmanande för både skolan och eleverna. Den så kallade studieskulden är tydlig för den här årskullen.</p>

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
<p>Andelen av hyresgästerna inom grupp- och servicebostad enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden ska öka</p> <p>Ansvar Vård- och omsorgsnämnd</p>	<p>Måltal 100 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning där data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.</p>	<p>Gymnasiet ser att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. Betydligt fler elever än tidigare år har en förlängd undervisning enligt 9 kap. 7 § gymnasieförordningen.</p> <p>Utfall 100 %</p> <p>Nämndmålet är uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet fortsatt kommer att vara uppnått.</p> <p>Samtliga personer boende i grupp- eller servicebostad har i dagsläget sysselsättning utanför bostaden i form av daglig verksamhet, med undantag för den som uppnått pensionsålder.</p>
<p>Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2023</p> <p>Ansvar Kultur- och fritidsnämnd</p>	<p>Beskrivning Egen mätning där rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.</p>	<p>Nämndmålet är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås.</p> <p>Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. De veckor när is inte finns, dvs sommarhalvåret, är det samtidigt låg belägningsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalar som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg belägningsgrad.</p>

FULLMÄKTIGES MÅL	MÅLBESKRIVNING	MÅLUPPFYLLELSE
<p>Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar</p> <p>Ansvar Kultur- och fritidsnämnd</p>	<p>Måltal 41 %</p> <p>Beskrivning Egen mätning där rullande tolv månaders data återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning.</p>	<p>Utfall 40 %</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås. Den totala beläggningsgraden för is- och idrottshallarna ligger på 40 % 2021/2022 och 40 % för säsongen 2022/2023 vilket innebär att nyttjandegraden är i stort sett oförändrad mellan säsongerna med 2 %.</p>
<p>Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)</p> <p>Ansvar Bygg- och miljö- nämnd</p>	<p>Måltal 75</p> <p>Beskrivning En enkät skickas till kunder (företagare, privatpersoner m.fl.) som haft ett avslutat bygglovs- eller miljöärende med kommunen. Utfallet återrapporteras till Kommunfullmäktige i samband med tertial 1-rapportering, delårsrapport och årsredovisning</p>	<p>Utfall 72</p> <p>Nämndmålet är inte uppnått och prognosen för helåret är att nämndmålet inte kommer att uppnås. Några av de insatser som utförs med sikte på NKI är erbjudande av företagslotsmöten och förstärkt information på bland annat vår hemsida. Tillsammans med den nya nämnden har en lista på aktiviteter arbetats fram för höstens arbete. Östhammars kommun har erbjudits och tackat ja, till att medverka i det kommunprogram för ett bättre företagsklimat som genomförs under ledning av Svenskt Näringsliv.</p>

FULLMÄKTIGES
UPPDRAG

KOMMENTAR

UPPDRAG

<p>Översyn av styrande dokument</p> <p>Ansvar Kommunstyrelsen</p>	<p>Under de två första tertialen har en översyn gjorts av vissa styrande dokument. Totalt har 9 dokument upphävts och ytterligare 1 har granskats. Det huvudsakliga skälet för upphävande eller revidering är att dokumenten är daterade, kopplade till tidigare vision, otydligt ägarskap eller bristande uppföljning. I vissa fall finns det dessutom riktlinjer inom samma område som är fullt tillräckliga. Uppdraget ska fortsätta under 2023.</p>
<p>Minska energiförbrukningen</p> <p>Ansvar Kommunstyrelsen</p>	<p>Kommunen har regelbunden uppföljning av energieffektiviseringsåtgärder, på kort, medellång och lång sikt till tekniskt utskott. Kommunen har gått över till bergvärme i Öregrundsskolan. Det ligger förslag till åtgärder inom energieffektivisering i den kommande investeringsbudgeten.</p> <p>Under hösten kommer till exempel ett nytt kylsystem att installeras i Östhammars ishall vilket kommer att minska energianvändningen.</p>
<p>Förbättra företagsklimatet</p> <p>Ansvar Kommunstyrelsen</p>	<p>Förvaltningen har fått i uppdrag att säkerställa en positiv utveckling inom de områden som mäts och politik och förvaltningsföreträdare har haft gemensamt uppstartsmöte för att säkerställa att målet är känt för alla.</p> <p>För att få en genomgående förändring i det upplevda företagsklimatet krävs att hela förvaltningen bär med sig detta som en viktig fråga. Under första kvartalet bjöds alla chefer in till en chefsdialog med detta som fokus. Föreläsare var Handelskammaren, VD för Sandvik Coromant samt kommundirektören för Sigtuna kommun. Syftet var att ge alla chefer en insikt i kommunens förutsättningar och näringslivets behov.</p> <p>Flera möten har hållits där företagarförening, förvaltning och politik mötts för att diskutera ortsspecifika frågor. Ett antal öppna möten har hållits där förvaltningen, Almi företagspartner, Nyföretagarcentrum samt SKB Näringsliv bjudit in företag för att prata om eventuella stödbehov och erbjudanden. Vid ett av tillfällena deltog även de banker som har kontor i kommunen. Under året har flera insatser gjorts för att arbeta för att möjliggöra för kompetensförsörjning för befintliga och nya företag i kommunen.</p>

FULLMÄKTIGES
UPPDRAG

KOMMENTAR

	<p>Dels har ett gemensamt arbete inletts med Tierps kommun, Handelskammaren samt industrierna i dessa kommuner. Under året har flera insatser gjorts för att arbeta för att möjliggöra för kompetensförsörjning för befintliga och nya företag i kommunen. Dels har ett gemensamt arbete inletts med Tierps kommun, Handelskammaren samt industrierna i dessa kommuner. Kommande investeringar kommer göra kompetensförsörjningsfrågan än viktigare för kommunens företag. Kommunen har tillsammans med Tierp beviljats bidrag för att arbeta vidare med kommunikation och kompetensförsörjningen till industriklustret i Norduppland. Förvaltningen deltar även i SBA:s nätverk kring kompetensförsörjning för att även där arbeta för bästa möjliga utfall för kommunen.</p>
<p>Minska den flyktingrelaterade invandringen</p> <p>Ansvar Kommunstyrelsen</p>	<p>Östhammars kommun har de senaste tre åren begärt att få sitt kommunal sänkt, främst då bristen på bostäder varit stor. Under 2023 har dessutom ett flertal outnyttjade lägenheter sagts upp. Utöver detta har migrationen till Sverige minskat och därmed också vårt kommunal. Utöver detta har Kommunstyrelsen tillskrivit Länsstyrelsen, som verkar på Migrationsverkets uppdrag, och begärt att för de närmaste tre åren få kommunalet sänkt till noll.</p>
<p>God och mättande mat</p> <p>Ansvar Kommunstyrelsen</p>	<p>Arbetet med att utveckla måltiden så att eleverna har en möjlighet att äta sig mätta fortskrider genom att vi träffar skolråd och får synpunkter från föräldrar.</p>
<p>Översyn för att stimulera högrepresterande elever och elever med särskild begåvning</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>En likvärdig utbildning förutsätter att elevers olika behov och förutsättningar beaktas. Enligt skollagens 3 kap §2 ska elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Även elever med särskild begåvning mår bra av att få stora utmaningar utifrån sina styrkor och få diskutera på sin nivå. Sektor Bildning har under hösten 2022 tagit fram en vägledning för personal inom förskola, grundskola och gymnasieskola i Östhammars kommun med fokus på barn och elever med särskild begåvning. Uppdraget kommer att redovisas för BUN under höstterminen 2023.</p>

FULLMÄKTIGES UPPDRAG	KOMMENTAR
<p>Helhetsgrepp kopplat till yrkesinriktade gymnasieprogram</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>Elever som gått ett yrkesprogram har mycket goda möjligheter till anställning, inte bara när det gäller första jobbet. Yrkesprogrammen ger goda utvecklingsmöjligheter i yrkeslivet och även till eget företagande. Möjligheten att senare läsa på högskola och yrkeshögskola finns också. Kompetensförsörjningen är en utmaning inom alla branscher och yrken. Rekryteringsproblematiken och kompetensbristen är särskilt stor inom yrken som kräver utbildning inom yrkesprogram.</p> <p>Uppdraget kommer att redovisas under höstterminen 2023.</p>
<p>Nattis av familjedaghem</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>Uppdraget är slutfört genom att utredning presenterades och beslut fattade på nämndens sammanträde 2023-06-08. Barn- och utbildningsnämnden beslutade att inte återinföra barnomsorg på obekvämt arbetstid. Motiveringen till beslutet är att verksamheten är mycket kostsam och den är heller inte lagstadgad.</p>
<p>Kostnadseffektiv hemspråksundervisning</p> <p>Ansvar Barn- och utbildningsnämnd</p>	<p>Barn- och utbildningsnämnden har givit sektor bildning i uppdrag den 27 april att göra en genomlysning av kommunens modersmålsundervisning och studiehundledning samt att säkerställa att det genomförs kostnadseffektivt.</p> <p>Uppdraget kommer att redovisas vid nämndens sammanträde under höstterminen 2023.</p> <p>Genomlysningen ska innefatta en kartläggning om vilka krav lagstiftningen ställer och en redovisning om vad Östhammars kommun erbjuder i form av modersmålsundervisning och studiehundledning samt förslag på hur modersmålsundervisningen kan genomföras kostnadseffektivt.</p>
<p>Språkrkrav inom omsorgen</p> <p>Ansvar Vård- och omsorgsnämnd</p>	<p>I dagsläget ställs språkrkrav i samband med annonsering av tjänster inom omsorgen, men kunskaperna kontrolleras inte i form av språkstest eller på annat systematiskt vis. De undersöks istället via samtal kring sådant som har koppling till arbetet då språkkunskaperna naturligt är en viktig faktor vid intervjuer under rekryteringsprocessen.</p> <p>Arbetet med att införa särskilda språkrkrav vid nyanställning har påbörjats under första halvåret 2023, med initial omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning både internt och externt. I syfte att minska språkbrister, till exempel genom utbildning i vårdsvenska, inventeras marknadens utbud av testverktyg, digitala språkkurser och andra utbildningslösningar.</p>

FULLMÄKTIGES
UPPDRAG

KOMMENTAR

	<p>Parallellt med kommunens egna arbete inom området så har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att analysera och ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket, för personal i äldreomsorgen, kan regleras. Förvaltningen följer detta arbete, som slutredovisas först i september 2024.</p>
<p>Säkerställ en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS</p>	<p>Arbetet med att säkerställa en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS pågår kontinuerligt.</p>
<p>Ansvar Vård- och omsorgsnämnd</p>	<p>En viktig planeringsfaktor är den kring behovet av äldreomsorgsplatser i särskilt boende, där den demografiska utvecklingen gör att behovet kommer att öka dramatiskt de närmsta tio åren. Behovet av lokaler inom nämndens ansvarsområde hanteras genom årlig revideringen av den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen, till vilken nämnden spelar in sina behov. Detsamma gäller för behovet av boenden inom LSS, dvs. gruppboendestäder och serviceboendestäder. Gruppboendestaden Abborren är tillfälligt placerade på vårdcentrum i Östhammar, men behöver en permanent lokal. Även utökade behov av lokaler för hemtjänsten har flaggats upp i samband med det gemensamma lokalförsörjningsarbetet. Delar av hemtjänsten flyttar in på Östhammars Vårdcentrum och kommer då att ha tillräcklig yta.</p>
	<p>På verksamhetsnivå handlar uppdraget om att följa demografiutveckling och utifrån tillgänglig data bedöma och prognostisera olika gruppers behov av vård- och omsorgsinsatser på kort och lång sikt, samt vilka anpassningar av verksamheten som behöver göras och hur förändringar i arbetssätt kan påverka effektivitet och kapacitet.</p>
	<p>Ett av dessa utvecklingsområden som verksamheten kommer att behöva hantera är ett utökat användande av välfärdsteknik. Här behövs fortsatt fördjupning kring behov och möjligheter samt tydliggörande av omfattning för att prognostisera storlek på investeringar.</p>
	<p>Ett sätt att tydliggöra behoven och kommande utmaningar har tidigare varit att samla underlag kring nuläge, och i någon mån ett önskat läge, i en äldreplan och en funktionshinderplan. Om en reviderad äldreplan ska antas eller inte eller om arbetet ska ske i liknade eller annan form är inte fastställt vid tiden för upprättande av delårsrapport.</p>

**FULLMÄKTIGES
UPPDRAG**
KOMMENTAR

<p>Långsiktig finansiering</p> <p>Ansvar Kultur- och fritidsnämnd</p>	<p>För att säkerställa en långsiktig finansiering av projekt och verksamheter har Kultur- och Fritidsnämnden fått i uppdrag att hitta och ansöka om finansiering utanför den kommunala verksamheten. Uppdraget är påbörjat och under året har bland annat medel ansökts och beviljats från det statliga Kulturrådet och Region Uppsala. Arbete har genomförts för att öka informationen till externa parter om vilka finansieringsmöjligheter som finns till exempel Leader och Upplandsbygden. Vid möten med arrangemangsaktörer och föreningar så informerar förvaltningen om möjligheter till externt stöd (Beck-Friis, RF-SISU, Allmänna arvsfonden, Postkodlotteriet, SKB med flera). Tillväxtverket har beviljat bidrag till föreningar som anlägger och underhåller leder i kommunen och länet.</p>
<p>Mindre vakanta tider</p> <p>Ansvar Kultur- och fritidsnämnd</p>	<p>Detta mål är detsamma som ökat nyttjande av kommunens anläggningar och redovisas där.</p>
<p>Guldkant på vardagen för kommunens äldre</p> <p>Ansvar Kultur- och fritidsnämnd</p>	<p>Beslut har fattats om preliminär fördelning av medel till studieförbunden ABF, NBV, Vuxenskolan och Studieförbundet för verksamhet inom kultur i vård och omsorg för 2023. Beslutet har fattats i samråd med verksamhetschefer inom sektor omsorgs produktion.</p> <p>Fritidsenheten har tagit fram ett informationsblad med kultur- och fritidsaktiviteter i Östhammars kommun. Via äldrekoordinatorerna lämnades informationsbladet ut till boenden på LSS- och äldreboenden i kommunen under årets första kvartal.</p> <p>En särskild satsning är också genomförd för våra 80+ i kommunen där en mapp med bland annat informationsmaterial om möjliga aktiviteter i kommunen, kontaktuppgifter till föreningar och kontaktuppgifter till olika stödfunktioner skickats ut per papperspost. Målet med detta är att öka möjligheterna för kommunens äldre att hitta meningsfulla fritidsaktiviteter och sammanhang att umgås med andra och på så vis minska den ofrivilliga ensamheten.</p>

FULLMÄKTIGES
UPPDRAG

KOMMENTAR

Arbetslinjen före bidragslinjen, rätt till stöd för barn, unga, vuxna, äldre samt funktionsnedsatta

Ansvar
Individ- och familjenämnd

Arbetslinjen har tillämpats under flera år inom enheten Vuxen, där försörjningsstöd handläggs. En av utmaningarna i det arbetet är tillgången till praktikplatser och språkpraktik via Arbetsmarknadsenheten (AME). Samtliga, av de i arbetsför ålder, som bor i grupp- eller servicebostäder har beslut om daglig verksamhet. Daglig verksamhet beviljas även vid externa insatser. Sågdammen i Österbybruk och Edda i Östhammar är öppna mötesplatser för vuxna personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt deras närstående. Ett av verksamhetens mål är att motverka ensamhet. Mötesplatserna kan även möjliggöra återhämtning och stöd för målgrupperna. Arbetet i uppdragets riktning fortgår under året.

Rätt till trygghetslarm

Ansvar
Individ- och familjenämnd

Förvaltningen har fått i uppdrag att införa möjligheten att få trygghetslarm utan biståndsbedömning, för den som önskar, är boende i kommunen och är över 65 år. Arbetet med att utreda förutsättningar för ett införande av trygghetslarm utan biståndsbedömning är pågående och ärendet redovisas för nämnden under hösten 2023.

Stärkt samarbete

Ansvar
Individ- och familjenämnd

Förvaltningen har fått i uppdrag att arbeta för stärkt samarbete i syfte att barn, unga och vuxna i behov av stöd ska få sina behov tillgodosedda. Intentionen med det givna uppdraget är att samarbetet mellan Individ- och familjenämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Barn- och utbildningsnämnden och andra myndigheter samt regionen ska stärkas. Inom Individ- och familjenämndens verksamhetsområde har fokus under första halvan av 2023 varit att förbättra samverkan med verksamheter inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. Samverkan har skett från sektorchefsnivå till handläggarnivå, såväl proaktivt som reaktivt kopplat till specifika ärenden. Under våren genomfördes Tillsammansdagarna. Tillsammansdagarna är ett återkommande forum för att utveckla och upprätthålla ett gott samarbete, få möjlighet att lära av varandra, få insyn i varandras verksamheter för att bättre ge varandra stöd och därmed utveckla verksamheterna. Vid den senaste Tillsammansdagen träffades elevhälsoprofessionerna tillsammans med skolledare, chefer och handläggare från Sektor Omsorgs myndighetsutövande enheter samt öppenvårdens chefer och handläggare.

FULLMÄKTIGES UPPDRAG	KOMMENTAR
Serviceinriktad myndighetsutövning	Inom Miljöenheten kommer så kallade b-verksamheter tilldelas namngiven inspektör för att ge verksamhetsutövare en bättre service.
Ansvar Bygg- och miljönämnd	Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds från i år rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se . Inom Bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete. Detta är särskilt viktigt i samband med ärenden som kan riskera att uppfattas att de ingår i den sökandes riktning. Nämnden försöker även nå sökande via telefon för att förtydliga vad som gäller, och varför.
Underlätta för energieffektivisering	Östhammars kommun erbjuder rådgivning till företag och privatpersoner genom ”Energi- och klimatrådgivningen”.
Ansvar Bygg- och miljönämnd	I sammanhanget kan dock nämnas att kommunen erbjuder en snabb bygglovshandläggning.
Säkerställa att miljöskador i kommunen minskar	En insats som bidrar till att minska risken för miljöskador är information och kunskap. Vi delar idag information i flera kanaler. Under hösten intensifieras det kommunikativa arbetet - både analogt och digitalt.
Ansvar Bygg- och miljönämnd	

Helårsprognos jämfört med budget

Prognosen för det ekonomiska resultatet är 43 miljoner kronor för helåret jämfört med ett budgeterat resultat på 23 miljoner kronor. I likhet med 2022 beräknas verksamhetens nettokostnad, kostnaden för kommunens faktiska verksamhet redovisa en negativ avvikelse jämfört med budget. Även kommunens finansiella kostnader beräknas till en negativ avvikelse jämfört med budget. Däremot kommer intäkterna från skatter och generella statsbidrag att bli högre än budgeterat belopp. Sedan tillkommer en extraordinär intäkt från försäljning av stadsnätet. Sammantaget gör detta att kommunen redovisar ett resultat som är bättre än budget.

Ingen nämnd håller sin budget, ett resultat på +/- 1 % av tilldelad budget, för perioden. Prognosen är att målet inte uppnås för helåret då endast en nämnd prognostiserar en avvikelse understigande +/- 1 %. En nämnd prognostiserar en positiv avvikelse överstigande 1% och fyra nämnder prognostiserar en negativ avvikelse överstigande 1 %. Vård- och omsorgsnämnden är den nämnd som lämnat störst negativ avvikelse i sin årsprognos. Nämnden planerar, för att möta avvikelsen, att genomföra ett antal åtgärder; bland dessa återfinns en översyn av lokaler i syfte att minska lokalkostnader samt en genomgång av tillsynsärenden i syfte utreda om digitala lösningar är ett alternativ.

Verksamhetens nettokostnader för kommunen har ökat med tolv procent jämfört med samma period 2022. Skatter och generella statsbidrag har under samma period ökat med fem procent. En stor anledning till den stora kostnadsökningen är kommunens pensionskostnader. Pensionskostnaderna för perioden var 108 miljoner kronor en ökning med över 40 miljoner kronor jämfört med motsvarande period förra året. Det beror på att alla pensioner är indexerade vilket gör att ökad inflation höjer pensionskostnaderna med automatik. Även ett nytt pensionsavtal har bidragit till ökade kostnader. Antalet pensionsberättigade individer är näst intill oförändrat

För koncernen prognostiseras ett helårsresultat på 65 miljoner kronor. Östhammarshems prognos är en förlust på 10 miljoner. Hargs Hamn räknar med ett resultat på 17 miljoner kronor. Östhammar Vatten prognostiserar ett mindre överskott men redovisar ett noll-resultat för helåret i enlighet med de bokföringsmässiga möjligheter som lagen om vattenverksamhet medger.

Förväntad utveckling

I Sveriges kommuner och regioner, SKR, senaste analys, publicerad i mitten av augusti, rapporterar att de att den globala ekonomin fortsätter att präglas av hög inflation och penningpolitisk åtstramning. Detta stämmer väl även för svensk ekonomi. Lågkonjunkturen har visat sig vara mer långdragen än förväntat och vi är i den okaraktäristiska situationen där den kombineras med en stark arbetsmarknad. För kommunerna spiller den starka arbetsmarknaden i närtid över i ett starkare skatteunderlag i år. Det råder fortsatt en stor osäkerhet om hur såväl världsekonomin som Sveriges ekonomi

kommer att utveckla sig under kommande år.

Kommunen räknar i budgethandlingen för 2024 och planperioden 2025 - 2027 med en förväntad tillväxt om 50 invånare per år under planperioden. Kommunen hade 22 320 invånare 1 november 2022, ett invånarantal som sjunkit till 22 189 den 4 oktober 2023. Ett sjunkande invånarantal påverkar kommunens skatteintäkter negativt nästkommande år.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning

I begreppet god ekonomisk hushållning ingår också att en balanskravsutredning görs av kommunens resultat. Balanskravet innebär i korthet att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år och att kommunfullmäktige i en plan ska ange hur det ska ske.

Vid balanskravsutredning exkluderas reavinster, reaförluster och avsättningar till resultatutjämningsfond från det redovisade resultatet. Detta görs i syfte att få ett resultat som är jämförbart mellan olika år och andra kommuner. I delårsrapporten görs detta dels utifrån redovisat resultat 23-08 samt utifrån det prognostiserade resultatet för helåret. Balanskravsresultatet framgår av tabellen. För 2023 prognostiseras ett positivt balanskravsresultat.

MNKR	UTFALL HELÅR 2022	UTFALL 2023-08	PROGNOS HELÅR 2023
Periodens resultat från resultaträkningen	49,7	44,5	43,1
Reducering av samtliga realisationvinster	-4,9	-17,0	-17,0
Periodens resultat efter balanskravsjusteringar	44,8	27,5	26,1
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0
Periodens balanskravsresultat	44,8	27,5	26,1
Återställande av negativt resultat från tidigare år	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	44,8	27,5	26,1

Ekonomi

Resultaträkning

MNKR	KOMMUN			KONCERN		
	2022 JAN-AUG	2023 JAN-AUG	2023 BUDGET ÅR	2023 PROGNOS ÅR	2022 JAN-AUG	2023 JAN-AUG
Verksamhetens intäkter	205,4	219,3	332,3	334,4	366,5	398,7
Verksamhetens kostnader	-1 051,4	-1 180,4	-1 752,3	-1 790,8	-1 146,1	-1 292,0
Avskrivningar	-44,6	-39,0	-66,3	-63,0	-74,8	-71,7
Verksamhetens nettokostnader	-890,5	-1 000,1	-1 486,3	-1 519,4	-854,5	-965,1
Skatteintäkter	770,6	810,5	1 189,6	1 213,5	770,6	810,5
Generella statsbidrag o utjämning	210,1	222,3	320,8	339,1	210,1	222,3
Verksamhetens resultat	90,2	32,6	24,1	33,2	126,2	67,7
Finansiella intäkter	1,3	0,1	1,6	1,4	1,4	0,2
Finansiella kostnader	-1,1	-5,2	-3,1	-8,5	-5,8	-19,0
Resultat efter finansiella poster	90,4	27,5	22,6	26,1	121,8	48,9
Extraordinära poster	0,0	17,0	0,0	17,0	0,0	17,0
PERIODENS RESULTAT	90,4	44,5	22,6	43,1	121,8	65,9

Balansräkning

MNKR	KOMMUN 2022 JAN-DEC	KOMMUN 2023 JAN-AUG	KONCERN 2022 JAN- DEC	KONCERN 2023 JAN- AUG
TILLGÅNGAR				
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
Immateriella anläggningstillgångar	2,2	1,4	2,2	1,4
- Mark, byggnader och tekniska anläggningar	1 323,8	1 331,5	2 715,4	2 796,9
- Maskiner o inventarier	76,1	53,0	92,7	55,2
Materiella anläggningstillgångar	1 399,9	1 384,4	2 808,0	2 853,6
Finansiella anläggningstillgångar	110,6	112,8	13,4	15,5
Summa anläggningstillgångar	1 512,7	1 498,7	2 823,6	2 869,1
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR				
Förråd	0,8	0,8	0,8	0,8
Fordringar	210,2	165,4	238,0	191,5
Kassa och bank	130,9	108,5	130,9	104,2
Summa omsättningstillgångar	341,9	274,7	369,7	296,5
Summa tillgångar	1 854,6	1 773,4	3 193,3	3 165,6
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR, SKULDER				
EGET KAPITAL				
Övrigt eget kapital	826,6	876,2	1 100,8	1 174,8
Resultatutjämningsreserv	22,3	22,3	22,3	22,3
Årets resultat	49,7	44,5	74,0	65,9
Summa eget kapital	898,5	943,0	1 197,070	1 262,9
AVSÄTTNINGAR				
Avsättningar för pension och likn. förpliktelser	27,4	28,1	27,4	28,1
Uppskjuten skatt			42,6	42,6
Övriga avsättningar	16,8	16,8	17,7	17,7
Summa avsättningar	44,1	44,9	87,7	88,5
SKULDER				
Långfristiga skulder	575,4	483,8	1 500,2	1 444,4
Kortfristiga skulder	336,5	301,7	408,3	369,7
Summa skulder	911,9	785,5	1 908,5	1 814,2
Summa eget kapital, avsättningar, skulder	1 854,6	1 773,4	3 193,3	3 165,6
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Borgensåtagaden	910,7	955,7		
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulder eller avsättningar	398,9	391,7		

Driftredovisning

NETTOKOSTNADER PER NÄMND MNKR	2023			2022		DIFFRENS 22/ 23	2023		
	UTFALL ACK AUG	BUDGET ACK AUG	AVVIKELSE	UTFALL ACK AUG	UTFALL ACK AUG		PROGNOS ÅR	BUDGET ÅR	AVVIKELSE ÅR
Kommunstyrelsen	-213,5	-183,4	-30,1	-145,9	-67,6	-287,7	-275,0	-12,7	
varav finansförvaltning och pensioner	-43,9	-11,1	-32,8	-28,4	-15,5	-37,4	-16,6	-20,7	
varav kommunledningskontor	-90,6	-126,0	35,4	-83,4	-7,2	-143,6	-188,9	45,4	
varav enheten för arbete och syssesättning	-5,1	-5,1	0,0	-3,0	-2,1	-6,0	-7,6	1,6	
varav teknisk förvaltning	-73,9	-41,3	-32,6	-31,2	-42,7	-100,7	-61,9	-38,9	
Lokal Säkerhetsnämnd	0,0	0,0	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0	
Bygg- och miljönämnd	-3,1	-3,5	0,4	-1,8	-1,3	-5,9	-5,3	-0,6	
Kultur- och fritidsnämnd	-28,0	-30,4	2,4	-25,6	-2,4	-44,8	-45,6	0,8	
Barn- och utbildningsnämnd	-378,4	-405,5	27,1	-368,8	-9,6	-602,2	-608,0	5,8	
Socialnämnd	-	-	-	-348,4	348,4	-	-	-	
Vård- och omsorgsnämnd	-114,6	-103,0	-11,6	-	-114,6	-176,3	-154,4	-21,9	
Vård- och omsorgsnämnd extra statsbidrag	7,9	7,9	0,0	-	7,9	11,8	11,8	0,0	
Individ- och familjenämnd	-270,4	-273,4	3,0	-	-270,4	-414,3	-409,9	-4,5	
Verksamhetens nettokostnad	-1 000,1	-991,4	-8,8	-890,5	-109,6	-1 519,4	-1 486,3	-33,1	
Skatteintäkter	810,5	793,4	17,0	770,6	39,9	1 213,5	1 189,6	23,9	
Generella statsbidrag och utjämn- ning	222,3	214,0	8,3	210,1	12,2	339,1	320,8	18,3	
Verksamhetens resultat	32,6	16,1	16,5	90,2	-57,6	33,2	24,1	9,1	
Finansiella intäkter	0,1	1,1	-1,0	1,3	-1,2	1,4	1,6	-0,2	
Finansiella kostnader	-5,2	-2,1	-3,1	-1,1	-4,1	-8,5	-3,1	-5,4	
Resultat efter finansiella poster	27,5	15,1	12,4	90,4	-62,9	26,1	22,6	3,5	
Extraordinära poster	17,0	0,0	17,0	0,0	17,0	17,0	0,0	17,0	
PERIODENS RESULTAT	44,5	15,1	29,4	90,4	-45,9	43,1	22,6	20,5	

Investeringsredovisning

MNKR	UTFALL		BUDGET		2023 TOTALT	2023 PROG- NOS
	2022	2023 JAN- AUG	2023	FRÅN TIDIGA- RE ÅR		
Kommunstyrelse	136,1	41,6	76,6	77,6	154,2	64,4
varav kommunledningskontor	0,2	0,0	4,5	0,0	4,5	1,0
varav teknisk förvaltning	136,0	41,6	70,6	77,6	148,2	60,4
varav affärsverksamhet renhållning	0	0,0	1,5	3,0	4,5	3,0
Bygg- och miljönämnd	0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,0
Kultur- och fritidsnämnd	0,5	0,0	1,7	0,0	1,7	0,8
Barn- och utbildningsnämnd	4,4	1,5	4,5	7,0	11,5	11,5
Vård- och omsorgsnämnd	2,3	0,7	2,3	0,0	2,3	2,3
NETTOINVESTERING	143,4	43,8	85,3	87,6	172,9	79,0

Noter

Redovisningsprinciper

Östhammars kommuns delårsrapport är upprättad i enlighet med Lagen om kommunal bokföring och redovisning (lag 2018:597) samt de rekommendationer som är utfärdade av Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisningsprinciper som användes i årsredovisning 2022 har tillämpats.

Säsongsvariationer

Det finns flera olika kostnader och intäkter av säsongskaraktär inom kommunal verksamhet. T ex snöröjning på vintern eller fjärrvärme. Den säsongsvariation som påverkar kostnaderna avsevärt är kostnaden för elever i andra kommuner och hos fristående anordnare. Detta beror på att kommuner och anordnare väntar med att skicka fakturor för månaderna juli, augusti och september. Detta gör så eftersom det alltid är stökigt i början på ett läsår med elever som både byter skola och program.

Generella statsbidrag

Alla erhållna generella statsbidrag som hör till perioden är bokförda

Jämförelsestörande och extraordinära poster

Under perioden har kommunen sålt sitt stadsnät. Försäljningsbeloppet uppgick till 52 miljoner kronor. Stadsnätet var på försäljningsdagen bokfört till 20,4 miljoner kronor. Försäljningsbeloppet har intäktsförts till 37 miljoner kronor under perioden.

Ansvarsförbindelser

Kommunen har gått i borgen för ett lån på 55 miljoner kronor.

Ändrade uppskattningar

Inga är gjorda

Östhammars kommun
Stångörsgatan 10, Box 66 • 74221 Östhammar
Tel: 0173-860 00 • E-post: osthammardirekt@osthammar.se
Hemsida: www.osthammar.se • Orgnr: 212000-0290

Delårsrapport 2023 (tertiäl 2) - Bygg- och miljönämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (12)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	9
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos	9
5	Investeringsutfall	11
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter	11

3 (12)

1 Nämndens sammanfattning

Nämnden har anpassat verksamhet efter nya politiska mål satta av kommunfullmäktige.

Fokus ligger därför på trygghet, en god service och ett professionellt bemötande, ekonomi samt arbetsmiljö och friska medarbetare. För att ytterligare förstärka de politiska ambitionerna i riktning mot nöjda kunder och ekonomi, så har nämnden även givits särskilda uppdrag kopplat till detta. System och rutiner anpassas successivt utifrån detta. Några exempel:

- efterhandsdebitering av tillsynsavgifter inom livsmedelslagens område
- justering av mallar i verksamhetssystem för kommunikation (detta är ett arbete som genomförs i samarbete med Kommunstyrelsens näringslivsfunktion under tredje tertialet 2023)
- volymuppföljning för att snabbt identifiera förändringar i efterfrågan (och därmed förändrad intäktsutveckling)

Nämndens verksamhet har under verksamhetsåret påverkats av följande tre områden:

I. **De ekonomiska förutsättningarna** för nämndens verksamhet alltså är besvärliga. 2022 avslutades på ett oroande sätt och den vikande trenden på bl.a. bygglov och miljötillstånd har inte vänt. Eftersom nämndens verksamhet är självfinansierande till ca 70%, innebär vikande efterfrågan också minskade intäkter.

II. **Kundnöjdheten** med nämndens verksamhet har utvecklats positivt de senaste åren. Resultatet av den senaste insiktsmätningen presenterades under det första tertialet och visade att Östhammars kommun klättrar hela 59 platser i den nationella kommunrankingen. De indikationer vi har på kundnöjdheten hittills under året ger oss tyvärr en bild av att den positiva utvecklingen planat ut eller kanske t.o.m. backat. Det är ännu för få respondenter för oss att dra några slutsatser.

III. Det påbörjade arbetet med att stärka friskfaktorer och medarbetarskap utgör viktiga hörnstenar i det **systematiska arbetsmiljöarbetet**. Regelbundna arbetsmiljömätningar, sjukskrivningstal och personalomsättning pekar alltså mot att nämndens verksamhet bedrivs med en god (eller mycket god) arbetsmiljö.

2 Väsentliga personalförhållanden

Det sektorsövergripande arbetet med friskfaktorer i syfte att uppnå välmående arbetsplatser som nämndes i T1 har fortsatt. Sektorn har arbetat med att tydliggöra och visualisera mål samt stärka samarbetet mellan verksamheter.

En ny organisation har beslutats inom Bygg- och miljönämndens område. Planenheten upplöstes och gick in under den nybildade Plan- och byggenheten och under verksamhetsområde Växande kommun. Ny organisation verkställs under tertial 3.

Sjukfrånvaron för Bygg- och miljönämnden ligger 3,1 procentenheter högre än när vi jämför med 2022. Denna ökning kan delvis förklaras genom hög sjukfrånvaro på Miljöenheten sedan början av 2023 och en ökning av sjukfrånvaro på Planenheten sedan mars. Sjukfrånvaron består till största del av långtidssjukfrånvaro och en sjukskrivning påverkar utfallet i stor utsträckning på dessa mindre enheter. Trots denna ökning ligger Bygg- och miljönämnden 1,3 procentenheter under kommunsnittet.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

5 (12)

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

6 (12)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

Nämndens arbetsutskott har därför givit förvaltningen i uppdrag att

1. presentera förslag till neddragningar av personalstyrkan
2. redovisa sannolika effekter av dessa förslag

Nämnden avser också att se över sin egen mötesverksamhet för 2024 med syfte att hålla nere kostnaderna.

En framgångsfaktor för att nå en budget i balans är att snabbt skapa sig detaljerade kunskap om intäkts-(och kostnads-)utvecklingen i våra taxefinansierade verksamheter. Därför har uppföljning och kontroll intensifierats och brutits ner på enskilda delar i nämndens verksamhet.

3.1.1.2 Bygg- och miljönämnden ska redovisa en ekonomi i balans

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

När det gäller intäkter är läget ansträngt inom Bygg och Kart på grund av konjunkturen. Även miljöenheten börjar nu också påverkas av konjunkturen. Intäkter från inkommande ärenden är lägre än budgeterat. Årliga avgifter inom miljöenheten har nu debiterats vilket tillfälligt höjer intäktsnivån och balanserar den i övrigt låga nivån inom nämndens verksamheter. När andra halvåret fortsätter med befarat lägre intäktsnivåer än budgeterat för inkommande ärenden går vi mot ett underskott vad gäller intäkter.

Se nedan under rubrik 4.

Läget är svårprognosticerat och flera insatser genomförs nu för att hålla nere kostnaderna. Två av dessa är att nämndens personal används inom andra områden i kommunen och att antalet enhetschefer minskar från tre till två.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Miljöenhetens uppgift är att informera om och utöva tillsyn kring den lagstiftning som säkrar en trygg miljö för oss att vistas i. Lyckas vi väl i det uppdraget kan vi känna oss trygga med att maten vi köper följer lagstiftningens krav, att alkohol serveras på ett ansvarsfullt sätt på våra restauranger, att risken för miljöskadlig belastning från verksamheter begränsas mm. Nämnden följer detta genom att varje år definiera behovet av tillsyn för att därefter besluta om en plan för tillsynen. Tillsynsbehovsutredningen och tillsynsplanen fastställs sedan av nämnden, vilket gjordes 10 maj 2023.

En särskild rutin har dessutom etablerats för att särskilt följa upp tillsynsarbetet inom

7 (12)

livsmedelslagens område. Rutinen består i att månadsvisa redovisa antal utförda av planerade tillsynsbesök. Den här insatsen genomförs nu även inom andra områden.

Östhammars kommun uppfattas av oss som bor här, som en trygg kommun. Det visar bl.a. den årliga medborgarundersökningen. När nu kommunen växer med nya företags- och bostadsetableringar är det prioriterat att också värna känslan av trygghet. Därför är detta särskilt utpekade i det programpaket av insatser som genomförs när Alunda växer.

Under sommaren har särskilda informationsinsatser genomförts för att informera oroliga kommunmedborgare om den tillsyns nämnden genomför kopplat till ljudnivåer och avfallshantering, specifikt i Öregrund. Den stora besökstillströmning som Öregrund haft senaste åren - inte minst i anslutning till Båtveckan - har gjort att det blivit allt viktigare att precisera och kommunicera vilka regler som gäller för exempelvis musik i restaurangmiljö och verksamheternas egenkontrollprogram enligt miljöbalken.

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Ett insatsprogram har satts in inom Planenheten för att säkerställa en kundanpassad dialog i samband med planuppdrag. Konkret har detta bl.a. inneburit att varje kund tilldelas en (1) utsedd kontaktperson som - så långt det bedöms praktiskt lämpligt - försöker fånga in svar från andra delverksamheter för att undvika att kunderna har fler kontaktytor än nödvändigt. Det har även inneburit att kontakt mellan kund och kommun genomförs i den kanal och på det sätt kunden själv föredrar.

Hemsidan är ett viktigt verktyg för att stärka upplevelsen av kvalitet och god service. Vår Bygglovsenhet har bl.a. gått igenom samtliga bygglovssidor, och uppdaterat länkar som inte fungerade längre och gjort om långa länkar till klickbara ord som skickar den som söker information till rätt sida.

Miljöenhetens fokus har legat på att kvalitetssäkra mötet mellan myndighet och företag. En del består i att Miljöchefen medverkar i en större andel av kundmötena än tidigare.

Ett oroande tecken är att vi än så länge inte fått in kundernas uppfattningar av nämndens service på flera av myndighetsområdena. En särskild informationsinsats har därför gjorts under sommaren för att få in fler svar från våra kunder.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Närvarande ledarskap, bra kommunikation och delaktighet – det är några av de friskfaktorer som får människor att må bra på jobbet. Sedan 2022 följer nämnden den plan för friskfaktorer, som tagits fram med inspiration från Sunt Arbetsliv. Planen, som är sektorsövergripande i hela förvaltningsorganisationen, har tagits fram av personal och medarbetare under första tertialet.

Den sektorsövergripande handlingsplanen i friskfaktorarbetet syftar till att stärka beteenden hos oss själva respektive beteenden hos våra medarbetare för att öka

- a) delaktighet och inflytande
- b) kommunikation och återkoppling

8 (12)

Konkret innebär det att

1. Vi introducerar ny personal i enlighet med en gemensam checklista och schema
2. Vi visualisera målen, och vi
3. följer upp det vi gör, ger återkoppling

Ytterligare ett konkret sätt att arbeta både med delaktighets och ansvarstagande hos medarbetare är att gemensamt fördjupa utvecklingsarbetet med olika förbättringsprojekt. Bygglovsenheten har arbetat länge med detta, vilket även bidragit till att svetsa samman laget, då de träffas och lösa problem gemensamt och lära känna varandra bättre.

Nämnden avser att fortsätta att mäta upplevelsen av en bra arbetsmiljö. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbeta med arbetsmiljö pågår löpande och kontinuerligt under året i form av tex årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och APT:n där arbetsmiljön diskuteras.

3.1.2.4 *Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)*

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

Arbetet med kundnöjdhet har betalat sig. Östhammars kommun klättrar i SKR:s Löpande Insiktsmätningen som presenterades under första tertialet.

Några av de insatser som utförs med sikte på NKI (utöver vad som sagts ovan) är erbjudande av företagslotsmöten och förstärkt information på bl.a. vår hemsida.

Tillsammans med den nya nämnden har en lista på aktiviteter arbetats fram för höstens arbete. Vi ser nu fram emot att ta nästa steg i utvecklingskurvan. Tilläggas kan även att Östhammars kommun erbjudits och tackat ja, till att medverka i det kommunprogram för ett bättre företagsklimat som genomförs under ledning av Svenskt Näringsliv.

Samtidigt finns det oroande tecken som nämnden måste hålla ett vakande öga på under hösten. Antalet respondenter i våra NKI-mätningar är lågt inom flera av myndighetsområdena. Även omdömena som kommit in oroar. Det aggregerade indexet i skrivande stund är tydligt lägre (72) än jämförande värde för helåret 2022 (75).

Särskilda insatser har genomförts under sensommaren för att stärka svarsfrekvensen.

Nöjd kund index senaste fyra åren (alla kundgrupper) och hittills under 2023.

Över 70 anses högt och över 80 anses mycket högt. Sveriges kommuner och Regioner

9 (12)

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)	72	75

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Serviceinriktad myndighetsutövning

Inom Miljöenheten kommer s.k. b-verksamheter tilldelas namngiven inspektör för att ge verksamhetsutövare en bättre service.

Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds från i år rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se.

Inom Bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete. Detta är särskilt viktigt i samband med ärenden som kan riskera att uppfattas att de inge går i den sökandes riktning. Nämnden försöker även nå sökande via telefon för att förtydliga vad som gäller, och varför.

3.2.2 Underlätta för energieffektivisering

Östhammars kommun erbjuder rådgivning till företag och privatpersoner genom "Energi- och klimatrådgivningen".

I sammanhanget kan dock nämnas att kommunen erbjuder en snabb bygglovshandläggning.

3.2.3 Säkerställa att miljöskador i kommunen minskar

En insats som bidrar till att minska risken för miljöskador är information och kunskap. Vi delar idag information i flera kanaler. Under hösten intensifieras det kommunikativa arbetet - både analogt och digitalt.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos

Se näst sida

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden	-1 587	-1 144	442	-2 383	-2 383	0
	Bygg	-616	-1 311	-696	-939	-1 839	-900
	Detaljplan	-816	-354	463	-1 152	-852	300
	Miljö	-437	-324	113	-790	-790	0
Summa		-3 456	-3 133	322	-5 264	-5 864	-600

I kolumnen funktion / enhet visas utfallet i enlighet med den uppdelning som beslutades i nämndens budgethandling.

11 (12)

Periodens nettoresultat är ett överskott på drygt 300 tkr.

Brutto redovisar intäkter ett underskott på 1,7 mnkr, löner ett överskott på 900 tkr och övriga kostnader inklusive lokalhyra ett överskott på 1,2 mnkr.

De största avvikelserna på intäkter finns på bygglovsavgifter som redovisar 1,3 mnkr underskott på grund av den vikande konjunkturen. Finansieringen av verksamheten kommer dels från den kommunala budgetramen och dels från de som söker bygglov. När antalet som söker bygglov minskar så minskar även intäkterna.

Även avloppsansökningar redovisar ett underskott på 800 tkr då antalet ansökningar gått ner även här. Sannolikt beror det också på konjunkturen. Intern uthyrning av personal redovisar ett överskott på 400 tkr. Uthyrning av personal är inte något det budgeteras för men något som har varit nödvändigt att genomföra under året för att parera vikande ordinarie intäkter och behålla kompetens inom organisationen.

Överskottet på löner beror på största delen av vakanser inom Miljöenheten.

För övriga kostnader är den största förklaringen till avvikelsen att nämnden ännu inte blivit debiterade för lokalhyra i kommunhuset, 500 tkr för aktuell period. Resterande överskott bland övriga kostnader på 700 tkr är en lång rad mindre avvikelser för till exempel fortbildning med kringkostnader, datorer, möbler och övriga förbrukningsinventarier. Även avloppsrådgivningen som startats upp under året redovisar ett överskott då verksamheten ännu inte nått den kalkylerade nivån.

Helårsprognosen är ett underskott på 600 tkr varav intäkter prognostiserar 2,8 mnkr underskott, löner 1,8 mnkr överskott och övriga kostnader 400 tkr överskott.

5 Investeringsutfall

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
Ofördelat BMN	-200	0	-200	0	200	0

Det finns i nuläget inga planerade investeringar inom nämndens område. Utfall och prognos är därför noll.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter

12 (12)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Bygg- och miljönämnden	Intäkter	12 473	10 733	-1 740	18 710	15 869	-2 841
	Personalkostnader	-13 545	-12 662	882	-20 399	-18 608	1 791
	Lokalkostnader	-495	0	495	-742	-742	0
	Övriga kostnader	-1 889	-1 204	685	-2 833	-2 383	450
	Summa (netto)	-3 456	-3 133	322	-5 264	-5 864	-600

Dnr KFN-2022-45

§ 72. Delårsrapport 2023

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden godkänner delårsrapporten.

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, Delårsrapport respektive Årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till Kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till Kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Nämndens handling utgör underlag för Östhammars kommuns delårsrapport.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport 2023.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Magnus Andersson (ekonom) och Elin Dahm (verksamhetschef) informerar om delårsrapporten.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för hantering.

[Redacted]

Verksamhetschef Attraktivitet, Elin Dahm

Dnr BUN-2021-106

§ 117. Delårsrapport 2023

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden godkänner delårsrapporten.

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, Delårsrapport respektive Årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till Kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till Kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Nämndens handling utgör underlag för Östhammars kommuns delårsrapport.

Beslutsunderlag

- Delårsrapport 2023.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Christina Stenhammar (chef sektor Bildning) och Josefine Myhrberg (ekonom) informerar om delårsrapporten för 2023.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen för hantering

Chef sektor Bildning, Christina Stenhammar

Delårsrapport 2023 - Barn- och utbildningsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	7
3.1	Nämndmål	7
3.2	Nämndens uppdrag	12
4	Ekonomiskt utfall per 2023-08-31 samt helårsprognos (tkr)	15
5	Investeringsutfall och helårsprognos (tkr).....	18
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	20

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Prognosen är att nämndmålet om *En trivsam arbetsplats* kommer att uppnås på årsbasis. Nämndmålet om en trivsam arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på årsbasis. Sjukfrånvaron inom sektor Bildning för perioden augusti 2022 till juli 2023 ligger i genomsnitt på 6,7 %, vilket är en minskning med en halv procentenhet. jämfört med 2022 då genomsnittet var 7,2%.

Nämndens mål

Prognosen är att nämndmålen kommer att uppnås på årsbasis avseende *Upplevelsen av trygghet ska öka, Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka, God ekonomisk hushållning- budget ska följas, Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka samt Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka.*

Prognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås avseende *Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka.*

Nämndens uppdrag

Barn- och utbildningsnämnden har givit sektor Bildning i uppdrag att göra en översyn för att stimulera högpresterande barn och elever med särskild begåvning, att redovisa hur förskolan och skolan arbetar för att stärka attraktiviteten för yrkesprogrammen och även de högskoleförberedande programmen i kommunen samt att utreda hur kommunen kan erbjuda en kostnadseffektiv modersmålsundervisning. Dessa tre uppdrag överlämnades till sektor Bildning vid nämndens sammanträde den 27 april och kommer att redovisas under höstterminen.

Barn- och utbildningsnämnden har även givit sektor Bildning i uppdrag att utreda möjligheten för privata familjedaghem att bedriva pedagogisk omsorg på obekvämt arbetstid, så kallat nattis. Utredningen har redovisats vid nämndens sammanträde den 8 juni.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Sektor Bildning prognostiserar ett överskott som motsvarar mindre än 1% mot nettobudgeten som 2023 uppgår till 607,9 mnkr (600,9 mnkr år 2022).. Flera enheter kommer ha svårt att hantera sina underskott, visst underskott kommer regleras av statsbidrag såsom *Likvärdig skola* och *Kvalitetshöjande åtgärder i förskola* samt extra ordinärt stöd. Överskott återfinns framförallt på centrala konton och kan förklaras av en oväntad återbetalning från UL, fastighetsreserven samt potten för elevreserven.

2 Väsentliga personalförhållanden

Prognosen är att nämndmålet om *En trivsam arbetsplats* kommer att uppnås. Fokus ligger fortsatt på att minska sjukfrånvaron i kommunen som helhet och så även inom sektor Bildning. Sjukfrånvaron ska på årsbasis kontinuerligt sjunka. Vi följer utvecklingen genom att titta tolv månader bakåt och jämför med den genomsnittliga sjukfrånvaron för helåret 2022. Statistiken är exkluderad Arbetsmarknadsenheten.

Sjukfrånvaron inom sektor Bildning för perioden augusti 2022 till juli 2023 ligger i genomsnitt på 6,7 %, vilket är en minskning med en halv procentenhet jämfört med 2022 då genomsnittet var 7,2 %. Långtidssjukfrånvaron under samma 12-

månadersperiod ligger på i genomsnitt 28 % av den totala sjukfrånvaron. Det innebär en ökning av tre procentenheter jämfört med helåret 2022.

Arbetsmiljöverket önskade vid tidigare inspektion att kommunen som helhet blir bättre på att anmäla riskobservationer och tillbud så att det finns förutsättningar att minska olycksfallen. Under perioden januari-juli 2023 har totalt 70 riskobservationer och tillbud rapporterats medan olycksfall och färdolycksfall uppgår till 97. Under motsvarande period 2022 uppgick riskobservationer och tillbud till 52 medan olycksfall och färdolycksfall uppgick till 71. Den största delen av olycksfallen rör hot och våld från elev och de har ökat i antal.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Nämndmålet är uppnått, prognosen pekar mot ett överskott på årsbasis.

Flera förskolor och skolor prognostiserar ett underskott. på enhetsnivå nu vid delårsrapporten och kommer troligen inte ha budget i balans på årsbasis.. På centrala konton har sektor Bildning vissa marginaler och därav bedömer sektor Bildning budget i balans på årsbasis på totalen.

Förskolor och fritidshem har under höstterminen tilldelats en extra summa för att tillsätta vikariepool, Potten för tilläggsbelopp har också ökat för förskola och grundskola, något som underlättat för enheterna. Vissa proaktiva inköp görs centralt dvs sådant som ändå ska göras 2024, tex inköp av arbetskläder för personal inom förskola och skola och beställning av hårdvara, datorer och lärplattor. Utöver det kommer medel på centrala konton att hantera nödvändiga lokalanpassningar för verksamheterna.

De förskolor och skolor som tagit emot barn och elever från Ukraina får bidrag från Migrationsverket och bidraget medför att dessa enheter når budget i balans 2023 (Skutan, Öregrund, Logården och Frösan).

Gymnasieskola/VUX/KAA samt Kulturskolan räknar med budget i balans.

3.1.1.2 Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka

Nämndmålet är uppnått.

Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet har ökat avsevärt jämfört med föregående år. Den minskning som skedde under fjolåret då pandemins påverkan var som störst är nu återhämtad och 84% av eleverna i årskurs nio var 2023 behöriga till gymnasiet. Motsvarande siffra 2022 var 78%. De högsta resultaten var på Österbyskolan där hela 94% av eleverna år 2023 var behöriga till gymnasiet. Det är även generellt sett små skillnader mellan flickor och pojkar kring behörighet till gymnasiet.

När det gäller meritvärde och godkända betyg i alla ämnen är ökningen väsentligt lägre. Resultaten i meritvärde har ökat från 201 till 203. Medan resultaten för godkänt i alla ämnen har ökat från 64% till 68%. När det gäller behörighet i alla ämnen och meritvärde presterar flickor väsentligt bättre än pojkar till skillnad från behörighet till gymnasiet.

Även i årskurs 6 ökar resultaten 2023, där 70% av eleverna uppnått kunskapskraven i alla ämnen. Här framkommer dock skillnader mellan pojkar och flickor, där flickor presterar bättre än pojkarna. I årskurs 6 är det Frösåkersskolan som sticker ut med högst resultat (81%). Övriga skolor ligger mellan 62-70%.

I årskurs 3 går det att utläsa en ökning av andel elever som klarat alla delprov i nationella provet i svenska/svenska som andraspråk och matematik. Även här är

skillnaderna påtagliga mellan pojkar och flickor, där flickorna presterar bättre än pojkarna i Svenska medan pojkarna presterar bättre än flickorna i matematik. mer oroväckande är dock att andel elever i årskurs 3 med godtagbara kunskaper i alla ämnen har minskat jämfört med 2022. Från 79% 2022 till 74% 2023. Skillnaderna mellan pojkar och flickor är låg medan skillnaderna mellan skolorna är mer påtaglig. Högst värden har Edsskolan på 89% medan Vretaskolan har lägst värden på 65%.

Verksamhetsområde grundskola har under året arbetat med en rad åtgärder för att öka kvaliteten i skolorna. Skolorna har bland annat fortsatt givits extra medel för ökad personaltäthet i de lägre årskurserna, resurser för att arbeta med rastverksamhet och anställa elevcoacher i åldrarna 4-9. Därutöver har extra medel fördelats för att stärka arbetet med skolornas studios/särskilda undervisningsgrupper för att förbättra arbetet med att ge elever särskild stöd. Därutöver har verksamhetsområde grundskola infört ett system för egenkontroll och riktad stöd till enskilda skolor. Riktade insatser beslutas när särskilda utmaningar identifieras på en skola som är av en sådan art att huvudmannen bedömer att ett särskilt stöd behövs till skolenheten för att komma tillrätta med utmaningen. När riktade insatser beslutas och genomförs tas en särskild handlingsplan fram som sedan följs upp kontinuerligt genom möten mellan skolledning. Riktade insatser har under året läsåret 2022/2023 genomförts på Vallonskolan och Frösåkersskolan.

Därutöver fortsätter verksamhetsområde grundskola med att bygga likvärdighet och stärka kompetensen inom satsningen Lyckas tillsammans.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka	84 %	79 %

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Vårdnadshavare i Östhammars kommun anser i år till 97% att förskolan är en trygg plats för deras barn. År 2021 var siffran 98% och 2022 99%. Det är svårt att analysera vad siffrornas variation står för, naturligtvis eftersträvar vi att resultatet ska vara 100% och det är något alla förskolor fortsätter att arbeta för att uppnå. På enheter där det varit stor personalomsättning på grund av olyckliga omständigheter upplever vårdnadshavare att förskolan inte känns trygg, vilket har påverkat resultatet. Vi har också enheter där vårdnadshavare har uttryckt oro över luftkvalitet och dåliga lokaler vilket naturligtvis påverkar resultatet. På förskolor som har 100% trygga vårdnadshavare beskrivs att vårdnadshavare verkar vara trygga med den information som ges vid hämtning och lämning samt att informationsflödet i stort fungerar bra i Unikum och på andra föräldrasammankomster som vid utvecklingssamtal och föräldramöten. Totalt sett känner vi oss mycket nöjda med det höga resultatet och ska fortsätta att arbeta för att alla 100% ska känns sig trygga med att lämna sina barn till förskolan varje dag. Det är också viktigt att våra förskolelokaler fungerar och är ändamålsenliga och följer plan för renovering/uppbyggnad.

I kommunens egen Trygghetsenkät som genomfördes 2023 uppgav 86% av eleverna i årskurs 4-9 att de alltid eller oftast känner sig trygga i skolan. I årskurserna F-3 svarade 90% av eleverna att de oftast eller alltid känner sig trygga på lektionerna och raster.

Grundskolan har implementerat de nya riktlinjerna för att förebygga, upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling. Verksamhetsområde grundskola har också identifierat ett behov av att arbeta med riktade insatser kopplade till olika skolor specifika behov, något som följs upp av skolchef och formaliseras i en handlingsplan. Trygghet och studiero är också temat för satsningen *Lyckas tillsammans* inom grundskolan där alla lärare läser samma bok och har studiecirkel på temat. Viktiga områden som skolorna arbetar med här är exempelvis att arbeta med gemensamma lektionsstrukturer och stärka relationerna med elever och vårdnadshavare.

Enligt gymnasiets *Skolenkät med fokus på trygghet, studiero och värdegrund läsåret 2022/23* som genomfördes under höstterminen angav 92 % (positiva svar) av eleverna i åk 2 att de upplevde att de var trygga i skolan. Total andel elever på skolan positiva svar var även det 92 %.

Trygghetsenkäten kommer att genomföras i samtliga årskurser under höstterminen, vecka 40-42.

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Totalt sett i kommunen så anser vårdnadshavare till 96% att deras barn stimuleras i sin utveckling på förskolan. Målet för i år är 98% . Föregående år 2022 var siffran 97%, en obetydlig skillnad. Detta är ett högt resultat och det är flera förskolor som har 100% av vårdnadshavare som anser detta och några enheter som har lite lägre. I rektors analyser uttrycks att det kan vara svårt att sätta fingret på vad det höga resultatet beror på. En förklaring skulle kunna vara att vårdnadshavare anser att de kan följa barns utveckling i Unikum på ett enkelt sätt eller att det nu efter pandemin finns möjlighet att besöka förskolan och då upplevs förskolan som mer öppen plats där de kan gå in i förskolan och se vad som barnen arbetar med på olika dokumentationsväggar eller att de får mer information vid lämning och hämtning. En annan bidragande faktor kan vara förskolans skolutvecklingsmål", alla barn ska mötas av aktiva pedagoger som gör medvetna val i undervisningen" där både undervisnings begreppet, arbetet med superstruktur och lärmiljödialoger bidrar till högre kvalitet, vilket våra vårdnadshavare får regelbunden information om.

Skolinspektionens skolenkät visade 2022 att 71% av eleverna i åk 5 var nöjda med sin grundskola. Skolinspektionens enkät genomförs vartannat år vilket innebär att vi inte kommer få ett utfall för 2023. Däremot genomför grundskolan varje år på höstterminen en egen trygghetsenkät i alla årskurser, men hittills har nöjdhet inte efterfrågats i den enkäten i grundskolan. Planen är att frågan om elevens nöjdhet med sin skola ska adderas i trygghetsenkäten. Årets måltal är 72% för åk 5. Andelen elever i åk 8 som var nöjda med sin skola var 41% år 2022 och därmed är måltalet 42%. Baserat på de insatser som görs för att elever ska känna större nöjdhet är prognosen att måltalen kommer att uppnås.

Verksamhetsområde grundskola har under läsåret fortsatt utvecklingsarbetet med att bibehålla de tidigare beslutade generella insatserna såsom *Lyckas tillsammans*,

rastverksamhet och ökad personaltäthet inom F-3. Därutöver utökas arbetet med riktade insatser kopplat till enskilda skolors olika behov med fokus på de skolorna där utmaningarna är störst och där förvaltningen gör bedömningen att riktade insatser behövs.

Andelen som tycker att gymnasieskolan fungerar bra i kommunen i medborgarundersökningen år 2022 var 82,6 %, vilket är lägre än föregående år men fortfarande högre än riket och högst av de kommuner i regionen som genomför mätningen. I gymnasiets *Skolenkät med fokus på trygghet, studiero och värdegrund läsåret 2022/23* som genomfördes under höstterminen 2022 angav 85,6 % (positiva svar) av eleverna att de var nöjda med skolan.

Andel förstahandssökande till Bruksgymnasiet i februari 2023 var 42,9% av kommunens åk 9:or, mot förra årets 47,7%. Totalt är 143 elever antagna till Bruksgymnasiet åk 1. Av dessa går 37 elever någon form av IM. Andelen elever på IM är lägre än år 2022. 126 elever i åk 1 går på externa gymnasium inkl. friskolor. Av dessa går fyra elever på ett IM-program.

Gymnasiet har genomfört aktiviteter för att upplevas som en skola i framkant och stå sig väl i jämförelser med andra kommunala gymnasieskolor. Dessa aktiviteter bidrar till att öka kvaliteten och såväl vår internationalisering och UF-arbete har rönt framgång och uppmärksammats i sociala medier, utställningar och prisutdelningar. Allt detta är sådant gymnasiet lyfter i marknadsföring inför åk 9:ornas val till gymnasiet.

Andelen som tycker att vuxenutbildningen fungerar bra i kommunen i medborgarundersökningen år 2022 var 77,9 %, vilket är högre än riket och högst av de kommuner i regionen som genomför mätningen.

Gymnasiets och vuxenutbildningens utbildningsutbud och dess synergieffekter möjliggörs av ett nära samarbete mellan verksamheterna med gemensamma resurser som ex. ledning, personal, lokaler till att utveckla verksamheterna. Målet är att tillsammans effektivisera och utveckla verksamheterna och erbjuda ett stort utbud av utbildningar för kommunens medborgare och som kännetecknas av flexibilitet och hög kvalitet – ett utbildnings- och utvecklingscentrum "Campus Öst". Fortsatt utveckling av vuxenutbildningens och gymnasiets utbud med utbildningar på plats där det i dag är brist på arbetskraft i såväl kommunen som regionen ska ske.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Prognosen baseras på OSA-enkätens resultat 2022. Generellt sett har enheterna goda resultat på OSA enkäten kring arbetsmiljö, det genomsnittliga värdet för sektor Bildnings alla enheter vid höstens mätning 2022 var 81, vilket är en enhet mer än mätningen 2021, då värdet var 80. Resultaten visar att medarbetarna trivs bra på arbetsplatsen, både med sina arbetskamrater och med sin ledning. Analysen av OSA-enkäterna visar att det främst är inom områdena återhämtning, säkerhet och hälsa samt arbete fritt från avbrott som vi behöver arbeta mer med.

Alla enheter har ett aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete och har arbetat med identifierade områden med låga resultat.

3.1.2.4 Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka

Årsprognosen är att nämndmålet kommer att uppnås.

Den totala närvaron på grundskolan var utifrån rullande 12-månadersdata (2022-09-01 till 2023-08-31) 87,5 %. Motsvarande siffra för Tertiäl 1 2023 var 87,0 och för läsåret 2021/2022 var det 86,8%.

Grundskolan har implementerat handlingsplanen för skolnärvaro samt förtydligat rutinen om att skolorna ska meddela huvudmannen när de startar upp en utredning kopplat till en elevs omfattande skolfrånvaro. Grundskolan fortsätter även med närvarokoordinatorer på skolorna motsvarande 10%/skola, något som utökas till alla skolor och ej endast årskurserna 4-9.

Den totala närvaron på gymnasiet var utifrån rullande 12-månadersdata (2022-09-01 till 2023-08-31) 84,3 %. För de nationella programmen var samma period den totala närvaron på 85,6 % där yrkesprogrammen hade 83,9 % närvaro och de högskoleförberedande programmen hade 87,0% närvaro. Motsvarande närvaro på IM-programmen IMS och IMA var samma period 72,9 %.

För gymnasiet innefattar elever med långvarig skolfrånvaro både elever som under en längre period har haft en omfattande ströfrånvaro och elever som under en sammanhängande lång tid inte kommit till skolan alls. Elevernas närvaro följs löpande upp av mentor och vid större frånvaro tas ärendet upp i elevhälsoteamet och utreds. Vidare ska gymnasiet rapportera in ogiltig frånvaro (efter utredning) som överstiger 4 timmar per månad till CSN (Centrala studiestödsnämnden). CSN beslutar sedan om studiebidraget ska dras in. När studiebidraget stoppas kan även bidrag från andra myndigheter stoppas, till exempel familjens bostadsbidrag och flerbarnstillägg från Försäkringskassan.

Gymnasiets bedömning är att de behöver fortsätta och utveckla närvaroarbetet. Elevhälsan har tidigare år kartlagt orsaker till frånvaron som ofta beror på psykisk ohälsa och fokus har varit att arbeta med friskfaktorer och hälsofrämjande frågor såväl enskilt som i grupp. Framåt kommer ett särskilt fokus ligga på rutiner för att stävja frånvaron. Under våren har ett stort arbete gjorts med att gå igenom rutiner för frånvarorapportering, CSN och ledigheter. Gymnasiet har även utarbetat en ny handlingsplan för närvaroarbeta som utgått från grundskolornas handlingsplan.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	87 %	88 %

3.1.2.5 Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Resultaten för andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år blir klara först i december. De senaste fyra åren var resultaten varit fluktuerande, år 2022 minskade andelen jämfört med 2021.

Avgångseleverna 2023 påbörjade gymnasieskolan under pandemiåren, vilket har varit utmanande för både skolan och eleverna. Den så kallade studieskulden är tydlig för den här årskullen.

För gymnasiet visar de preliminära resultaten för 2023 att de genomsnittliga betygspoängen för alla avgångselever har minskat något från föregående år från 14,0 till 13,8 betygspoäng. Den genomsnittliga betygspoängen för gymnasieelever med examen har även den minskat till 14,2 från 15,3. Det är tydligt att eleverna som hade förlängd studiegång (4:e år) påverkade resultatet negativt. Andelen elever med examen minskade något, men är fortfarande högre än riket. Resultaten är preliminära och kan komma att ändras beroende på resultat från förlängningselever.

Gymnasiet ser att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. Betydligt fler elever än tidigare år har en förlängd undervisning enligt 9 kap. 7 § gymnasieförordningen. Det fanns även elever som väljer att inte förlänga sin utbildning och avslutar därmed studierna utan examen.

Elever som gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. En orsak till en lägre genomströmning i kommunen är att gymnasieskolan har en mycket hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM-programmen och att ingångsvärdet (elevernas meritvärde från åk 9) var relativt lågt i jämförelse med riket.

Genomströmningen påverkas även av program- och skolbyten. Det har blivit vanligare att programbyte eller avbrott sker sent under läsåret vilket innebär att elever har behov av att börja om i årskurs 1 efter ett programbyte, vilket i sin tur påverkar genomströmningen i gymnasieskolan.

Med tanke på resultaten har gymnasieskolan vidtagit en hel del åtgärder som exempelvis fortsatt arbete kring närvaro, motivationshöjande insatser, psykisk hälsa, ledarskap i klassrummet, lärarledd extra studietid, tätare uppföljningar av elevernas resultat samt att erbjuda sommarskola (frivillig lovskola på gymnasiet).

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka		55 %

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Översyn för att stimulera högpresterande elever och elever med särskild begåvning

En likvärdig utbildning förutsätter att elevers olika behov och förutsättningar beaktas. Enligt skollagens 3 kap §2 ska elever som lätt uppfyller de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Även elever med särskild begåvning mår bra av att få stora utmaningar utifrån sina styrkor och få diskutera på sin nivå. Sektor Bildning har under hösten 2022 tagit fram en vägledning för personal inom förskola,

grundskola och gymnasieskola i Östhammars kommun med fokus på barn och elever med särskild begåvning.

Barn- och utbildningsnämnden (BUN) har givit sektor Bildning i uppdrag att genomföra en översyn av arbetet med att stimulera högpresterande elever samt elever med särskild begåvning. Uppdraget kommer att redovisas för BUN under höstterminen 2023.

3.2.2 Helhetsgrepp kopplat till yrkesinriktade gymnasieprogram

Elever som gått ett yrkesprogram har mycket goda möjligheter till anställning, inte bara när det gäller första jobbet. Yrkesprogrammen ger goda utvecklingsmöjligheter i yrkeslivet och även till eget företagande. Möjligheten att senare läsa på högskola och yrkeshögskola finns också. Kompetensförsörjningen är en utmaning inom alla branscher och yrken. Rekryteringsproblematiken och kompetensbristen är särskilt stor inom yrken som kräver utbildning inom yrkesprogram.

I Östhammars kommuns gymnasieskola gick 34,1 % av eleverna ett yrkesprogram (2022), jämfört med riket 29,2 %, , 46,9 % ett högskoleförberedande program och 18,9 % ett introduktionsprogram. I augusti 2023 går 36,1 % av eleverna ett yrkesprogram, medräknat även de som går ett introduktionsprogram mot yrkesprogram (IMV) är det 38,7 %.

Av folkbokförda elever gick 44,9 % av eleverna ett yrkesprogram (2022), jämfört med riket 29,2 procent, 44,1 procent ett högskoleförberedande program och 10,9 procent ett introduktionsprogram.

Barn- och utbildningsnämnden har givit sektor Bildning i uppdrag vid nämndens sammanträde den 27 april att redovisa hur skolan arbetar för att stärka attraktiviteten för yrkesprogrammen och även de högskoleförberedande programmen i kommunen. Uppdraget kommer att redovisas under höstterminen 2023.

3.2.3 Nattis av familjedaghem

Uppdraget är slutfört genom att utredning presenterades och beslut fattade på nämndens sammanträde 2023-06-08. Barn- och utbildningsnämnden beslutade att inte återinföra barnomsorg på obekvämt arbetstid. Motiveringen till beslutet är att verksamheten är mycket kostsam och den är heller inte lagstadgad.

3.2.4 Kostnadseffektiv hemspråksundervisning

För elever med annat modersmål än svenska ska modersmålsundervisning ge eleven möjlighet att läsa sitt modersmål som ett ämne i skolan. Modersmålet har stor betydelse för barns språk, identitets-, personlighets- och tankeutveckling och syftet med modersmålsundervisning är att ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper i och om sitt språk. Bestämmelser om modersmålsundervisning finns i skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185) och gymnasieförordningen (2010:2039). Det finns ingen rätt till modersmålsundervisning i förskolan, för elever i förskoleklass och i fritidshemsverksamhet. Dock ska förskolan, förskoleklassen och fritidshemmet medverka till att barn och elever med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål samt sträva efter att skapa förutsättningar för barn och elever att använda både svenska och sitt modersmål. Genomlysningen ska innefatta en kartläggning om vilka krav lagstiftningen ställer och

en redovisning om vad Östhammars kommun erbjuder i form av modersmålsundervisning och studiehandledning samt förslag på hur modersmålsundervisningen kan genomföras kostnadseffektivt.

Barn- och utbildningsnämnden har givit sektor Bildning i uppdrag den 27 april att göra en genomlysning av kommunens modersmålsundervisning och studiehandledning samt att säkerställa att det genomförs kostnadseffektivt. Uppdraget kommer att redovisas vid nämndens sammanträde under höstterminen 2023.

4 Ekonomiskt utfall per 2023-08-31 samt helårsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
6 Barn- och utbildningsnämnden	600 BILDNING, STAB	-160 540	-136 627	23 913	-240 654	-230 354	10 300
6 Barn- och utbildningsnämnden	601 GYMNASIET OCH VUXENUTBILDNING	-40 312	-38 532	1 781	-60 564	-60 564	-1
6 Barn- och utbildningsnämnden	603 GRUNDSKOLA	-135 189	-134 275	914	-200 918	-204 619	-3 700
6 Barn- och utbildningsnämnden	604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGISK OMSORG	-67 187	-66 454	733	-100 085	-100 882	-797
6 Barn- och utbildningsnämnden	605 KULTURSKOLAN	-3 840	-2 870	970	-5 731	-5 731	0
		-407 069	-378 759	28 310	-607 951	-602 150	5 801

I kolumnen funktion / enhet visas nämndens budget uppdelad på ett för nämnden ändamålsenligt vis.

Barn- och utbildningsnämndens nettobudget för 2023 uppgår till 607 951 tkr, vilket kan jämföras med föregående års nettobudget på 600 885 tkr. För tertial 2 visar nämnden ett överskott om 28 310 tkr vilket ger en avvikelse för perioden om 7 procent.

Den totala avvikelsen i form av ett överskott på centrala poster förklaras av följande:

- Barnomsorgsövergripande + 1 350 tkr
- Elevstödsenheten + 2 111 tkr
- IT (hårdvara, mjukvara, mm) + 681 tkr
- BoU-kontor - 969 tkr
- Köp/försäljning platser + 5 752 tkr
- Fastighetskostnader + 2 765 tkr
- Skolskjuts + 7 185 tkr
- Kapitalkostnader + 608 tkr
- Avstämning/reserv (barn och elever), statsbidrag + 4 071 tkr
- Övriga poster + 356 tkr

Totalt överskott centrala poster cirka + 23 910 tkr

Posten barnomsorgsavgifter har för 2023 varit för lågt uppräknad och därmed för lågt budgeterad. Resultatet av detta är att prognosen på helår för barnomsorgsavgifter är ett överskott om cirka + 2 000 tkr. Resterande del av Maxtaxebidraget kommer regleras under hösten varför periodresultatet (+ 1 350 tkr) är något för lågt för perioden.

Under vårterminen konstaterades att det är ett visst överskott på centrala poster. Innan vårterminens slut beslutades därmed att från "övrigt posten" i central budget utöka tilläggsbeloppet för grundskola (1 000 tkr) och förskola (500 tkr), till höstterminen har enheterna kunnat söka tilläggsbelopp och även fått besked om tilläggsbeloppen i sin budget. Elevstödsenheten för perioden ett överskott då tilläggsbeloppen regleras under höstterminen.

IT-posten har för perioden ett överskott och vilket i sin helhet härrör till it-utrustning för barn/elev, administrativ personal och pedagoger. Då statsbidraget Likvärdig skola tillkommer under hösten (1 000 tkr) kommer överskottet vara ännu större då även det avser it-utrustning. Proaktiva inköp kommer att ske under 2023 av it-utrustning.

Underskottet på posten BoU-kontor regleras under höstterminen av statsbidraget Likvärdig skola där en tjänst finansieras inom statsbidraget.

Gällande köp/försäljning platser är det ett stort överskott för perioden. Budgeten för denna post är fördelad på 12 månader och under sommarmånaderna då kostnaderna minskar för denna post genereras ett överskott. Dock kommer överskottet att behövas till höstterminen då kostnaderna återigen ökar. Räknar dock med att nå en budget i balans på posten.

Fastighetskostnader: För perioden och på helår kommer budgeten för ordinarie hyror att överskridas med cirka 1 500 tkr. Överskottet härrör i sin helhet till "fastighetsreserven" som avser den pott som barn- och utbildningsnämnden fått till hyra för nya förskolor i Österbybruk och Östhammar. Mineralen i Österbybruk är tillfullo fakturerad i år dock är det en halvårshyra på Fröet i Östhammar (vilket kommer ge full effekt först 2024). Under 2023 har ingen ytterligare paviljongen tagits i bruk och det kommer heller ingen

avetableringskostnader för paviljonger under 2023 (dessa avtal löper till 2025). Prognosen på helår är att det kommer bli ett överskott om cirka 3 000 tkr på fastighetsreserven.

Likt för köp/försäljning platser är budgeten för skolskjuts/inackordering 12 månader och under sommarmånaderna blir det ett stort överskott då kostnaderna minskar. Inom skolskjutsbudgeten har en återbetalning om cirka 1 500 tkr gjorts från Upplands Lokaltrafik under 2023 som avsåg år 2022 (detta utan tidigare avisering) vilket förklarar överskott för perioden. Även under vårterminen 2023 har återbetalningar gjorts om ca 600 tkr. Bortser vi från återbetalningarna som avser år 2022 så är budgeten för första halvåret tillfullo inte nyttjad per månad (cirka 1 000 tkr för perioden). Prognosen på helår är att det kommer bli ett överskott om cirka 2 000 tkr.

På posten kapitalkostnader har enheterna under perioden fått lämna in önskemål på lokalanpassningar utifrån behov varav de allra flesta önskemål har beviljats. Dock är ett bekymmer under året att det tar tid för enheterna att få arbetet utfört varför det finns en risk att det blir ett överskott på denna post om cirka 300 tkr.

Gällande posten avstämning/reserv är det ett överskott för perioden. Prognosen visar att det är fler barn/elever på enheterna än vad de fått budget för varför cirka 2 300 tkr kommer nyttjas av avstämning/reserv. Resterade del av potten kommer att redovisas som överskott för att täcka upp mot de enheter som går med underskottet under året.

Under perioden har bland annat statsbidragen "kvalitetshöjande åtgärder i förskola 2023" bidragsram 2 och "personalförstärkning speciallärare 2023" utbetalats vilket bidrar till överskott för perioden. Vid bokslut 2022 flyttades pengar för statsbidrag som eventuellt skulle återbetalas, under året har konstateras att allt inte kommer behöva återbetalas vilket bidrar till överskott för perioden.

Nedan visas avvikelser för perioden samt en prognos för helår för respektive skolform. Vad gäller kommentar för skolformerna läs mer under kapitel 6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter.

Gymnasiet och vuxenutbildningen + 1 781 tkr (budget i balans helår)

Grundskola + 914 tkr (underskott - 3 700 tkr på helår)

Förskola + 733 tkr (underskott - 800 tkr på helår)

Kulturskola + 970 tkr (budget i balans helår)

Sammanfattningsvis prognostiserar Barn- och utbildningsnämnden ett överskott om 5 800 tkr för 2023. Överskottet avser hyresreserv om 3 000 tkr, återbetalningar från UL 2 000 tkr samt överskott på barnomsorgsavgifter. Övriga centrala överskott "täcker upp" för underskott på enheterna. Under början av höstterminen då det konstaterats att det kommer bli ett överskott på helår är en åtgärd att förskolor och fritidshem ska få stärka bemanningen för hösten med en vikariepool. Enheterna har även fått ser över behov av arbetskläder och inköp för detta kommer ske under 2023.

Övriga åtgärder som har gjorts under perioden är att samtliga enheter haft budgetuppföljning med ekonom och verksamhetschef. Vid uppföljning har avstämning av budgeten gjorts men även stämt av resursfördelning per klass och termin.

5 Investeringsutfall och helårsprognos (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
8001 Invent. gr.sk.pl. Österbybruk	0	629	629	629	0	551
8012 Möbler Bruksgymnasiet 15 år	0	0	600	600	0	0
8016 Invent. gr.sk.pl. Alunda	0	675	675	675	0	32
8027 Öregrundsskola inventarier	0	0	200	200	0	120
8037 Frösåkersskolan inventarier	0	2 170	2 170	1 000	1 170	211
8038 Ny förskola Östhammar	0	2 000	2 000	1 000	1 000	302
8039 Ny förskola Österbybruk	0	1 530	1 530	1 530	0	315
8500 Ofördelat Återinv förskolor	1 500		1 500	0	1 500	0
8501 Ofördelat Återinv grundskolor	2 500		2 200	400	1 800	0
8502 Ofördelat Återinv övr verksamh	500		0	0	0	0
	4 500	7 004	11 504	6 034	5 470	1 531

Österby-, Oland-, och Frösåkersskolan har samtliga skickat in en plan på vad enheterna behöver investera i och göra under året och arbetet med detta är nu igång. Fröet och Mineralen fortsätter sin investering enligt plan.

Gällande de ofördelade medlen på totalt 4 500 tkr finns följande beslut:

- Bruksgymnasiet och vuxenutbildning 600 tkr (väggar, möbler)
- Öregrunds skola 200 tkr (symaskiner, möbler)
- Ekeby skola (diverse möbler matsal och utrustning gymnasal och lärosal)

Fler projekt kan komma under perioden då behov finns.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Funktion	Enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
600 BILDNING, STAB	6000 BILDNING, STAB	-2 737	-7 075	4 337	-4 075	-6 075	2 000
600 BILDNING, STAB	6001 BoU-kontor	4 891	5 861	-969	7 150	7 150	0
600 BILDNING, STAB	6002 BUN	1 059	983	76	1 588	1 588	0
600 BILDNING, STAB	6003 Skolledningen	246	164	82	369	369	0
600 BILDNING, STAB	6005 Köp/försäljning platser	46 367	40 615	5 752	69 550	69 550	0
600 BILDNING, STAB	6006 Fastighetskostnader	75 711	72 946	2 765	113 567	110 567	3 000
600 BILDNING, STAB	6007 Skolmåltider	0	-6	6	0	0	0
600 BILDNING,	6008 Skolskjuts/inackorder	21 630	14 446	7 184	32 445	30 445	2 000

STAB	ing						
600 BILDNING, STAB	6009 Kapitalkostn o investeringar	4 313	3 705	608	6 469	6 169	300
600 BILDNING, STAB	6011 BO övergripande, Övrigt	9 061	4 990	4 071	13 591	10 591	3 000
Summa 600		160 540	136 627	23 913	240 654	230 354	10 300
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6010 GY.SKOLA, VUX.UTB OCH AME CENT	2 373	2 300	73	3 569	3 569	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6701 BRUKSGYMNASIE T	26 234	26 045	189	39 343	39 344	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6702 MODERSMÅLSEN HETEN	2 775	2 770	5	4 172	4 172	0
601 GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	6801 KOMMUNENS AKTIVITETSANSV AR	481	317	163	722	722	0
601	6901	8 450	7 099	1 351	12 758	12 758	0

GYMNASIET OCH VUXENUTBI LDNING	VUXENUTBILDNI NG						
Summa 601		40 312	38 532	1 781	60 564	60 564	-1
603 GRUNDSKOL A	6020 GRUNDSKOLA CENTRALT	8 970	8 116	854	13 489	13 489	0
603 GRUNDSKOL A	6201 EDS FRITIDS	3 273	3 397	-124	4 909	4 909	0
603 GRUNDSKOL A	6202 KRISTINELUNDS FRITIDS	1 543	1 663	-121	2 258	2 358	-100
603 GRUNDSKOL A	6204 ÖREGRUNDS FRITIDS	1 483	1 492	-10	2 192	2 192	0
603 GRUNDSKOL A	6207 VRETA FRITIDS	2 338	2 575	-237	3 518	3 518	0
603 GRUNDSKOL A	6208 OLAND FRITIDS	2 947	2 469	479	4 345	4 345	0
603 GRUNDSKOL A	6209 EKEBY FRITIDS	647	547	100	972	972	0
603 GRUNDSKOL	6210 ÖSTERBYBRUK	2 393	2 160	233	3 583	3 583	0

A	FRITIDS						
603 GRUNDSKOL A	6290 FRITIDSKLUBB GIMO	125	111	13	187	237	-50
603 GRUNDSKOL A	6291 FRITIDSKLUBB ÖSTHAMMAR	366	487	-121	551	801	-250
603 GRUNDSKOL A	6301 FRÖSÅKERSSKOL AN	24 399	23 480	919	36 616	36 617	0
603 GRUNDSKOL A	6302 EDSSKOLAN	8 232	8 760	-528	12 211	12 811	-600
603 GRUNDSKOL A	6303 KRISTINELUNDSS KOLAN	2 970	3 383	-414	4 468	5 068	-600
603 GRUNDSKOL A	6305 ÖREGRUNDS SKOLA	6 667	6 045	622	9 857	9 857	0
603 GRUNDSKOL A	6307 VALLONSKOLAN	12 493	12 627	-134	18 642	18 942	-300
603 GRUNDSKOL A	6308 VRETASKOLAN	7 758	8 109	-352	11 591	11 591	0
603 GRUNDSKOL A	6310 OLANDSSKOLAN	24 269	24 319	-50	36 013	36 413	-400

603 GRUNDSKOL A	6311 EKEBY SKOLA	1 187	1 070	117	1 676	1 676	0
603 GRUNDSKOL A	6312 ÖSTERBYSKOLAN	17 847	17 231	616	26 140	26 440	-300
603 GRUNDSKOL A	6401 ANPASSAD GRUNDSKOLA	5 286	5 919	-633	7 700	8 800	-1 100
603 GRUNDSKOL A	6402 11:ANS FRITIDS	-1	316	-317	0	0	0
Summa 603		135 189	134 275	914	200 918	204 619	-3 700
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6030 FÖRSKOLA OCH PED.OMSORG CENTR	5 309	5 613	-304	7 985	7 985	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6101 LOGÅRDEN FÖRSKOLA	5 971	5 960	11	8 431	8 431	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6102 TOMTBERGA FÖRSKOLA 1	4 820	4 799	20	6 777	6 777	0

604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6103 MARIEBERG FÖRSKOLA	5 228	5 275	-47	7 384	7 484	-100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6104 NYA TOMTBERGA FÖRSKOLA 2	2 285	2 451	-166	2 169	2 369	-200
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6105 SKUTAN FÖRSKOLA	4 648	4 603	45	6 916	6 916	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6106 TÄRNAN FÖRSKOLA	0	0	0	0	0	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6107 Fröets förskola	1 274	547	727	4 570	3 970	600
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6108 RUBINEN FÖRSKOLA	4 184	4 103	81	6 234	6 334	-100

604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6109 DIAMANTEN FÖRSKOLA	4 972	4 957	15	7 291	7 391	-100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6111 FURUSTUGAN FÖRSKOLA	7 389	7 518	-129	11 059	11 359	-300
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6113 ALMA FÖRSKOLA	6 536	6 420	117	9 737	10 137	-400
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6114 EKEBY FÖRSKOLA	1 677	1 703	-26	2 522	2 522	0
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6116 GRANEN FÖRSKOLA	3 248	3 033	215	4 751	4 951	-200
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6117 EKEN FÖRSKOLA	4 412	3 796	615	6 486	6 186	300

604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6118 MINERALLEN FÖRSKOLA	3 865	4 169	-304	5 709	5 909	-200
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6123 FAMILJEDAGHEM ALUNDA	1 141	1 137	4	1 716	1 816	-100
604 FÖRSKOLA OCH PEDAGOGIS K OMSORG	6131 ÖPPEN FÖRSKOLA	229	370	-141	345	345	0
Summa 604		67 187	66 454	733	100 085	100 882	-797
605 KULTURSKO LAN	6501 KULTURSKOLAN	3 840	2 870	970	5 731	5 731	0
Summa 605		3 840	2 870	970	5 731	5 731	0
SUMMA		407 069	378 759	28 310	607 951	602 150	5 801

Övergripande kommentar alla enheter

Personalomkostnadspålägg höjs för kommuner och regioner under 2023. Detta i kombination med ett ökat lönepåslag under 2023 gör att personalkostnaderna blir en stor utmaning i år.

Enheterna har sedan innan årsskiftet och löpande under året fått se över sin resursfördelning och planering av verksamheten. Sjukskrivningar/tjänstledigheter tillsätts inte utan befintlig personal ”täcker upp” för varandra alternativt tas ersättare in som är mindre kostsam än ordinarie personal. Även övriga inköp har blivit dyrare under 2023 på grund av inflationen, vilket kräver prioritering och planering av enheterna.

Gymnasiet och vuxenutbildning + 1 781 tkr (budget i balans helår)

Överskottet härrör i sin helhet till vuxenutbildningen. Staten finansierar via Skolverket till viss del yrkesutbildning inom ramen för vuxenutbildningen. Bidraget betalas ut i efterskott i förhållande till vilken utbildning man producerat under året.

Grundskola + 913,8 tkr (underskott - 3 700 tkr helår)

Utbetalning av statsbidraget Likvärdig skola har genomförts i juni, fördelningen är ej gjord på helår varför det blir ett överskott för perioden på grundskolor.

Ed-, Frösåker- och Öregrundskolan får ersättning för Ukrainska elever vilket är ett viktigt tillskott i budgeten för enheterna och en anledning till varför Frösåker- och Öregrundskola når en budget i balans.

Under perioden har åtgärder gjorts för att stärka enheternas budget. Potten för tilläggsbelopp som grundskolorna har kunnat söka har utökats. Beloppen som skolorna fått beviljade har medräknats i prognosen på helår. Fritidshemmen har fått ett budgettillskott för att tillsätta en vikariepool under höstterminen i syfte att för att stärka upp bemanningen.

De enheter som fortsatt har utmaning med sin budget är Ed- och Kristinelundskolan. Underskottet för lågstadieskolorna är de som avviker mest för perioden och helår i förhållande till deras budget. Edsskolan prognostiserar ett underskott på helår om - 600 tkr (avvikelse mot budget -4,5 %). Edsskolan har erhållit bidrag för Ukrainska elever för året men detta räcker inte för att nå en budget i balans. Orsaken till underskottet är att under hösten 2022 utökades personalstyrkan då enheten hade ett överskott. Ett höjt personalomkostnadspålägg under 2023 och en utökad personalstyrka gör att enheten inte kommer att nå budget i balans på helår trots insatser som gjorts under året.

Kristinelundskolan prognostiserar ett underskott om - 600 tkr (-13,4 %) och Kristinelund fritids underskott på helår är -100 tkr (-4,4 %). Något färre elever än 2022 men med oförändrad personalstyrka ger en något lägre budget men samma kostnader för personal.

Anpassad grundskola har en tilldelad rambudget. På helår är prognosen ett underskott om - 1 100 tkr (-14,3 %). Fler antal elever som kräver mer resurser gör att enheten med sin tilldelade rambudget inte räknar med att kunna nå budget i balans på helår.

Oland-, Vallon-, och Österbyskolan prognostiserar ett underskott på helår, men samtliga enheter befinner sig i spannet 1,1 - 1,6 % i avvikelse mot budget.

Fritidsklubb Östhammar prognostiserar ett underskott om -250 tkr (- 45,5 %) på helår även Fritidsklubb Gimo prognostiserar ett underskott om - 50 tkr (- 26,4 %). Vad gäller fritidsklubbarna är det problematiskt för dem att nå en budget i balans då budgeten är för låg i förhållande till vad det kostar att ha personalen närvarande. Enligt nämndens beslut avvecklades de två fritidsklubbarna i Gimo respektive Östhammar. Från höstterminen 2023 hänvisas elever i åk 4-6 på dessa orter till fritidshemmen på lågstadieskolorna på respektive ort. Fritidsklubbarna var små enheter som hade svårt att hålla budget i balans. Effekten blir nu att det inte blir lika stora underskott på de enheterna och fritidshemmen får en viss skjuts i budgeten då det fylls på med barn, visserligen kan de behöva ta in mer personal, men budgeten gynnas av fler barn.

Förskola +733 tkr (underskott - 800 tkr helår)

Utbetalning av statsbidraget Kvalitets höjande åtgärder har genomförts i juni, fördelningen är ej gjord på helår varför det blir ett överskott för perioden på förskolor.

Framför allt Skutan och Logården är de förskolor som får ersättning för Ukrainska barn vilket är ett viktigt tillskott i budgeten för enheterna och en anledning till varför de når en budget i balans.

Under perioden har åtgärder gjorts för att stärka enheternas budget. Potten för tilläggsbelopp som förskolorna har kunnat söka har utökats. Beloppen som förskolorna fått beviljade har medräknats i prognosen på helår. Enheterna har också fått ett budgettillskott för att tillsätta en vikariepool under höstterminen för att stärka upp bemanningen.

Alunda, Gimo och Österbybruk är orterna i kommunen som har färre barn än budgeterat. Prognosen för hösten vad gäller barn är fortsatt dyster och osäker. På grund av minskat barnantal är det dessa orter som har störst utmaning att planera sin verksamhet och nå en budget i balans. Utvecklingen är att enheterna är i behov av extra pengar i form av särskilt stöd utöver sin vanliga budget detta för att kunna ha anpassa sin verksamhet efter rådande läge.

I Alunda är prognosen färre barn och förskolorna har platser kvar att fylla till hösten. Dock har enheterna redan en tjänstefördelning som det blir problematiskt att ändra i då det helt plötsligt kan tillkomma barn. Alunda är orten som har största utmaningen att nå en budget i balans i år. Helårsprognos för Alunda som ort är - 800 tkr.

I Gimo är prognosen färre barn. Då det varit viss osäkerhet kring paviljongen (Diamanten) - har de permanenta platserna i Gimo fyllts i första hand. Därmed har de som önskat plats på Diamanten i första hand fått plats på Rubinen. Helårsprognos för Gimo som ort är - 200 tkr.

I Österbybruk är prognosen färre barn. Tjänstefördelningen ser lite olika ut mellan enheterna. Mineralen har fler personal som arbetar heltid varför underskottet blir högre på den enheten än på exempelvis Eken som har ungefär lika många personal men där fler arbetar deltid. Helårsprognos för Österbybruk som ort är - 100 tkr.

I Östhammar är prognosen fler barn vilket genererar mer i budget för enheterna. I höst kommer avveckling av paviljonger ske i Östhammar då förskolan Fröet öppnar den 4 september, vilket kommer att påverka alla förskolorna i Östhammar på ett eller annat sätt. Nya förskolan Fröet har likt övriga förskolor fått en budget för året. Fröet och Tomtberga 2 har fått en budget för ett halvår dock har Fröet öppet fem månader och

Tomtberga 2 har öppet sju månader vilket gör att Fröet under 2023 kommer att gå med överskott och Tomtberga 2 med ett underskott på grund av denna fördelning. Framför all Logården i Östhammar får ersättning för Ukrainska barn under året vilket är ett viktigt tillskott i budgeten. Östhammar som ort prognostiserar ett överskott om + 300 tkr.

I Öregrund är prognosen färre barn dock så är det fler barn under 3 år som tillkommer vilket ändå genererar mer i budget för enheten. Skutan erhåller också ersättning för Ukrainska barn vilket gör att enheten når budget i balans på helår.

Under 2023 kommer ytterligare bidrag att rekvireras inom ramen för "kvalitetshöjande åtgärder i förskola" vilket bland annat gör att enheterna kan arbeta med att bibehålla och rekrytera personal i förskolan.

Kulturskolan + 970 tkr (budget i balans helår)

Överskott för perioden avser flytt av bidrag från Kulturrådet. Bidraget nyttjas läsårsvis. Kulturskolan räknar med att nå budget i balans på helår.

Delårsrapport 2023 - Kultur- och fritidsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	10
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr).....	12
5	Investeringsutfall (tkr).....	13
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	14

1 Nämndens sammanfattning

Nämndens verksamhet har fungerat enligt plan under årets andra tertial.

Sjukfrånvaron har även under denna period minskat, sett till en tolv månadersperiod. Kultur- och fritidsnämnden är nu, mycket glädjande, den nämnd som har lägst sjukfrånvaro. Det påbörjade arbetet med att stärka friskfaktorer och medarbetarskap utgör viktiga hörnstenar i det systematiska arbetsmiljöarbetet och regelbundna arbetsmiljömätningar, sjukskrivningstal och personalomsättning pekar alltså mot att nämndens verksamhet bedrivs med en god (eller mycket god) arbetsmiljö.

Vårens ökning av antal ungdomar på ungdomsgårdarna höll i sig fram till skolavslutningen, vilket är ett mönster som är återkommande varje år.

En föreningslots finns nu på plats och kompletterar de föreningsdialoger som förs i samband med föreningsbesök med stöd för de föreningar som så önskar.

Bibliotekens evenemang har ökat i antal och öppettiderna har anpassats utifrån delar av de önskemål som inkom i den enkätundersökning som genomfördes i början av året.

Prognosen är att budget kommer att hållas.

Investeringsbudgeten som nämnden blivit tilldelad är betydligt större än behovet. Detta beror på att nämnden tidigare gjorde fastighetsinvesteringar vilket nu genomförs av fastighetsenheten under kommunstyrelsen.

2 Väsentliga personalförhållanden

Det sektorsövergripande arbetet med friskfaktorer i syfte att uppnå välmående arbetsplatser som nämndes i T1 har fortsatt även under årets andra tertial. Sektorn har arbetat med att tydliggöra och visualisera mål och förväntningar. Arbetet fortsätter där fokus blir på de individuella insatserna för att målen ska kunna uppnås .

Sjukfrånvaron för Kultur- och fritidsnämnden ligger 1,8 procentenheter lägre för perioden rullande tolv månader än jämfört med 2022. På enhetsnivå så är det Biblioteksenheten som har den högsta sjukfrånvaron och den består av korttidsjukfrånvaro (kortare än 59 dagar). Nämndens sjukfrånvaro är 2,5 procentenheter längre än kommunsnittet och nämnden är den nämnd som har lägst sjukfrånvaro under perioden.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Målet är inte uppfyllt.

Nämnden redovisar ett överskott på 7,8% bestående av vakanser och ej ännu använda medel. Prognosen för helåret är att målet inte nås då helårsprognosen är ett överskott motsvarande 2,6% på grund av vakanser. Nämnden har fattat beslut om att göra insatser som har fått skjutas upp tidigare. Konsten ska katalogiseras och märkas upp, nytt bibliotekssystem kommer att införskaffas, ytterligare en bidragsomgång kommer att utlysas med sista ansökningsdag 1/11. Med dessa insatser kommer resultatet att hamna inom 1%-ramen.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Målet är inte uppnått.

Undersökningen "Liv och hälsa ung" har genomförts under årets andra tertial. I denna ges en tydligare bild av kommunens ungas upplevelse av bl a trygghet. Liv och Hälsa Ung (LHU) är Uppsala läns gemensamma befolkningsundersökning av ungas hälsa. Undersökningen har genomförts vartannat år sedan 2005 med syfte att följa hälsa, levnadsvanor och livsvillkor hos länets ungdomar. Resultatet ger både en nulägesbild och visar trender över tid. Resultatet kom i maj, flera enheter och chefer har fått information. Kultur- och fritidsnämnden, barn- och utbildningsnämnden och individ- och familjenämnden har fått och kommer att få resultatet presenterat i augusti och september. Förvaltningen kommer att återkoppla till elever, lärare, rektorer och vårdnadshavare med resultatet.

När det kommer till trygghet i klassrummet, på rasterna och på väg till och från skolan så ligger resultatet på ungefär samma nivå sedan 2013. Detsamma gäller för den upplevda tryggheten på idrottsanläggningar, föreningslokaler, i hemmet, på buss, på ungdomsgård, på nätet samt i bostadsområdet på natten.

Den upplevda tryggheten ute på stan eller centrum har sjunkit några procentenheter sedan 2013 (95%) men har legat på samma procentsats de senaste fyra åren (89%).

Den upplevda tryggheten i sitt bostadsområde på dagen har ökat för åk 7, pojkar i åk 9 samt för flickorna i åk 2 på gymnasiet.

I delar av kommunen har det funnits en oro kring motorburen ungdom som upplevs störa och påverka tryggheten under dygnets mörka timmar. Initiativ har kommit från civilsamhället och i samarbete med Östhammars motorklubb är en verkstad i Östhammar öppen för ungdomar att meka med sina fordon i en trygg miljö. Denna grupp är svår för kommunen att nå då de inte söker sig till t ex ungdomsgårdar. En sektorsövergripande grupp finns i kommunen för att ta in de upplevelser som medborgare, näringsliv och verksamhet i egenregion har.

Ungdomsgårdar finns på tre orter, Alunda, Österbybruk och Östhammar. De håller öppet två kvällar i veckan per ort och under årets första kvartal tillkom många nya ungdomar. Efter skolavslutningen slutar ungdomarna att komma till ungdomsgårdarna, vilket är ett mönster som ser likadant ut varje år.

Utöver de tre ungdomsgårdarna finns fritidsgård för kommunens funktionshindrade två kvällar per vecka. Denna hålls på Storbrunn och kallas för Brunnen och är för funktionshindrade i alla åldrar. Brunnen har ett fortsatt samarbete med studieförbundet vuxenskolan med körverksamhet. För att nå målgruppen görs ett månadsprogram som skickas ut till alla besökare.

Utöver Brunnen finns även Unga brunnen som riktar sig till de yngre med funktionsvariation. Unga Brunnen har under våren haft verksamhet på två orter, detta för att öka tillgängligheten för alla som vill besöka verksamheten. Många är beroende av färdtjänst och ledsagare. Ung fritid och kulturskolan har ett fortsatt samarbete, "Funkis goes rock", där har besökarna fått spela in egen musik i studio och göra en musikvideo.

På skolavslutningen hade ung fritid verksamhet på kommunens fem orter för årskurs 7- upp till 20 år. Elever som slutar årskurs 6 var också inbjudna till den kvällen. Det finns även ett samarbete med Svenska kyrkan och råd och stöd för att arbeta förebyggande mot alkohol och narkotika. En aktivitet har varit "Vatten i natten" där man delar ut vatten i ett tält under båtveckan.

3.1.2.2 Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka

Prognosen är att målet kommer att nås.

För att säkerställa god service, kvalitet och bemötande behövs kunskap om vad medborgare och besökare önskar och behöver. Som ett led i detta har en enkät genomförts kring de öppettider som idag gäller på simhallar och bibliotek. Enkäten genomfördes digitalt vid årsskiftet och drygt 700 svar inkom varav cirka 75% av svaren kom från kvinnor. Hälften av svaren kom från ålderskategorin 30-49 år, men det kom även många svar från kategorierna 50-64 år samt 65 år eller äldre. För biblioteken så inkom många svar för Österbybruk och den generella öppettidsnöjdheten, för alla orter, var 3,44 på en femgradig skala. Motsvarande för simhallarna var 2,79 och där var svaren relativt jämnt fördelade mellan Gimo och Österbybruk. Ett resultat av anpassning efter enkäten är att Öregrunds bibliotek hade ordinarie öppettider under sommaren och inte sommartider som de andra orterna.

Alundabadet öppnade enligt önskemål tidigare än föregående år och höll öppet längre. Det ska dock noteras att trots att över 500 personer som svarade på enkäten om simhallarnas öppettider vill att simhallen ska vara öppen på lördagsförmiddagar, så har besökstalet varit ca 20 i snitt.

Ett arbete pågår där Fritid besöker föreningar för att lyssna in behov och berätta om kommunens stöd och verksamhet. Även lotsfunktion för föreningar finns nu på plats. Föreningens behov står i centrum vid möten och dialog kan handla om markupplåtelse, bidrag och stöd, tider i anläggningar etc.

Även Ung fritid arbetar aktivt med samverkan mellan föreningslivet, kommunala verksamheter, svenska kyrkan och företag för att skapa aktivitet för unga på loven. Det finns ekonomiskt stöd att söka för den som önskar bidra med aktiviteter. Under

båtveckan deltog Ung fritid i aktiviteten "vatten i natten" och arbetade för att stötta och hjälpa de ungdomar som var i Öregrund. Detta var ett samarbete med svenska kyrkan.

För att säkerställa ett bra bemötande för alla genomgick ungdomsgårdarna under 2022 en certifieringsprocess rörande HBTQI. I denna ingick utbildning för personalen samt ett framtagande av en HBTQI handlingsplan. Denna antogs under T1 2023 och Ung fritid är nu en HBTQI-certifierad verksamhet. Under T2 har arbetet med att implementeringen av den handlingsplan som togs fram fortsatt.

Besöksantalet på ungdomsgårdarna och på Brunnens verksamheter har varit bra, men vid skolavslutningen minskar antalet besökare vilket är ett mönster som går igen år efter år.

Verksamheten unga Brunnen har haft uppehåll hela sommaren, och då har Verksamhet Brunnen haft möjlighet att göra några längre utflykter med hjälp av personal från unga Brunnen.

Ung fritid har genom olika möten med ungdomar ökat antalet nedladdningar av kommunens app och pratat kring inflytande och delaktighet, skapat omröstningar och fått in frågor och idéer av ungdomar. Arbetet med detta är kontinuerligt och appen uppdateras med aktiviteter, öppettider och viktig information till ungdomarna. Lovaktiviteterna marknadsförs också via appen och två till tre nyheter publiceras i veckan, omröstningar genomförs kring utbudet och kalendern med öppettider och aktiviteter på ungdomsgårdarna uppdateras varje månad. Medarbetare har besökt skolor och ungdomsgårdar för att prata om appen och ungdomarnas önskemål för att säkerställa delaktighet i utbudet och kommunen i stort. Utöver appen marknadsför lovaktiviteterna på roslagen.se, Facebook och Instagram och hemsidan.

I arbetet med att ständigt förbättra bemötandet har flera övergripande insatser gjorts. Sammankomster har hållits med hela sektorn där fokus varit medborgare/kund i centrum. Frågor som diskuterats har varit hur kommunen vill upplevas och hur vi når dit. Idet fortsatta arbetet kommer den individuella insatsen för att nå målet att vara centralt. Alla medarbetare får stöd i att hitta sin roll i att bidra för att upplevelsen av service, kvalitet och bemötande ska öka.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Målet är uppnått. Prognosen för helår är osäker då hösten inneburit en ökning av sjukskrivningar.

Sjukfrånvaron för Kultur- och fritidsnämnden ligger 1,8 procentenheter lägre för perioden rullande tolv månader än jämfört med 2022. På enhetsnivå så är det Biblioteksenheten som har den högsta sjukfrånvaron och den består av korttidsjukfrånvaro (kortare än 59 dagar). Nämndens sjukfrånvaro är 2,5 procentenheter längre än kommunsnittet.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö mäts inom sektor samhälle två gånger per år. Detta görs genom OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö) och de resultat som framkommer ligger sedan till grund för prioriterade insatser inom enheten. De områden som identifieras som prioriterade lyfts i samtal under bl a APT och medarbetarsamtal. Under T1 hade resultaten ökat inom både Hälsa & Fritid och Kultur & Bibliotek (ung fritid är idag en för liten grupp för att få ett eget svar). Under T2 görs ingen undersökning utan T3 är nästa tillfälle.

Tidigare år har OSA genomförts fyra gånger per år men från i år kommer detta göras två gånger, vår och höst, och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts förr. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö).

De tidigare initierade arbetet med friskfaktorer och medarbetarskap fortgår och sjukfrånvaron har minskat inom nämndens område. Ett skäl till minskningen är sannolikt också att det finns närvarande enhetschefer på plats som kan följa upp arbetsmiljön och nära 100% av medarbetarna säger att APT sköts bra.

Det sektorsövergripande arbetet med friskfaktorer i syfte att uppnå välmående arbetsplatser som nämndes i T1 har fortsatt. Sektorn har arbetat med att tydliggöra och visualisera mål.

3.1.2.4 *Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2023.*

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet inte kommer att nås på helårsbasis.

Detta mål redovisas på helår. Med det anläggningsutbud som idag finns och de förutsättningar de har är det osannolikt att detta mål kommer att nås. Som exempel har ishallarna 22 veckor is vardera per år vilket innebär att det där finns 60 tomveckor. I år kommer antalet veckor med ishalveras i Östhammar pga byte av kylaggregat. De veckor när is inte finns, dvs under sommarhalvåret, är det samtidigt låg beläggingsgrad på idrottshallar. Flera av de gymnastiksalarna som hyrs ut och som inte ligger i anslutning till skola har mycket låg beläggingsgrad.

Den tid som Kultur och Fritid kan hyra ut anläggningarna är kl 16-22 på vardagar samt kl 08-22 på helger. Det ger bokningsbar tid om 58 timmar per vecka och idrottshall/simhall. Det ger på 52 veckor drygt 3000 timmar per anläggning och år. Motsvarande tid för skolan är alltså 40 timmar per vecka i idrottshall och simhall.

Simhallarna är stängda under sommaren medan Landbadet i Alunda håller öppet när de andra stänger men har stängt under övriga året.

Mål för året var att upphandla ett nytt boknings- och bidragssystem för att på sikt underlätta uthyrning och administration. Detta har det dock saknats förutsättningar att genomföra och detta kommer att få anstå till 2024.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2023		

3.1.2.5 *Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar*

Målet är inte uppnått och prognosen är att målet ej kommer att nås för året.

Den totala beläggingsgraden för is- och idrottshallarna ligger på 40 % 2021/2022 och 40 % för säsongen 2022/2023 vilket innebär att nyttjandegraden är i stort sett oförändrad mellan säsongerna med 2%.

Idrottshallarna har en högre beläggningsgrad jämfört med ishallarna, om man inte räknar med räddningstjänstens nyttjande och sporthallen i Hargshamn, dvs den sporthall som inte nyttjas av skolan. Övriga hallar är uppbokade av skolan mellan kl 07:00 till 16:00 varje vardagar. Beläggningsgraden för Hargshamns sporthall är cirka 7 % och räddningstjänstens sporthall ligger på cirka 23 % per säsong. Sporthallen i Öregrund har varit stängd en tid under våren 2023 för golvreparationer. Frösåkershallen har den högsta beläggningen av alla, under skoltid nyttjas hallen oftast av två klasser samtidigt.

Idrottshallarna har en hög beläggningsgrad under skolterminerna (även kvällstid). Övrig tid är beläggningen låg och efterfrågan på halltider är svag, gäller främst sommarmånaderna. Tiden från skolavslutningen till skolstart har inte tagits med som bokningsbar tid för idrottshallarna i statistiken. Inomhussporerna skulle kunna boka mer tid i början av höst och vårsäsongerna. Det sker inte på grund av ungdomsföreningar har uppgörelser där de låter barn/ ungdomar utöva den idrott som är i säsong för att inte få krock mellan sommar och vinteridrotter.

Ishallarna är bokningsbara under 22 veckor per säsong (de veckor kommunen bekostar) och 15 timmar per dygn. De båda ishallarna har ungefär samma beläggningsgrad cirka 42 %. Skolan bokar inte ishallarna i samma utsträckning som sporthallarna (och anger i tidigare genomförd internutredning att ishallar inte behövs för undervisning och uppnående av kursmål) vilket påverkar beläggningsgraden. Gimo IF HC och Östhammars SK hyr ofta extraveckor (utöver de 22 veckor som bekostas av kommunen) varje säsong för sina aktiviteter till självkostnadspris. Under kvällstid under dessa veckor är beläggningsgraden 66 % i Östhammar och 52 % i Gimo. Under hösten kommer endast Gimo ishall att vara igång då kylaggregatet i Östhammar skall bytas ut.

Ett samarbete mellan orterna för att nyttja alla tider har inletts i samband med planering för 2023/2024.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	40 %	41 %

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Långsiktig finansiering

För att säkerställa en långsiktig finansiering av projekt och verksamheter har Kultur- och Fritidsnämnden fått i uppdrag att hitta och ansöka om finansiering utanför den kommunala verksamheten. Uppdraget är påbörjat och under året har bland annat medel ansökts och beviljats från det statliga Kulturrådet och Region Uppsala. Arbete har genomförts för att öka informationen till externa parter om vilka finansieringsmöjligheter som finns till exempel Leader och Upplandsbygd. Vid möten med arrangemangsaktörer och föreningar så informerar förvaltningen om möjligheter till externt stöd (Beck-Friis, RF-SISU, Allmänna arvsfonden, Postkodlotteriet, SKB med flera). Tillväxtverket har beviljat bidrag till föreningar som anläggger och underhåller leder i kommunen och länet.

3.2.2 Mindre vakanta tider

Detta mål är detsamma som ökat nyttjande av kommunens anläggningar och redovisas

där.

3.2.3 *Guldkant på vardagen för kommunens äldre*

Beslut har fattats om preliminär fördelning av medel till studieförbunden ABF, NBV, Vuxenskolan och Studieförbundet för verksamhet inom kultur i vård och omsorg för 2023. Beslutet har fattats i samråd med verksamhetschefer inom sektor omsorgsproduktion. Planerade aktiviteter på äldreboenden under året är bland annat: Besökshunden Klas, Kustnära låtar med Riksspelman PG Jernberg och Stefan Wallin, konsertturné med Leif Brixmark.

För LSS är bland annat följande planerat: Körverksamhet på fritidsgården Brunnen, Musik med rörelse med deltagare från DV Oasen, Måsen och Ugglan, Studiecirkel med inriktning guidning inklusive dramatiserad visning i Österbybruk med DV Drama och musik.

Fritidsenheten har tagit fram ett informationsblad med kultur – och fritidsaktiviteter i Östhammars kommun. Via äldrekoordinatorerna lämnades informationsbladet ut till boenden på LSS- och äldreboenden i kommunen under årets första kvartal.

En särskild satsning är också genomförd för våra 80+ i kommunen där en mapp med bland annat informationsmaterial om möjliga aktiviteter i kommunen, kontaktuppgifter till föreningar och kontaktuppgifter till olika stödfunktioner skickats ut per papperspost. Målet med detta är att öka möjligheterna för kommunens äldre att hitta meningsfulla fritidsaktiviteter och sammanhang att umgås med andra och på så vis minska den ofrivilliga ensamheten.

Enheten för kultur och bibliotek genomför konserter, studiecirkel och andra former av kulturprogram inom verksamheten Kultur i vården. Verksamheten riktar sig mot boende på kommunens äldreboenden samt personer som omfattas av LSS. Syftet är att tillhandahålla ett kulturutbud för personer som har begränsade möjligheter att ta del av det offentliga kulturlivet. Verksamheten planeras i samarbete med verksamhetschefer inom sektor omsorgsproduktion. Genomförda aktiviteter 2023 redovisas T1 2024.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Kultur- och fritidsnämnden	Stab	-1 623	-1 156	467	-2 437	-2 537	-100
	Ung Fritid	-2 645	-2 118	527	-3 975	-3 725	250
	Fritid och hälsa	-13 543	-13 100	443	-20 452	-19 802	650
	Kultur och bibliotek	-12 517	-11 753	764	-18 731	-18 731	0
	Summa (netto)	-30 328	-28 127	2 201	-45 595	-44 795	800

I kolumnen funktion / enhet visas nämndens budget uppdelad på ett för nämnden ändamålsenligt vis.

Periodens resultat är ett överskott på 2,2 mnkr. Brutto redovisar kostnader ett överskott på 1,7 mnkr och intäkter ett överskott på 500 tkr.

På kostnadssidan redovisar personalkostnader ett överskott på 600 tkr på grund av vakanser, reklam och information ett överskott på 250 tkr där mer insatser sker framöver, Inventarier 450 tkr där inköpen genomförs under hösten, bidragsutbetalningar 350 tkr där nivån för LOK-stöd varit lägre än normalt och bidrag såsom investeringsbidrag kommer handläggas under hösten, Folkhälsoforum 400 tkr på grund av vakanser, samt övriga förbrukningsposter 150 tkr.

Överskottet på intäktssidan kommer från sim- och sporthallar samt tillfälliga lokalupplåtelse. Troligtvis är den höga nivån orsakad av en förändring tillbaka mot den nivå som rådde före Covid-pandemin.

Helårsprognosen är ett överskott på 800 tkr. Den största enskilda avvikelserna är personalkostnader på grund av vakanser som väntas ge ett överskott på 1,0 mnkr. Detta vägs till viss del upp av en lång rad mindre avvikelser på övriga konton. I avsnitt 6 nedan syns en stor prognostiserad avvikelse på lokalkostnader. Den avvikelserna beror dock på att ökad budget för lokalhyra har hamnat på ett övrigt konto istället för lokalhyra. Den avvikelserna försvinner när dessa konton adderas.

5 Investeringsutfall (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
Ofördelat	-1 700	0	-1 700	-750	950	0

Inga investeringar genomförda än. Kommer att genomföras kommande tertiäl. Vi bedömer årets behov till 750 tkr.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Kultur- och fritidsnämnden	Intäkter	7 604	8 106	502	11 406	11 646	240
	Personalkostnader	-12 904	-12 285	619	-19 459	-18 419	1 040
	Lokalkostnader	-14 173	-14 532	-359	-21 259	-21 927	-668
	Övriga kostnader	--10 855	-9 416	1 439	-16 283	-16 095	188
	Summa (netto)	-30 328	-28 127	2 201	-45 595	-44 795	800

Delårsrapport 2023 – Individ- och familjenämnden

2 (17)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	7
3.1	Nämndmål	7
3.2	Nämndens uppdrag	9
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr).....	10
5	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	12
6	Nyckeltal	13
6.1	Myndighet Barn och unga	13
6.2	Myndighet Vuxen	15
6.3	Myndighet Äldre.....	16
6.4	Myndighet LSS.....	16

3 (17)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsamt arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde är 5,8 %. Utfallet står sig väl i relation till kommundelen.

Målet är uppnått och prognosen är att nämndmålet om bra arbetsmiljö kommer uppnås även för helåret.

Nämndens mål

Målet är uppnått och prognosen är att målet kommer att uppnås på helårsbasis avseende *Upplevelsen av trygghet ska öka, Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka, - budget ska följas och Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka. Dock ej för God ekonomisk hushållning.*

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att arbeta för *Arbetslinjen före bidragslinjen, rätt till stöd för barn, unga, vuxna, äldre samt funktionsnedsatta*. Arbetslinjen har tillämpats under flera år och arbetet i uppdragets riktning fortgår under året.

Förvaltningen har även getts uppdraget att införa *möjligheten att få trygghetslarm utan biståndsbedömning*, för den som önskar, är boende i kommunen och är över 65 år. Arbetet med att utreda förutsättningarna har påbörjats under första halvåret 2023.

Ytterligare ett uppdrag är att *arbeta för stärkt samarbete* i syfte att barn, unga och vuxna i behov av stöd ska få sina behov tillgodosedda. Inom Individ- och familjenämndens verksamhetsområde har fokus under första halvåret varit att förbättra samverkan med verksamheter inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Nämnden prognostiserar inte för **budget i balans på helår**.

Individ- och familjenämnden uppvisar ett överskott om 2,8 mnkr för årets första åtta månader. Av överskottet tillhör 1 mnkr området Vuxen, myndighet där kostnaden för utbetalda enskilda bistånd har varit lägre än budgeterat. Utöver detta har nämnden budgeterat för fler och dyrare placeringar än vad som realiserats under den gångna tidsperioden.

4 (17)

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaron för tertial 2 2023 är den andra uppföljningsperioden där statistiken presenteras uppdelad för de båda nämnderna. Det gör att det inte finns historisk data att relatera utfallet till, utöver helårsresultat för de samlade verksamheterna under tidigare Socialnämnden och tertial 2-resultat för nuvarande Vård- och omsorgsnämnden. Individ- och familjenämndens utfall vid tertial 2-rapportering 2023 är 5,8 % (kvinnor 5,9 %, män 4,9 %), att jämföra med helårsutfall för Socialnämnden 2022 på 8,7 % och utfall för verksamheter under Vård- och omsorgsnämnden vid tertial 2 2023, som landade på 8,6 % (kvinnor 9,3 %, män 5,5 %). Utfallet för sjukfrånvaro vid tertial 2 inom verksamheter under Individ- och familjenämnden står sig även väl i relation till kommundatalen.

Inom verksamhet Myndighet har antalet långtidssjuka minskat mellan tertial 1 och tertial 2 och enheterna har endast belastats med perioder av kortare sjukfrånvaro. Öppenvården har haft visst bortfall under vår och sommar men är fulltaliga igen vid tiden för upprättande av delårsrapporten.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

6 (17)

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

7 (17)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Nämndmålet är inte uppnått, då målet om budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1%.

Årsprognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås.

Såväl periodens resultat som årsprognos behandlas närmare under rubriken 4. Ekonomiskt utfall och årsprognos.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Resultat och prognos baseras på att verksamheterna inom Individ- och familjenämndens område arbetar kontinuerligt och aktivt med trygghetsskapande insatser. Delmålet på verksamhetsnivå lyder *Rättssäkert, tydligt och i klarspråk*.

Nämndens verksamheter följer kammarrättsdomar och socialstyrelsens allmänna råd samt arbetar kontinuerligt med att skriva i klarspråk i direktkontakt med individer och vid information på kommunens hemsida eller i andra kanaler.

Domar gällande myndighetens ärenden cirkuleras för kännedom och tolkning av förvaltningsrätten.

Genomgång av riktlinjer genomförs. LSS klar och SoL under hösten 2023.

Nyheter som kommer via Infosoc tas upp på sektionmöten, för kännedom och diskussion.

Rättsläget bevakas löpande och riktlinjer och bedömningar uppdateras efter förändringar. Till exempel gjordes en revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd under våren, utifrån en dom som gjort att bedömningar skall göras på ett annat sätt än tidigare.

Medarbetare inom nämndens verksamhetsområde har deltagit i de utbildningar som bedömts rimliga i förhållande till relevans, kostnad och behov. En svårighet är att det erbjuds väldigt få utbildningstillfällen inom områdena socialpsykiatri och ekonomiskt bistånd.

Rekrytering av medarbetare med lämplig högskoleutbildning har haft hög prioritet, vilket resulterade i två nyanställningar under våren.

8 (17)

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret.

Baserat på målformuleringen att upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska *öka*, görs bedömningen att målet är uppnått och att prognosen för helåret är detsamma. Anledningen till resultatet och den positiva prognosen är att verksamheten genomfört en rad förändringar det senaste året, och fortsätter under innevarande, i syfte att förbättra tillgänglighet, bemötande och kvalitet. Bland annat har en samlad öppenvård skapats för att bättre tillmötesgå invånares behov, inom nämndens verksamhetsområde.

Inom ramen för målet har verksamheten upprättat ett antal delmål. Dessa handlar om att såväl Öppenvården som enheten Barn och unga ska erbjuda förebyggande insatser och att alla enheter inom Myndighet ska arbeta aktivt med medarbetarnas kompetensutveckling. Utifrån delmålen har enheterna planerat ett antal aktiviteter som är pågående men inte avslutade.

Vid tiden för upprättande av delårsrapport har Öppenvården förebyggande insatser riktade till barn, föräldrar och vuxna. Enheten förbereder också en insatskatalog som ska stämma med myndighetens behov. Verksamheten kommer utvärdera det första året som gemensam öppenvård under sensommaren 2023, där området förebyggande utgör en del. Öppenvården har även upprättat PRIO-grupper med särskilt fokus på behov av kompetensutveckling och insatser. Öppenvården har också kompetens- och utvecklingsarbete i storgrupp en gång i månaden där arbetsgruppen själva kan bidra med kompetens till övriga gruppen och där arbetsgruppen också kan bjuda in annan aktör för gemensam kunskapsfördjupning.

Inom enheten Barn- och unga pågår ett samverkansarbetet med polisen vid hembesök och ett kontinuerligt samarbete med skolan. I övrigt fortgår kompetensutveckling genom enstaka kurser men också kompletterande akademiska studier om behovet finns.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet nås för helåret

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas först under hösten 2023 och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts tidigare. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Men utifrån målformuleringen att upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska *öka* görs bedömningen att målet är uppnått och att resultatet kommer stå sig. Arbete med arbetsmiljö pågår löpande under året i form av t.ex. årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar (löpande och inför förändringar) och arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) genomfördes inom samtliga enheter samt på verksamhets- och sektornivå redan under tertial 1.

9 (17)

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Arbetslinjen före bidraglinjen, rätt till stöd för barn, unga, vuxna, äldre samt funktionsnedsatta

Arbetslinjen har tillämpats under flera år inom enheten Vuxen, där försörjningsstöd handläggs. En av utmaningarna i det arbetet är tillgången till praktikplatser och språkpraktik via Arbetsmarknadsenheten (AME).

Samtliga, av de i arbetsför ålder, som bor i grupp- eller servicebostäder har beslut om daglig verksamhet. Daglig verksamhet beviljas även vid externa insatser.

Sågdammen i Österbybruk och Edda i Östhammar är öppna mötesplatser för vuxna personer med demenssjukdom eller kognitiv svikt, samt deras närstående. Ett av verksamhetens mål är att motverka ensamhet. Mötesplatserna kan även möjliggöra återhämtning och stöd för målgrupperna.

Arbetet i uppdragets riktning fortgår under året.

3.2.2 Rätt till trygghetslarm

Förvaltningen har fått i uppdrag att införa möjligheten att få trygghetslarm utan biståndsbedömning, för den som önskar, är boende i kommunen och är över 65 år.

Arbetet med att utreda förutsättningar för ett införande av trygghetslarm utan biståndsbedömning är pågående och ärendet redovisas för nämnden under hösten 2023.

3.2.3 Stärkt samarbete

Förvaltningen har fått i uppdrag att arbeta för stärkt samarbete i syfte att barn, unga och vuxna i behov av stöd ska få sina behov tillgodosedda. Intentionen med det givna uppdraget är att samarbetet mellan Individ- och familjenämnden, Vård- och omsorgsnämnden, Barn- och utbildningsnämnden och andra myndigheter samt regionen ska stärkas.

Inom Individ- och familjenämndens verksamhetsområde har fokus under första halvan av 2023 varit att förbättra samverkan med verksamheter inom Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde. Samverkan har skett från sektorchefsnivå till handläggarnivå, såväl proaktivt som reaktivt kopplat till specifika ärenden. Under våren genomfördes Tillsammansdagarna. Tillsammansdagarna är ett återkommande forum för att utveckla och upprätthålla ett gott samarbete, få möjlighet att lära av varandra, få insyn i varandras verksamheter för att bättre ge varandra stöd och därmed utveckla verksamheterna. Vid den senaste Tillsammansdagen träffades elevhälsoprofessionerna tillsammans med skolledare, chefer och handläggare från Sektor Omsorgs myndighetsutövande enheter samt öppenvårdens chefer och handläggare.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Individ- och familjenämnden	SEKTOR OMSORG	-273 198,9	-270 377,4	2 821,5	-409 884	-414 337,8	-4 453,8

I kolumnen funktion / enhet visas nämndens budget uppdelad på ett för nämnden ändamålsenligt vis.

11 (17)

Individ- och familjenämnden uppvisar ett överskott om 2,8 mnkr för årets första åtta månader. Det ger en budgetavvikelse på 1,04 %. Av överskottet tillhör 1 mnkr området Vuxen, myndighet där kostnaden för utbetalda enskilda bistånd har varit lägre än budgeterat. Utöver detta har nämnden budgeterat för fler och dyrare placeringar än vad som realiserats under den gångna tidsperioden.

Det finns en viss osäkerhet i angiven årsprognos då nämnden står inför ett antal kommande dyra placeringar, vilka kommer belasta resultatet under resterande del av året. Angivet prognostiserat underskott om dryga 4,5 mnkr består till största del av bostadsanpassningar om 3,4 mnkr, där avvikelse uppstår på grund av att budget för 2023 saknas i Individ- och familjenämnden. Prognosen tar även höjd för ovan nämnda placeringar samt att utbetalningen av enskilda bistånd kan komma att öka till budgeterade nivåer under årets sista månader.

5 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Individ- och familjenämnden	7110 Myndighet, Stab	-4 273,5	-1 110,9	3 162,6	-6 419	-5 742,0	677,0
	7112 Öppenvård	-5 499,0	-5 065,8	433,2	-8 268,0	-8 268,0	0,0
	7113 Barn- och ungdom, myndighet	-22 801,3	-22 920,0	-118,6	-34 202,0	-34 202,0	0,0
	7114 Vuxen, myndighet	-15 466,1	-14 450,1	1 016,0	-23 224,0	-23 224,0	0,0
	7115 Självständigt boende och liv	1,7	-2 404,4	-2 406,2	0,0	-3 662,3	-3 662,3
	7116 Äldre och LSS, myndighet	-224 086,0	-223 963,0	123,0	-336 159,0	-338 224,4	-2 065,4
	8000 Nämnd och politik	-1 074,7	-463,2	611,5	-1 612,0	-1 015,0	597,0

13 (17)

6 Nyckeltal

6.1 Myndighet Barn och unga

6.1.1 Utredningstid >4 månader

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2
	2021	2021	2022	2022	2022	2023	2023
Utredningstid >4 mån	7	7	3	2	8	6	14

Under tertial2 har 14 utredningar överskridit fyra månader. Samtliga 14 utredningarna har beslut om förlängt utredningstid.

6.1.2 Antal placeringar vid tertialets slut:

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2
	2021	2021	2022	2022	2022	2023	2023
Familjehemsplaceringar	9	9	8	6	9	11	9
Konsulentstödda familjehemsplaceringar	11	11	9	8	13	14	7
HVB-placeringar	1	2	3	3	4	2	3
Stödboendeplaceringar	3	2	2	1	0	2	2

Antalet placeringar har minskat något mellan tertial ett och två. Troligtvis kommer antalet placering öka något under senare delen av 2023.

6.1.3 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2	T3	T1	T2	T3	T1	T2
	2021	2021	2022	2022	2022	2023	2023
Familjehemskostnad	656	736	640	516	530	595	607
Konsulentstödda familjehemskostnad	1 818	2 026	2 155	2 099	2 369	2 148	2 182
HVB-kostnad	5 200	4 995	5 601	6 123	6 280	5 810	5 810
Stödboendekostnad	2 213	2 023	2 023	2 395	0	2 170	2 170

14 (17)

6.1.4 *Ensamkommande barn och unga*

6.1.4.1 *Antal placeringar vid tertialets slut*

Nyckeltal	Terti al 1, 2021	Terti al 2, 2021	Terti al 3, 2021	Terti al 1, 2022	Terti al 2, 2022	Terti al 3, 2022	Terti al 1, 2023
Familjehemsplaceringar, ensamkommande	2	1	0	0	0	0	0
Konsulentstödda familjehemsplaceringar, ensamkommande	3	2	0	0	0	0	0

Gällande ensamkommande finns för närvarande inga placeringar.

6.1.4.2 *Snittkostnad per vård dygn*

Nyckeltal	Terti al 1, 2021	Terti al 2, 2021	Terti al 3, 2021	Terti al 1, 2022	Terti al 2, 2022	Terti al 3, 2022	Terti al 1, 2023
Familjehemskostnad, ensamkommande	822	867	0	0	0	0	0
Konsulentstödda familjehemskostnad, ensamkommande	1 350	1 520	0	0	0	0	0

15 (17)

6.2 Myndighet Vuxen

6.2.1 Antal placeringar

Nyckeltal	Utfall T2 2021	Utfall T3 2021	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Terti al 2, 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Institutionsvård/Missbruk	7	7	5	4	2	3	3
-Snittkostnad per dygn, missbruk	2 574	1 893	1 968	1 997	2 120	2 179	3 010
Institutionsvård/Psykiatri	2	2	2	3	3	3	4
-Snittkostnad per dygn, psykiatri	1 898	1 898	1 898	2 032	2 232	2 232	2 355
Familjehem (vuxen)	0	0	0	0	0	0	
-Snittkostnad per dygn, familjehem	0	0	0	0	0	0	

Antalet placeringar för missbruk har under den senaste tiden minskat något i antal. Övertid har den varit konstant med liten variation. Snittkostnaden per dygn är högre i tertial två för missbruk. Kostnadsökningen är kopplat till ett ärende.

6.2.2 Övriga nyckeltal

Nyckeltal	Utfall T2 2021	Utfall T3 2021	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	115	111	99	113	93	119	87
-Snitt utbetalt per hushåll under tertialet	20 40 7	20 05 0	22 96 8	18 16 3	21 03 4	16 57 6	22 50 0
Antal personer med Boendestöd	67	64	66	65	72	72	78

Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat under tertial två jämfört med tertial ett. Snittutbetalningen per hushåll har i tertial 2 har gått upp något, är i nivå med tidigare utbetalningar.

16 (17)

6.3 Myndighet Äldre

6.3.1 Nyckeltal äldre

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2021	T3 2021	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023
Antal personer i ordinärt boende med hemtjänstbeslut	806	807	804	804	784	797	803
Beviljad tid hemtjänst, tot.	70 48 0	72 19 6	69 69 4	72 44 4	71 23 9	73 27 5	75 55 4
Utförd tid hemtjänst, tot.	62 62 3	66 32 3	67 13 3	64 69 3	63 83 3	65 19 0	71 78 0
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	89%	91%	95%	95%	95%	94%	98%
Väntetid SÄBO, dagar	15	16	18	19	19	19	27

Antalet personer med hemtjänstbeslut ligger på samma nivå som tidigare. Antalet beviljade timmar och utförda timmar har ökat mellan tertial två och ett. Trenden är att den beviljade och utförda tiden inom hemtjänsten kommer fortsättningsvis att öka.

Beläggningsgraden på våra särskilda boende har ökat. I tertial två är beläggningen 98%. Den ökande beläggningsgraden kan ha påverkats av att väntetiden på att få sitt särskilda boende har ökat mellan tertial ett till två.

6.4 Myndighet LSS

6.4.1 Nyckeltal LSS

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2021	T3 2021	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023
Beläggningsgrad i procent, LSS-boende, vid tertialets slut	127	148	131	120	122	117	118
Daglig verksamhet, antal brukare	108	111	111	109	112	105	112
-Egen regi	102	102	98	95	97	93	101
-Lagen om valfrihetssystem (LOV)	6	9	13	14	15	12	11

Beläggningsgraden ligger kvar på samma nivå som i tertial ett, men fortfarande överskriden den 100%. Antalet ärenden inom dagligverksamhet har ökat något mellan tertial ett och två.

17 (17)

6.4.2 Personlig assistans LSS

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2021	T3 2021	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023
-personer	7	7	9	9	9	11	11
-timmar	12 01 7	11 20 8	11 02 3	10 64 8	9 656	11 13 0	12 32 5

Inom Personlig assistans spås en ökning under de kommande två till fyra åren, då verksamheten idag har vetskap om ärenden där diagnos/diagnoser kan komma fastställas när ett barn når ålder då detta är möjligt. Att diagnostisera små barn är idag ovanligt. Personlig assistans kan oväntat öka då även vuxna kan beviljas insatsen om den enskilde via sjukdom eller yttre skada får personkretstillhörighet innan 66 årsålder. Vi ser inga tecken på att flödet av ansökningar som kan leda till insatsen kommer minska under fortsättningen av 2023.

6.4.3 Personlig assistans Socialförsäkringsbalken

Nyckeltal	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall	Utfall
	T2 2021	T3 2021	T1 2022	T2 2022	T3 2022	T1 2023	T2 2023
Antal ärenden vid tertialets slut	21	22	21	19	19	19	20
-varav utförs av egen regi	9	9	9	7	7	7	7

Under tertialet två har ett nytt ärende tillkommit med ett externbolag som utförare. Äldre och LSS jobbar med att följa upp alla Personliga Assistans oavsett utförare.

Delårsrapport 2023 – Vård- och omsorgsnämnden

2 (18)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	4
3	Nämndens mål och uppdrag	7
3.1	Nämndmål	7
3.2	Nämndens uppdrag	10
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr).....	12
5	Investeringsutfall (tkr).....	13
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr).....	14
7	Nyckeltal	16
7.1	Särskilt boende	16
7.2	Hemtjänst.....	17
7.3	Produktion Närvårdsenheten	17

3 (18)

1 Nämndens sammanfattning

Personalförhållanden

Nämndmålet om en trivsamt arbetsplats mäts genom sjukfrånvaro på helårsbasis. Sjukfrånvaron inom nämndens verksamhetsområde är 8,6 % . Det är sedan tidigare känt att sjuktalen är högre inom äldreomsorgens områden varför det pågår ett aktivt arbete i syfte att förbättra arbetsmiljön för både chefer och medarbetare.

Prognosen är att nämndmålet om en bra arbetsmiljö kommer uppnås.

Nämndens mål

Prognosen är att nämndmålen kommer att uppnås avseende Upplevelsen av trygghet ska öka, Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka, Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka, Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser och Andelen av hyresgästerna inom grupp- och servicebostad enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden ska öka.

Prognosen är att nämndmålet ej kommer att uppnås avseende God ekonomisk hushållning - budget ska följas.

Nämndens uppdrag

Förvaltningen har getts i uppdrag att minska språkbrister inom omsorgen samt att ställa språkkrav vid nyanställning och arbetet är pågående vid tiden för delårsrapportering.

Förvaltningen har även getts uppdraget att säkerställa en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS. Det är ett arbete som pågår kontinuerligt. Om en reviderad äldreplan ska antas eller inte eller om arbetet ska ske i likande eller annan form är inte fastställt vid tiden för upprättande av delårsrapport.

Ekonomiskt utfall och årsprognos

Målet uppnås inte för perioden och nämnden prognostiserar inte för budget i balans på helår.

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om 2,5 mnkr för årets åtta första månader och prognosen för helåret ett underskott på drygt 3,7 mnkr.

De beloppsmässigt största avvikelserna för tertial 2 är Sektor Omsorg stab +22mnkr, särskilt boende -6,9 mnkr och ordinärt boende -12,3 mnkr. Det senare omfattar såväl hemtjänst som nattpatrull. Hemtjänsten har historiskt negativa resultat där lönekostnader är den stora posten. Prognosen för helåret följer samma mönster. Den positiva avvikelsen för Sektor Omsorg stab vid tertial 2 beror till stora delar på ännu onyttjade statsbidrag och prognosen ger således ett lägre överskott för helåret.

4 (18)

2 Väsentliga personalförhållanden

Sjukfrånvaron för tertiäl 2 2023 är den andra perioden där statistiken presenteras uppdelad för de båda nämnderna. Det gör att det inte finns historisk data för tertiäl 2 att relatera utfallet till, utöver helårsresultat för de samlade verksamheterna under tidigare Socialnämnden och tertiäl 2-resultat för nuvarande Individ- och familjenämnden. Utfallet vid tertiäl 2-rapportering 2023 är 8,6 % (kvinnor 9,3 %, män 5,5 %), att jämföra med utfall för verksamheter under Individ- och familjenämnden vid tertiäl 2-rapportering 2023, som landade på 5,8 % (kvinnor 5,9 %, män 4,9 %). Det är sedan tidigare känt att sjuktalen är högre inom äldreomsorgens områden varför det pågår ett aktivt arbete i syfte att förbättra arbetsmiljön för både chefer och medarbetare. En av insatserna är att det genomförts- och kommer att genomföras organisationsförändringar i syfte att enskilda enhetschefer ska ha ansvar för färre medarbetare. Vid en översyn har det visat sig att enhetschefer inom Sektor Omsorg generellt har fler medarbetare än i övriga enhetschefer i förvaltningen. Antal medarbetare per chef är en etablerad parameter för både medarbetares och chefers upplevda arbetsmiljö.

Sommarbemanning

Bemanningsmässigt har situationen generellt sett varit bättre än föregående sommar. Flera enheter lyfter fram att det fungerat bra, medan andra haft en tuffare situation med många vakanta pass och svårigheter att rekrytera. Situationen har resulterat i mycket övertid vilket driver kostnader och befintlig personal har i viss utsträckning även ersatts ekonomiskt, för att flytta sin semester och/eller ta extra pass mot ersättning

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

6 (18)

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

7 (18)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Nämndmålet är inte uppnått för perioden och prognosen är att målet inte uppnås för helåret.

Såväl periodens resultat som årsprognos behandlas närmare under rubriken 4. Ekonomiskt utfall och årsprognos.

3.1.1.2 Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått för helåret.

Prognosen baseras på det senaste årsutfallet för andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats och motsvarande utfall per augusti 2023. Utfallssiffran baseras på antalet personer 80+ med biståndsbedömd insats (brukare som endast har larm och/eller servicelägenhet är ej medräknade) och det totala antalet personer över 80 år, vid en given tidpunkt.

I slutet av 2022 var 1640 invånare över 80 år i vår kommun. Av dessa hade 498 personer en biståndsbedömd insats, vilket gav en andelsiffra för de som *inte* har en insats på 69,7 %. Det är en något lägre siffra än tidigare mätperioder och signalerar att en större andel inom åldersgruppen har en biståndsbedömd insats 2022 jämfört med åren 2019-2021. Det förklarades delvis av kvarstående vård- och stödskuld till följd av pandemin, vilket innebär att en del äldre avvaktade med att söka kommunala insatser under pågående pandemi och att söktrycket därefter ökade. Men det består också i att äldre personer utan tidigare biståndsbedömd insats, efter insjuknade och genomgången Covid-19, fick behov av insatser.

Vid utgången av augusti 2023 var 1816 invånare över 80 år i vår kommun, en ökning från 2022 med 176 personer. Av dessa hade 511 personer eller 28,1 % en biståndsbedömd insats och 71,9 % *inte* en biståndsbedömd insats, vilket är en förbättring från helåret 2022 och indikerar att målet om att andelen personer över 80 år som inte är behov av en biståndsbedömd insats ska öka, kan komma att uppnås för året.

Inom gruppen över 80 år är det vanligare att kvinnor har en biståndsbedömd insats. Det kan enklast förklaras av att 50,7 % av kvinnorna i gruppen kvinnor över 80 år är 85 år eller äldre. Motsvarande inom gruppen män över 80 år är 40,7 %. Det i sin tur är en effekt av att kvinnor lever längre och med ökad ålder ökar omsorgsbehovet.

En faktor som påverkar utfallet är att det beviljas enklare, förebyggande insatser för att personer ska kunna bo kvar i ordinarie boende längre. Bland dessa finns även insatser som delas mellan två samboende, till exempel städ. Att ge båda parter del av insatsen gör att fler individer de facto får en insats men det tryggar också insatsen för respektive

8 (18)

part om någon av dem är i behov av längre sjukhusvistelse eller annat. Utfallet behöver därför ses i ljuset av denna tillämpning. Vid mättillfället hade 70 % av alla med någon biståndsbedömd insats en insats som genomförs i det egna hemmet (ordinärt boende) och 30 % i särskilt boende, SÄBO. Den siffran är intressant att följa över tid, för att se om fler kan få adekvat hjälp och stöd i det egna hemmet, istället för i särskilt boende.

En förebyggande insats som pågår är att alla personer över 80 år erbjuds ett hembesök av fysioterapeut och/eller arbetsterapeut. Under tertial 1 har samtliga invånare i aktuellt åldersspann fått ett utskick med erbjudandet och de som önskat har därefter fått ett hembesök. Förebyggande arbete ger inte snabba synliga effekter varför det finns anledning att tro att utfallet för 2023 inte kommer skilja sig så mycket från föregående år, trots en positiv prognos.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser	71,9 %	69,8 %

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Nämndmålet kan inte anses uppnått då utfall från trygghetsundersökningar inte är tillgängliga ännu. Prognosen är att målet uppnås för helåret.

Vård och omsorgsnämnden arbetar i riktning mot målet via verksamheternas delmål kring brukarnas upplevda trygghet, inom både LSS och Äldreomsorg. Inom LSS omfattas brukare inom gruppboende och avser hur trygg brukaren känner sig med alla i personalen. Denna undersökning genomförs under hösten, med resultat vecka 49. Utfall för trygghetsmålet i brukarundersökningen LSS 2022 var 89. Inom äldreomsorgen omfattas både boende i särskilt boende och personer i ordinärt boende med hemtjänst. Undersökningarna genomförs under våren men med resultat först under hösten 2023 (vecka 40), varför inga siffror för innevarande år finns att redovisa i samband med delårsuppföljningen. Utfall för trygghetsmålet i brukarundersökningen 2022 var 82 för hemtjänst respektive 83 för särskilt boende. De pågående aktiviteterna kopplade till delmålen omfattar bland annat arbete kring kontaktmannaskap och fast omsorgskontakt, ökat deltagande vid anhörigråd och utbildningsinsatser.

Nämnden har gett förvaltningen i uppdrag att arbeta särskilt med den trygghetsskapande åtgärden kontinuitet i hemtjänsten. Det innebär att färre medarbetare ska besöka en omsorgstagare under en angiven tid. Arbetet är påbörjat och sker tillsammans med sektor Verksamhetsstöd. Nämnden informeras löpande om hur arbetet utifrån uppdraget fortskrider och hur arbetet påverkar kontinuiteten. Måltal för projektet är ej satt, varför prognosen enbart bygger på antagande om lägre utfall än rapporterat resultat i Kolada för 2022, som var 20 personal hos en hemtjänsttagare under en 14-dagarsperiod.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer att baseras på delmålsutfall, resultat av givna uppdrag, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

9 (18)

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått för helåret.

Det är svårt att prognostisera måluppfyllelse för ett mål som är så pass brett (service, kvalitet och bemötande) och den verksamhet som kopplar till nämndens ansvarsområde är differentierad.

Med anledning av ovanstående så arbetar verksamheten i riktning mot målet via ett flertal delmål: Rätt kompetens på rätt plats, Kvalitetssäkrade verksamheter och Brukardelaktighet. Till delmålen finns hela 104 aktiviteter planerade på enhets- och verksamhetsnivå, de flesta av dem påbörjade men fortfarande pågående. Bland aktiviteterna syns översyn av introduktionsrutiner för nya medarbetare, utbildning i palliativ vård, informationsinsats riktad mot brukare avseende fast omsorgskontakt, aktivt arbete utifrån avvikelser och mycket annat.

Inom verksamhet LSS/HSL pågår en genomlysning av samtliga enheter, med fokus på kvalitet, rutiner, dokumentation, bemanning med mera. Inom äldreomsorgen pågår ett intensivt arbete med rekrytering av undersköterskor, gärna med specialistkompetens inom demens, geriatrik och multisjukdom. Parallellt pågår valideringsutbildningar för att kompetenshöja befintliga medarbetare och inför sommaren fick ett urval vikarier introduktion på Bruksgymnasiet.

Måluppfyllelsen på delårsbasis baseras på genomfört och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer att baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter, helhetsbedömning i brukarenkät för hemtjänst och särskilt boende samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått för helåret.

Upplevelsen av en bra arbetsmiljö kommer att mätas under hösten 2023 och kan då jämföras med tidigare mätningar i de delar av kommunen där samma mätning gjorts tidigare. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbete med arbetsmiljö pågår dock kontinuerligt under året i form av till exempel årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar (löpande och inför förändringar) samt vid arbetsplatsträffar (APT) där arbetsmiljön kan diskuteras. Den årliga uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) genomfördes inom samtliga enheter, samt på verksamhets- och sektornivå, under tertial 1. Insatser utifrån resultat i föregående års OSA-enkät är planerade och följs upp kontinuerligt under året.

Inom ett antal områden har det genomförts- eller kommer det att genomföras organisationsförändringar i syfte att enskilda enhetschefer ska ha ansvar för färre medarbetare. Vid en översyn har det visat sig att enhetschefer inom Sektor Omsorg generellt har fler medarbetare än övriga enhetschefer i förvaltningen. Antal medarbetare per chef är en etablerad parameter för både medarbetares och chefers upplevda arbetsmiljö, varför organisationsförändringarna förväntas ge goda effekter inom området.

10 (18)

Måluppfyllelsen på delårsbasis baseras på genomfört och pågående arbete utifrån verksamhetens delmål.

Måluppfyllelse för målet på helårsbasis kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.4 *Andelen av hyresgästerna inom grupp- och servicebostad enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden ska öka*

Nämndmålet är uppnått och prognosen är att målet fortsatt kommer att vara uppnått för helåret.

Samtliga personer boende i grupp- eller servicebostad har i dagsläget sysselsättning utanför bostaden i form av daglig verksamhet, med undantag för den som uppnått pensionsålder.

Då målet var uppnått redan vid årets början fokuserar istället delmålen inom området på att *bibehålla* den goda sysselsättningsgraden och att öka närvarotiden inom daglig verksamhet. Enheternas planerade aktiviteter utifrån delmålet handlar därför om samverkan mellan grupp- och servicebostad och daglig verksamhet i syfte att öka enskilda personers närvaro och om hur närvaro följs upp och rapporteras mellan samordnare och handläggare. Men det finns också aktiviteter som beskriver hur servicebostäder arbetat med att erbjuda dagliga aktiviteter under sommaren och att samtliga arbetsenheter ska anordna minst en friskvårdande aktivitet för alla i daglig verksamhet under året.

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Andelen av hyresgästerna inom grupp- och servicebostad enligt LSS ska ha någon form av sysselsättning utanför bostaden ska öka		100 %

3.2 **Nämndens uppdrag**

3.2.1 *Språkkrav inom omsorgen*

Förvaltningen har getts i uppdrag att minska språkbrister inom omsorgen samt att ställa språkkrav vid nyanställning. I dagsläget ställs språkkrav i samband med annonsering av tjänster inom omsorgen, men kunskaperna kontrolleras inte i form av språktest eller på annat systematiskt vis. De undersöks istället via samtal kring sådant som har koppling till arbetet då språkkunskaperna naturligt är en viktig faktor vid intervjuer under rekryteringsprocessen.

Arbetet med att införa särskilda språkkrav vid nyanställning har påbörjats under första halvåret 2023, med initial omvärldsbevakning och kunskapsinhämtning både internt och externt. I syfte att minska språkbrister, till exempel genom utbildning i vårdsvenska, inventeras marknaden av testverktyg, digitala språkkurser och andra utbildningslösningar.

Parallellt med kommunens egna arbete inom området så har regeringen uppdragit åt en särskild utredare att analysera och ta fram förslag på hur krav på kunskaper i svenska språket, för personal i äldreomsorgen, kan regleras. Förvaltningen följer detta arbete, som slutredovisas först i september 2024.

11 (18)

3.2.2 Säkerställ en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS

Arbetet med att säkerställa en långsiktig och adekvat planering för framtida investeringar inom äldreomsorg och LSS pågår kontinuerligt.

En viktig planeringsfaktor är den kring behovet av äldreomsorgsplatser i särskilt boende, där den demografiska utvecklingen gör att behovet kommer att öka dramatiskt de närmsta tio åren. Behovet av lokaler inom nämndens ansvarsområde hanteras genom årlig revideringen av den kommunövergripande lokalförsörjningsplanen, till vilken nämnden spelar in sina behov. Detsamma gäller för behovet av boenden inom LSS, dvs. gruppboendestäder och serviceboendestäder. Gruppboendestaden Abborren är tillfälligt placerad på vårdcentrum i Östhammar, men behöver en permanent lokal. Även utökade behov av lokaler för hemtjänsten har flaggats upp i samband med det gemensamma lokalförsörjningsarbetet. Delar av hemtjänsten flyttar in på Östhammars Vårdcentrum och kommer då att ha tillräcklig yta.

På verksamhetsnivå handlar uppdraget om att följa demografiutveckling och utifrån tillgänglig data bedöma och prognostisera olika gruppers behov av vård- och omsorgsinsatser på kort och lång sikt, samt vilka anpassningar av verksamheten som behöver göras och hur förändringar i arbetssätt kan påverka effektivitet och kapacitet. Ett av dessa utvecklingsområden som verksamheten kommer att behöva hantera är ett utökat användande av välfärdsteknik. Här behövs fortsatt fördjupning kring behov och möjligheter samt tydliggörande av omfattning för att prognostisera storlek på investeringar.

Ett sätt att tydliggöra behoven och kommande utmaningar har tidigare varit att samla underlag kring nuläge, och i någon mån ett önskat läge, i en *äldreplan och en funktionshinderplan*. Om en reviderad äldreplan ska antas eller inte eller om arbetet ska ske i liknade eller annan form är inte fastställt vid tiden för upprättande av delårsrapport.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Vård- och omsorgsnämnden	SEKTOR OMSORG	-94 681,4	-97 233	-2 551,3	-142 593	-146 350,4	-3 757,2

I kolumnen funktion / enhet visas nämndens budget uppdelad på ett för nämnden ändamålsenligt vis.

13 (18)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett resultat om negativa -2,5mnkr för årets åtta första månader, vilket ger en avvikelse om 2,69 % och prognosen för helåret ett underskott på drygt 3,7mnkr.

Mer detaljerad redovisning under rubrik 6.

5 Investeringsutfall (tkr)

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
Möbler o inventarier vht lokal	1 200	0	1 200			668 999,34
Hjälpmedel	700	0	700			0
Digitalisering	400	0	400			0

Vård- och omsorgsnämnden har tilldelats 2,3 mnkr i investeringsbudget av Kommunfullmäktige. Under årets åtta första månader har 669 tkr nyttjas till möblemanng vid bland annat särskilt boende (SÄBO). De avsatta investeringsmedlen för hjälpmedel och digitalisering är onyttjade vid utgången av tertial 2, men prognosen är att de budgeterade medlen nyttjas helt eller delvis under året.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter (tkr)

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
VON	7000 OMSORG, STAB	-33 899,4	-11 492,9	22 406,5	-50 862,0	-27 580,4	23 281,6
VON	7210 PRODUKTION, STAB	-9 596,0	-8 340,5	-1 946,9	-9 596,0	-9 864,8	-268,8
VON	7212 SÄRSKILT BOENDE, ÄLDRE	-647,3	-7 630,9	-6 983,6	-1 100,0	-7 442,5	-6 342,5
VON	7213 ORDINÄRT BOENDE	-22 310,1	-34 683,5	-12 373,3	-33 814,0	-49 980,2	-16 166,2
VON	7214 HSL	-18 860,2	-21 949,1	-3 088,8	-28 303,0	-29 711,9	-1 408,9
VON	7215 ENH FÖR HJÄLPM O FÖREBY.INS	-6 135,9	-5 156,4	979,5	-9 210,0	-9 302,9	-92,9
VON	7216 FUNKTIONSHINDER	-6 434,8	-7 979,5	-1 544,7	-9 708,0	-12 467,8	-2 759,8

15 (18)

Vård- och omsorgsnämnden uppvisar ett negativt resultat om 2,5 mnkr för årets åtta första månader och prognosen för helåret ett underskott på drygt 3,7 mnkr.

De beloppsmässigt största avvikelserna för tertial 2 är Sektor Omsorg stab +22mnkr, särskilt boende -6,9 mnkr och ordinärt boende -12,3 mnkr. Det senare omfattar såväl hemtjänst som nattpatrull. Hemtjänsten har historiskt negativa resultat där lönekostnader är den stora posten. Prognosen för helåret följer samma mönster. Den positiva avvikelsen för Sektor Omsorg stab vid tertial 2 beror till stora delar på ännu onyttjade statsbidrag.

HSL visar ett underskott för den rapporterade perioden, liksom prognosen för helåret. Här har omfattningen av behovet av inhyrd sjuksköterskebemanning under sommaren varit avgörande för utfallet och prognosen.

Det är svårt att periodisera och prognostisera kostnader för verksamheten Hjälpmedel och förebyggande insatser på samma sätt som inom övriga verksamheter, eftersom behoven av kostnadsdrivande hjälpmedel inte kan förutses.

Åtgärder för budget i balans

Åtgärdsplanen redogör för pågående och planerade åtgärder för budget i balans.

Planerade insatser

Genomgång av tillsynsärenden för att överväga digitala alternativ.

Kan generera färre besök främst nattetid men även dagtid vilket ger minskade kostnader. Det frigör även personal samt minskar på restid och reskostnad.

Studiebesök i kommuner för lärande av goda exempel.

Bland annat i syfte att utveckla och växla upp arbetet med digitala lösningar och välfärdsteknik.

Översyn av lokalkostnader.

En översyn av lokaler kan utmynna i en effektivisering gällande hur lokalerna används, samt vilka lokaler som kan frigöras.

Generell genomlysning av avtal.

En genomlysning av befintliga avtal ger oss möjlighet att se vilka avtal som är fördelaktiga, bör omförhandlas, sägas upp eller förlängas

Generell översyn av organisation och tjänster

Flera förändringar har gjorts inom sektorn under föregående år, men med en översyn över pensionsavgångar, projektanställningar och eventuella enhetssammanslagningar finns eventuellt ytterligare effektiviseringar att göra

Arbetet med medarbetarskap och friskfaktorer (lägre sjuktal och personalomsättning)

Det aktiva arbetet kring arbetsmiljö, medarbetarskap och friskfaktorer fortlöper.

Riktade utbildningsinsatser till enhetschefer.

Ett pågående arbete där samtliga enhetschefer genomgår en intern introduktionsutbildning i grundläggande ekonomisk teori och praktik för att säkerställa

16 (18)

kompetensnivå och främja ett likvärdigt arbetssätt

Omorganisation av hemtjänstområden.

Med mindre hemtjänstområden och mindre medarbetargrupper gynnas förutsättningarna för god ledning och styrning, vilket genererar bättre arbetsförhållanden, högre effektivitet och bibehållen kvalitet

Översyn av bemanning inom SÄBO i relation till nuvarande ersättning.

En genomlysning av bemanning i relation till ersättning kan ge en bild av möjlig effektivisering/anpassning till ersättningsnivåer eller behov ökad ersättning.

Översyn av bemanning inom gruppboendestäder

I syfte att optimera bemanningen vid gruppboendestäder görs en översyn av schemaläggning med fokus på rätt bemanning vid rätt tid.

Översyn av ledsagarservice

För boende på gruppboendestad ses besluten om samtidig ledsagarservice över, då arbetsuppgifterna kan utföras inom ramen för bemanningen på respektive gruppboendestad.

7 Nyckeltal

7.1 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95%	95%	94%	98%
Väntetid SÄBO, dagar	19	19	19	27
Medianvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar				
Ålder vid inflyttning till särskilt boende, median				
Medelålder för äldre i särskilt boende, år				
Antal personer med särskilt boende				

17 (18)

7.2 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Beviljad tid hemtjänst, tot.	72 444	71 239	73 275	75 554
-VoO Alunda				7 628
-VoO Gimo				8 888
-VoO Öregrund				14 710
-VoO Österbybruk				14 864
-VoO Östhammar				20 785
Utförd tid hemtjänst, tot.	64 693	63 833	65 190	71 780
- VoO Alunda				7 864
- VoO Gimo				9 135
- VoO Öregrund				14 710
- VoO Österbybruk				13 081
- VoO Östhammar				21 617

7.3 Produktion Närvårdsenheten

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Bruttokostnad, tkr	8 913	8 152	7 339	8 508
Personalkostnad, tkr	6 035	5 977	6 031	6 532
Beläggning, procent	85%	86%	89%	81%
Totalt antal personer	116	127	114	153
-HSL, pers	116	127	114	153
Totalt antal vård dagar	1 356	1 632	1 336	1 326
-HSL, tot dgr	1 356	1 632	1 336	1 326
Kostnad per vård dag	6 573	4 995	5 493	6 416
Medelvärde vård dag	8	8,5	8	8

18 (18)

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
-HSL, m.värde dgr	8	8,5	8	8
Median vård dagar	7	7	7	8
-HSL, mediandgr	7	7	7	8
Antal inskrivningar	148	156	135	158
Från eget boende	103	118	102	131
via husläkare	46	66	55	53
via akutmottagning	57	52	47	47
via SAH	0	0	3	0
via biståndsbeslut	0	0	0	0
Från sjukhus	37	37	27	51
Från SÄBO	8	0	3	3
Antal utskrivna	134	146	132	109
till eget boende	93	116	95	73
till sjukhus	17	14	16	19
till SÄBO	8	3	5	3
till kommunens korttidsenhet	5	6	7	1
Avliden	11	7	9	14

På grund av att verksamheten bemannas med olika hyrläkare med olika kompetens och erfarenhet av avdelningsarbetet har vi i samråd med chef primvården 14 öppna platser för att kunna bedriva en patientsäkervård.

Kostnaden för verksamheten är högre i tertial två pga. av kostnader för sommarvikarier. Kostnaden per vård dag är lägre än motsvarande period 2022. Antalet vård dagar har ökat i tertial två. Det har varit fler dagpatienter inne under sommaren. Den palliativa vården har ökat i tertial två. Antalet avlidna är flera. Det är något färre som flyttat till särskilt boende efter vistelse på Närvårdsenheten under tertial två än tidigare.

Dnr VON-2023-27

§ 110. Delårsrapport 2023 för vård- och omsorgsnämnden

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden godkänner delårsrapport 2023 (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

Uppföljningen efter april, augusti och december (tertiäl 1, delårsrapport respektive årsredovisning) redovisas i en formaliserad rapport. Nämnderna ansvarar för att rapportera till Kommunstyrelsen i enlighet med aktuella anvisningar. Kommunstyrelsen ansvarar i sin tur för att sammanställa och rapportera till Kommunfullmäktige utifrån budget och prioriterade mål samt övrigt som är av risk och väsentlighet utifrån Kommunstyrelsens uppsiktsplikt över nämnder och styrelser.

Beslutsunderlag

Delårsrapport 2023

Ärendets behandling

Lägesrapport har lämnats på vård- och omsorgsnämnden 2023-04-26 § 50, 2023-05-31 § 71 och 2023-06-28 § 83 och 2023-09-07 § 96.

Vård- och omsorgsnämnden 2023-05-31 § 71 godkände handlingsplan för budget i balans.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Ekonom Therese Öström och sektorchef Lina Edlund föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Sektor omsorg: Lina Edlund, Sabina Lundin, Cecilia Wadestig, Yvonne Wahlbeck

Sektor verksamhetsstöd: Fredrik Hübinette, Johan Steinbrecher, Mattias Nilsson, Therese Öström, Frida Jansson

Delårsrapport 2023 (tertia 2) - Bygg- och miljönämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (12)

Innehållsförteckning

1	Nämndens sammanfattning	3
2	Väsentliga personalförhållanden	3
3	Nämndens mål och uppdrag	6
3.1	Nämndmål	6
3.2	Nämndens uppdrag	9
4	Ekonomiskt utfall och årsprognos	9
5	Investeringsutfall	11
6	Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter	11

3 (12)

1 Nämndens sammanfattning

Nämnden har anpassat verksamhet efter nya politiska mål satta av kommunfullmäktige.

Fokus ligger därför på trygghet, en god service och ett professionellt bemötande, ekonomi samt arbetsmiljö och friska medarbetare. För att ytterligare förstärka de politiska ambitionerna i riktning mot nöjda kunder och ekonomi, så har nämnden även givits särskilda uppdrag kopplat till detta. System och rutiner anpassas successivt utifrån detta. Några exempel:

- efterhandsdebitering av tillsynsavgifter inom livsmedelslagens område
- justering av mallar i verksamhetssystem för kommunikation (detta är ett arbete som genomförs i samarbete med Kommunstyrelsens näringslivsfunktion under tredje tertialet 2023)
- volymuppföljning för att snabbt identifiera förändringar i efterfrågan (och därmed förändrad intäktsutveckling)

Nämndens verksamhet har under verksamhetsåret påverkats av följande tre områden:

I. **De ekonomiska förutsättningarna** för nämndens verksamhet alltså är besvärliga. 2022 avslutades på ett oroande sätt och den vikande trenden på bl.a. bygglov och miljötillstånd har inte vänt. Eftersom nämndens verksamhet är självfinansierande till ca 70%, innebär vikande efterfrågan också minskade intäkter.

II. **Kundnöjdheten** med nämndens verksamhet har utvecklats positivt de senaste åren. Resultatet av den senaste insiktsmätningen presenterades under det första tertialet och visade att Östhammars kommun klättrar hela 59 platser i den nationella kommunrankingen. De indikationer vi har på kundnöjdheten hittills under året ger oss tyvärr en bild av att den positiva utvecklingen planat ut eller kanske t.o.m. backat. Det är ännu för få respondenter för oss att dra några slutsatser.

III. Det påbörjade arbetet med att stärka friskfaktorer och medarbetarskap utgör viktiga hörnstenar i det **systematiska arbetsmiljöarbetet**. Regelbundna arbetsmiljömätningar, sjukskrivningstal och personalomsättning pekar alltså mot att nämndens verksamhet bedrivs med en god (eller mycket god) arbetsmiljö.

2 Väsentliga personalförhållanden

Det sektorsövergripande arbetet med friskfaktorer i syfte att uppnå välmående arbetsplatser som nämndes i T1 har fortsatt. Sektorn har arbetat med att tydliggöra och visualisera mål samt stärka samarbetet mellan verksamheter.

En ny organisation har beslutats inom Bygg- och miljönämndens område. Planenheten upplöstes och gick in under den nybildade Plan- och byggenheten och under verksamhetsområde Växande kommun. Ny organisation verkställs under tertial 3.

Sjukfrånvaron för Bygg- och miljönämnden ligger 3,1 procentenheter högre än när vi jämför med 2022. Denna ökning kan delvis förklaras genom hög sjukfrånvaro på Miljöenheten sedan början av 2023 och en ökning av sjukfrånvaro på Planenheten sedan mars. Sjukfrånvaron består till största del av långtidssjukfrånvaro och en sjukskrivning påverkar utfallet i stor utsträckning på dessa mindre enheter. Trots denna ökning ligger Bygg- och miljönämnden 1,3 procentenheter under kommunsnittet.

Sjuktal

Nämnd	2021	2022	Augusti 2022 - Juli 2023
Barn- och utbildning	6,7	7,2	6,7
- kvinna	7,2	7,4	6,9
- man	4,9	5,5	5,6
Bygg och miljö	2,1	3,2	6,3
- kvinna	3,7	5,5	10,5
- man	0,9	1,5	3,3
Individ- och familj			5,8
- kvinna			5,9
- man			4,9
Kommunstyrelsen	5,4	6,7	6,1
- kvinna	6,7	8,2	7,1
- man	2,4	3,7	3,7
Kultur- och fritid	5,1	6,9	5,1
- kvinna	6,3	6,3	5,6
- man	3,2	8,1	4,5
Vård- och omsorg			8,6
- kvinna			9,3
- man			5,5
Socialnämnden (t.o.m. 2022)	8,3	8,7	

5 (12)

- kvinna	9	9,4	
- man	4,1	5,6	
Östhammars kommun	7,4	8,1	7,6
- kvinna	8,1	8,7	8,1
- man	4,2	5,5	5,4

6 (12)

3 Nämndens mål och uppdrag

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 God ekonomisk hushållning - budget ska följas

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

Nämndens arbetsutskott har därför givit förvaltningen i uppdrag att

1. presentera förslag till neddragningar av personalstyrkan
2. redovisa sannolika effekter av dessa förslag

Nämnden avser också att se över sin egen mötesverksamhet för 2024 med syfte att hålla nere kostnaderna.

En framgångsfaktor för att nå en budget i balans är att snabbt skapa sig detaljerade kunskap om intäkts-(och kostnads-)utvecklingen i våra taxefinansierade verksamheter. Därför har uppföljning och kontroll intensifierats och brutits ner på enskilda delar i nämndens verksamhet.

3.1.1.2 Bygg- och miljönämnden ska redovisa en ekonomi i balans

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

När det gäller intäkter är läget ansträngt inom Bygg och Kart på grund av konjunkturen. Även miljöenheten börjar nu också påverkas av konjunkturen. Intäkter från inkommande ärenden är lägre än budgeterat. Årliga avgifter inom miljöenheten har nu debiterats vilket tillfälligt höjer intäktsnivån och balanserar den i övrigt låga nivån inom nämndens verksamheter. När andra halvåret fortsätter med befarat lägre intäktsnivåer än budgeterat för inkommande ärenden går vi mot ett underskott vad gäller intäkter.

Se nedan under rubrik 4.

Läget är svårprognosticerat och flera insatser genomförs nu för att hålla nere kostnaderna. Två av dessa är att nämndens personal används inom andra områden i kommunen och att antalet enhetschefer minskar från tre till två.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet ska öka

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Miljöenhetens uppgift är att informera om och utöva tillsyn kring den lagstiftning som säkrar en trygg miljö för oss att vistas i. Lyckas vi väl i det uppdraget kan vi känna oss trygga med att maten vi köper följer lagstiftningens krav, att alkohol serveras på ett ansvarsfullt sätt på våra restauranger, att risken för miljöskadlig belastning från verksamheter begränsas mm. Nämnden följer detta genom att varje år definiera behovet av tillsyn för att därefter besluta om en plan för tillsynen. Tillsynsbehovsutredningen och tillsynsplanen fastställs sedan av nämnden, vilket gjordes 10 maj 2023.

En särskild rutin har dessutom etablerats för att särskilt följa upp tillsynsarbetet inom

7 (12)

livsmedelslagens område. Rutinen består i att månadsvisa redovisa antal utförda av planerade tillsynsbesök. Den här insatsen genomförs nu även inom andra områden.

Östhammars kommun uppfattas av oss som bor här, som en trygg kommun. Det visar bl.a. den årliga medborgarundersökningen. När nu kommunen växer med nya företags- och bostadsetableringar är det prioriterat att också värna känslan av trygghet. Därför är detta särskilt utpekade i det programpaket av insatser som genomförs när Alunda växer.

Under sommaren har särskilda informationsinsatser genomförts för att informera oroliga kommunmedborgare om den tillsyns nämnden genomför kopplat till ljudnivåer och avfallshantering, specifikt i Öregrund. Den stora besökstillströmning som Öregrund haft senaste åren - inte minst i anslutning till Båtveckan - har gjort att det blivit allt viktigare att precisera och kommunicera vilka regler som gäller för exempelvis musik i restaurangmiljö och verksamheternas egenkontrollprogram enligt miljöbalken.

3.1.2.2 *Upplevelsen av god service, kvalitet och bemötande ska öka*

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Ett insatsprogram har satts in inom Planenheten för att säkerställa en kundanpassad dialog i samband med planuppdrag. Konkret har detta bl.a. inneburit att varje kund tilldelas en (1) utsedd kontaktperson som - så långt det bedöms praktiskt lämpligt - försöker fånga in svar från andra delverksamheter för att undvika att kunderna har fler kontaktytor än nödvändigt. Det har även inneburit att kontakt mellan kund och kommun genomförs i den kanal och på det sätt kunden själv föredrar.

Hemsidan är ett viktigt verktyg för att stärka upplevelsen av kvalitet och god service. Vår Bygglovsenhet har bl.a. gått igenom samtliga bygglovssidor, och uppdaterat länkar som inte fungerade längre och gjort om långa länkar till klickbara ord som skickar den som söker information till rätt sida.

Miljöenhetens fokus har legat på att kvalitetssäkra mötet mellan myndighet och företag. En del består i att Miljöchefen medverkar i en större andel av kundmötena än tidigare.

Ett oroande tecken är att vi än så länge inte fått in kundernas uppfattningar av nämndens service på flera av myndighetsområdena. En särskild informationsinsats har därför gjorts under sommaren för att få in fler svar från våra kunder.

3.1.2.3 *Upplevelsen av en bra arbetsmiljö ska öka*

Prognosen är att nämnden kommer att nå fullmäktiges mål.

Närvarande ledarskap, bra kommunikation och delaktighet – det är några av de friskfaktorer som får människor att må bra på jobbet. Sedan 2022 följer nämnden den plan för friskfaktorer, som tagits fram med inspiration från Sunt Arbetsliv. Planen, som är sektorsövergripande i hela förvaltningsorganisationen, har tagits fram av personal och medarbetare under första tertialet.

Den sektorsövergripande handlingsplanen i friskfaktorarbetet syftar till att stärka beteenden hos oss själva respektive beteenden hos våra medarbetare för att öka

- a) delaktighet och inflytande
- b) kommunikation och återkoppling

8 (12)

Konkret innebär det att

1. Vi introducerar ny personal i enlighet med en gemensam checklista och schema
2. Vi visualisera målen, och vi
3. följer upp det vi gör, ger återkoppling

Ytterligare ett konkret sätt att arbeta både med delaktighets och ansvarstagande hos medarbetare är att gemensamt fördjupa utvecklingsarbetet med olika förbättringsprojekt. Bygglovsenheten har arbetat länge med detta, vilket även bidragit till att svetsa samman laget, då de träffas och lösa problem gemensamt och lära känna varandra bättre.

Nämnden avser att fortsätta att mäta upplevelsen av en bra arbetsmiljö. Mätmetoden är OSA-enkät (organisatorisk och social arbetsmiljö). Arbeta med arbetsmiljö pågår löpande och kontinuerligt under året i form av tex årlig uppföljning av systematiskt arbetsmiljö, riskbedömningar löpande och inför förändringar och APT:n där arbetsmiljön diskuteras.

3.1.2.4 *Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)*

Prognosen är att nämnden inte kommer att nå fullmäktiges mål.

Arbetet med kundnöjdhet har betalat sig. Östhammars kommun klättrar i SKR:s Löpande Insiktsmätningen som presenterades under första tertialet.

Några av de insatser som utförs med sikte på NKI (utöver vad som sagts ovan) är erbjudande av företagslotsmöten och förstärkt information på bl.a. vår hemsida.

Tillsammans med den nya nämnden har en lista på aktiviteter arbetats fram för höstens arbete. Vi ser nu fram emot att ta nästa steg i utvecklingskurvan. Tilläggas kan även att Östhammars kommun erbjudits och tackat ja, till att medverka i det kommunprogram för ett bättre företagsklimat som genomförs under ledning av Svenskt Näringsliv.

Samtidigt finns det oroande tecken som nämnden måste hålla ett vakande öga på under hösten. Antalet respondenter i våra NKI-mätningar är lågt inom flera av myndighetsområdena. Även omdömena som kommit in oroar. Det aggregerade indexet i skrivande stund är tydligt lägre (72) än jämförande värde för helåret 2022 (75).

Särskilda insatser har genomförts under sensommaren för att stärka svarsfrekvensen.

Nöjd kund index senaste fyra åren (alla kundgrupper) och hittills under 2023.

Över 70 anses högt och över 80 anses mycket högt. Sveriges kommuner och Regioner

9 (12)

Styrtal	Utfall	Måltal 2023
Nöjdheten med bygglovsverksamhetens och miljöverksamhetens service och kvalitet ska öka (NKI)	72	75

3.2 Nämndens uppdrag

3.2.1 Serviceinriktad myndighetsutövning

Inom Miljöenheten kommer s.k. b-verksamheter tilldelas namngiven inspektör för att ge verksamhetsutövare en bättre service.

Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds från i år rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se.

Inom Bygglovsenheten så har den skriftliga kommunikationen förstärkts, för att minska risken för missförstånd och underlätta konstruktivt samarbete. Detta är särskilt viktigt i samband med ärenden som kan riskera att uppfattas att de inge går i den sökandes riktning. Nämnden försöker även nå sökande via telefon för att förtydliga vad som gäller, och varför.

3.2.2 Underlätta för energieffektivisering

Östhammars kommun erbjuder rådgivning till företag och privatpersoner genom "Energi- och klimatrådgivningen".

I sammanhanget kan dock nämnas att kommunen erbjuder en snabb bygglovshandläggning.

3.2.3 Säkerställa att miljöskador i kommunen minskar

En insats som bidrar till att minska risken för miljöskador är information och kunskap. Vi delar idag information i flera kanaler. Under hösten intensifieras det kommunikativa arbetet - både analogt och digitalt.

4 Ekonomiskt utfall och årsprognos

Se näst sida

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Bygg- och miljönämnden	Bygg- och miljönämnden	-1 587	-1 144	442	-2 383	-2 383	0
	Bygg	-616	-1 311	-696	-939	-1 839	-900
	Detaljplan	-816	-354	463	-1 152	-852	300
	Miljö	-437	-324	113	-790	-790	0
Summa		-3 456	-3 133	322	-5 264	-5 864	-600

I kolumnen funktion / enhet visas utfallet i enlighet med den uppdelning som beslutades i nämndens budgethandling.

11 (12)

Periodens nettoresultat är ett överskott på drygt 300 tkr.

Brutto redovisar intäkter ett underskott på 1,7 mnkr, löner ett överskott på 900 tkr och övriga kostnader inklusive lokalhyra ett överskott på 1,2 mnkr.

De största avvikelserna på intäkter finns på bygglovsavgifter som redovisar 1,3 mnkr underskott på grund av den vikande konjunkturen. Finansieringen av verksamheten kommer dels från den kommunala budgetramen och dels från de som söker bygglov. När antalet som söker bygglov minskar så minskar även intäkterna.

Även avloppsansökningar redovisar ett underskott på 800 tkr då antalet ansökningar gått ner även här. Sannolikt beror det också på konjunkturen. Intern uthyrning av personal redovisar ett överskott på 400 tkr. Uthyrning av personal är inte något det budgeteras för men något som har varit nödvändigt att genomföra under året för att parera vikande ordinarie intäkter och behålla kompetens inom organisationen.

Överskottet på löner beror på största delen av vakanser inom Miljöenheten.

För övriga kostnader är den största förklaringen till avvikelsen att nämnden ännu inte blivit debiterade för lokalhyra i kommunhuset, 500 tkr för aktuell period. Resterande överskott bland övriga kostnader på 700 tkr är en lång rad mindre avvikelser för till exempel fortbildning med kringkostnader, datorer, möbler och övriga förbrukningsinventarier. Även avloppsrådgivningen som startats upp under året redovisar ett överskott då verksamheten ännu inte nått den kalkylerade nivån.

Helårsprognosen är ett underskott på 600 tkr varav intäkter prognostiserar 2,8 mnkr underskott, löner 1,8 mnkr överskott och övriga kostnader 400 tkr överskott.

5 Investeringsutfall

Tabell

Projekt	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Prognos helår 2023	Avvik. helårsprognos / totalbudget 2023	Utfall ack aug 2023
Ofördelat BMN	-200	0	-200	0	200	0

Det finns i nuläget inga planerade investeringar inom nämndens område. Utfall och prognos är därför noll.

6 Fördjupad information från enheter och/eller verksamheter

Nämnd	Funktion/enhet	Budget ack augusti	Utfall ack augusti	Avvikelse period jan - aug	Budget 2023	Prognos 2023	Avvikelse helår
Bygg- och miljönämnden	Intäkter	12 473	10 733	-1 740	18 710	15 869	-2 841
	Personalkostnader	-13 545	-12 662	882	-20 399	-18 608	1 791
	Lokalkostnader	-495	0	495	-742	-742	0
	Övriga kostnader	-1 889	-1 204	685	-2 833	-2 383	450
	Summa (netto)	-3 456	-3 133	322	-5 264	-5 864	-600

Dnr BMN-2023-548

§ 132. Delårsrapport tertial 2 – Bygg- och miljönämnden

Beslut

Bygg- och miljönämnden tar del av informationen. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

Bygg- och miljönämnden avger tertialvis rapport till Kommunstyrelsen där nämndens verksamhet rapporteras.

Beslutsunderlag

Bilaga - Delårsrapport med budgetuppföljning avseende bygg- och miljönämndens verksamhet t.o.m. andra tertialet 2023

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen
Ekonom Fredrik Borgelin

Internkontroll Genomgång av ärenden som behandlats av kommunstyrelsen. Kontroll av om ärenden som hanteras i KS behandlats på rätt nivå.

KS21 mars

Beslutsnr	Ärende	Delegation	Reglemente	Lagrum	Kommentar
37	Information från Vård- och omsorgsnämnden och Individ och familjenämnden		3.16	KomML 6:1	I enlighet med årshjulet
38	Information från Östhammarshem			KomML 6:1	I enlighet med årshjulet
39	Projekt Prästgårdshöjden	Nej	7.1+7.3		
40	Arrendeavtal för fackverkstorn	medger 2 år	7.1		Begränsning i avtalens längd för KS-beslut saknas och borde införas i delegationordningen
41	Sammanställning och redovisning av bisyssla för 2022		§6		i enlighet med riktlinjer för bisyssla antagen 2022-10-21- vi ihtar inte själva riktlinjen i diariet
42	Upphävande av styrdokument: Policy för internationellt arbete			KomML 6:13	
43	Upphävande av styrdokument: Policy för hållbar utveckling – ekologisk			KomML 6:13	
44	Budget 2024-2027, budgetförutsättningar för planering av driftbudget och investeringsbudget			KomML 6:11	
45	Förskolan Tärnan och dess lokaler på Gräsö		BUNs ansvar	KomML 5:1	Ärendet har bedömts vara av principiell beskaffenhet
46	Granskning av Kommunstyrelsens kontroll och uppföljning av privata utförare				KS beredande till KF och borde inte antagit. Revisionplanen finns inte på hemsidan. I reglemente för
47	Remissvar gällande avgränsningssamråd för solcellsanläggning Bergamo, Valö 7:4		11.6		
48	Yttrande över ansökan om undersökningstillstånd enligt lag (1966:314) om kontinentalsockeln – Gräsö WE AB		11.6		
49	Informationsärende avseende havsbaserad vindkraft				Enligt specificerat muntligt önskemål från politiken. Beslut om uppdrag saknas
50	Verksamhetsberättelse för slutförvarsorganisationen 2022		10.9		
51	Yttrande över detaljplan för Gammelbyn 4:263		7.1		Yttrande saknas som bilaga. Endast en beslutsrad i ärendet som grund för återkopplingen till BMN
52	Yttrande avseende elområden		11.6		
53	Yttrande över promemorian "Ny kärnkraft i Sverige – ett första steg"		11.6		
54	Gemensamhetsjakt vildsvin och lokal mat – samverkan med Tierp, Älvkarleby och jägarförbund. Avrapportering av år 2022 samt möjlig fortsättning år 2023		x		En blandning av flera punkter i reglementet.
55	Plan för Roslagens Destinationsstrategi		10.2		
56	Informationsärende om förebyggande arbete mot ungas användning av alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel om pengar (ANDTS)				Hälsofrågor relaterat till medborgare borde hanteras på KFN §25 reglementet. Reglemente och delegation saknar fördelning av ärendet till KS.
57	Yttrande angående detaljplan för Forsmark 6:5 m.fl.		11.6		Utformningen av yttrandet när uppgifterna är invädda i ärendebeskrivningen har mer att önska.
58	Valärende: Bekräftelse av nomineringar i kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)		10.11		
59	Svar på motion från Anders Hedberg Magnusson (V) angående svenska för nyanställda			KomML 6:13 p1	
60	Godkännande av årsredovisning för gemensam räddningsnämnd 2022			KomML 6:13 p1	
61	Delegationsbeslut			KomML 6:40	
62	Anmälningsärenden från nämnder			KomML 6.1	
63	Anmälningsärenden från bolag, stiftelser, etc.		4.5		
64	Anmälningsärenden, rapporter med mera		10.9		
65	Information från förvaltningen			KomML 6.1	

KS 11 april

Beslutsnr	Ärende	Delegation	Reglemente	Lagrum	Kommentar
68	Fortsättning av kompetenssäkrande insatser inom arbetsgivarpolitik		§6		
69	Upphävande av Strategi för jämställdhetsintegrering			KomML 6:13 p1	
70	Upphävande av styrdokument - policy för social hållbarhet			KomML 6:13 p1	
71	Arbetsmarknadsenheten förlängd delegation		§8	SOL	Reglementet är inte uppdaterat med detta vilket gör att beslutet raderas av nästa reglementesbeslut. Feflaktigt hanterat. Reglementet behöver uppdateras med uppdraget. Beslutsraden borde innefatta beslut om överföring buget/ombudgetering. Beslutet borde innehålla
72	Flytt av verksamhet - försörjningsstöd från arbetsmarknadsenheten samt kommunstyrelsen			KomML 6:13	avgränsning i myndighetsutövning så att det framgår att inte all myndighetsutövning under KS flyttas.
73	Uppföljning av kommunstyrelsens internkontrollplan för 2022	internkontro	KomML 6:6		Beslutet borde varit att godkänna rapporten inte bara ta del av informationen.
74	Redovisning av uppföljning av nämndernas interna kontrollplaner 2022			KomML 6:6	
75	Årsredovisning för Östhammars kommun 2022			KomML 6:13 p1	
76	Beslut om avfallsplan för Östhammars kommun			KomML 6:13 p1	
77	Överföring av investeringsmedel från 2022 till 2023, ej påbörjade projekt		§5		
78	Startbesked för åtgärder avseende Hamnardammen med flera		§5		
79	Startbesked för gång- och cykelväg Kyrkogatan i Östhammar		§5		
80	Startbesked för gång- och cykelväg Prästgårdsvägen i Alunda		§5		
81	Anskaffningsbeslut avseende lekplatser på Sjötorget och Klockstapeln	KS AU/PU/TU inom respektive utskotts u			Denna fråga borde kunna hanteras i TU (över 800tkr) men det framgår inte vilket belopp som avses.

82	Slutförvarsorganisationens uppdrag och organisation		KomML 6:13 p1
83	Tidplan för färdigställande av kommunens översiktsplan	§3 p3	
84	Yttrande gällande samråd Översiktsplan 2050 Norrtälje kommun	11.6	
85	Hyror och avgifter 2023, tillägg		KomML 6:13 p1
86	Remissvar ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap (SOU 2022:57)	11.6	
87	Startbesked för etablering av trygghetspunkter och skyddsrum	§5	
88	Revidering av reglemente för kommunala rådet för pensionärer och funktionsnedsatta (KPF)	§10 p 11	
89	Godkännande av årsredovisning för gemensam IT-nämnd 2022		KomML 6:13 p1
90	Redovisning av ej verkställd gynnande beslut fjärde kvartalet 2022		KomML 6:13 p1
91	Delegationsbeslut		KomML 6:40
92	Anmälningssärenden från nämnder		KomML 6.1
93	Anmälningssärenden, rapporter med mera	10.9	
94	Information från förvaltningen		KomML 6.1

Kommunstyrelsen - Uppföljningsrapport Intern kontroll T2

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (4)

Innehållsförteckning

1 Intern kontroll.....	3
------------------------	---

3 (4)

1 Intern kontroll

Kontrollområden	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
Kontroller av system och rutiner	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med beredningsplaner för hantering av olika samhällsstörningar så kan det leda till, vid händelse, att samhällsviktig verksamhet ej kan fortsätta. (Förtroendeskada)	11. Påbörja arbetet med beredningsplaner	Avstämning har skett med Beredningsenheten att samtliga verksamheter och enheter inom Kommunstyrelsens verksamhetsområde under första tertiet har påbörjat arbetet med beredningsplaner.
		11. Kontroll av att samtliga verksamheter har en beredningsplan.	Aktiviteten är planerad till och kommer att utföras under tertial 3.
Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att nå uppsatta mål så kan det leda till tjänstemannastyre och urholkad lokaldemokrati.	9. Tillse att verksamheter inom Kommunstyrelsens ansvarsområde har god kännedom om och arbetar väl mot uppsatta mål	Samtliga verksamheter och enheter inom Kommunstyrelsens ansvarsområde har erbjudits extra stöd i arbetet med att planera mot uppsatta mål.
Tillförlitlig finansiell information	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med fungerande kommunikation, såväl internt som externt, såväl uppåt som nedåt som i sidled så riskerar det att leda till missnöje hos lokalbefolkningen, ineffektiv och svårstyrd verksamhet, frustration och dålig arbetsmiljö, dubbelarbete eller uteblivet arbete.	3. Kommunstyrelsen har en uppdaterad rutin för ärendeberedning och rutinen är känd hos medarbetare	Förvaltningen arbetar aktivt med att uppdatera rutinen för kommunstyrelsens ärendeberedningsprocess. Den uppdaterade rutinen kommer att förankras i tjänstemannaorganisationen under hösten 2023.
		3. Ansvariga chefer inom Kommunstyrelsens verksamhetsområde har en checklista för att kvalitetsgranska ärenden inför beslut	Ett pågående arbete.
Ändamålsenligt och kostnadseffektiv verksamhet	Om nämnden/förvaltningen inte tillräckligt väl arbetar med att bedriva en	10. Genomgång av ärenden som behandlats av Kommunstyrelsen	Kontrollen har genomförts genom att kommunstyrelsens protokoll från 21 mars och 11 april 2023 har

4 (4)

Kontrollområde	Riskbeskrivning	Kontrollmoment	Utfall
	<p>kostnadseffektiv verksamhet av god kvalitet så kan det leda till vi inte når de politiska målen, försämrade ekonomisk hållbarhet, missnöjda brukare, juridiska processer.</p>		<p>analyserats. Samtliga ärenden har granskats och grunden för varför ärendet hanterats i kommunstyrelsen har definierats. Vid genomgången har relevanta styrdokument och lagrum använts. Vid kontrollen konstaterades att majoriteten av ärenden hanterats på korrekt vis. Ett ärende bedöms kunna hanteras av TU, två beslut borde ha hanterats av annan nämnd. Det ena ärendet baserades på ett beslut som inte längre gäller och det andra omfattas av en annan nämnd, enligt reglementet för styrelse och nämnder. Utöver kontrollen har vi funnit att beslutsmeningar är otydliga samt att vissa underlag saknas. Vi har haft anmärkningar på hanteringen av åtta ärenden av totalt 56 stycken. Vi bedömer att ärendena som hanterats i kommunstyrelsen i huvudsak hanterats på rätt sätt. I uppdraget ingick även att informera kommunstyrelsens ordförande om granskningen, vilket gjordes 28 augusti.</p>
		<p>10. Beslut fattas i enlighet med delegationsordning</p>	<p>Kontrollen har genomförts 28 augusti.</p>

Delegationsordning för kommunstyrelsen

Antaget av	Kommunstyrelsen 2023-07-04
Dnr	KS-2023-266
Dokumentansvarig	Nämndsekreterare

Innehåll

Inledning.....	3
Syfte	3
Ansvar	3
Jäv.....	3
Hantering av delegationsbeslut.....	3
Vidaredelegation och anmälan om beslut.....	3
Brådskande ärenden	4
Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut.....	4
Förkortningar.....	4
Relaterade dokument.....	4
Delegationsordning	5
1. Allmänna ärenden.....	5
2. Personalfrågor	6
2.1 Anställning	6
2.2 Bemanningsföretag och konsulter	6
2.3 Omplacering	6
2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning.....	7
2.5 Övriga lönefrågor	7
2.6 Förhandlingsfrågor med mera	7
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida.....	8
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser	8
2.9 Pensionsfrågor	8
2.10 Övriga personalfrågor.....	8
3. Ekonomiska ärenden	9
4. Upphandling, anskaffnings -och tilldelningsbeslut	10
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning	11
6. Trafikavgifter	12
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvarsärenden.....	12
8. Dataskyddsförordningen (GDPR)	13

Inledning

Enligt kommunallagen (2017:725) kan en nämnd överlåta rätten att ta beslut i vissa frågor till någon annan. Den här delegationsordningen anger vilken beslutanderätt som kommunstyrelsen (fortsättningsvis nämnden) har överlåtit och vilka villkor som gäller för sådana beslut.

Nämnders uppdrag, ansvar och behörighet definieras främst i Reglemente för styrelse och nämnder. Nämnderna beslutar även i frågor som de enligt lagstiftning ska, samt det som rör verksamheten.

Andra styrdokument som reglerar nämndernas ansvar finns under rubriken, Relaterade dokument.

Syfte

Syftet med delegationsordningen är att det ska vara tydligt vilken delegat som får fatta beslut i nämndens ställe.

Ansvar

Huvudregeln är att delegaten avgör ärendet. Vid tveksamhet kan alltid ärendet på delegatens initiativ överlämnas till nämnden för avgörande. Rätt att besluta på delegation innebär inte att du är skyldig att besluta.

Nämnden kan också om den finner anledning till det, återta rätten att fatta beslut på delegation.

Jäv

Delegation får inte utövas i ärenden som berör beslutsfattarens egna personliga förhållanden eller där jäv kan anses föreligga enligt förvaltningslagen eller kommunallagen.

Hantering av delegationsbeslut

Beslut ska förtecknas på särskild lista. På lista ska framgå datum för beslut, vad beslutet avser/ärende, och delegaten.

Alla beslut fattade på delegation ska anmälas till nämnden vid nästkommande sammanträde.

Det ska då framgå vilka beslut som anmäls, under vilken tidsperiod besluten fattats samt vilken delegat.

Vidaredelegation och anmälan om beslut

Enligt 7 kap. 6 § kommunallagen får en nämnd ge förvaltningschef möjlighet att vidaredelegera. Om organisationen inte har förvaltningschefer ska det vara en (1) person inom en nämnds verksamhetsområde (sektorchefer) som ges rätten att vidaredelegera.

I beslut om vidaredelegation ska anges vem som beslutar vid förfall för ordinarie delegat. Beslut fattade på vidaredelegation ska anmälas till den chef som lämnat vidaredelegationen som i sin tur anmäler till nämnden.

Brådskande ärenden

Nämnden får uppdra åt ordförande eller en annan ledamot som nämnden har utsett att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande, att nämndens avgörande inte kan avvaktas. Sådana beslut ska anmälas vid nämndens nästa sammanträde. (KL 6:39, 40).

Delegationsbeslut och verkställighetsbeslut

Ett **delegationsbeslut** kännetecknas av att beslutsfattaren måste göra vissa självständiga överväganden och bedömningar. Ett delegationsbeslut kan överklagas.

Vid **verkställande beslut** är däremot ställningstagandet ofta styrt av riktlinjer, tidigare nämndbeslut, avtal med mera. Exempel på verkställighetsbeslut är avgiftsdebitering enligt en redan fastställd taxa eller tilldelning av en förskoleplats enligt en klar turordningsprincip. Rätten för anställda att vidta sådana åtgärder grundas inte på delegation utan följer istället av den arbetsfördelning mellan de förtroendevalda och de anställda som måste finnas för att den kommunala verksamheten ska fungera.

Frågan om vilket slags beslut det är har bland annat betydelse för den enskildes möjligheter att överklaga med laglighetsprövning. Ett verkställighetsbeslut kan inte överklagas genom laglighetsprövning på samma sätt som ett delegationsbeslut kan.

Förkortningar

KL – Kommunallagen (2017:725)

FL – Förvaltningslagen (2017:900)

TF – Tryckfrihetsförordningen (1949:105)

OSL – Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

AB - Allmänna bestämmelser (kollektivavtal)

MBL - Medbestämmandelagen (SFS 1976:580)

LAS - Lagen om anställningsskydd (SFS:1982:80)

OSA - Offentligt skyddat arbete

BEA T - Bestämmelser för arbetstagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Relaterade dokument

- Reglemente för styrelse och nämnder
- Attestreglemente
- Arkivreglemente
- Riktlinje för fördelning av arbetsmiljöuppgifter inom Östhammars kommun
- Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda
- Riktlinjer för markanvisningar
- Riktlinjer för exploateringsavtal
- Riktlinjer för lönesättning
- Riktlinjer för upphandling i Östhammars kommun inkl. direktupphandling
- Riktlinjer, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra
- Regler för avyttring av kommunal egendom
- Regler för investeringar och investeringsprocess

Delegationsordning

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
1. Allmänna ärenden				
1.1	Besluta i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens avgörande inte kan avvaktas. Gäller även beslut i ärenden av mindre vikt eller av icke principiell natur.	KL 6:39		Kommunstyrelsens ordförande
1.2	Beslut om ett överklagande kommit in i rätt tid samt att avvisa ett överklagande som kommit in för sent.	45 § FL		Kommunjurist Ersättare: Kommundirektör
1.3	Utfärdande av fullmakt att föra kommunens talan inför domstol och andra myndigheter, vid förrättningar av skilda slag samt ingående av förlikning			Kommundirektör Ersättare: kommunstyrelsens ordförande
1.4	Yttranden över enklare remisser där sakkunskap efterfrågas, enkäter och dyl.			Sakkunnig tjänsteman
1.5	Beslut att inte yttra sig över remisser			KSAU/PU/TU inom respektive utskotts uppdrag
1.6	Yttranden som på grund av ärendets innehåll kan bedömas utan behandling i KS och dess utskott.			Kommundirektör
1.7	Beslut rörande hantering, utredning och avslag med anledning av inkommande rapport om missförhållande enligt lagen (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden.	Lagen 2021:890 om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden		Kommunjurist
1.8	Beslut om hantering av medborgarmotion som uppnått namnunderskrifter från 1 % av kommunens folkbokförda invånare			Kommundirektör
1.9	Registrering av lotterier enligt lotterilagen			Miljöchef
1.10	Beslut om avslag att lämna ut en handling i sin helhet.		Se Riktlinje, regler och råd för allmänna handlingar i Östhammars kommun samt att lämna ut en handling och att vägra.	Sektorchef för berörd sektor Ersättare: Kommunjurist

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
	medicinsk omplacering eller annat omplaceringsbehov			
2.3.2	Förflyttning inom sektorn	AB Kap 3 § 6 andra stycket		Sektorchef
2.3.3	Förflyttning mellan sektorerna	AB Kap 3 § 6 andra stycket		HR-chef
<p>2.4 Löneöverenskommelse med enskild arbetstagare, vid anställning För området ska <i>Riktlinjer för lönesättning</i> följas.</p>				
2.4.1	Kommundirektör			PU, KSAU
2.4.2	Sektorchef			Kommundirektör
2.4.3	Verksamhetschef			Sektorchef för berörd sektor
2.4.4	Enhetschef och personal i verksamhet som saknar enhetschef			Verksamhetschef
2.4.5	Personal i enhet			Enhetschef
<p>2.5 Övriga lönefrågor</p>				
2.5.1	Beslut om lön vid deltagande i fackligt arbete/utbildning			Teamledare lön
2.5.2	Nedskrivning av lönefordran	Lag om arbetsgivarens kvittningsrätt (SFS 1970:215)	Samråd med sektorchef för berörd sektor. Samråd med kommundirektör om ärendet rör sektorchef. Kostnaden bärs av arbetsstället.	HR-chef
<p>2.6 Förhandlingsfrågor med mera</p>				
2.6.1	Med bindande verkan för kommunen genom kollektivavtal reglera frågor rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare Beslut att lämna uppdrag till en sammanslutning av kommuner i arbetsgivarfrågor	6 kap 3 § lagen om vissa kommunala befogenheter		Förhandlingschef PU, KSAU
2.6.2	Kommunövergripande förhandling enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	HR-chef Ersättare: Förhandlingschef
2.6.3	Övriga förhandlingar enligt 11-14 §§ i MBL	MBL, Lokalt samverkansavtal	Samverkan ersätter 11, 12 och 19 §§ MBL	Närmaste chef
2.6.4	Förhandla på kommunens vägnar enligt gällande arbetsrättslig lagstiftning <u>utom</u> vad gäller 11-14 och 38 §§ i MBL (lagen om medbestämmande i arbetslivet)	MBL, Lokalt samverkansavtal		Förhandlingschef

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
2.6.5	Avstängning När ärendet rör sektorchef	AB Kap 3 § 10	Samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor Kommundirektör
2.6.6	Disciplinpåföljd När ärendet rör sektorchef	AB Kap 3 § 11	Samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor Kommundirektör
2.6.7	Förbud av bisyssla	AB Kap 3 § 8	Samråd med HR	Närmaste chef
2.6.8	Lokalt anta centrala kollektivavtal			PU, KSAU
2.7 Avslutande av anställning från arbetsgivarens sida				
2.7.1	Anställningens upphörande i enskilt fall	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.2	Anställningens upphörande i enskilt fall på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.3	Anställningens upphörande vid arbetsbrist	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	Förhandlingschef
2.7.4	Anställningens upphörande vid arbetsbrist på chefsnivå	7 § LAS	Samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.5	Anställningens upphörande för anställda inom OSA	BEA T § 24 och bilaga A till BEA T	Samråd med förhandlingschef	Enhetschef för berörd enhet
2.7.6	Avsked		I samråd med den anställdes chef	HR-chef
2.7.7	Överenskommelser vid avslut När ärendet rör sektorchef		I samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor Kommundirektör
2.8 Beslut i frågor som omfattas av Allmänna bestämmelser				
2.8.1	Minskning av avlöningsförmåner i samband med ersättning från tredje man	AB Kap 8 § 37 mom. 1		HR-chef
2.8.2	Rätt till lön då arbetstagare erhåller lön från annan än kommunen	AB Kap 6 § 25 mom. 5	I samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor
2.8.3	Rätt att behålla lön eller del av lön vid fullgörande av förtroendemannauppdrag av vikt för kommunen	AB Kap 6 § 31 mom. 2	I samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor och kommundirektör för sina direktunderställda
2.8.4	Rätt att behålla lön eller del av lön vid ledighet för studier	AB Kap 6 § 26		Närmaste chef
2.8.5	Ledighet som inte regleras i lag och avtal	AB Kap 6 § 25 mom. 6	Samråd med HR	Närmaste chef
2.9 Pensionsfrågor Arbete efter 67 års ålder, se punkt 2.1.				
2.9.1	Särskild avtalspension	AKAP-KR § 13 KAP-KL § 31	Samråd med berörd chef under punkt 1.1, 1.2 och	PU, KSAU
2.10 Övriga personalfrågor				
2.10.1	Beslut om undantag från samordning av avlöningsförmån (eller annan anställningsförmån)	AB Kap 5 § 19 mom. 1	Samråd med förhandlingschef	Sektorchef för berörd sektor Kommundirektör för sina direktunderställda
2.10.2	Beslut om beviljande av kommunalt lönebidrag		(Kommunstyrelsen som lönemyndighet)	Enhetschef arbetsmarknadsenheten

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat Ersättare: Biträdande enhetschef arbetsmarknadsenheten
3. Ekonomiska ärenden				
3.1	Placering av donationsmedel			Verksamhetschef Ekonomi
3.2	Utdelning ur donationsfonder			KSAU
3.3	Utdelning av kommunala stipendier i den mån detta ej delegerats till annan kommunalt organ			KSAU
3.4	Yttrande över folkbokföringsärende/ skatteärende			Verksamhetschef Ekonomi
3.5	Överklagande av folkbokföringsärende/ skatteärende			Verksamhetschef Ekonomi
3.6	Besluta i ärenden om icke periodiska återkommande bidragsansökningar upp till 10.000 kronor		Samråd ska med övriga kommunalråd innan beslut fattas	Kommunstyrelsens ordförande
3.7	Beslut om insatser som bekostas med integrationsmedel		Beredning i kommunens ledningsgrupp	Kommundirektör
3.8	Upplåna respektive konvertera lån upp till av kommunfullmäktige högsta angivna belopp eller på grund av särskilt av fullmäktige fattat beslut			Verksamhetschef Ekonomi Ersättare: Kommundirektör
3.9	Tecknande av avtal där firmatecknare krävs		KF 2022 § 151 Dnr KS 2022-664 T.ex. försäkringshandling, lånehandling o.d.	Se delegater i särskilt fattat beslut.
3.10	Anstånd med betalning av kommunens fordringar i högst sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 10.000 kronor			Verksamhetschef Ekonomi
3.11	Anstånd med betalning av kommunens fordringar över sex (6) månader samt avskrivning av kommunens fordringar intill ett belopp av 50.000 kronor för varje särskilt fall			KSAU
3.12	Ansökan om externa medel (inkl EU-medel) för projekt- och utvecklingsarbete m m			Sektorchef för berörd sektor Ersättare: Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
3.13	Beslutsattest för arvoden avseende förtroendevalda			Verksamhetschef Kansli och Upphandling Ersättare: Kommundirektör
3.14	Fastställande av förteckning över beslutsattestanter och ersättare inom kommun styrelsens verksamheter		Aktuell förteckning över attestanter finns i Raindance.	Sektorchef för berörd sektor Ersättare: Kommundirektör
3.15	Godkännande av ersättning från försäkringsbolag			Verksamhetschef Ekonomi Ersättare: Kommundirektör
3.16	Beslut om ansökan om medel till utvecklingsprojekt från utvecklingsgrupperna	KS § 211/2016	Ansökan kan göras fyra gånger per år (januari, april, augusti, november), via avsett formulär	Kommundirektör
4. Upphandling, anskaffnings -och tilldelningsbeslut				
4.1	Anskaffningsbeslut ramavtal oavsett belopp		Initiering av upphandling för anskaffning av budgeterade medel.	Verksamhetschef Kansli och upphandling Ersättare: Sektorchef Verksamhetsstöd
4.2	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel upp till 400 000 kronor (där ramavtal inte finns).		Se Regler för investeringar och investeringsprocess.	Sektorchef
4.3	Anskaffningsbeslut av budgeterade medel över 400 000 kronor			KSAU/PU/TU inom respektive utskotts uppdrag inom KS och ansvarig nämnd utanför KS
4.4	Tecknande av personuppgiftsbiträdesavtal	Dataskyddsförordningen		Sektorchef Ersättare: Kommundirektör
4.5	Besluta om att delta i samordnade upphandlingar			Verksamhetschef Kansli och upphandling
4.6	Tilldelningsbeslut i upphandlingar upp till 400 000 kronor,		Beslut om att tilldela avtal.	Sektorchef
4.7	Tilldelningsbeslut i upphandlingar över 400 000 kronor samt ramavtals-upphandlingar		Beslut om att tilldela avtal.	Verksamhetschef Kansli och upphandling Ersättare: Kommundirektör
4.8	Tecknande av avtal 1. Upp till 400 000 kr 2. Över 400 000 kr			1. Sektorchef 2. Verksamhetschef Kansli och upphandling Ersättare: Kommundirektör
4.9	Tilldelningsbeslut i förnyade konkurrensutsättningar (FKU) och dynamiskt inköpssystem (DIS)			Sektorchef Ersättare: Kommundirektör

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
5. Fastigheter, tomter, försäljning, uthyrning				
5.1	Försäljning av bostadstomter i enlighet med fastställd taxa			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef Växande kommun
5.2	Försäljning av industritomter upp till 6000 kvm inom detaljplanlagt område-som prissatts genom oberoende expertvärdering innan försäljning eller genom försäljning till högst bjudande via mäklare			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef Växande kommun
5.3	Upplåtelse av nyttjanderätt till kommunens mark i högst två år			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef Växande kommun
5.4	Uthyrning av lägenheter och lokaler samt inhyrning av lägenheter och lokaler för kommunal verksamhet			Lokal- och fastighetsstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.5	Yttrande till bygg- och miljönämnden angående ansökan om bygglov			Lokal- och fastighetsstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.6	Föra talan vid lantmåteriförrättningar med rätt att ingå överenskommelser i dessa ärenden			Markstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.7	Servitut, vägrätt och lednings rätt till förmån för eller som belastar kommunens fastigheter			Fastighetschef
5.8	Flyttning av fordon och fordonsvrak.	Lag om flyttning av fordon i vissa fall (1982:129) samt tillhörande förordning (1982:198)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Fastighetschef
5.9	Yttranden över mindre avvikelse (grannmedgivande) avseende kommunala fastigheter.			Markstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.10	Yttranden enligt ordningslagen 3 kap. 2 §.		I enlighet med riktlinjer.	Markstrateg Ersättare: Fastighetschef
5.11	Ombud i byggprojekt upp till 3 prisbasbelopp			Byggprojektledare Ersättare: fastighetschef
5.12	Byggherreombud			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef Växande kommun
5.13	Teckna entreprenadavtal till ett värde upp till 5 miljoner kronor			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef Växande kommun

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
5.14	Meddela grävstillstånd för ledningsdragnings på allmän platsmark samt övrig kommunal mark.		Enligt Anvisning för grävning	Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Markstrateg
6. Trafikuppgifter				
6.1	Trafikuppgifter som avses i 1 § Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor	1§ Lag (1978:234) om nämnder för vissa trafikfrågor. Lag (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer, 1 § första stycket 8		TU
6.2	Avge yttrande över regionala och statliga myndigheters ärenden angående trafikföreskrifter (exempelvis hastighetsbegränsningar)			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef växande kommun
6.3	Beslut om tillfälliga lokala trafikföreskrifter			Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef växande kommun
6.4	Beslut om undantag från lokala trafikföreskrifter avseende långa, breda, tunga transporter med stöd av trafikförordningen.	13 kap. 3 § p 14 Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Fastighetschef
6.5	Beslut om undantag från övriga trafikföreskrifter med stöd av trafikförordningen	13 kap. 3 § Trafikförordningen (1998:1276)		Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Fastighetschef
6.7	Beslut om uppsättning vägmärken och skyltar som enligt vägmärkesförordningen inte kräver lokal trafikföreskrift			Gatu- och trafiksamordnare Ersättare: Fastighetschef
6.8	Beslut om lokala trafikföreskrifter av mindre betydelse		Mindre betydelse kan t.ex. vara bevilja byggställning på trottoar.	Fastighetschef Ersättare: Verksamhetschef växande kommun
7. Skydds-, säkerhets och totalförsvärens ärenden				
7.1	Yttrande angående antagande av hemvärnsmän			Kommunstyrelsens ordförande

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat Ersättare: 1:e vice ordförande i kommunstyrelsen
7.2	Fullmakt att besluta om VMA (myndighetsmeddelande), d.v.s. Viktigt Meddelande till Allmänheten		Samråd ska ske med kommunikatör	Beredskapssamordnare Ersättare: Verksamhetschef Utveckling
7.3	Besluta om plan för hantering av extraordinär händelse	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 1 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		KSAU
7.4	Besluta om utbildnings- och övningsplan för förtroendevalda och anställda för att kunna lösa uppgifter vid extraordinära händelser i fredstid	Lagen om extraordinär händelse (2006:544) 2 kap.§ 8 Överenskommelse mellan SKL och MSB om kommunernas krisberedskap 2019-2022, punkt 5.3		Kommundirektör
7.5	Besluta om säkerhetsklassning av personal		Samråd ska ske med berörd sektorchef för personal inom sektorerna, med kommun-direktör för sektorchefer eller VD	Säkerhetsskyddschef
8. Dataskyddsförordningen (GDPR)				
8.1	Beslut om den registrerades begäran om bekräftelse på huruvida personuppgifter som rör denne håller på att behandlas, tillgång till personuppgifterna och information om ändamål m.m. med behandlingen	Artikel 15		Sektorchef Ersättare: kommunjurist
8.2	Beslut om registrerads begäran om att få felaktiga personuppgifter som	Artikel 16		Sektorchef Ersättare: kommunjurist

Nr	Ärende	Författning/ avtal	Kommentar/ villkor	Delegat
	rör denne rättade eller ofullständiga uppgifter kompletterade			
8.3	Beslut om den registrerades begäran om att få sina uppgifter raderade	Artikel 17		Sektorchef Ersättare: kommunjurist
8.4	Beslut om den registrerades begäran om att begränsa personuppgiftsbehandlingen	Artikel 18		Sektorchef Ersättare: kommunjurist
8.5	Beslut om den registrerades begäran om att överföra uppgifterna till annan personuppgiftsansvarig	Artikel 20		Sektorchef Ersättare: kommunjurist
8.6	Anmälan av personuppgiftsincident	Artikel 33		Sektorchef Ersättare: kommunjurist

Dnr KS-2021-670

§ 6. Beslut om allmänna bestämmelser för VA samt Taxekonstruktion och Taxebilaga

Beslut

Kommunfullmäktige antar

- Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA),
- Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och
- Taxebilaga

att gälla från och med 1 januari 2024 för Östhammar kommun. (Bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Enligt ägardirektivet för Gästrike Vatten AB ingår att ta fram förslag till gemensam taxekonstruktion. Ett arbete har bedrivits för att lämna förslag på en reviderad taxekonstruktion och en genomlysning av befintliga dokument har skett. Syftet med revideringen är att uppdatera befintlig konstruktion inför att även Östhammar ska tillämpa samma taxekonstruktion. I samband med genomlysningen har även texterna i Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) setts över för att på samma sätt kunna få enhetlighet i arbetsätten inom koncernen. I arbetet har hänsyn tagits till arbetet som branschorganisationen Svenskt vatten bedrivit för att ta fram ett nytt basförslag för taxa.

Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) reglerar VA-huvudmannens och VA-abonnentens (fastighetsägare) rättigheter och skyldigheter gentemot varandra. Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner har bestämmelser (ABVA) per kommun, texterna är likalydande och är den text som förslås bli den gemensamma. Östhammar kommun har en egen ABVA som nästan är identiskt med den som övriga kommuner har, vilket gör att de nya bestämmelserna innebär små justeringar och inte några förändringar för kunderna.

Eftersom taxekonstruktion är en justering av nuvarande konstruktion för Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner innebär det marginella förändringar för kunderna. För Östhammar kommun innebär förslaget en helt ny konstruktion och förslaget är därmed att införa de gemensamma dokumenten ett år senare för att kunna göra förberedelser och genomföra kommunikationsinsatser med kunderna.

Taxekonstruktionen anger hur de olika tjänsternas avgift ska beräknas och ska vara lika inom koncernen. Däremot är avgiftsnivån för VA olika i varje kommun utifrån de förutsättningar som finns i just den kommunen. Beslut om nivåer tas separat och berörs inte av detta beslut.

Beslutsunderlag

Bilaga 1 Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA)
(DokumentID 20211201-00014)

Kommunfullmäktige

Bilaga 2 Taxa för Gästrike vatten-koncernen (*DokumentID 20211201-00020*)

Bilaga 3 Taxebilaga för Gästrike Vatten-koncernen. (*DokumentID 20211201-00022*)

Underlag för förslag till beslut om Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion och Taxebilaga

(*DokumentID 20211201-00024*)

Sammanfattning av ändringar för Gävle-, Hofors-, Ockelbo- och Älvkarleby kommun
(*DokumentID 20211201-00028*)

Bilaga 6. Sammanfattning av ändringar för Östhammars kommun (*DokumentID 20211201-00034*)

Beslut i Gävle vatten AB, protokoll från möte 9 dec 2021

Beslut i Hofors vatten AB, protokoll från möte 9 dec 2021

Beslut i Ockelbo vatten AB, protokoll från möte 9 dec 2021

Beslut i Älvkarleby vatten AB, protokoll från möte 9 dec 2021

Beslut i Östhammar vatten AB, protokoll från möte 9 dec 2021

Ärendets behandling

Kommunstyrelsen behandlade ärendet 2022-02-08, § 14, och lämnade följande förslag till beslut: Kommunfullmäktige föreslås besluta att nya Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga gäller från 1 januari 2024 för Östhammar kommun, i enlighet med bilaga 1-3. (Bilagor).

Dagens sammanträde

Yrkanden

Margareta Widén Berggren (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på bifallsyrkandet till kommunstyrelsens förslag till beslut och finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till

Lena Blad, VD Gästrike Vatten AB

Annelie Westin, senior utredare Gästrike Vatten AB

Webbredaktionen för publicering

Styrelsen Östhammar Vatten AB

Ändrad införandetid av Allmänna bestämmelser för VA samt Taxekonstruktion och Taxebilaga

Förslag till beslut

Östhammar Vatten AB:s styrelse beslutar

- att föreslå fullmäktige i Östhammar ändra tidpunkt för införandet av nya Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga för Östhammar kommun från 1 januari 2024 till 1 januari 2025
- att överlämna information till Gästrike Vatten AB och övriga dotterbolag inom koncernen om beslutet

Ärendebeskrivning

Östhammars kommunfullmäktige beslutade 1 mars 2022 om Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga att gälla från och med 1 januari 2024 för Östhammar kommun efter förslag från Gästrike Vatten AB:s styrelse.

Införandedatumet föreslås flyttas fram till den 1 januari 2025. Förlängd tid ger bättre möjligheter att genomföra kommunikationsinsatser och ge tillräcklig tid för kunderna att göra eventuella anpassningar. Parallellt pågår arbete med att omvandla nuvarande taxekonstruktion till den nya.

Bakgrund

I december 2021 togs beslut i Gästrike vatten AB:s styrelse om att föreslå fullmäktige i Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommun besluta att nya Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA), Taxekonstruktion för Gästrike Vatten-koncernen och Taxebilaga skulle gälla från 1 januari 2024 för Östhammar kommun men från 1 januari 2023 för övriga kommuner. Orsaken till olika införandedatumet berodde på att för Östhammar kommun innebar förslaget en helt ny Taxekonstruktion och tid behövs för att kunna göra förberedelser och genomföra kommunikationsinsatser med kunderna. För Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner innebar det endast marginella förändringar för kunderna.

Allmänna bestämmelser för användandet av vatten- och avloppsanläggning (ABVA) reglerar VA-huvudmannens och VA-abonnentens (fastighetsägare) rättigheter och skyldigheter gentemot varandra. Gävle, Hofors, Ockelbo och Älvkarleby kommuner har bestämmelser (ABVA) per kommun, texterna är likalydande och är den text som förslås bli den gemensamma. Östhammar

kommun har en egen ABVA som nästan är identiskt med den som övriga kommuner har, vilket gör att de nya bestämmelserna innebär små justeringar och inte några förändringar för kunderna.

Taxekonstruktion och Taxebilaga anger hur de olika tjänsternas avgift ska beräknas och ska vara lika inom koncernen. Däremot är avgiftsnivån för VA olika i varje kommun utifrån de förutsättningar som finns i just den kommunen. Beslut om nivåer tas separat och berörs inte av detta beslut.

Bilaga 1, Bilaga 1 Protokollsutdrag KF 2022-03-01 _§ 6 (*dokID 20220304-00040*)

Bilaga 2 Protokoll från Gästrike Vatten styrelsemöte 2021-12-14 (*dokID 20211215-00030*)

Föredragande i ärendet Lena Blad, Vd

Regeringskansliet

Försvarsdepartementet

Promemoria

Aktivering av civilplikt inom den kommunala
räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll	3
2	Författningsförslag	4
2.1	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt	4
2.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt	6
2.3	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	7
3	Ärendet	8
4	Totalförsvarsplikt och civilplikt	9
5	Civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet	10
5.1	Behov av personalförstärkningar inom kommunal räddningstjänst vid höjd beredskap	10
5.2	Behov av beredskap för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet	11
5.3	Civilplikten aktiveras inom verksamhetsområdena kommunal räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.	13
5.4	MSB och Svenska kraftnät ska utföra annan utredning än mönstring och göra framställningar om krigsplacering	14
5.5	Personuppgiftsbehandling	16
5.5.1	Tillämpliga författningar	16
5.5.2	Rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen och nytt ändamål för behandlingen	17
5.5.3	Personuppgiftsbehandlingen är förenlig med regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga	19
5.6	Behov av repetitionsutbildning för civilpliktiga	20
5.7	Plikt- och provningsverkets förutsättningar för inskrivning av civilpliktiga	21
5.8	Handläggning och utbetalning av förmåner till civilpliktiga	21
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	22
7	Konsekvenser	23
7.1	Konsekvenser för samhället i stort	23
7.2	Ekonomiska konsekvenser för staten	24
7.3	Konsekvenser för kommuner och kommunal räddningstjänst	26
7.4	Övriga konsekvenser	27

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Sveriges förmåga att hantera höjd beredskap och ytterst krig behöver stärkas på bred front. En viktig del i det arbetet är att stärka det civila försvaret. I detta ingår att säkerställa att samhällsviktiga funktioner kan fungera även under höjd beredskap och att den personal som behövs för detta finns tillgänglig.

Enligt 1 kap. 3 a § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt kan regeringen, om det behövs med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap, besluta att en totalförsvarspliktig är skyldig att fullgöra värnplikt eller civilplikt. Regeringen har sedan tidigare (Fö2014/2039/MFI) beslutat om att de som har fullgjort grundutbildning med värnplikt eller motsvarande och krigsplacerats i ett förband ska vara skyldiga att genomgå repetitionsutbildning enligt lagen om totalförsvarsplikt. Regeringen har därefter också (Fö2016/01252/MFI) beslutat att totalförsvarspliktiga ska vara skyldiga att genomgå mönstring och fullgöra grundutbildning med värnplikt. När det gäller civilplikt har regeringen hittills inte fattat något motsvarande beslut.

Regeringen beslutade den 27 juli 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att analysera och lämna förslag om hur personalbehoven inom det civila försvaret kan tryggas (dir. 2023:116). Utredningen syftar till att ta ett helhetsgrepp kring frågan om hur personalförsörjningen inom det civila försvaret kan stärkas. Mot bakgrund av det säkerhetspolitiska läget finns det emellertid skäl att även mer skyndsamt vidta åtgärder som kan stärka det civila försvaret på vissa specifika områden. En sådan åtgärd är att skriva in individer som redan har tillräcklig kompetens för att kunna fullgöra civilplikt inom ett visst verksamhetsområde. För att detta ska vara möjligt måste civilplikten aktiveras genom ett regeringsbeslut.

En aktivering av civilplikten bör begränsas till de verksamhetsområden som bedöms vara lämpliga för en skyndsamt aktivering. Den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet är två samhällsviktiga områden som bedöms vara lämpliga för ett skyndsamt förfarande. För att det ska vara möjligt att begränsa aktiveringen av civilplikten till dessa två områden behöver det göras en ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt. Vidare behöver Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ges rollen som så kallad bemanningsansvarig myndighet för att en skyndsamt hantering av civilplikten ska vara möjlig inom den kommunala räddningstjänsten. Att göra MSB till bemanningsansvarig myndighet kräver också ändring i samma förordning.

I denna promemoria föreslås de författningsändringar och övriga åtgärder som behöver vidtas inför en tillfällig aktivering av civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § och 4 kap. 5 § förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Civilplikt får fullgöras i de verksamheter som anges i bilaga till denna förordning.

Civilplikt får fullgöras i de verksamheter som anges i *bilagan* till denna förordning. *Under perioden den 19 januari 2024–31 december 2028 får civilplikten dock enbart fullgöras inom följande verksamheter:*

- räddningstjänst som kommunerna ansvarar för, och
- drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

Att värnplikt *skall* fullgöras hos Försvarsmakten framgår av 1 kap. 5 § första stycket lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Att värnplikt *ska* fullgöras hos Försvarsmakten framgår av 1 kap. 5 § första stycket lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

4 kap.

5 §¹

I 2 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt finns bestämmelser om skyldighet för en totalförsvarspliktig att lämna vissa uppgifter på begäran av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk, en kommun eller en region.

En totalförsvarspliktig är även skyldig att lämna uppgifter enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt på begäran av en länsstyrelse, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten, Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Transportstyrelsen, Statens jordbruksverk, Migrationsverket, Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät.

En totalförsvarspliktig är även skyldig att lämna uppgifter enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt på begäran av en länsstyrelse, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Försvarsmakten, *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, Post- och telestyrelsen, Trafikverket, Transportstyrelsen, Statens jordbruksverk, Migrationsverket, Statens energimyndighet och Affärsverket svenska kraftnät.

Denna förordning träder i kraft den 19 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2020:1280.

2.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § förordningen (1995:238) om totalförsvarsplikt ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt förordningsförslag Föreslagen lydelse
2.1

2 kap.

1 §¹

Civilplikt får fullgöras i de verksamheter som anges i bilagan till denna förordning. *Under perioden den 19 januari 2024–31 december 2028 får civilplikten dock enbart fullgöras inom följande verksamheter:*

- räddningstjänst som kommunerna ansvarar för, och
- drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

Civilplikt får fullgöras i de verksamheter som anges i bilagan till denna förordning.

Att värnplikt ska fullgöras hos Försvarsmakten framgår av 1 kap. 5 § första stycket lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2029.

2.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Härigenom föreskrivs att 18 e § förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 e §¹

Myndigheten ska stödja kommunerna i deras arbete med personalförsörjningen av deltidsanställda brandmän.

Myndigheten ska även utföra utredningar om personliga förhållanden, enligt 2 kap. 1 § lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt, för totalförsvarspliktiga som med stöd av 3 kap. 4 § samma lag ska skrivas in för civilplikt inom sådan räddningstjänst som kommunerna ansvarar för. Myndigheten ska även göra framställningar om krigsplacering enligt 3 kap. 15 § samma lag för dessa totalförsvarspliktiga.

Denna förordning träder i kraft den 19 januari 2024.

¹ Senaste lydelse 2020:885.

3 Ärendet

I januari 2023 fick Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) i uppdrag att närmare analysera förutsättningarna för en aktivering av civilplikten inom kommunal räddningstjänst (Fö2023/00118). Av MSB:s rapport framgår att det finns behov av att aktivera civilplikten och att det vid en aktivering även skulle finnas möjlighet att relativt skyndsamt skriva in och krigsplacera redan utbildade personer inom den kommunala räddningstjänsten.

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har identifierat ett behov av att aktivera civilplikt för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet för att möta totalförsvarets behov av att upprätthålla elförsörjningen vid höjd beredskap. De övriga förutsättningarna för att kunna skriva in och krigsplacera redan utbildade personer inom elförsörjningsområdet behöver emellertid analyseras närmare av Svenska kraftnät.

Författningsändringarna som föreslås i denna promemoria ger de rättsliga förutsättningarna för en aktivering av civilplikten inom verksamhetsområdena kommunal räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

4 Totalförsvarsplikt och civilplikt

För att säkerställa tillgången till personal inom det civila och militära försvaret gäller totalförsvarsplikt i Sverige. Bestämmelser om totalförsvarsplikt finns i lagen (1994:1809) om totalförsvarsplikt. Totalförsvarsplikt gäller för svenska medborgare och andra som är bosatta i Sverige från början av det kalenderår när han eller hon fyller 16 år till slutet av det kalenderår när han eller hon fyller 70 år.

En totalförsvarspliktig är skyldig att bland annat tjänstgöra inom totalförsvaret i den omfattning som hans eller hennes kroppskrafter och hälsotillstånd tillåter. Tjänstgöringsskyldigheten fullgörs genom värnplikt, civilplikt eller allmän tjänsteplikt. Värnplikt ska fullgöras hos Försvarsmakten och civilplikt i de verksamheter inom totalförsvaret som regeringen bestämmer. En totalförsvarspliktig som inte är krigsplacerad med värnplikt eller civilplikt omfattas av den allmänna tjänsteplikten vid höjd beredskap. Den allmänna tjänsteplikten fullgörs genom att den totalförsvarspliktiga kvarstår i sin anställning eller fullföljer ett uppdrag, tjänstgör enligt avtal om frivillig tjänstgöring inom totalförsvaret eller utför arbete som denne anvisas av den myndighet som regeringen bestämmer.

För att kunna utreda en individs förutsättningar att fullgöra värn- eller civilplikt är totalförsvarspliktiga skyldiga att på begäran genomgå utredning om sina personliga förhållanden. Det görs genom mönstring eller så kallad annan utredning. Annan utredning utförs av Totalförsvarets plikt- och prövningsverk (Plikt- och prövningsverket), annan statlig myndighet eller en kommun eller en region. Om en sådan utredning visar att en totalförsvarspliktig är lämplig, exempelvis på grund av sin utbildning eller yrkeskompetens, kan denne skrivas in för civilplikt utan föregående mönstring. Det är Plikt- och prövningsverket som fattar beslut om inskrivning och beslutet kan överklagas till Statens överklagandenämnd.

En civilpliktig ska krigsplaceras i en befattning eller i en viss verksamhet som han eller hon är lämplig för. Det är Plikt- och prövningsverket som fattar beslut om krigsplacering. Beslutet fattas efter framställan från bemanningsansvariga aktörer. Beslutet om krigsplacering kan inte överklagas och gäller i tio år efter det senaste tjänstgöringstillfället med möjlighet till förlängning om det finns särskilda skäl i det enskilda fallet.

Civilplikt omfattar normalt grundutbildning, repetitionsutbildning, beredskapstjänstgöring och krigstjänstgöring. Grundutbildning är dock inte alltid nödvändigt för personer som redan har utbildning inom ett visst verksamhetsområde.

Det är straffbart att uppsåtligen eller av oaktsamhet utebli eller avvika från civilplikt. Det är även straffbart att vägra eller underlåta att lyda en förmans eller annan chefs order eller på annat sätt åsidosätta åligganden under tjänstgöringen.

5 Civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

5.1 Behov av personalförstärkningar inom den kommunala räddningstjänsten vid höjd beredskap

Kommuner har enligt lagen (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap ansvar för att förbereda sin verksamhet för höjd beredskap. Närmare bestämmelser för räddningstjänstens verksamheter under höjd beredskap finns i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Enligt den lagen har kommunens räddningstjänst i stort samma ansvar under höjd beredskap som i fredstid när det gäller att förhindra skador på människor, egendom och miljö. Vid höjd beredskap tillkommer dock vissa uppgifter. Tilläggsuppgifterna enligt LSO omfattar uppgifter som att upptäcka, märka ut och röja farliga områden samt att indikera och sanera efter angrepp med kemiska stridsmedel och kärnvapen. Räddningstjänstens personal ska också delta i åtgärder för första hjälp åt och transport av skadade samt befolkningsskydd.

MSB har på uppdrag av regeringen tagit fram dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap (Ju2022/02313). I sin redovisning av uppdraget beskriver MSB förmågor som den kommunala räddningstjänsten behöver ha för att kunna uppfylla sitt uppdrag under fredstid och höjd beredskap:

- förmåga att skydda sin personal, materiel och infrastruktur,
- förmåga att agera självständigt under störda förhållanden, vilket bland annat innebär att prioritera mellan olika skyddsvärden, samt
- förmåga att genomföra snabba och effektiva räddningsinsatser för att minska skadorna på människor, samhällsviktig verksamhet, egendom och miljö.

Av MSB:s redovisning framgår vidare att kommunens räddningstjänst i dag huvudsakligen är dimensionerad för att hantera olyckor i fred. Den kommunala räddningstjänsten behöver därför förstärkas för att kunna möta de utmaningar som krigsfara och ytterst krig kan medföra. Enligt MSB behövs såväl kompetenshöjning som personella och materiella resursförstärkningar.

Erfarenheterna från kriget i Ukraina visar att angrepp med konventionella vapensystem orsakar intensiva bränder, ofta på flera skadeplatser samtidigt. Parallellt med släckningsinsatserna har räddningstjänsten dessutom behövt hantera situationer med oexploderad ammunition och genomföra sök- och räddningsinsatser i raserade byggnader (Olsén, Ryghammar & Welander (2023). Räddningstjänst i krig – erfarenheter från Ukraina och lärdomar för Sverige. FOI-R-5404-SE). Detta ställer enligt MSB krav på både fler och personalmässigt större räddningsstyrkor.

I dag finns omkring 16 000 hel- och deltidanställda inom den kommunala räddningstjänsten. För att kunna hantera de påfrestningar som ett väpnat angrepp på Sverige skulle innebära bedömer MSB att antalet personer inom den kommunala räddningstjänsten behöver åtminstone fördubblas inom en tioårsperiod jämfört med i dag. Ett första steg för att stärka personalförsörjningen inom den kommunala räddningstjänsten vid höjd beredskap bör enligt MSB kunna ske genom att skriva in personer som redan har kompetens som är relevant för civilplikt inom kommunal räddningstjänst. MSB bedömer att individer som har genomgått utbildning hos MSB och tidigare Statens räddningsverk till övervägande del har den kompetens som krävs för att fullgöra civilplikt inom kommunal räddningstjänst. Totalförsvarspliktiga som har sådan utbildning och som inte är anställda inom kommunal räddningstjänst bedöms därför vara aktuella för utredning i syfte att undersöka om de i övrigt har förutsättningar att fullgöra civilplikt inom räddningstjänsten. MSB bedömer att det från denna personkategori, under en treårsperiod, skulle kunna tillföras upp till 3 000 personer till kommunernas krigsorganisationer för räddningstjänst genom aktivering av civilplikt.

Utöver att de aktuella individerna behöver ha tillräcklig kompetens bedömer MSB att de bör vara 60 år eller yngre för att det ska vara samhällsekonomiskt motiverat att utbilda dem för tillkommande uppgifter vid höjd beredskap. De personer som ska skrivas in kan inte heller vara krigsplacerade i annan verksamhet, vilket kontrolleras av Plikt- och provningsverket genom en så kallad disponibilitetskontroll. En utgångspunkt är vidare att individen har de kroppskrafter och det hälsotillstånd som krävs för uppgiften. För att kunna utreda att individens förmåga inte har ändrats påtagligt efter tidigare utbildning eller anställning inom räddningstjänst kan intyg behöva inhämtas som styrker påtagliga förändringar i tillståndet.

5.2 Behov av beredskap för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet

Effektiviseringarna som gjorts inom elföretagen de senaste årtiondena har delvis drivits genom att anlita externa utförare av drift och underhåll. Inom elproduktionsverksamheter har företagen vanligtvis egen personal för löpande underhåll, men tar in externa leverantörer vid större arbeten. Inom elnätverksamhet är det vanligt att köpa in externa utförare även för löpande behov.

I händelse av höjd beredskap och ytterst krig finns det risk för att efterfrågan på utförare för drift och underhåll inom elförsörjningsområdet kommer att öka mer än vad de externa utförarnas befintliga personalstyrka kan tillgodose. En del av de externa utförarnas personalstyrka kan dessutom vara krigsplacerad inom det militära eller andra verksamhetsområden, vilket skulle innebära en minskad personalstyrka vid höjd beredskap. Beroendet av externa utförare inom elförsörjningen innebär alltså en risk för att viktiga funktioner inte kan upprätthållas vid höjd beredskap.

Tidigare har Svenska kraftnät utbildat civilpliktiga för drift och underhåll inom såväl elproduktion som nätverksamhet. År 2008 avvecklades Svenska kraftnäts civilpliktsutbildning till följd av försvarsbesluten som fattades i slutet av 1990-talet och början av 2000-talet, och i dag finns endast ett fåtal civilpliktiga inom elförsörjningsområdet kvar.

Efter att civilplikten avvecklades har Svenska kraftnät med stöd av elberedskapslagen (1997:288) och förordningen (1997:294) om elberedskap upprätthållit en slags frivillig civilplikt, benämnd insatsstyrkan, för nätreparationer. Insatsstyrkan består av cirka 300 personer med anställning hos elnätsföretag som får nyttjas enligt avtal som Svenska kraftnät har ingått med personernas respektive arbetsgivare. Det finns emellertid en osäkerhet gällande i vilken utsträckning individerna i insatsstyrkan är tillgängliga för Svenska kraftnät vid höjd beredskap eftersom de kan vara krigsplacerade i en annan verksamhet. Svenska kraftnät utbildar insatsstyrkan främst i reparation med beredskapsmateriel men insatsstyrkan har, genom utbildning och/eller yrkeskompetens, förmåga att utföra reparationer av alla slags elnät.

Svenska kraftnät har inte upprätthållit motsvarande styrka för produktionsverksamhet. Denna lades ner i samband med avvecklingen av civilplikten.

För att möta dagens behov inom totalförsvaret bedömer Svenska kraftnät att det finns behov av att stärka personalförsörjningen vid höjd beredskap när det gäller drift och underhåll inom både nätverksamhet och elproduktion. Behovet av antal och personalkategorier behöver dock analyseras närmare. Situationen som råder i Ukraina sedan Rysslands fullskaliga och folkrättsstridiga invasion i februari 2022 visar tydligt hur behovet av operativt underhåll och reparationsberedskap inom elförsörjningen kan se ut där infrastrukturen upprepade gånger skadas och måste repareras.

Genom en aktivering av civilplikten för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet skulle lämpliga individer i Svenska kraftnäts insatsstyrka kunna krigsplaceras hos Svenska kraftnät och därmed med större säkerhet kunna knytas till elförsörjningens behov. Den osäkerhet som finns gällande tillgängligheten av insatsstyrkans personal skulle därmed minska. Vidare skulle ytterligare personer som har relevant grundutbildning kunna komma i fråga för civilplikt för att på kort sikt stärka förmågan till drift och underhåll inom elförsörjningen vid höjd beredskap. Exakt vilka behov som finns för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet behöver analyseras närmare, likaså vilka personalkategorier som bör ingå och i vilken mån dessa kan skrivas in som civilpliktiga utan ny grundutbildning. Vidare behöver möjligheten att identifiera lämpliga personer närmare analyseras. I avvaktan på den analysen bör det av effektivitetsskäl redan nu skapas rättsliga förutsättningar för en aktivering av civilplikten inom elförsörjningsområdet.

5.3 Civilplikten aktiveras inom verksamhetsområdena kommunal räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet

Förslag: Civilplikten ska tillfälligt aktiveras för verksamhetsområdena kommunal räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

En totalförsvarspliktig är skyldig att fullgöra civilplikt endast om regeringen har beslutat om det med hänsyn till Sveriges försvarsberedskap (1 kap. 3 a § lagen om totalförsvarsplikt). Ett sådant beslut kan bli aktuellt exempelvis mot bakgrund av att det säkerhetspolitiska läget har förändrats (prop. 2009/10:160).

När Ryssland inledde den fullskaliga och folkrättsstridiga invasionen av Ukraina i februari 2022 förändrades det säkerhetspolitiska läget i grunden, för Sverige såväl som övriga Europa (prop. 2022/23:74). I totalförsvarspropositionen (prop. 2020/21:30) fastslogs att ett väpnat angrepp mot Sverige inte kan uteslutas. Totalförsvaret ska därför utformas och dimensioneras för att kunna möta ett väpnat angrepp mot Sverige.

Civilplikt ska fullgöras i de verksamhetsområden inom totalförsvaret som regeringen bestämmer (1 kap. 6 § lagen om totalförsvarsplikt). Av 2 kap. 1 § förordningen om totalförsvarsplikt med bilaga framgår inom vilka verksamhetsområden som civilplikten får fullgöras. Civilplikten får i dag fullgöras inom 23 verksamhetsområden, bland annat inom räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

Den pågående utredningen om personalförsörjningen inom det civila försvaret (se avsnitt 1) innebär att civilplikten är föremål för en nödvändig och genomgripande översyn. En aktivering av civilplikten bör därför i dagsläget begränsas till de verksamhetsområden där det finns behov av civilpliktiga och som bedöms vara möjliga att hantera mer skyndsamt. I dagsläget bedöms det vara möjligt att relativt skyndsamt aktivera civilplikten samt skriva in och krigsplacera individer inom den kommunala räddningstjänsten. Ett skyndsamt förfarande för civilplikten bedöms även vara möjligt inom elförsörjningsområdet. För att möjliggöra en delvis aktivering av civilplikten för dessa verksamhetsområden bör det föras in en begränsning i 2 kap. 1 § förordningen om totalförsvarsplikt som innebär att civilplikten under en viss tidsperiod enbart får fullgöras inom kommunal räddningstjänst samt drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

5.4 MSB och Svenska kraftnät ska utföra annan utredning än mönstring och göra framställningar om krigsplacering

Förslag: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska ges rätt att enligt lagen om totalförsvarsplikt utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering för totalförsvarspliktiga som ska skrivas in för civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten utan föregående mönstring. I förordningen med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska det tydliggöras att myndigheten har dessa uppgifter.

Bedömning: Svenska kraftnät har redan rätt att utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering. Några författningsändringar är därför inte nödvändiga i denna del.

Bedömning: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Svenska kraftnäts behov av folkbokföringsuppgifter för att genomföra de aktuella utredningarna kan tillgodoses genom Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället. Några författningsändringar är därför inte heller nödvändiga i denna del.

För att civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet ska kunna genomföras förutsätts det att MSB och Svenska kraftnät ska utföra annan utredning enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt. Det förutsätter också att myndigheterna kan göra framställningar om krigsplacering enligt 3 kap. 15 § samma lag.

Det är enbart särskilt utpekade aktörer som får utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering. Vilka statliga myndigheter som, utöver Plikt- och provningsverket, får utföra annan utredning framgår av 4 kap. 5 § andra stycket förordningen om totalförsvarsplikt. Samma myndigheter får även göra framställningar om krigsplacering enligt 4 kap. 7 § andra stycket samma förordning.

Svenska kraftnät finns med bland de uppräknade myndigheterna i 4 kap. 5 § andra stycket förordningen om totalförsvarsplikt och har alltså rätt att både utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering. MSB finns däremot inte med i uppräknningen. MSB bör därför läggas till i 4 kap. 5 § andra stycket förordningen om totalförsvarsplikt och därmed ges rätt att utföra annan utredning. MSB blir därmed även bemanningsansvarig myndighet enligt 4 kap. 7 andra stycket samma förordning och får rätt att göra framställningar om krigsplacering.

Inom totalförsvaret tillämpas ansvarsprincipen. Principen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden även ska ha det under en krissituation eller i krig. Ansvaret för att olika verksamheter inom totalförsvaret bemannas ligger därmed på det organ som svarar för en verksamhet i kris och krig. I dag finns det därför en koppling mellan de verksamheter inom vilka civilplikt får fullgöras och vilka myndigheter som har gjorts till bemanningsansvariga. Det är kommunerna som ansvarar för den kommunala räddningstjänsten och dess

krigsorganisation. Det är därför i första hand kommunerna som måste bedöma behovet av civilpliktig personal inom den kommunala räddningstjänsten. Förslaget innebär att MSB ska vara bemanningsansvarig för individer som ska skrivas in för civilplikt och krigsplaceras inom kommunal räddningstjänst. Att göra MSB till bemanningsansvarig innebär alltså en viss avvikelse från den hittillsvarande systematiken. Att göra MSB till bemanningsansvarig för de aktuella individerna bedöms emellertid vara det mest ändamålsenliga, bland annat eftersom MSB har identifierats vara den aktör som på kort sikt har bäst möjlighet att skaffa sig den kapacitet som krävs för att kunna identifiera, utreda och utbilda dessa individer. MSB bör därför göras till bemanningsansvarig i aktuellt hänseende.

Eftersom det i första hand är kommunerna som har att bedöma behovet av civilpliktig personal inom räddningstjänsten kommer MSB behöva ha ett nära samarbete med kommunerna i sin roll som bemanningsansvarig myndighet. I rollen som bemanningsansvarig myndighet bör MSB även föra dialog med de civilområdesansvariga länsstyrelserna. De civilområdesansvariga länsstyrelserna ansvarar nämligen bland annat för att det civila försvaret inom civilområdet får en enhetlig riktning. Vidare har såväl civilområdesansvariga länsstyrelser som övriga länsstyrelser under höjd beredskap rätt att med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor fatta beslut som har direkt påverkan på den kommunala räddningstjänsten, bland annat får de besluta om omfördelning av räddningstjänstpersonal.

Av tydlighets- och förutsägbarhetsskäl bör det av förordningen (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap framgå att MSB ska vara bemanningsansvarig för den aktuella målgruppen. Därför bör det i förordningen föras in en bestämmelse om att myndigheten ska utföra annan utredning och göra framställning om krigsplacering för totalförsvarspliktiga som med stöd av 3 kap. 4 § lagen om totalförsvarsplikt ska skrivas in för civilplikt inom kommunal räddningstjänst. Något behov av att föra in en liknande bestämmelse i Svenska kraftnäts myndighetsinstruktion finns inte. Svenska kraftnät ska inte agera bemanningsansvarig för någon annan aktörs organisation utan ska krigsplacera berörda individer i den egna organisationen. Aktuella bestämmelser i lagen om totalförsvarsplikt med tillhörande förordning bedöms därför vara tillräckliga.

MSB och Svenska kraftnät kommer att behöva aktuell folkbokföringsadress till individerna som ska genomgå annan utredning. Detta behövs dels för att kunna skicka ut information om ändrat ändamål för personuppgiftsbehandling (se avsnitt 5.5), dels för att kunna komma i kontakt med individerna, vilket är en förutsättning för att utredningen ska kunna genomföras. Uppgift om en folkbokföringsadress registreras i folkbokföringsdatabasen. Från folkbokföringsdatabasen förs uppgiften över till Skatteverkets system för distribution av folkbokföringsuppgifter till samhället (Navet). Från Navet kan alla offentliga aktörer hämta folkbokföringsuppgifter digitalt. Uppgifterna i Navet är aktuella eftersom ändringar i folkbokföringen slår igenom direkt. Det är den mottagande offentliga aktören som avgör vilka uppgifter som ska hämtas, och på vilket sätt, förutsatt att den offentliga aktören har rätt att ta del av uppgifterna. Eftersom MSB och Svenska kraftnät kan hämta nödvändiga folk-

bokföringsuppgifter från Navet är deras behov av uppgifterna tillgodosedda och det finns inget behov av någon författningsändring.

5.5 Personuppgiftsbehandling

Bedömning: Författningsändringarna som föreslås i denna promemoria ger berörda aktörer den rättsliga grund som de behöver för att kunna utföra den personuppgiftsbehandling som förslagen innebär.

Den aktuella personuppgiftsbehandlingen bedöms vara förenlig med kraven i regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga.

5.5.1 Tillämpliga författningar

I Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), härafter benämnd EU:s dataskyddsförordning, finns bestämmelser som förutsätter eller ger utrymme för kompletterande nationella bestämmelser av olika slag. I Sverige finns kompletterande bestämmelser som är av generell karaktär i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen).

Genom 1 kap. 2 § dataskyddslagen har bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning utsträckt till att gälla även i verksamhet utanför unionsrättens tillämpningsområde. Detta innebär att bland annat behandling av personuppgifter som utgör ett led i en verksamhet som rör nationell säkerhet och försvar omfattas av EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagens tillämpningsområde. Dataskyddslagen är subsidiär vilket innebär att lagens bestämmelser inte ska tillämpas om det finns avvikande bestämmelser i annan lag eller förordning (1 kap. 6 §).

Totalförsvarsdatalagen (2020:151) är en särskild registerförfattning som omfattar Plikt- och prövningsverkets verksamhet vid behandling av personuppgifter. Av 2 § andra stycket framgår dock att lagen även är tillämplig på andra aktörers personuppgiftsbehandling när så särskilt anges. I 8 § andra stycket anges att andra statliga myndigheter än Plikt- och prövningsverket, kommuner och regioner får behandla känsliga personuppgifter om uppgifterna är absolut nödvändiga vid utredning enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt. I övrigt ska den utredande myndigheten tillämpa EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen (prop. 2019/20:51 s. 34 f.). Detta innebär att totalförsvarsdatalagen kommer vara tillämplig på de känsliga personuppgifter som MSB och Svenska kraftnät behandlar vid annan utredning enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt, och i övrigt ska personuppgiftsbehandlingen göras i enlighet med EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen.

5.5.2 Rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen och nytt ändamål för behandlingen

MSB och Svenska kraftnät kommer att behandla de aktuella personuppgifterna inom ramen för annan utredning och framställningar om krigsplacering enligt 2 kap. 1 § respektive 3 kap. 15 § lagen om totalförsvarsplikt. Genom den föreslagna ändringen av 4 kap. 5 § andra stycket förordningen om totalförsvarsplikt ges MSB rätt att utföra annan utredning. MSB blir därmed även bemanningsansvarig myndighet enligt 4 kap. 7 § andra stycket samma förordning och får rätt att göra framställningar om krigsplacering. Svenska kraftnät har redan sedan tidigare rätt att utföra såväl annan utredning som framställningar om krigsplacering. I förordningen med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap föreslås det även föras in en bestämmelse om att myndigheten ska utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering för individer som ska skrivas in och krigsplaceras inom kommunal räddningstjänst. Någon liknande bestämmelse bedöms inte vara nödvändig att föra in i Svenska kraftnäts myndighetsinstruktion (se avsnitt 5.4). För att MSB och Svenska kraftnät i egenskap av bemanningsansvariga myndigheter ska kunna utföra annan utredning och göra framställningar om krigsplacering kommer de att behöva behandla personuppgifter. De aktuella åtgärderna syftar till att totalförsvarspiktiga ska kunna tas i anspråk med stöd av civilplikt för att stärka Sveriges totalförsvar. Den rättsliga grunden för de båda myndigheternas personuppgiftsbehandling kommer att vara allmänt intresse och myndighetsutövning (artikel 6.1 e EU:s dataskyddsförordning och 2 kap. 2 § dataskyddslagen).

Utredningen som MSB och Svenska kraftnät ska göra enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt syftar till att avgöra om de aktuella individerna har förutsättningar för att fullgöra civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet. Det kommer därför att finnas behov av att behandla känsliga personuppgifter, exempelvis uppgifter om hälsa. Utgångspunkten enligt EU:s dataskyddsförordning är att känsliga personuppgifter inte får behandlas (artikel 9.1 EU:s dataskyddsförordning). Förbudet mot att behandla känsliga personuppgifter är emellertid inte undantagslöst. Exempelvis får känsliga personuppgifter under vissa förutsättningar behandlas om det är nödvändigt för handläggningen av ett ärende eller om det i övrigt är nödvändigt av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse (artikel 9.2 g EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 3 § dataskyddslagen). Som framgår av avsnitt 5.5.1 kommer totalförsvarsdatalagen att vara tillämplig på de känsliga personuppgifter som MSB och Svenska kraftnät behandlar vid utredningarna enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt. Att totalförsvarsdatalagen kommer att vara tillämplig på personuppgiftsbehandlingen medför ett förstärkt skydd för den enskilde. Vid sidan av de krav som ställs på den personuppgiftsansvarige enligt EU:s dataskyddsförordning, till exempel kravet på en lämplig säkerhetsnivå, innehåller totalförsvarsdatalagen bestämmelser om säkerhetsåtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen. Exempelvis innehåller lagen bestämmelser om sökbegränsningar (9 §). Vidare ställs särskilt höga krav på behovet av att uppgifterna behandlas. För att känsliga personuppgifter

ska få behandlas räcker det inte att behandlingen är nödvändig såsom framgår av EU:s dataskyddsförordning. Behandlingen av de känsliga personuppgifterna måste i stället vara absolut nödvändig vid utredningen om den totalförsvarspliktiges personliga förhållanden enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt (8 § andra stycket). Kravet på absolut nödvändighet markerar att behandlingen av känsliga personuppgifter bör ske med försiktighet och aldrig slentrianmässigt. Rekviritet innebär emellertid inte att känsliga personuppgifter endast får behandlas i undantagsfall. Bemanningsansvariga myndigheter har i samband med utredningar enligt 2 kap. 1 § lagen om totalförsvarsplikt ett berättigat behov av att behandla känsliga personuppgifter. Behandlingen ska emellertid vara restriktiv och behovet av att behandla den känsliga personuppgiften ska prövas noga i det enskilda fallet (prop. 2019/20:51 s. 91). MSB och Svenska kraftnät kommer alltså kunna behandla de känsliga personuppgifter som behövs för att kunna avgöra om de totalförsvarspliktiga är lämpade för att fullgöra civilplikt inom de aktuella verksamhetsområdena.

Det kan inte uteslutas att det inom ramen för MSB:s och Svenska kraftnäts utredningar kan uppstå behov av att behandla personuppgifter som rör lagöverträdelse, vilket de båda myndigheterna har stöd för i artikel 10 EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 8 § dataskyddslagen. Vidare kommer det att finnas behov av och vara klart motiverat att behandla personnummer och/eller samordningsnummer för säkerställa de totalförsvarspliktigas identitet, vilket de båda myndigheterna också har stöd för i artikel 87 EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 10 § dataskyddslagen. I likhet med den bedömning som har gjorts beträffande Plikt- och prövningsverkets behandling av uppgifter om lagöverträdelse och personnummer/samordningsnummer bedöms det inte heller för MSB:s eller Svenska kraftnäts behandling av denna typ av uppgifter finnas något behov av inskränkningar eller övriga undantag i förhållande till vad som gäller enligt EU:s dataskyddsförordning (prop. 2019/20:51 s. 51 f.).

MSB och Svenska kraftnät kommer delvis att använda personuppgifter för ett nytt ändamål (utredning civilplikt/framställning om krigsplacering) som inte är förenligt med de ändamål som uppgifterna ursprungligen samlades in för (utbildning räddningstjänst/insatsstyrkan). Utgångspunkten är att personuppgifter inte får behandlas på ett sätt som är oförenligt med de ändamål som uppgifterna samlades in för (artikel 5.1 b EU:s dataskyddsförordning). Av artikel 6.4 och 23 EU:s dataskyddsförordning framgår emellertid att en personuppgiftsansvarig under vissa förutsättningar får vidarebehandla personuppgifter för ändamål som är oförenliga med de ursprungliga. Sådan vidarebehandling är bland annat möjlig om den har stöd i nationell rätt och är en nödvändig och proportionell åtgärd i ett demokratiskt samhälle som görs i syfte att säkerställa den nationella säkerheten, försvaret och viktiga mål av generellt allmänt intresse (artikel 23.1 a, b och e). Den aktuella personuppgiftsbehandlingen kommer att ha sin grund i verksamhet som är reglerad i nationell rätt genom 2 kap. 1 § och 3 kap. 15 § lagen om totalförsvarsplikt. Att använda de aktuella personuppgifterna för det nya ändamålet kommer visserligen att innebära ett intrång i den enskildes personliga integritet. Vid en sammantagen bedömning bedöms emellertid behovet av att få använda uppgifterna för det nya ändamålet väga tyngre

än det intrång som den nya behandlingen innebär för den enskilda. De aktuella individerna besitter kompetens som det finns ett uttalat behov av inom Sveriges totalförsvaret och den aktuella åtgärden är nödvändig för att denna personalresurs ska kunna tas i anspråk med stöd av civilplikt. Åtgärden får därmed anses vara såväl nödvändig som proportionell i ett demokratiskt samhälle och syftar till att uppnå ett enligt EU:s dataskyddsförordning legitimt syfte (artikel 23.1 a, b och e). Information om ändrat ändamål för personuppgiftsbehandlingen kommer att skickas till de berörda individerna.

5.5.3 Personuppgiftsbehandlingen är förenlig med regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga

Ändamålet med behandlingen av de aktuella personuppgifterna är att ta fram underlag för beslut om inskrivning och krigsplacering med stöd av civilplikt. MSB:s och Svenska kraftnäts insamling av personuppgifter kommer att baseras på en skyldighet för den enskilde att lämna dessa och uppgifterna som samlas in kommer i vissa fall vara av integritetskänsligt slag. Även om syftet med personuppgiftsbehandlingen inte är att kartlägga enskilda utan att utreda enskildas förutsättningar att utföra civilplikt bedöms delar av den aktuella behandlingen kunna innebära en kartläggning av den enskildes förhållanden som innebär ett betydande intrång i den personliga integriteten i den mening som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen (prop. 2019/20:51 s. 26 f.). Därmed krävs att personuppgiftsbehandlingen framgår av lag och att intrånget i den personliga integriteten som behandlingen innebär görs för att tillgodose ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle (2 kap. 20 § första stycket 2 och 21 § regeringsformen). Motsvarande bestämmelser finns i Europakonventionen (Europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna) och EU:s rättighetsstadga (Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna 2010/C 83/02).

MSB:s och Svenska kraftnäts personuppgiftsbehandling kommer att vara reglerad i lag (se avsnitt 5.5.1). Vidare är det av grundläggande betydelse i ett demokratiskt samhälle att personalförsörjningen av totalförsvaret kan tillgodoses. Den aktuella personuppgiftsbehandlingen syftar till att stärka landets totalförsvaret och det intrång i den personliga integriteten som personuppgiftsbehandlingen innebär får därmed anses berättigat och proportionerligt.

5.6 Behov av repetitionsutbildning för civilpliktiga

Bedömning: De individer som blir aktuella för civilplikt inom kommunal räddningstjänst bör få en inledande repetitionsutbildning som syftar till att vidmakthålla och vidareutveckla kompetensen för uppgifter inom räddningstjänst och särskilt räddningstjänst under höjd beredskap.

Vilket behov av kompletterande utbildningsinsatser som en civilplikt för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet kan innebära behöver analyseras närmare.

Enligt MSB:s bedömning är det önskvärt att de individer som blir aktuella för civilplikt enligt förslaget får en inledande repetitionsutbildning. Skälet till detta är att det kan ha gått lång tid sedan individen genomförde grundläggande utbildning inom räddningstjänst, och att denne eventuellt inte upprätthållit kompetensen genom yrkesutövning. Den inledande repetitionsutbildningen syftar till att både upprätthålla och vidareutveckla kompetensen för uppgifter inom räddningstjänst och särskilt räddningstjänst under höjd beredskap. Enligt MSB:s bedömning behöver utbildningen inte ges innan krigsplaceringen eftersom de berörda individerna har den grundläggande kompetens som krävs. Därmed kan grundförmågan för räddningstjänsten vid höjd beredskap höjas direkt efter inskrivningen.

MSB är utbildningsansvarig myndighet inom området räddningstjänst och har lokaler för ändamålet. För att MSB ska kunna genomföra repetitionsutbildning för civilpliktiga vid sina skolor behöver MSB upphandla Grundutbildning för räddningstjänstpersonal (Grib), som i dag bedrivs på MSB:s skolor, av en annan aktör. Detta kräver inga författningsändringar, däremot bedömer MSB att myndigheten kommer behöva få regeringens tillstånd till att teckna längre hyresavtal för lokalerna i enlighet med förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning.

Svenska kraftnät genomför utbildningar för den så kallade insatsstyrkan för nätreparationer men inte för arbeten kopplade till elproduktion. Om totalförsvarspliktiga som ingår i insatsstyrkan ska fullgöra civilplikt kan utbildningsverksamheten för nätreparationer eventuellt behöva kompletteras. För totalförsvarspliktiga som inte ingår i insatsstyrkan men som har annan relevant utbildning kan det vara önskvärt med en inledande repetitionsutbildning. Skälen till detta är att det kan ha gått lång tid sedan individen genomförde den grundläggande utbildningen och att denne eventuellt inte har upprätthållit kompetensen genom yrkesutövning. Det eventuella behovet av kompletterande utbildningsinsatser som en civilplikt för drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet kan innebära behöver dock analyseras närmare.

5.7 Plikt- och prövningsverkets förutsättningar för inskrivning av civilpliktiga

Bedömning: Plikt- och prövningsverket har förutsättningar för att skriva in civilpliktiga för kommunal räddningstjänst och drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet.

Plikt- och prövningsverket ansvarar för inskrivningen av civilpliktiga med stöd av 3 kap. 4 § lagen om totalförsvarsplikt. Det är också Plikt- och prövningsverket som enligt 3 kap. 15 § första stycket lagen om totalförsvarsplikt beslutar om krigsplacering efter utförd utredning och inskrivning.

Det nu aktuella förslaget om en aktivering av civilplikt inom kommunal räddningstjänst och drift och underhåll inom elproduktion och nätverksamhet innebär att individerna ska skrivas in för civilplikt efter annan utredning och ges en repetitionsutbildning. Förslaget omfattar alltså inte mönstring och inskrivning för grundutbildning, vilket skulle innebära en betydligt större uppgift för Plikt- och prövningsverket. Mot denna bakgrund bedöms det finnas förutsättningar för myndigheten att skriva in och krigsplacera civilpliktiga efter framställan från MSB och Svenska kraftnät utan att det exempelvis krävs investeringar i nya lokaler.

5.8 Handläggning och utbetalning av förmåner till civilpliktiga

Bedömning: Handläggning och utbetalning av förmåner till civilpliktiga ska göras av Försäkringskassan. Det behövs inga författningsändringar eller andra åtgärder för att myndigheten ska kunna utföra detta uppdrag.

Enligt lagen (1991:1488) om handläggning av vissa ersättningar till den som tjänstgör inom totalförsvaret är det Försäkringskassan som hanterar frågor om familjebidrag och dagpenning till den som tjänstgör inom totalförsvaret (1 §). Närmare bestämmelser om förmånerna finns i förordningen (1995:239) om förmåner till totalförsvarspiktiga. Försäkringskassan hanterar redan i dag motsvarande förmåner för värnpliktiga. Därmed innebär förslaget inte något nytt uppdrag till Försäkringskassan. Det bedöms således inte behövas några författningsändringar eller andra åtgärder för att myndigheten ska kunna utföra detta uppdrag.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: De föreslagna ändringarna ska träda i kraft den 19 januari 2024. Ändringarna i 2 kap. 1 § förordningen om totalförsvarsplikt ska upphöra att gälla vid utgången av 2028.

Bedömning: Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

Med hänsyn till den säkerhetspolitiska situationen i Europa och i Sveriges närområde är det angeläget att de föreslagna ändringarna träder i kraft så snart som möjligt. Samtidigt måste det finnas viss tid för berörda aktörer att anpassa sig efter de nya förutsättningarna. Det föreslås därför att bestämmelserna träder i kraft den 19 januari 2024.

Den föreslagna begränsningen i 2 kap. 1 § förordningen om totalförsvarsplikt som föreslås för att möjliggöra en partiell aktivering av civilplikten är endast en temporär begränsning som görs i avvaktan på den pågående utredningen om personalförsörjningen inom det civila försvaret. I syfte att minska risken för att begränsningen behöver förlängas bör dess giltighetstid sättas med viss marginal. Det är därför lämpligt att den tillfälliga begränsningen ska gälla till utgången av 2028.

Det finns inget behov av övergångsbestämmelser.

7 Konsekvenser

Bedömning: Förslagen bidrar till att skyndsamt stärka grundförmågan hos den kommunala räddningstjänsten vid höjd beredskap och att stärka beredskapen inom elförsörjningen. Förslagen har därmed positiva konsekvenser för Sveriges civila försvar.

Civilplikten innebär bland annat en inskränkning i den enskildes fri- och rättigheter för de individer som kommer att beröras av förslagen. Förslagen kan också medföra mindre konsekvenser för annan samhällsviktig verksamhet på så sätt att de individer som berörs i vissa fall kan ha sin nuvarande anställning i en sådan verksamhet.

Förslagen medför ökade kostnader för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Plikt- och prövningsverket samt Försäkringskassan. Förslagen medför marginellt ökade kostnader för kommuner.

Kostnaderna för förslaget om civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten finansieras delvis genom medel som avsatts för personalförsörjning enligt förslag i propositionen Totalförsvaret 2021–2025.

När det gäller aktiveringen av civilplikt inom elförsörjningsområdet innebär förslaget att Svenska kraftnät får möjlighet att med stöd av civilplikt krigsplacera totalförsvarspliktiga i den egna organisationen. Förslagen medför inga direkta kostnader.

7.1 Konsekvenser för samhället i stort

Konsekvenser för Sveriges civila försvar

Civilplikt är ett viktigt instrument för att trygga personalförsörjningen av det civila försvaret. Förslagen bedöms bidra till att skyndsamt stärka grundförmågan hos den kommunala räddningstjänsten vid höjd beredskap. Förslagen bedöms också bidra till att stärka beredskapen inom elförsörjningen och att på sikt stärka grundförmågan vid höjd beredskap för Svenska kraftnät. Aktiveringen av civilplikten förväntas bidra till att stärka Sveriges förmåga både inför och under höjd beredskap. Förslagen bedöms därmed få positiva konsekvenser för Sveriges civila försvar.

Konsekvenser för enskilda

För enskilda innebär civilplikten ett ingrepp i dennes fri- och rättigheter. För att individerna ska vara tillräckligt förberedda för krigsuppgiften behöver de genomgå repetitionsutbildning. Plikten att genomgå repetitionsutbildning enligt förslaget bedöms medföra ett visst inkomstbortfall för individen och en inskränkning i personens övriga livsomsständigheter. Civilplikten innebär också att individen kan vara skyldig att efter beslut från myndighet genomgå medicinska och psykologiska undersökningar för att utreda och bedöma hans eller hennes förutsättningar att tjänstgöra inom totalförsvaret. Det kan vidare

konstateras att det är straffbart att med uppsåt eller av oaksamhet utebli eller avvika från civilplikt.

Ingreppet bedöms vara proportionerligt med hänsyn till det säkerhetspolitiska läget och totalförsvarets behov av personalförsörjning.

Konsekvenser för annan samhällsviktig verksamhet

Grundprincipen för totalförsvarets personalförsörjning är att varje person ska tjänstgöra där den gör störst nytta för totalförsvaret. I de fall en konkurrenssituation mellan olika samhällsviktiga verksamheter uppstår behöver en avvägning göras beträffande var personen gör bäst nytta. Det kan finnas individer som trots att de inte är krigsplacerade i en viss verksamhet utgör en särskild nyckelkompetens inom verksamheten. Det finns en viss risk för att sådana individer tas i anspråk för civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten eller elförsörjningsområdet vilket kan få konsekvenser för de aktuella verksamheterna. På grund av förslaget begränsade omfattning bedöms det dock endast få marginella konsekvenser för annan samhällsviktig verksamhet. Dessutom kan individerna i vissa sådana fall undantas från civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten eller elförsörjningsområdet.

En aktivering av civilplikten kommer i första hand att resultera i ett personalbortfall för individernas huvudsakliga arbetsplatser under den tid som de genomför repetitionsutbildning, vilket kan medföra marginella konsekvenser för annan samhällsviktig verksamhet. Möjligheter till uppskov finns vid vissa situationer, vilket innebär att eventuella negativa konsekvenser för annan samhällsviktig verksamhet kan begränsas.

7.2 Ekonomiska konsekvenser för staten

Ekonomiska konsekvenser för MSB

Genom förslaget får MSB ökade uppgifter som kräver anpassning av administration och processer. I myndighetens övergripande kostnader ingår bland annat ökade kostnader för rekrytering, ekonomihantering och informationshantering. Där ingår också rättsligt stöd för föreskriftsarbete och auditörer (auditörer är jurister som biträder myndigheter, kommuner och regioner som har att handlägga disciplinären den enligt lagen [1994:1811] om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m.).

Den civilpliktige har rätt till förmåner i samband med tjänstgöringen. Exempelvis har civilpliktiga rätt till fri kost och logi under utbildningen, dagpenning upp till 90 procent av sin sjukpenninggrundande inkomst (max 1 295 kronor per dag), familjebidrag och bostadstillägg för dem som har familj, sjuk- och tandvård under tjänstgöringen samt beklädnad och övrig personlig materiel. Förmånskostnaderna är beroende av repetitionsutbildningens längd.

För att skapa utrymme på MSB:s skolor för att kunna bedriva repetitionsutbildning för civilpliktiga behöver den utbildning som bedrivs där i dag, Grib, upphandlas av en annan aktör. Upphandlingskostnaderna beror främst på hur stor del av Grib som kommer behöva upphandlas.

Repetitionsutbildningen innehåller många praktiska moment, vilket är resurskrävande både i fråga om personal och förbrukningsmateriel.

Personal behövs för utveckling av utbildningens upplägg och innehåll, administration inför utbildningsstart, drift och service i anslutning till utbildningen, administration kopplad till de civilpliktigas rätt till försäkring, fri hälso- och sjukvård, fritidsaktiviteter med mera. Vidare bedöms befintlig personal att vara i behov av kompetensutveckling. När det gäller materielkostnader omfattar dessa förbrukningsartiklar och utbildningsmaterial utan avskrivning som används för utbildningen. Det kan till exempel handla om förbränningsmateriel, skrotbilar och personlig utrustning. Utbildning av ett större antal individer under en begränsad period kan komma att ställa särskilda krav på utbildnings- och övningsanläggningarna samt medföra ett ökat personalbehov.

Därutöver tillkommer kostnader för köp av tjänster, exempelvis avseende stöd till utvecklingen av utbildningen, framtagande av utbildningsmateriel och systemstöd för administration.

För att kunna utbilda civilpliktiga bedömer MSB att myndigheten behöver anpassa och utöka sina utbildningsplatser, vilket bedöms medföra ökade hyreskostnader. Det tillkommer också avskrivningskostnader från investeringar i utbildnings- och övningsanläggningar inklusive fordon och andra kostnadsintensiva resurser.

Hur många som kommer kunna utbildas varje år beror på hur mycket resurser som avsätts för ändamålet och på hur lång den inledande repetitionsutbildningen behöver vara. Med de medel som regeringen avser att föreslå i budgetpropositionen för 2024 är förhoppningen att omkring 300 individer ska kunna utbildas 2024, se vidare avsnitt nedan om finansiering. Kommande år kommer lika många eller fler att kunna utbildas.

Ekonomiska konsekvenser för Svenska kraftnät

Förslaget innebär att Svenska kraftnät får möjlighet att med stöd av civilplikt krigsplacera totalförsvarspliktiga i den egna organisationen. Förslaget medför dock inga direkta kostnader för myndigheten. Behovet av civilpliktiga inom området inklusive behov av utbildningar med mera och hur dessa ska finansieras behöver analyseras närmare av Svenska kraftnät.

Ekonomiska konsekvenser för Plikt- och prövningsverket

Förslaget innebär ökade kostnader för Plikt- och prövningsverket. Plikt- och prövningsverket bedömer att ärendehantering som förslaget innebär medför ett ökat behov av personal. Därutöver tillkommer kostnader för systemanpassningar för inskrivning av civilpliktiga. Kostnaderna bedöms av Plikt- och prövningsverket delvis vara beroende av hur många civilpliktiga som skrivs in, men omfattar också en viss grundkostnad för införande av civilplikt.

Därutöver har Plikt- och prövningsverket en schablonberäkning för resor till repetitionsutbildning på 500 kronor per enkelresa, det vill säga 1 000 kronor per person och utbildningstillfälle. Den totala kostnaden för resor är därmed beroende av hur många civilpliktiga som genomgår repetitionsutbildningen.

Ekonomiska konsekvenser för Försäkringskassan

Förslaget innebär ökade administrativa kostnader för Försäkringskassan för hantering av familjebidrag och dagpenning till de civilpliktiga.

Uppgiften är delvis avgiftsfinansierad vilket innebär att kostnaderna för själva förmånerna betalas av MSB, se avsnittet om ekonomiska konsekvenser för MSB.

Konsekvenser för övriga myndigheter och för rättsväsendet

Beslut om inskrivning kan överklagas till Statens överklagandenämnd. Vidare kan beslut om förmåner och rehabilitering överklagas till allmän förvaltningsdomstol och i vissa fall till Statens överklagandenämnd. Förslaget innebär därmed att antalet överklagandeärenden till de allmänna förvaltningsdomstolarna och Statens överklagandenämnd kan komma att öka något. Ökningen av ärenden kan dock inte förväntas kräva resurser som går utöver befintliga anslag.

Det är straffbart att uppsåtligen eller av oaktsamhet utebli eller avvika från civilplikt. Det är även straffbart att vägra eller underlåta att lyda en förmans eller annan chefs order eller på annat sätt åsidosätta åligganden under tjänstgöringen. Antalet ärenden om brott mot totalförsvarsplikten kan därför komma att öka något hos Åklagarmyndigheten och de allmänna domstolarna. Ökningen av ärenden kan dock inte förväntas kräva resurser som går utöver befintliga anslag.

Finansiering

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2024 föreslå att 40 miljoner kronor avsätts under 2024 för en tillfällig aktivering av civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten. Från och med 2025 beräknas totalt 60 miljoner kronor avsättas i samma syfte. Kostnader för personlig skyddsutrustning bör enligt regeringens bedömning täckas av medlen från 2025 och framåt.

Vidare finns medel som avsatts för personalförsörjning enligt förslag i propositionen Totalförsvaret 2021–2025 (prop. 2020/21:30) som också kan bidra till finansiering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten. Tillsammans innebär det att totalt 60 miljoner kronor avsätts för civilplikten inom den kommunala räddningstjänsten under 2024.

7.3 Konsekvenser för kommuner och den kommunala räddningstjänsten

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Eftersom MSB görs till bemanningsansvarig och i praktiken övertar delar av uppgiften från kommunerna innebär detta ett visst ingrepp i den kommunala självstyrelsen. Kommunerna har dock inte själva möjlighet att identifiera individerna som kan komma i fråga inom ramen för aktuellt snabbspår för civilplikt. De bedöms inte heller ha kapacitet att utföra så kallad annan utredning av individerna. Att MSB blir bemanningsansvarig innebär inte att MSB övertar hela ansvaret från kommunerna, utan det blir

ett delat ansvar. Kommunerna kommer att behålla delar av sitt bemanningsansvar eftersom det är kommunerna som behöver bedöma behovet av civilpliktig personal i sin organisation. Det är även kommunerna som kommer att förfoga över de krigsplacerade resurserna vid höjd beredskap. När individerna har krigsplacerats inom den kommunala räddningstjänsten kommer MSB främst att tillhandahålla repetitionsutbildning för de civilpliktiga samt fortsatt ge stöd till kommunerna exempelvis vad gäller bedömning av behov av fortsatt repetitionsutbildning med mera.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner

Kommunerna kommer få marginellt ökade kostnader för uppgiften att bedöma behovet av personalförstärkningar och planera för krigsplacering av civilpliktiga. Det finns behov av stöd från MSB till kommunerna i detta arbete.

Övriga konsekvenser för kommuner och för den kommunala räddningstjänsten

För den kommunala räddningstjänsten innebär förslaget förstärkt kapacitet vid en situation med höjd beredskap. Kapaciteten kommer att stärkas redan under 2024. Förslaget ger också bättre förutsättningar för de kommunala räddningstjänsterna att planera för en situation med höjd beredskap.

7.4 Övriga konsekvenser

Förslaget får inte några konsekvenser för miljön, människors hälsa, jämställdheten eller sysselsättningen som behöver redovisas särskilt.

Förslaget bedöms vara förenligt med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

Kommunförvaltningen
Elin Fogelström, sektor verksamhetsstöd

Fö2023/01488

Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

Synpunkter

Aktivering av civilplikt inom den kommunala räddningstjänsten och elförsörjningsområdet

Östhammars kommun håller med Uppsala brandförsvaret om att räddningstjänsten är i behov av att kraftigt utöka krigsorganisationerna om tillräcklig förmåga ska finnas för att kunna hantera de uppgifter som åligger räddningstjänsterna i händelse av krig. Föreslagen aktivering av civilplikt för personer som redan har rätt grundkompetens är ett bra första steg i att öka denna förmåga. Brandförsvaret och Östhammars kommun vill dock understryka att detta inte löser hela behovet av personal och kompetens utan bedömer att det är nödvändigt att utöka med ytterligare steg där mönstring med efterföljande grundutbildning genomförs för flera olika kompetenser såsom räddningsman, ammunitionsröjare, sanerare med flera för att därefter krigsplaceras i kommunerna.

Förslaget att MSB blir bemanningsansvarig myndighet men att individerna krigsplaceras inom kommunal räddningstjänst bedömer brandförsvaret vara tillfyllest. Att personalen krigsplaceras hos den kommunala räddningstjänsten bedöms vara en förutsättning för att skapa en lokal förankring med möjlighet till fortsatta repetitionsövningar i den organisation

Kommunförvaltningen
Elin Fogelström, sektor verksamhetsstöd

där individen krigsplaceras. Vidare skapas förutsättningar för en snabb aktivering i händelse av höjd beredskap.

På sikt, efter att dessa individer har repetitionsutbildats och krigsplacerats, kommer det vara nödvändigt att dessa också övas tillsammans med den räddningstjänst där individerna krigsplacerats. För att detta ska vara möjligt kommer räddningstjänsterna behöva ekonomiskt stöd.

Finansieringen/kostnaden av de åtgärder som är nödvändiga bör definieras i klartext. I promemorian anges det nu lite otydligt *"Förslagen medför marginellt ökade kostnader för kommuner."*

Östhammars kommun har inga övriga synpunkter än det Uppsala brandförsvaret anger i sitt yttrande annat är i fråga om den ekonomiska aspekten.

Gällande aktivering av civilplikt inom elförsörjningsområdet har Östhammars kommun inga synpunkter.

För Östhammars Kommun

Elin Fogelström

Beredskapssamordnare

Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027 Bygg- och miljönämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

2 (9)

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Verksamhetsförändringar 2024-2027	4
2.2	Volymer	4
3	Nämndens mål och styrtal	4
3.1	Nämndens mål	4
3.2	Uppdrag	6
3.3	Nyckeltal.....	7
4	Ekonomisk planering.....	7
4.1	Resultaträkning.....	8
4.2	Driftbudget.....	8
4.3	Investeringsbudget.....	9

3 (9)

1 Verksamhetsområde

För Bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun är den långsiktigt hållbara tillväxten i fokus. Detta genomförs genom att handlägga ärenden inom plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Verksamheten är till för invånare, företag, föreningar och fastighetsägare i kommunen samt besökare. Idag och i framtiden. Nämndens arbete utgår från lagstiftningen som ram och förutsättning, med målsättningen att det alltid ska märkas för vem vi är till.

För Bygg- och miljönämnden i Östhammars kommun är den långsiktigt hållbara tillväxten i fokus. Detta genomförs genom att handlägga ärenden inom plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, tobakslagen samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. Verksamheten är till för invånare, företag, föreningar och fastighetsägare i kommunen samt besökare. Idag och i framtiden. Nämndens arbete utgår från lagstiftningen som ram och förutsättning, med målsättningen att det alltid ska märkas för vem vi är till.

2 Planeringsförutsättningar

Det är enkelt att identifiera förändringar i förutsättningar och utveckling av omvärldsfaktorer, som riskerar att utmana nämnden i ambitionen att nå sina målsättningar.

Konjunkturen ser i skrivande stund alltjämt ut att bli en utmaning för nämnden. En vikande konjunktur minskar inflödet av inkommande ärenden, vilket påverkar intäkterna negativt. Detta slår extra kraftfullt mot delar av verksamheten som har en högre självfinansieringsgrad.

Livsmedelslagen och Boverkets byggregler förändras under 2024 på ett sätt som riskerar att få negativa konsekvenser på kundnöjdheten.

Efterhandsdebiteringen av livsmedelstaxan får till konsekvens att en näringsidkare från 2024 kommer belastas för hela sin andelskostnad av tillsynsverksamheten vid ett enskilt tillfälle. Tidigare fördelades den kostnaden ut på flera år, vilket gjorde att näringsidkare (visserligen belastades samma kostnad men) fick den utslagen på en längre tidsperiod. Föreslaget att förändra Boverkets byggregler innebär att "Allmänna råd" tas bort. Detta förändrar arbetssättet för nämnden, vilket kan leda till längre handläggningstider och till att myndigheten kan uppfattas som otydlig.

På personalsidan går vi under hösten 2023 in i en ny organisation med syftet att minska våra kostnader. Detta kan medföra att längre avstånd mellan medarbetare och chef. Vi har också en pensionsavgång, som kan riskera att leda till ett kompetenstapp.

Kommunens gynnsamma läge med en god arbetsmiljö och relativt goda marknadsförutsättningar utgör emellertid en bra plattform att möta ovanstående utmaningar. Kommunens står inför spännande satsningar inom infrastruktur, bostäder, offentliga anläggningar och industrietableringar. Några exempel på detta är den avslutande etappen på länsväg 288, markanvisningar i bl.a. Alunda, utbyggnaden av det kommunala VA-systemet respektive återöppnandet av Dannemora gruva och SKB:s byggprojekt på Forsmarkshalvön.

4 (9)

2.1 Verksamhetsförändringar 2024-2027

Digitaliseringen av nämndens verksamhet utgör den enskilt största verksamhetsförändringen under de kommande åren. Den sittande majoriteten har uttryckligen valt att prioritera satsningar på e-tjänster. Därtill kommer en förestående upphandling av verksamhetssystem.

Över detta arbetar förvaltningen kontinuerligt med personalsamarbeten med grannkommunerna för att minska sårbarheten och öka motivationen hos inspektörer.

Länsstyrelsen i Uppsala län har under 2023 flaggat för sin tillsynsverksamhet kopplat till kommunernas arbete med förorenad mark. Beroende på hur detta utvecklar sig och prioriteras, så kan detta få påtagliga effekter på verksamheten under planperioden.

2.2 Volymer

Volymer

Volym	2021	2022	2023	2024
Inkomna bygglov	467	371	178 (jan-juli)	350
Registrerade ärenden (hela BMN)	4176	3888	2600 (jan-aug.)	3600
Antal anmälda värmepumpar	66	42	33 (jan- aug)	50
Antal sökta planbesked	6	12	4 (jan- juli)	8
Strandskyddsdispenser	67	57	54 (jan - aug)	50
Antal tillstånd WC-avlopp	228	252	121 (jan-aug)	250

3 Nämndens mål och styrtal

3.1 Nämndens mål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelser mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller

5 (9)

utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Resultaten av mätningarna ska rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

3.1.1.2 *Trivas och må bra på jobbet*

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsamt arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivselt på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten

och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten

av dessa mätningar kommer att rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

3.1.2 *Övriga nämndmål*

3.1.2.1 *Upplevelsen av trygghet*

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

Bygg- och miljönämnden är en myndighetsnämnd och i sin ärendehantering, i sin kontakt med kommuninvånare/företagare och fastighetsägare samt i sin myndighetsutövning också agera på ett sätt som anstår en myndighetsnämnd. Detta innebär att

- a) Myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen (5§ förvaltningslagen).
- b) I sin verksamhet ska myndigheten vara saklig och opartisk (5§ förvaltningslagen).
- c) Myndigheten får ingripa i ett enskilt intresse endast om åtgärden kan antas leda till det avsedda resultatet. Åtgärden får aldrig vara mer långtgående än vad som behövs och får vidtas endast om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan antas uppstå för den som åtgärden riktas mot (5§ förvaltningslagen).
- d) Myndigheten ska se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpen ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål (6§ förvaltningslagen).
- e) Myndigheten ska vara tillgänglig för kontakter med enskilda och informera allmänheten om hur och när sådana kan tas. Myndigheten ska vidta de åtgärder i fråga om tillgänglighet som behövs för att den ska kunna uppfylla sina skyldigheter gentemot allmänheten enligt 2 kap. tryckfrihetsförordningen om rätten att ta del av allmänna handlingar (7§ förvaltningslagen).
- f) Myndigheten ska inom sitt verksamhetsområde samverka med andra myndigheter.

6 (9)

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

3.1.2.3 Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen

Nöjdhet med livsmedel, miljö, mark, servering och bygglov ska vara bättre än snittet i Sverige (NKI)

Styrtal	Måltal 2024
Ökad nöjdhet med myndighetsutövningen	76

Med syftet att både stödja det mål om "ett välmående näringsliv", som fullmäktige givit kommunstyrelsen, och samtidigt stärka förutsättningarna för "ökad nöjdhet med nämndens myndighetsutövning" respektive "nöjda kommunmedborgare" avser förvaltningen att genomföra följande aktiviteter:

1. Kommunikering med kund ska åtföljas av en personlig hälsning från handläggande tjänsteperson, med erbjudandet att kunden kan kontakta handläggaren direkt för att ställa frågor.
2. Uppdatering av myndighetens information på hemsidan genomförs kontinuerligt och redovisas för nämnden.
3. Samtliga beslut som presenteras för nämndens arbetsutskott och som berör det lokala näringslivet, ska inkludera en kommentar från handläggare/enhetschef hur det lokala företagsklimatet påverkas av beslutet ("företagskonsekvensbeskrivning").

Rapport från förvaltningens insatser och utfall i NKI (inklusive öppna svar) presenteras varje månad för medarbetare och chefer .

3.2 Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning
Ge vägledning i bygg- och miljöärenden	Östhammars kommun ska uppfattas som en samarbetspartner och inte en motpart. En viktig del i detta är att kommunen är lika mån om ett positivt utfall i myndighetsutövandet som kommuninvånaren.
Införa rådgivningsfika	Nämnden uppdras att införa rådgivningsfika för den som har ett myndighetsärende hos nämnden där målet är att minst 100 personer per år ska ha en sådan fikastund.
Utreda förenklade processer	Det ska vara enkelt att ansöka om ett lov/ tillstånd och kontakta kommunen i dessa ärenden. Nämnden får i uppdrag att utreda hur dagens processer kostnadseffektivt kan förenklas.

Fyra insatser som redan idag genomförs kommer förvaltningen förstärka ytterligare under 2024. Det handlar om:

1. Extern information via exempelvis AnnonsNytt och kommunens hemsida

7 (9)

2. Företagslotsning - den här insatsen genomförs i samarbete med Kommunstyrelsens näringslivsenhet
3. Fastighetsägare vars fastigheter har fått kommunal tillsyn, erbjuds rådgivning om små avloppsanläggningar genom www.vatteninfo.se.
4. Externa möten till allmänheten (inklusive bl.a. utbildning Serveringstillstånd) - den här insatsen genomförs i samarbete med Kommunstyrelsens näringslivsenhet

Dessa insatser kompletteras med möjlighet till **digitalt ansökan** på några av nämndens tillståndsområden.

3.3 Nyckeltal

Nyckeltal är de mått nämnden följer systematiskt under året, utan att styra mot. De nyckeltal som redovisas i rapporten är de nyckeltal som redovisas i tertial 1-, delår- och helårsredovisning.

Nyckeltal
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Bygglov - Totalt, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Livsmedelskontroll - Totalt, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Miljö- och hälsoskydd - Totalt, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Serveringstillstånd - Totalt, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt - Bemötande, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt - Information, NKI
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI

4 Ekonomisk planering

Till 2024 förändras ramen utifrån uppräknings för löneökningar och inflation. Det gör att ramen räknas upp 472 tkr. Därutöver tillkommer förändringar utifrån demografi, ett tillskott på 29 tkr, och generella effektiviseringar, ett avdrag på 116 tkr. Tillskott för demografiska förändringar och avdrag för generella effektiviseringar fördelas proportionellt mellan verksamheterna.

En stor osäkerhet inför 2024 är hur konjunkturen fortsätter att utvecklas och hur den fortsatta påverkan på nämndens verksamheter blir. En fortsatt lågkonjunktur eller försämring kan komma att slå hårt mot inkommande ärenden och intäktsnivåerna. Taxor räknas årligen upp utifrån index enligt reglemente. Det är viktigt att inför 2024 inte utgå från den indexerade ökningen vid internbudgeteringen då volymen sannolikt blir betydligt lägre än 2023 och då kommer generera lägre intäktsnivåer trots indexuppräknings. För att hålla sig inom tilldelad ram behöver budgeterade kostnader sänkas med motsvarande nivå som intäkternas förväntan skruvas ner.

För planperioden 2025-2027 finns förändringar i form av årliga uppräknings, demografiska förändringar samt kommunövergripande generella effektiviseringar. Dessa förändringar ger sammantaget en nettoökning av ramen på 64 tkr under planperioden.

8 (9)

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter (+)	17 307	18 710	19 234	19 734	20 267	20 814
Kostnader (-)	-22 587	-23 974	-24 883	-25 308	-25 983	-26 652
varav:						
- Personalkostnader	-19 458	-20 399	-21 208	-21 540	-22 112	-22 678
- Lokalkostnader	-716	-742	-759	-779	-800	-822
- Övriga kostnader	-2 199	-2 723	-2 803	-2874	-2 953	-3 031
- Avskrivningar	-214	-110	-113	-115	-118	-121
Tilldelad ram	-5 280	-5 264	-5 649	-5 574	-5 716	-5 838

4.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nämnd- och styrelseverksamhet						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-661	-748	-780	-793	-814	-835
Fysisk, teknisk planering						
I Intäkter/Inkomster	7 787	7 500	7 710	7 910	8 124	8 343
K Kostnader/Utgifter	-10 409	-9 232	-9 577	-9 741	-10 000	-10 258
Miljö- o hälsoskydd, myndigh.						
I Intäkter/Inkomster	8 367	9 765	10 038	10 300	10 578	10 863
K Kostnader/Utgifter	-8 300	-10 410	-10 836	-11 021	-11 316	-11 606
Alkoholtillstånd mm						
I Intäkter/Inkomster	637	845	869	891	915	940
K Kostnader/Utgifter	-888	-989	-1 037	-1 055	-1 083	-1 111
Stab BMF						
I Intäkter/Inkomster	516	600	617	633	650	667
K Kostnader/Utgifter	-2 061	-2 236	-2 285	-2 324	-2 386	-2 447

9 (9)

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Gemensamma verksamheter						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-268	-359	-368	-374	-384	-394
Summa (netto)	-5 280	-5 264	-5 649	-5 574	-5 716	-5 838

4.3 Investeringsbudget

Investeringsbudgeten finns tillgänglig för inventarieanskaffning. Den kan omprioriteras för exempelvis satsningar för ökad digitalisering.

Projektområde (tkr)	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Inventarier	-200	0	-200	-200	-200	-200	-200
Summa	-200	0	-200	-200	-200	-200	-200

Bygg- och miljönämnden

Dnr BMN-2023-2666

§ 131. Verksamhetsplan 2024

Beslut

Bygg- och miljönämnden fastställer verksamhetsplanen inklusive mål, styrtal och ekonomiska resurser. (Bilaga).

Ärendebeskrivning

För Bygg- och miljönämnden är den långsiktigt hållbara tillväxten i fokus. Detta genomförs genom att handlägga ärenden inom plan- och bygglagen, plan- och byggförordningen, miljöbalken, livsmedelslagstiftningen, alkohollagen, lag om tobak och liknande produkter samt lagen om handel med vissa receptfria läkemedel.

Verksamheten är till för invånare, företag, föreningar och fastighetsägare i kommunen samt besökare, idag och i framtiden. Nämndens arbete utgår från lagstiftningen som ram och förutsättning, med målsättningen att det alltid ska märkas för vem vi är till.

Föreliggande verksamhetsplan redogör för prioriteringar och resursanvändning inom uppdraget.

Beslutsunderlag

Bilaga - Budget och verksamhetsplanering 2024

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Dnr BUN-2023-048

§ 116. Budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027

Beslut

Barn- och utbildningsnämnden antar budget och verksamhetsplan för 2024 samt flerårsplan 2025-2027.

Ärendebeskrivning

I juni fattade Kommunfullmäktige beslut om budget för kommande år och flerårsplan för de tre följande åren. I budgethandlingen tydliggörs mål, uppdrag och ekonomiska ramar för såväl drift som investering.

Utifrån de beslutade budgetramarna arbetar nämnderna fram sina respektive budgethandlingar. Budgethandlingen beslutas i respektive nämnd och lyfts som ett informationsärende i Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027.
- Prioriteringslista (läggs i arbetsrum).

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Christina Stenhammar (chef sektor Bildning) och Josefine Myhrberg (ekonom) informerar om budget 2024 och verksamhetsplan samt flerårsplan. Elisabeth Lindkvist, kvalitetscontroller, redovisar hur den socioekonomiska resursfördelningen fungerar i skola och förskola i Östhammar.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen – anmälningsärende till kommunfullmäktige
Chef sektor Bildning, Christina Stenhammar
Kvalitetsutvecklare

Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027 Barn- och utbildningsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Verksamhetsförändringar 2024-2027	4
2.2	Volymer	6
3	Nämndens vision, mål och styrtal	6
3.1	Nämndens vision	6
3.2	Nämndens mål	6
3.3	Uppdrag	10
4	Ekonomisk planering.....	10
4.1	Resultaträkning.....	10
4.2	Driftbudget.....	11
4.3	Investeringsbudget.....	13

1 Verksamhetsområde

I Barn- och utbildningsnämndens uppgifter ingår att leda och samordna verksamheten inom förskola och pedagogisk omsorg, fritidshem, fritidsklubb, grundskola, anpassad grundskola, kulturskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för det kommunala aktivitetsansvaret samt korttidstillsyn för barn över 12 år. Barn- och utbildningsnämnden ska verka för en helhetssyn på omsorg, utbildning och fritid för barn och ungdomar samt för den kommunala vuxenutbildningen. Nämnden ansvarar även för bidragsgivning, tillsyn och uppföljning av barnomsorg i alternativa driftsformer.

2 Planeringsförutsättningar

Utbildning för barn och elever är kommunens största uppdrag. Inom sektor Bildning arbetar mer än 800 personer i 13 förskolor och pedagogisk omsorg, nio grundskolor, en anpassad grundskola, sju fritidshem, en gymnasieskola, vuxenutbildning och kommunala aktivitetsansvaret. I maj 2023 fanns 998 barn i kommunal förskola eller pedagogisk omsorg. Våren 2023 lämnade drygt 230 elever grundskolan efter att ha avslutat årskurs 9 och 127 ungdomar avslutade ett nationellt program inom gymnasieskolan. Totalt gick under läsåret 2022/2023 cirka 3960 barn och ungdomar i kommunal förskola och skola i Östhammar.

För att varje barn och elev ska nå målen och utmanas i sitt lärande krävs ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete där varje nivå följer upp och analyserar sitt arbete. Uppdraget handlar inte bara om att alla ska få det stöd de behöver för att nå grundläggande nivå. Verksamheter ska utformas så att varje elev utmanas i sitt lärande för att nå sin fulla potential. Den arbetsmarknad som eleverna möter kommer att innehålla yrken som idag inte är kända. Eleverna behöver därför också ges möjlighet att utöver ämneskunskaper utveckla generella kompetenser, till exempel ansvars- och samarbetsförmåga.

Barnrättsperspektivet är grundläggande i förskola och skola. Det innebär bland annat att varje barn ska ges möjligheter att utvecklas och kunna göra sin röst hörd. Miljön i förskola och skola ska präglas av studiero samt vara trygg och fri från diskriminering och annan kränkande behandling. De senaste årens pandemin med hög frånvaro både hos barn, elever och personal, har påverkat verksamheten. Ett utvecklingsbehov som framträtt tydligt i spåren av pandemin är att säkra ett kraftfullt arbete för att främja skolnärvaro.

För att ge barn och unga i Östhammar goda förutsättningar för framtida hälsa och arbetsliv, behöver det finnas en samverkan med kommunens andra sektorer och Region Uppsala. Barn- och utbildningsnämndens verksamhet påverkas också av befolkningsutvecklingen i kommunen. Det prognosticerade behovet av barnomsorgs- och skolplatser fram till 2032 pekar på en ökning i Alunda, men betydligt långsammare än de senaste årens prognoser. Behovet av platser i förskola och skola på orterna Gimo, Öregrund, Östhammar och Österby ser ut att minska.

Det är en utmaning att klara byggandet tidsmässigt och nyttja lokaler rätt så att vi matchar barn- och elevutvecklingen utan överskottsytor eller lokalbrist. Det finns en oro kring livslängden av våra lokaler och inventarier, vi ligger efter vad gäller underhåll och ändamålsenliga verksamhetsanpassningar av våra förskolor och skolor och detta är

en förutsättning för att bedriva en utbildning av god kvalitet.

När det gäller kompetensförsörjning har Östhammars kommun ett relativt gynnsamt läge jämfört med många andra kommuner, men det är en stor variation mellan våra enheters förutsättningar avseende rekrytering. Det är svårigheter att rekrytera vissa yrkeskategorier, till exempel lärare i fritidshem och behöriga lärare i moderna språk, musik och slöjd samt vissa professioner inom elevhälsan. Det krävs ett systematiskt och långsiktigt arbete för att säkra personalförsörjningen.

Det finns några nya lagändringar som kan ge effekt på Barn- och utbildningsnämndens verksamhetsområde:

- Ändringar i skollagen för att öka deltagandet i förskolan.
- Förtydligande i skollagen som innebär att elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans systematiska kvalitetsarbete
- Ämnesbetygsreformen- ämnesbetyg ersätter kursbetyg i gymnasial utbildning från 1 juli 2025. Det gäller alla ämnesplaner för gymnasieskolan, anpassade gymnasieskolan, komvux på gymnasial nivå och komvux som särskild utbildning på gymnasial nivå.
- Ökade möjligheter till grundläggande behörighet på yrkesprogram
- Kommunen får möjlighet att erbjuda sfi till personer som flytt från Ukraina

2.1 Verksamhetsförändringar 2024-2027

Kommungemensam särskild undervisningsgrupp

Barn- och utbildningsnämnden beslutade den 8 juni 2023 om en viljeinriktning som bland annat innefattar att utöka möjligheterna att tillgodose elevers behov av stöd i särskilda undervisningsgrupper. Nämnden har under budgetåret 2023 också omfördelat pengar till skolorna för att bygga upp/stärka kvaliteten i skolornas studios/särskilda undervisningsgrupper.

I utredningen framkommer också att det finns behov av en kommungemensam särskild undervisningsgrupp, att den skulle stärka kvaliteten i undervisningen för enskilda elever med särskilt stora utmaningar. Att inrätta en kommungemensam särskild undervisningsgrupp förväntas också underlätta för enskilda skolor, både i deras undervisningsuppdrag, men också ekonomiskt utifrån att enskilda elever med särskilt stora utmaningar i många fall medför att skolan behöver prioritera en stor mängd stöd och resurser till endast en elev.

Effektivisera modersmålsundervisning och studiehandledning.

Barn- och utbildningsnämnden har givit Sektor Bildning ett uppdrag om att undersöka hur modersmålsenheten kan kostnadseffektivisera modersmålsundervisning och studiehandledning. Sektor Bildning har i genomlysningen identifierat förslag till kostnadseffektivisering, dessa kommer utredas vidare under hösten 2023 och kan komma att påverka verksamheten framåt.

Regional samverkan

Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen. Lagen som infördes 1 juli 2023 ställer

krav på att kommuner samverkar och väger in arbetsmarknadens behov när utbildningar inom gymnasieskolan och komvux på gymnasial nivå planeras, dimensioneras och erbjuds och tillämpas första gången i fråga om utbildning som påbörjas 2025.

Mer konkret innebär det att när en kommun, region eller enskild huvudman lägger fram vilka gymnasieutbildningar eller utbildningar i den kommunala vuxenutbildningen (komvux) som ska erbjudas och hur många platser utbildningarna ska ha, ska det tas hänsyn till både ungdomarnas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Kommunerna ska genom avtal med minst två andra kommuner även samverka om planering, dimensionering och erbjudande av utbildning i ett primärt samverkansområde. Det primära samverkansavtalet ska för gymnasieskolan omfatta nationella program och introduktionsprogrammen programinriktat val och yrkesintroduktion utformade för en grupp elever.

För Östhammars kommun innebär det en stor förändring då en kommun i det primära samverkansområdet ska erbjuda *all* sådan utbildning som anordnas av någon av kommunerna i samverkansområdet.

Planerade nyproduktioner

Planen är att nybyggnation av förskolan Myran ska påbörjas i Alunda under 2024. Förskolan ska vara klar år 2025. Genom detta ska då paviljonger för förskolan i Alunda kunna avyttras. Förskole- och skolstrukturen är under utredning i Alunda och Gimo och det kommer utredas hur man ska hantera behovet av nya grundskoleplatser för att möta framtida behov och målsättningen är att avveckla paviljongerna på dessa orter så snart som möjligt.

Organisatoriska förutsättningar

Rektorernas resultat i OSA enkäten visar på hög arbetsbelastning och begränsade möjligheter till återhämtning. För att ge bättre förutsättningar för rektorer att vara pedagogiska ledare har vi gjort en förstärkning av skolledning på skolor med stort antal medarbetare per chef och flera verksamheter/enheter. I syfte att fortsätta satsningen på skolutveckling planeras en fortsättning för kvalitetscontroller och elevhälsosamordnare. Det är viktiga resurser och som också avlastar verksamheterna. Hållbara ledare resulterar i en sundare arbetsmiljö för alla medarbetare

Grundskolan blir tioårig

En statlig utredning har tagit fram ett förslag på hur grundskolan kan göras tioårig med förskoleklassen som den nya årskurs 1. År 2026 föreslås den första kullen sexåringar börja i vad som blir den nya grundskolan, men det är ännu inte klart, Detta kommer kräva fortbildningsinsatser då förskollärare i fortsättningen inte per automatik kommer vara behöriga att undervisa sexåringar i nya årskurs 1.

2.2 Volymer

Volymer

Volym	2023	2024	2025	2026
Kulturskola (antal elever)	397	397	397	397
Kulturskola (antal platser)	592	590	590	590
Öppen förskola (antal enheter)	1	1	1	1
Egen förskola (antal barn)	886	874	862	855
Extern förskola (antal barn)	11	11	11	11
Egen pedagogisk omsorg (antal barn)	10	10	10	10
Extern pedagogisk omsorg (antal barn)	139	139	139	139
Egna fritidshem (antal barn)	923	913	900	890
Egen fritidsklubb (antal barn)	78	0	0	0
Externa fritidshem (antal barn)	11	11	11	11
Egen grundskola (antal elever)	2431	2450	2475	2470
Extern grundskola (antal elever)	59	59	59	59
Egen anpassad grundskola (antal elever)	22	22	22	22
Egen gymnasieskola (antal elever)	370	370	370	370
Extern gymnasieskola (antal elever)	372	347	320	320
Extern anpassad gymnasieskola (antal elever)	10	10	10	10
Egen vuxenutbildning (antal elever)	350	350	350	350

3 Nämndens vision, mål och styrtal

3.1 Nämndens vision

VISION: Tillsammans för en utbildning av högsta kvalitet

Östhammars kommun ska ha en förskola och skola med högsta kvalitet där alla barn och elever ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential samt nå sina mål genom en inspirerande och trygg lärandemiljö.

3.2 Nämndens mål

3.2.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.2.1.1 Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelser mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller

utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Resultaten av mätningarna ska rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

Budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1%.

3.2.1.2 *Trivas och må bra på jobbet*

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsamt arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivselt på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten

och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten av dessa mätningar kommer att rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

Måluppfyllelse kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

Styrtal	Måltal 2024
OSA-index sektor Bildning	

Resultat från kommunens OSA-enkät kommer i december 2023. Måltalet för 2024 kommer därför att beslutas då, och sättas högre än utfallet för 2023.

3.2.1.3 *Att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan*

Styrtal	Måltal 2024
Andelen elever som uppnår behörighet till gymnasiet ska öka	85 %

Skolresultaten är en viktig skyddsfaktor för barn och unga, både kopplat till psykisk ohälsa men även framtida utanförskap. För att nå målen i skolan är det viktigt att alla elever ges förutsättningar utifrån sina behov med en god lärmiljö och rätt stöd i rätt tid.

Vi ser att viktiga faktorer för att höja kunskapsnivån och förbättra resultaten i grundskolan är att arbeta med att stärka det pedagogiska ledarskapet och självledarskapet på alla nivåer. Viktigt också att fokusera på kärnuppgiften med undervisningen samt stärka arbetet med att särskilt stöd till elever med behov av det.

För att nå målet kommer grundskolan fortsätta med den kompetensutvecklande satsningen "lyckas tillsammans" som har ett stort fokus på gemensamma rutiner inom grundskolan och ett organiserat kollegialt lärande. De tidigare generella insatserna kopplat till ökad personaltäthet i de lägre åldrarna och personalförstärkningar för rastverksamhet för årskurserna 4-9 planeras också fortgå under 2024. Tillsammans med en förstärkning av skolornas särskilda stöd i syfte för att utveckla och bygga studios på skolorna. Därutöver kommer arbetet med riktade insatser till skolor med särskilda behov förfinas i syfte att höja de skolor där det råder störst utmaningar.

Vidare planeras att bygga upp en kommungemensam särskild undervisningsgrupp under 2024.

3.2.1.4 Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka

Styrtal	Måltal 2024
Andelen gymnasieelever som går ut gymnasiet på tre år ska öka	55 %

Gymnasiet ser att genomströmningen tar längre tid då elever med svag studiebakgrund inte lyckats fullfölja sin utbildning eller behöver längre tid för att genomföra den. Betydligt fler elever än tidigare år har en förlängd undervisning enligt 9 kap. 7 § gymnasieförordningen. Det finns även elever som väljer att inte förlänga sin utbildning och avslutar därmed studierna utan examen.

Elever som byter utbildning, gör studieuppehåll eller börjar på ett introduktionsprogram kan behöva ett fjärde eller femte studieår för att slutföra ett nationellt program i gymnasieskolan. Därutöver finns det elever som behöver längre tid på sig att slutföra gymnasieutbildningen av andra orsaker samt elever som avbryter sina studier. En orsak till en lägre genomströmning i kommunen i jämförelse med riket är att gymnasieskolan har en hög andel elever som påbörjar gymnasiet på ett av IM-programmen och att ingångsvärdet (elevernas meritvärde från åk 9) var relativt lågt i jämförelse med riket.

I nyckeltalen räknas elever som avslutat sin utbildning på ett introduktionsprogram, eller som läst ett reducerat nationellt program, inte till kategorin elever med slutförda studier. Detta trots att eleven kan ha fullföljt sin individuella studieplan. Kommuner som Östhammar som har en relativt stor andel elever på introduktionsprogram kan i statistiken därför se ut att ha sämre resultat än de kommuner som har en stor andel elever på nationella program.

Genomströmningen påverkas även av program- och skolbyten. Det har blivit vanligare att programbyte eller avbrott sker sent under läsåret vilket innebär att elever har behov av att börja om i årskurs 1 efter ett programbyte, vilket i sin tur påverkar genomströmningen i gymnasieskolan.

Med tanke på resultaten ska gymnasieskolan fortsätta arbetet kring närvaro, motivationshöjande insatser, psykisk hälsa, ledarskap i klassrummet, lärarledd extra studietid, tätare uppföljningar av elevernas resultat samt att erbjuda sommarskola (frivillig lovskola på gymnasiet). Ett stärkt arbete kring information om gymnasieskolan kommer att ske för att motverka program- och skolbyten.

3.2.2 Övriga nämndmål

3.2.2.1 Upplevelsen av trygghet

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

3.2.2.2 Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

3.2.2.3 Att höja den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola

Styrtal	Måltal 2024
Den totala närvaron inom grundskola och gymnasieskola ska öka	89 %

Problematisks skolfrånvaro är en komplex fråga och kan bero på pedagogiska, sociala och/eller psykologiska faktorer. Skolfrånvaro börjar oftast med ströfrånvaro enligt forskning och beprövad erfarenhet. Riskerna med ströfrånvaro är väl undersökta och dokumenterade. En riskfaktor för elever med upprepad ströfrånvaro är att de senare löper ökad risk för hög frånvaro och framtida utanförskap.

Varje skola i Östhammars kommun ska arbeta med att främja skolnärvaron. För grundskolan har över 20 % frånvaro senaste 30 dagarna valts som ett gränsvärde för att uppmärksamma skolnärvaron för vårdnadshavare. Om frånvaron inte kan förklaras av tillfällig sjukdom eller ledighet ska ärendet uppmärksammas i skolornas elevhälsoteam, även om frånvaro både kan och ska uppmärksammas tidigare. Om skolnärvaron efter insatser och dialog med vårdnadshavare är fortsatt hög ska rektor se till att en utredning om skolfrånvaro inleds.

För gymnasiet innefattar elever med långvarig skolfrånvaro både elever som under en längre period har haft en omfattande ströfrånvaro och elever som under en sammanhängande lång tid inte kommit till skolan alls. Elevernas närvaro följs löpande upp av mentor och vid större frånvaro tas ärendet upp i elevhälsoteamet och utreds. Vidare ska gymnasiet rapportera in ogiltig frånvaro (efter utredning) som överstiger 4 timmar per månad till CSN (Centrala studiestödsnämnden). CSN beslutar sedan om studiebidraget ska dras in. När studiebidraget stoppas kan även bidrag från andra myndigheter stoppas, till exempel familjens bostadsbidrag och flerbarnstillägg från Försäkringskassan.

Förutom systematisk uppföljning av skolnärvaron har rutinerna för utredning och kartläggning av frånvaro förtydligats. Sektor Bildning fortsätter med satsningen central närvarokoordinator och lokala närvarokoordinatorer på våra skolor med samordnande, stödjande och även operativa insatser i syfte att verka för en återgång till skolan.

Det finns ett starkt samband mellan skolnärvaro, skolprestationer och psykisk hälsa. Skolorna måste arbeta främjande genom att uppmärksamma hälso- och livsstilsfrågor och sträva efter en social gemenskap som ger trygghet och motivation till att lära. Målet är att öka närvaron genom att minska riskfaktorers inflytande och samtidigt stärka skyddsfaktorer.

För att följa upp arbetet med att främja skolnärvaro har kommunfullmäktige beslutat om ett särskilt nämndmål om att den totala närvaron inom grundskolan och gymnasieskolan ska öka. Förvaltningen redovisar hur arbetet fortskrider tillsammans med närvarostatistik inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet i tertiärrapporterna.

3.3 Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning
Åtgärdsplan för stärkt ekonomi	I det bekymmersamma ekonomiska läge som råder där förutsättningarna inför kommande planperiod är mer oklara än på många år är det nödvändigt med god planering och styrning från de nämnder som ansvarar för välfärdsuppdraget. Barn- och utbildningsnämnden ges därför i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att stärka ekonomin under 2024 och resterande del av planperioden.

4 Ekonomisk planering

Barn- och utbildningsnämnden arbetar med en nettobudget om 631 660 tkr 2024, att jämföra med nettobudget om 607 951 tkr 2023, en ökning med 23 709 tkr (+ 3,9 %).

Personalkostnaderna är uppräknade med 4,4 % för 2024 i enligt med prisindex för kommunal verksamhet (PKV), arbetskraftskostnader. Där ingår även ökade kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner (PO-påslag) beräknade till 45,70 % (44,53 %). Kompensation för inflation är beräknad till 2,8 % enligt PKV, övrig förbrukning.

En förändring som gjordes till budget 2023 men som ändå är värd att kommentera är att 2023 skedde en budgetväxling av måltidsbudgeten till Kommunstyrelsen varför Barn- och utbildningsnämnden nu själva inte bär denna kostnad.

De stora förändringarna i budgeten för 2024 och framåt kommer vara att hyresreserven försvinner då förskolorna i Österbybruk och Östhammar är i drift. Två fritidsklubbar har bedrivits på orterna Östhammar och Gimo dessa har under hösten 2023 avvecklats och budgeten för dessa går tillbaka till fritidshem 2024. En medveten strategi i budgetarbetet för 2024 är att minska centrala reserver och fördela ut dessa till verksamheterna. De senaste årens uppräknings av barn/elev-pengen har inte räckt till för verksamheterna som har haft stora bekymmer med att nå en budget i balans.

En särskild satsning som sker med start 2023 är en kommungemensam undervisningsgrupp. Denna bedöms underlätta för enskilda skolor bland annat ur ett ekonomiskt perspektiv.

Anpassad grundskola har fått en utökad budget. Från och med 2024 får enheten ett grundbelopp beräknat på 24 elever och därefter ett påslag per elev.

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter (+)	78 433	53 606	57 704	58 166	59 341	60 539
Kostnader (-)	-669 636	-661 557	-689 364	-694 903	-710 831	-728 232

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
varav:						
- Personalkostnader	-374 551	-388 986	-406 101	-409 350	-417 619	-426 055
- Lokalkostnader	-108 352	-113 567	-115 164	-116 085	-118 430	-120 823
- Övriga kostnader	-180 289	-155 035	-164 019	-165 355	-170 586	-177 074
- Avskrivningar	-6 443	-3 969	-4 080	-4 113	-4 196	-4 281
Tilldelad ram	-591 204	-607 951	-631 660	-636 737	-651 490	-667 693

4.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
100 Nämnd- och styrelseverksamhet						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-987	-1 573	-1 573	-1 586	-1 623	-1 662
130 Övrig politisk verksamhet						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	0	-15	-15	-15	-15	-16
330 Musikskola/Kulturskola						
I Intäkter/Inkomster	2 668	25	26	26	27	27
K Kostnader/Utgifter	-9 748	-8 061	-8 577	-8 646	-8 847	-9 064
400 Öppen förskola						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-553	-597	-629	-634	-649	-665
407 Förskola						
I Intäkter/Inkomster	26 941	20 101	20 650	20 815	21 300	21 822
K Kostnader/Utgifter	-146 034	-133 780	-141 600	-142 733	-146 058	-149 637
412 Ped omsorg / Familjedaghem						
I Intäkter/Inkomster	869	846	960	968	990	1 014
K Kostnader/Utgifter	-14 120	-14 077	-13 581	-13 690	-14 009	-14 352
415 Öppen fritidsverksamhet						
I Intäkter/Inkomster	72	40	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-306	-201	0	0	0	0

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
425 Skolbarnomsorg / Fritidshem						
I Intäkter/Inkomster	10 709	9 805	10 363	10 446	10 689	10 951
K Kostnader/Utgifter	-33 196	-28 893	-31 435	-31 686	-32 425	-33 219
435 Förskoleklass						
I Intäkter/Inkomster	25	203	685	690	707	724
K Kostnader/Utgifter	-4 649	-2 733	-3 040	-3 064	-3 136	-3 213
440 Grundskola						
I Intäkter/Inkomster	27 568	13 307	13 766	13 876	14 199	14 547
K Kostnader/Utgifter	-297 391	-287 873	-306 110	-308 559	-315 748	-323 484
443 Anpassade grundskolan						
I Intäkter/Inkomster	141	128	132	133	136	139
K Kostnader/Utgifter	-10 609	-11 456	-12 905	-13 008	-13 311	-13 637
450 Gymnasieskola						
I Intäkter/Inkomster	5 788	6 294	6 593	6 646	6 801	6 967
K Kostnader/Utgifter	-111 566	-112 306	-117 027	-117 963	-120 712	-123 669
453 Anpassade gymnasieskolan						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-6 580	-7 440	-7 549	-7 609	-7 787	-7 977
470 Grundläggande vuxenutbildning						
I Intäkter/Inkomster	5	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-4 266	-7 250	-7 737	-7 799	-7 981	-8 176
472 Gy vuxen- o påbyggnadsutb						
I Intäkter/Inkomster	2 247	3 487	3 742	3 772	3 860	3 954
K Kostnader/Utgifter	-8 891	-7 198	-7 655	-7 716	-7 896	-8 089
474 Komvux som anpassad utbildning						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-1 252	-1 194	-1 240	-1 250	-1 279	-1 310
475 Högskoleutbildning / YH						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0

Projektområde (tkr)	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Projekt							
Återinvestering förskola	1 500	3 530	5 030	1500	1500	1500	1500
Återinvestering grundskola	2 500	3 474	5 974	2500	2500	2500	2500
Återinvestering öv verksamheter	500	0	500	500	500	500	500
Summa	4 500	7 004	11 504	4 500	4 500	4 500	4 500

Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027 Individ- och familjenämnden

2 (11)

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Verksamhetsförändringar 2024-2027	4
3	Nämndens mål och styrtal	5
3.1	Nämndens mål	5
3.2	Uppdrag	6
4	Ekonomisk planering.....	7
4.1	Resultaträkning.....	7
4.2	Driftbudget.....	7
4.3	Investeringsbudget.....	7
5	Nyckeltal	8
5.1	Myndighet Barn och unga	8
5.2	Myndighet Vuxen.....	9
5.3	Myndighet Äldre.....	10
5.4	Myndighet LSS.....	10

3 (11)

1 Verksamhetsområde

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som Kommunfullmäktige anger, ansvarar Individ- och familjenämnden för:

Myndighetsutövning inom ramen för kommunens socialtjänst samt för övrig lagstiftning enligt:

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag om färdtjänst
- Lag om riksfärdtjänst
- Skuldsaneringslag
- Lag om bostadsanpassningsbidrag och Trafikförordning, detta avser endast bostadsanpassningsbidrag och parkeringstillstånd för rörelsehindrade (KF § 83/2019)

Öppenvård avseende barn och ungdom, vuxen samt missbruk enligt:

- Socialtjänstlag (SoL)

2 Planeringsförutsättningar

Ökande andel äldre

I likhet med många andra länder blir Sveriges befolkning allt äldre. Särskilt gruppen 80 år och äldre kommer att öka väsentligt under de kommande åren vilket är en konsekvens av de stora barnkullarna i slutet av 1940-talet. Andelen personer i yrkesverksam ålder minskar samtidigt vilket innebär att färre personer ska finansiera välfärdssystemen. I vår kommun pekar prognoser mot att andelen äldre kommer att överstiga andelen yngre kring år 2025. Åldersfördelningen skiljer sig något åt mellan orterna i kommunen. Det är framför allt Öregrund som har en högre andel äldre invånare vilket kan bero på att många äldre flyttar ut till sitt fritidsboende. Den förväntade medellivslängden är knappt 85 år för kvinnor och drygt 81 år för män. Antalet personer som är 65 år eller äldre beräknas öka från nuvarande ca 6 400 personer till ca 6 800 personer fram till år 2026. Om 10 år, år 2032, beräknas antalet ha ökat med ytterligare ca 550 personer och uppgå till ca 7 300 personer. Sammantaget beräknas antalet personer 65 år eller äldre öka med nära 950 personer vilket motsvarar en ökning på ca 14% under den kommande tioårsperioden. En motsvarande ökning i åldersgruppen har vi också haft under de senaste tio åren, från år 2012 till år 2022. Andel av befolkningen som är 80 år eller äldre ökar från 7% år 2022 till 11% år 2032. I absoluta tal innebär det från ca 1600 personer till ca 2600 personer vilket innebär att hela ökningen i antalet personer i åldersgruppen 65 år och äldre sker i åldersgruppen 80 år och äldre. Det här är den stora skillnaden mellan den tioårsperiod vi har bakom oss och den vi har framför oss. Med ökad ålder följer ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser.

4 (11)

Kompetensförsörjning

Nämndens verksamhetsområde lider redan idag brist inom vissa kompetenser och situationen kommer kontinuerligt att försvåras, framförallt i takt med att andelen äldre ökar i kommunen och med det efterfrågan på kommunens välfärdstjänster. Men även inom området barn och unga finns en kompetensförsörjningsutmaning att hantera. Nämnden behöver arbeta aktivt för att behålla och nyrekrytera framförallt socionomer. Tillgängliga resurser behöver användas mer effektivt och för att möjliggöra en sänkning av personalomsättning och sjuktal krävs ett kontinuerligt arbete för att upprätthålla en god arbetsmiljö.

Samverkan

Välutvecklat samarbete mellan kommunens myndighetsutövande enheter och olika samverkansparter, både inom kommunen, andra myndigheter och med regionens primär- och specialistvård, är av vikt för att barn, unga och vuxna i behov av stöd ska få sina behov tillgodosedda på ett effektivt, rättssäkert och kvalitativt sätt. Det är också angeläget att samverkan fungerar väl, utifrån ett förebyggande perspektiv. Här finns svårigheter och utmaningar, utifrån huvudmännens olika uppdrag och ibland skilda lagstiftning, som kan hanteras genom att arbeta med individens specifika behov som gemensam utgångspunkt.

2.1 Verksamhetsförändringar 2024-2027

Nämnden står inför såväl verksamhetsmässiga som ekonomiska utmaningar utifrån volymökningar, ökade kvalitetskrav samt förändrade och ökande vårdbehov.

Inom den samlade öppenvården kommer en större utbildningssatsning att genomföras i syfte att kvalitativt möta upp behovet av ytterligare förebyggande insatser. Enheten planerar också för utökad samverkan med skola och fritid, med den gemensamma målgruppen ungdomar.

Inom enheten Barn- och unga fortsätter det viktiga arbetet med att säkerställa kompetensförsörjningen på såväl kort- som lång sikt, där.

Inom samtliga av nämndens verksamhetsområden krävs en beredskap för att hantera eventuella förändringar utifrån den kommande nya socialtjänstlagen. Proposition väntar under 2024.

Under 2024 påbörjas implementering av ett nytt verksamhetssystem, om upphandlingen som genomförs under hösten 2023 resulterar i ny leverantör och nytt system. Implementeringen kommer, i olika utsträckning, ta såväl ekonomiska- som personella resurser i anspråk inom samtliga av nämndens verksamhetsområden. Detta behöver beaktas i arbetet med detaljbudget.

Utöver ovanstående kan ytterligare organisations- och verksamhetsförändringar behöva genomföras som ännu inte är planerade eller beslutade.

5 (11)

3 Nämndens mål och styrta

3.1 Nämndens mål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelser mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Resultaten av mätningarna ska rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

Budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1%.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsam arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivselen på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten av dessa mätningar kommer att rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

Måluppfyllelse kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

Måluppfyllelse kommer att baseras på resultat av delmålsutfall, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

Måluppfyllelse kommer att baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter, helhetsbedömning i brukarenkät för IFO samt övrig kvalitativ bedömning.

6 (11)

3.1.2.3 Effektiv och rättssäker handläggning

Styrtal	Måltal 2024
Effektiv och rättssäker handläggning	

3.2 Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning
Korrekt redovisning avseende LSS-insatser	LSS-utjämnningen har stor påverkan på kommunens ekonomi varför det är av stor vikt att kostnader för dessa insatser hanteras korrekt i kommunens redovisning.
Prioritera förebyggande, rådgivande, stödjande och behandlande insatser för barn, vuxna och äldre	Individ- och familjenämnden får i uppdrag att prioritera det arbete som utförs i Öppenvårdens regi. Förebyggande arbete är kostnadseffektivt men framför allt viktigt för att tidigt fånga upp personer med behov av rådgivning, stöd eller behandling.

7 (11)

4 Ekonomisk planering

Individ- och familjenämnden är en ny nämnd för året, varför inga jämförelsetal för 2022 finns att rapportera. För 2024 är Individ- och familjenämnden tilldelad en rambudget om 430 088 tkr, vilket överstiger 2023 års prognostiserade utfall med 15,8 mnkr. I budgeten har hänsyn tagits till generella effektiviseringar, demografiska förändringar samt intäkts- och kostnadsuppräknings. Lönebudgeten har för 2024 räknats upp med 4,4 %. Övriga kostnader och intäkter har räknats upp med 2,8 % i enlighet med PKV (prisindex för kommunal verksamhet) per april 2023.

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter (+)		27 404	28 171	28 960	29 771	30 605
Kostnader (-)		-437 288	-458 259	-470 832	-494 713	-511 498
varav:						
- Personalkostnader		-52 668	-54 985	-57 405	-59 931	-62 568
- Lokalkostnader		-1 252	-1 287	-1 323	-1 360	-1 398
- Övriga kostnader		-383 368	-401 987	-412 104	-433 422	-447 532
- Avskrivningar		-0	-0	-0	-0	-0
Tilldelad ram		-409 884	-430 088	-441 872	-462 942	-480 893

4.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Individ- och familjenämnden (IFN)		-409 884	-430 088	-441 872	-462 942	-480 893

4.3 Investeringsbudget

Individ- och familjenämnden är inte tilldelad någon investeringsbudget för 2023 och 2024 och det finns inte heller några planer på att så kommer ske under efterkommande år. Sektor omsorgs investeringar sker framförallt inom Vård- och omsorgsnämndens verksamhet.

8 (11)

5 Nyckeltal

5.1 Myndighet Barn och unga

5.1.1 Utredningstid >4 månader

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Utredningstid >4 mån	3	2	8	6	14	

5.1.2 Antal placeringar vid tertialets slut

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Familjehemsplaceringar	8	6	9	11	9	
Konsulentstödda familjehemsplaceringar	9	8	13	14	7	
HVB-placeringar	3	3	4	2	3	
Stödboendeplaceringar	2	1	0	2	2	

5.1.3 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Familjehemskostnad	640	516	530	595	607	
Konsulentstödda familjehemskostnad	2 155	2 099	2 369	2 148	2 182	
HVB-kostnad	5 601	6 123	6 280	5 810	5 810	
Stödboendekostnad	2 023	2 395	0	2 170	2 170	

5.1.4 Ensamkommande barn och unga

5.1.4.1 Antal placeringar vid tertialets slut

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Familjehemsplaceringar, ensamkommande	0	0	0	0		
Konsulentstödda familjehemsplaceringar, ensamkommande	0	0	0	0		

9 (11)

5.1.4.2 Snittkostnad per vård dygn

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Familjehemskostnad, ensamkommande	0	0	0	0		
Konsulentstödda familjehemskostnad, ensamkommande	0	0	0	0		

5.2 Myndighet Vuxen**5.2.1 Antal placeringar**

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Institutionsvård/Missbruk	5	4	2	3	3	
-Snittkostnad per dygn, missbruk	1 968	1 997	2 120	2 179	3 010	
Institutionsvård/Psykiatri	2	3	3	3	4	
-Snittkostnad per dygn, psykiatri	1 898	2 032	2 232	2 232	2 355	
Familjehem (vuxen)	0	0	0	0		
-Snittkostnad per dygn, familjehem	0	0	0	0		

5.2.2 Övriga nyckeltal

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Antal hushåll med ekonomiskt bistånd	99	113	93	119	87	
-Snitt utbetalt per hushåll under tertiet	22 968	18 163	21 034	16 576	22 500	
Antal personer med Boendestöd	66	65	72	72	78	

10 (11)

5.3 Myndighet Äldre

5.3.1 Nyckeltal äldre

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Antal personer i ordinärt boende med hemtjänstbeslut	804	804	784	797	803	
Beviljad tid hemtjänst, tot.	69 694	72 444	71 239	73 275	75 554	
Utförd tid hemtjänst, tot.	67 133	64 693	63 833	65 190	71 780	
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95%	95%	95%	94%	98%	
Väntetid SÄBO, dagar	18	19	19	19	27	

5.4 Myndighet LSS

5.4.1 Nyckeltal LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Beläggningsgrad i procent, LSS-boende, vid tertialets slut	131	120	122	117	118	
Daglig verksamhet, antal brukare	111	109	112	105	112	
-Egen regi	98	95	97	93	101	
-Lagen om valfrihetssystem (LOV)	13	14	15	12	11	

5.4.2 Personlig assistans LSS

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
-personer	9	9	9	11	11	
-timmar	11 023	10 648	9 656	11 130	12 325	

11 (11)

5.4.3 *Personlig assistans Socialförsäkringsbalken*

Nyckeltal	Utfall T1 2022	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023	Utfall T3 2023
Antal ärenden vid tertialets slut	21	19	19	19	20	
-varav utförs av egen regi	9	7	7	7	7	

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2023-47

§ 132. Budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027 för individ- och familjenämnden

Beslut

Individ- och familjenämnden fastställer budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027 (bilaga 3).

Ärendebeskrivning

I juni fattar kommunfullmäktige beslut om budget för kommande år och flerårsplan för de tre följande åren. I budgethandlingen tydliggörs mål, uppdrag och ekonomiska ramar för såväl drift som investering.

Utifrån de beslutade budgetramarna arbetar nämnderna fram sina respektive budgethandlingar. Budgethandlingen beslutas i respektive nämnd och lyfts som ett informationsärende i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Budget- och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef Lina Edlund och ekonom Frida Jansson föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Sektor omsorg: Lina Edlund, Ida Eklöf, Yvonne Wahlbeck, Cecilia Wadestig, Sabina Lundin

Sektor verksamhetsstöd: Fredrik Hübinette, Therese Öström, Frida Jansson

Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027 Vård- och omsorgsnämnden

2 (12)

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Verksamhetsförändringar 2024-2027	4
3	Nämndens mål och styrtal	5
3.1	Nämndens mål	5
3.2	Uppdrag	7
4	Ekonomisk planering.....	8
4.1	Resultaträkning.....	8
4.2	Driftbudget.....	8
4.3	Investeringsbudget.....	8
5	Nyckeltal	10
5.1	Särskilt boende	10
5.2	Hemtjänst.....	10
5.3	Produktion Närvårdsenheten	11

3 (12)

1 Verksamhetsområde

I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som Kommunfullmäktige anger, ansvarar Vård- och omsorgsnämnden för utförandet inom ramen för kommunens socialtjänst samt hemsjukvård enligt:

- Socialtjänstlag (SoL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Hälso- och sjukvårdslag (HSL)
- samt övrig för verksamheten reglerad lagstiftning och de uppgifter i övrigt som enligt lag ankommer på socialnämnd och som inte särskilt anförtrots annan nämnd i kommunen

2 Planeringsförutsättningar

Ökande andel äldre

I likhet med många andra länder blir Sveriges befolkning allt äldre. Särskilt gruppen 80 år och äldre kommer att öka väsentligt under de kommande åren vilket är en konsekvens av de stora barnkullarna i slutet av 1940-talet. Andelen personer i yrkesverksam ålder minskar samtidigt vilket innebär att färre personer ska finansiera välfärdssystemen. I vår kommun pekar prognoser mot att andelen äldre kommer att överstiga andelen yngre kring år 2025. Åldersfördelningen skiljer sig något åt mellan orterna i kommunen. Det är framför allt Öregrund som har en högre andel äldre invånare vilket kan bero på att många äldre flyttar ut till sitt fritidsboende. Den förväntade medellivslängden är knappt 85 år för kvinnor och drygt 81 år för män. Antalet personer som är 65 år eller äldre beräknas öka från nuvarande ca 6 400 personer till ca 6 800 personer fram till år 2026. Om 10 år, år 2032, beräknas antalet ha ökat med ytterligare ca 550 personer och uppgå till ca 7 300 personer. Sammantaget beräknas antalet personer 65 år eller äldre öka med nära 950 personer vilket motsvarar en ökning på ca 14% under den kommande tioårsperioden. En motsvarande ökning i åldersgruppen har vi också haft under de senaste tio åren, från år 2012 till år 2022. Andel av befolkningen som är 80 år eller äldre ökar från 7% år 2022 till 11% år 2032. I absoluta tal innebär det från ca 1600 personer till ca 2600 personer vilket innebär att hela ökningen i antalet personer i åldersgruppen 65 år och äldre sker i åldersgruppen 80 år och äldre. Det här är den stora skillnaden mellan den tioårsperiod vi har bakom oss och den vi har framför oss. Med ökad ålder följer ett ökat behov av vård- och omsorgsinsatser.

Kompetensförsörjning

Omsorgssektorn lider redan idag brist inom vissa kompetenser och situationen kommer kontinuerligt att försvåras i takt med att andelen äldre ökar i kommunen och med det efterfrågan på kommunens välfärdstjänster. Nämnden kommer att behöva arbeta intensivt för att behålla och nyrekrytera sjuksköterskor, arbetsterapeuter, undersköterskor och övrig omsorgspersonal. De resurser som finns tillgängliga måste användas mer effektivt samtidigt som arbetet med att skapa en god arbetsmiljö på sikt kan sänka såväl personalomsättning som sjuktal.

4 (12)

Samverkan

Välfärdsuppdraget har vidgats och förändrats, vilket ställer andra krav på kommunen att kunna ta emot patienter utifrån patientens olika, ibland mer komplexa, behov. Att arbeta med samma individer, men i olika faser av vårdkedjan, ställer nya krav på samverkan mellan kommunen och Region Uppsala. En viktig förutsättning för samverkan är att det finns ett tydligt gemensamt mål och tillitsfullt samarbete på samtliga organisatoriska nivåer. Region Uppsala och kommunerna har en avtalad samverkan inom ramen för "Effektiv och nära vård", ENV 2030. Denna samverkan påverkar nämndens verksamhetsområden på genom förändring och utveckling av organisering och arbetssätt. Satsningen innebär att flytta resurser och ansvar från slutenvård till primärvård, vilket ställer nya krav på arbetet med stöd i hemmet. Verksamheter som påverkas är bland annat hemtjänst, hjälpmedel, korttidsplatser och hemsjukvård i ordinärt boende.

2.1 Verksamhetsförändringar 2024-2027

Nämnden står inför stora verksamhetsmässiga och ekonomiska utmaningar utifrån volymökningar, ökade kvalitetskrav samt förändrade och ökande vårdbehov. Med anledning av ovanstående kan ytterligare, ännu oplanerade organisations- och verksamhetsförändringar behöva genomföras.

Under 2023 har flera verksamhetsförändringar genomförts för att effektivisera verksamheten och för att möta brukargruppens behov. Bland annat genomförs en större omorganisation inom hemtjänsten, där hemtjänstområden görs om och mindre, i syfte att ge gynnsammare förutsättningar till god ledning, styrning och optimering. En fortsatt översyn av hemtjänstområdena kan innebära justeringar även i områdesindelningen på västra sidan (Gimo, Alunda, Österbybruk). Samtidigt arbetar sektorn aktivt med uppdraget att minska antalet olika medarbetare inom hemtjänsten som en brukare träffar under en 14-dagarsperiod. Detta arbete fortgår under 2024. Utöver detta fortgår arbetet med anpassning till den lagförändring som trädde i kraft 1 juli 2023, som ger att fast omsorgskontakt måste vara undersköterska.

Evakuering pågår av särskilda boendeplatser från Edsvägen till Vårdcentrum under tiden de felaktigt konstruerade golven på Edsvägen åtgärdas. Evakueringen påbörjas enligt plan hösten 2023 med viss inverkan på antalet SÄBO-platser. Under 2024 beräknas arbetet på Edsvägen vara klart så de som är evakuerade till Vårdcentrum har flyttat tillbaka till Edsvägen.

Inom verksamhet LSS/HSL pågår en genomlysning av samtliga enheter, med fokus på kvalitet, rutiner, dokumentation, bemanning med mera. Resultatet av genomlysningarna kan resultera i verksamhetsförändringar kommande år, men vad och i vilken utsträckning är inte identifierat och beslutat vid upprättande av Budget och verksamhetsplan. Brukarna på gruppboenden Abborren är långsiktigt men inte permanent lokaliserade i lokaler på Östhammars Vårdcentrum. En permanent lösning behöver ses över under perioden.

Under 2024 påbörjas implementering av ett nytt verksamhetssystem, om upphandlingen

5 (12)

som genomförs under hösten 2023 resulterar i ny leverantör och nytt system. Implementeringen kommer, i olika utsträckning, ta såväl ekonomiska- som personella resurser i anspråk inom samtliga av nämndens verksamhetsområden. Detta behöver beaktas i arbetet med detaljbudget.

3 Nämndens mål och styrtal

3.1 Nämndens mål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelser mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Resultaten av mätningarna ska rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

Budgetföljsamhet uppnås vid en maximal budgetavvikelse om +/- 1%.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsam arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivseln på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten av dessa mätningar kommer att rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

Måluppfyllelse kommer primärt att baseras på utfall av OSA-enkät men även delmålsutfall, genomförda aktiviteter samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.1.3 Ett ökat förebyggande arbete

Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser.

Styrtal	Måltal 2024
Andelen 80+ som inte är i behov av en biståndsbedömd insats ska öka genom förebyggande insatser	

6 (12)

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

Måluppfyllelse kommer att baseras på resultat av trygghetsmått i brukarundersökningar inom äldre- och LSS, delmålsutfall, genomförda aktiviteter och övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

Måluppfyllelse kommer att baseras på delmålsutfall, genomförda aktiviteter, helhetsbedömning i brukarenkät för hemtjänst och särskilt boende samt övrig kvalitativ bedömning.

3.1.2.3 Ökad personalkontinuitet

Minska antalet olika medarbetare inom omsorgen en brukare träffar under en 14-dagarsperiod.

Styrtal	Måltal 2024
Minska antalet olika medarbetare inom omsorgen en brukare träffar under en 14-dagarsperiod.	

7 (12)

3.2 Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning
Utbildning vid behov i det svenska språket	Det är av stor betydelse att vårdpersonal håller en god kommunikation med äldre och funktionsnedsatta i behov av vård och omsorg. För att vården och omsorgen ska vara trygg och hålla god kvalitet är det en nödvändighet att språkförbistringar mellan personal, äldre och funktionsnedsatta minimeras. Nämnden ges därför i uppdrag att minska språkbrister inom omsorgen.
Åtgärdsplan för stärkt ekonomi	I det bekymmersamma ekonomiska läge som råder där förutsättningarna inför kommande planperiod är mer oklara än på många år är det nödvändigt med god planering och styrning från de nämnder som ansvarar för välfärdsuppdraget. Vård- och omsorgsnämnden ges därför i uppdrag att ta fram en åtgärdsplan för att stärka ekonomin under 2024 och resterande del av planperioden.
Säkerställa kompetensförsörjningen	Nämnden ges i uppdrag att säkerställa kompetensförsörjningen genom att utöka rätt kompetens inom verksamheten.

8 (12)

4 Ekonomisk planering

Vård- och omsorgsnämnden är en ny nämnd för året, varför inga jämförelsetal för 2022 finns att rapportera.

För 2024 är Vård- och omsorgsnämnden tilldelad en rambudget om 153 mnkr, vilket överstiger 2023 års prognostiserade utfall med 7,3 mnkr. I budgeten har hänsyn tagits till generella effektiviseringar, demografiska förändringar samt intäkts- och kostnadsuppräknningar. Lönebudgeten har för 2024 räknats upp med 4,4 %. Övriga kostnader och intäkter har räknats upp med 2,8 % efter PKV (prisindex för kommunal verksamhet) per april 2023.

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter (+)		369 409	379 752	390 385	401 316	412 553
Kostnader (-)		-512 002	-533 173	-543 029	-558 068	-572 863
varav:						
- Personalkostnader		-402 287	-419 988	-438 467	-457 760	-477 901
- Lokalkostnader		-60 701	-62 401	-64 148	-65 944	-67 791
- Övriga kostnader		-46 747	-48 517	-38 147	-32 097	-24 904
- Avskrivningar		-2 267	-2 267	-2 267	-2 267	-2 267
Tilldelad ram		-142 593	-153 421	-152 644	-156 752	-160 310

4.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Vård- och omsorgsnämnden		-142 593	-153 421	-152 644	-156 752	-160 310

4.3 Investeringsbudget

1. Investeringar i nya boenden för möbler och övriga investeringar.
2. Årligt investeringsbehov för större hjälpmedel som tex. inköp av rullstolar.
3. Investeringsmedel till exempelvis införandet av E-tjänster inom förvaltningen.

9 (12)

Projektområde (tkr)	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
9000 Möbler och inventarier	1 200	0	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
9001 Hjälpmedel	700	0	700	700	700	700	700
9003 Digitalisering	400	0	400	400	400	400	400
Summa	2 300	0	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300

10 (12)

5 Nyckeltal

5.1 Särskilt boende

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Beläggningsgrad SÄBO, tertialets slut (%)	95%	95%	94%	98%
Väntetid SÄBO, dagar	19	19	19	27
Medianvårdtid i särskilt boende äldreomsorg, antal dagar				
Ålder vid inflyttning till särskilt boende, median				
Medelålder för äldre i särskilt boende, år				
Antal personer med särskilt boende				

5.2 Hemtjänst

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Beviljad tid hemtjänst, tot.	72 444	71 239	73 275	75 554
-VoO Alunda				7 628
-VoO Gimo				8 888
-VoO Öregrund				14 710
-VoO Österbybruk				14 864
-VoO Östhammar				20 785
Utförd tid hemtjänst, tot.	64 693	63 833	65 190	71 780
- VoO Alunda				7 864
- VoO Gimo				9 135
- VoO Öregrund				14 710

11 (12)

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
- VoO Österbybruk				13 081
- VoO Östhammar				21 617

5.3 Produktion Närvårdsenheten

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
Bruttokostnad, tkr	8 913	8 152	7 339	8 508
Personalkostnad, tkr	6 035	5 977	6 031	6 532
Beläggning, procent	85%	86%	89%	81%
Totalt antal personer	116	127	114	153
-HSL, pers	116	127	114	153
Totalt antal vård dagar	1 356	1 632	1 336	1 326
-HSL, tot dgr	1 356	1 632	1 336	1 326
Kostnad per vård dag	6 573	4 995	5 493	6 416
Medelvärde vård dag	8	8,5	8	8
-HSL, m.värde dgr	8	8,5	8	8
Median vård dagar	7	7	7	8
-HSL, mediandgr	7	7	7	8
Antal inskrivningar	148	156	135	158
Från eget boende	103	118	102	131
via husläkare	46	66	55	53
via akutmottagning	57	52	47	47
via SAH	0	0	3	0
via biståndsbeslut	0	0	0	0
Från sjukhus	37	37	27	51
Från SÄBO	8	0	3	3
Antal utskrivna	134	146	132	109
till eget boende	93	116	95	73
till sjukhus	17	14	16	19
till SÄBO	8	3	5	3

12 (12)

Nyckeltal	Utfall T2 2022	Utfall T3 2022	Utfall T1 2023	Utfall T2 2023
till kommunens korttidsenhet	5	6	7	1
Avliden	11	7	9	14

Vård- och omsorgsnämnden

Dnr VON-2023-56

§ 111. Budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027 för vård- och omsorgsnämnden

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden fastställer budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027 (bilaga 2).

Ärendebeskrivning

I juni fattar kommunfullmäktige beslut om budget för kommande år och flerårsplan för de tre följande åren. I budgethandlingen tydliggörs mål, uppdrag och ekonomiska ramar för såväl drift som investering.

Utifrån de beslutade budgetramarna arbetar nämnderna fram sina respektive budgethandlingar. Budgethandlingen beslutas i respektive nämnd och lyfts som ett informationsärende i kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

Budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Sektorchef Lina Edlund föredrar ärendet.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Sektor omsorg: Lina Edlund, Ida Eklöf, Cecilia Wadestig, Sabina Lundin, Yvonne Wahlbeck

Sektor verksamhetsstöd: Fredrik Hübinette, Therese Öström, Frida Jansson

Dnr KFN-2022-174

§ 73. Budget och verksamhetsplan 2024 samt flerårsplan 2025-2027

Beslut

Kultur- och fritidsnämnden antar budget och verksamhetsplan för 2024 samt flerårsplan 2025-2027.

Ärendebeskrivning

I juni fattade Kommunfullmäktige beslut om budget för kommande år och flerårsplan för de tre följande åren. I budgethandlingen tydliggörs mål, uppdrag och ekonomiska ramar för såväl drift som investering.

Utifrån de beslutade budgetramarna arbetar nämnderna fram sina respektive budgethandlingar. Budgethandlingen beslutas i respektive nämnd och lyfts som ett informationsärende i Kommunfullmäktige.

Beslutsunderlag

- Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027.

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Magnus Andersson (ekonom) och Elin Dahm (verksamhetschef) informerar om budget och verksamhetsplan för 2024 samt flerårsplan 2024-2026.

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen – anmälningsärende till kommunfullmäktige.
Verksamhetschef Attraktivitet, Elin Dahm
Kvalitetsutvecklare

Budget och verksamhetsplanering 2024, Plan 2025-2027 Kultur- och fritidsnämnden

Postadress	Besöksadress/Reg.office	Telefon	Telefax	Organisationsnummer	Bankgiro
Box 66	Stångörsgatan 10	Nat 0173-860 00	Nat 0173-175 37	212000-0290	233-1361
S-742 21 Östhammar	Östhammar	Int +46 173 860 00	Int +46 173 175 37	V.A.T. No	PlusGiro
	www.osthammar.se	kommunen@osthammar.se		SE212000029001	1 31 70-6

Innehållsförteckning

1	Verksamhetsområde	3
2	Planeringsförutsättningar.....	3
2.1	Verksamhetsförändringar 2024-2027	4
3	Nämndens mål och styrtaI	4
3.1	Nämndmål	4
3.2	Uppdrag	5
4	Ekonomisk planering.....	6
4.1	Resultaträkning.....	6
4.2	Driftbudget.....	6
4.3	Investeringsbudget.....	8

1 Verksamhetsområde

Enligt reglementet för Kultur- och fritidsnämnden fastslås nämndens uppdrag enligt 1 §: Kultur- och fritidsnämnden ska verka för en meningsfull fritid för kommunens invånare, som de är nöjda med. I enlighet med de mål, riktlinjer och ekonomiska ramar som fullmäktige anger ansvarar kultur- och fritidsnämnden för följande:

- Ungas mötesplatser
- Stöd till föreningar, studieförbund och övriga organisationer inom nämndens område • Verksamhet i idrotts-, fritids-, kulturanläggningar
- Verka för att tillgodose behovet av anläggningar och lokaler för kultur- och fritidsverksamhet
- Aktivt friluftsliv
- Stipendier och utmärkelser inom nämndens område
- Biblioteksverksamhet
- Evenemang och samordning av dessa
- Kultur i vård och omsorg
- Offentlig konst
- Kulturarvsfrågor som inte åligger annan nämnd
- Hälsöfrämjande och förebyggande arbete inom folkhälsa
- Regional och statlig samverkan inom kultur- och fritidsområdet
- Finskt förvaltningsområde

2 Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna för Kultur- och Fritidsnämndens område påverkas även fortsatt av postpandemin på flera sätt. Dels finns ett uppdämt behov av att det ska finnas aktiviteter och evenemang att delta på. Dels är intäkterna fortfarande lägre än de var innan pandemin. Detta beror sannolikt på att många av kommunens invånare lämnade gruppträningen under pandemin och gick över till att träna individuellt. I takt med att den individuella träningen ökar så ökar även behovet av spontanidrottsplatser. Dessa efterlyses av vardagsmotionärer, pensionärer och även av unga tjejer som helst tränar själva. Spontanidrottsplatser som anläggs måste upplevas som trygga vilket gör att slyröjning och belysning är viktiga parametrar, samt att de placeras geografiskt där människor rör sig.

Den stora efterfrågan på aktivitet ställer krav på bättre samarbete med andra aktörer i samhället. Här kan reviderade stödkriterier eventuellt vara aktuellt. Att ha ett digert program i egenregion kräver också mer resurser. Mer öppettider, fler evenemang etc ställer krav på bemanningen.

Behovet av att skapa trygghet genom att minska ensamarbetet kommer sannolikt att fortsätta öka. Dubbel bemanning där det ibland kan upplevas stökigt är ett måste vilket gör att möjliga öppettider begränsas. Fler kvälls- och helgaktiviteter ställer krav på bemanningen.

För att leva upp till effektiviseringskraven kommande fyra år behöver verksamhetsanpassningar göras. Om hela effektiviseringen skulle läggas på lokalhyror så motsvarar det 7,1% av befintliga hyror. Att minska kostnaden för hyror för lokaler som inte når upp till önskad beläggningsgrad är ett sätt att säkerställa att de lokaler kommunen har ska vara fyllda med aktivitet. Om besparingen istället görs på bemanning så blir resultatet färre aktiviteter och en ökning av lokaler som inte nyttjas.

En osäker faktor för kommande period är hyresnivåerna. Dessa kommer sannolikt att höjas och detta behöver hanteras. Tidigare har kultur- och fritid hyrt lokalerna för att sedan i sin tur hyra ut dem till skolan. Under kommande period planeras en förändring så att både Kultur och fritid och barn och utbildning hyr direkt av fastighet. Detta kommer att skapa tydlighet och underlätta för verksamheterna när det gäller t ex verksamhetsanpassningar.

2.1 Verksamhetsförändringar 2024-2027

Effektivisering i budget om 1,5 mkr kommer att innebära förändringar för verksamheten. Samarbete med andra aktörer behöver stärkas och beläggningsgraden i de befintliga lokalerna behöver öka och de lokaler som har låg beläggningsgrad kan komma att behöva tas bort ur utbudet. Vissa vakanta tjänster tillsätts heller inte.

Under kommande planeringsperiod behöver ung fritid få tillgång till en lokal i Gimo. Ungdomarna i Gimo har ett behov av en ungdomsgård men lokal för verksamheten har inte gått att ordna. Detta behöver förändras under kommande period.

Under perioden behöver ett beslut fattas kring simhallsutbudet. Österbybruks simhall är sliten och Gimo simhall rustades för att hålla för verksamhet ytterligare 15 år. För att säkerställa att simhallsfrågan har en långsiktig lösning behövs ett beslut kring utbudet. Frågan kommer att hanteras i lokalförsörjningsplanen där skolans behov i grunden styr, men där även kultur- och fritids inspel behövs.

3 Nämndens mål och styrtal

3.1 Nämndmål

3.1.1 Verksamhetsmål med betydelse för god ekonomisk hushållning

3.1.1.1 Budgetföljsamhet

Att upprätthålla budgetföljsamhet är viktigt för att hålla kommunens ekonomi på en sund grund och för att säkerställa att resurserna används på ett effektivt sätt. För att uppnå detta mål kommer avvikelser mellan budget och faktiskt utfall att mätas varannan månad. Genom att övervaka avvikelserna kan eventuella problem eller utmaningar identifieras och åtgärdas i tid. Resultaten av mätningarna ska rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att säkerställa en hög budgetföljsamhet.

3.1.1.2 Trivas och må bra på jobbet

Detta mål är viktigt för att skapa en hälsosam och trivsam arbetsmiljö för kommunens anställda. Genom att minska sjukfrånvaron och öka trivselen på arbetsplatsen kan man också öka produktiviteten

och effektiviteten i verksamheterna. Detta mål kommer att mätas genom både sjukfrånvaro och en enkätundersökning om trivsel och arbetsmiljö för att ge en heltäckande bild av situationen. Resultaten av dessa mätningar kommer att rapporteras till Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för att åtgärder ska kunna vidtas vid behov.

3.1.2 Övriga nämndmål

3.1.2.1 Upplevelsen av trygghet

De som lever, verkar och vistas i kommunen har behov av trygghet i sin vardag. Invånarna möter kommunen och de kommunala verksamheterna på en rad sätt. Samtliga kommunala verksamheter ska verka för att inge trygghet och förtroende i mötet med invånarna.

3.1.2.2 Nöjda kommuninvånare

Invånarnas samlade upplevelse av kommunens verksamhet ska förbättras. Kommunen uppnår detta genom att löpande utveckla kvaliteten på den kommunala servicen och bemötandet.

3.1.2.3 *Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024.*

Styrtal	Måltal 2023
Minst 80 % av all bokningsbar tid på vardagar i sporthallar och ishallar för föreningslivet ska vara bokad vid utgången av 2024	

3.1.2.4 Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar

Styrtal	Måltal 2023
Öka antalet nyttjade timmar i sport- och ishallar	

3.2 Uppdrag

Uppdrag	Beskrivning
Extern finansiering	För att möjliggöra att framgångsrika projekt och verksamheter lever kvar och ger varaktig nytta för kommuninvånarna krävs en långsiktig finansiering. För att säkerställa detta får Kultur- och fritidsnämnden i uppdrag att hitta och ansöka om finansiering utanför den kommunala verksamheten, exempelvis inom ramen för Jordbruksverkets Leader-

Uppdrag	Beskrivning
	program eller andra EU-medel.
Utveckla utbudet av allmänna träningsplatser	Allmänna träningsplatser utomhus i kommunen är ett kostnadseffektivt sätt att främja hälsa och välmående då dessa är kostnadsfria och alltid öppna. Kultur- och fritidsnämnden ges i uppdrag att utveckla kommunens utbud av allmänna träningsplatser utomhus.

4 Ekonomisk planering

Till 2024 förändras ramen utifrån uppräknings för löneökningar och inflation. Det gör att ramen räknas upp 1 588 tkr. Därutöver tillkommer förändringar utifrån demografi, ett tillskott på 251 tkr, och generella effektiviseringar, ett avdrag på 427 tkr. Tillskott för demografiska förändringar och avdrag för generella effektiviseringar fördelas proportionellt mellan verksamheterna

För planperioden 2025-2027 finns förändringar i form av årliga uppräknings, demografiska förändringar samt kommunövergripande generella effektiviseringar.

För budgetåret och planperioden uppgår de generella effektiviseringarna till 1,5 mnkr vilket motsvarar 3,0 heltidstjänster eller 7,1% av de hyrda lokalytorna.

4.1 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter (+)	12 444	11 406	11 725	12 030	12 355	12 689
Kostnader (-)	-52 890	-57 001	-58 732	-59 564	-61 266	-62 794
varav:						
- Personalkostnader	-16 534	-19 459	-20 140	-20 281	-20 847	-21 353
- Lokalkostnader	-20 534	-21 259	-21 853	-22 245	-22 888	-23 467
- Övriga kostnader	-14 621	-15 067	-15 489	-15 770	-16 227	-16 638
- Avskrivningar	-1 201	-1 216	-1 250	-1 268	-1 304	-1 336
Tilldelad ram	--40 446	-45 595	-47 007	-47 534	-48 911	-50 105

4.2 Driftbudget

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
100 Nämnd- och styrelseverksamhet						

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
I Intäkter/Inkomster	40	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-394	-453	-469	-476	-490	-502
220 Näringslivsfrämjande åtg						
I Intäkter/Inkomster	451	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-451	0	0	0	0	0
230 Turistverksamhet						
I Intäkter/Inkomster	6	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-183	-205	-210	-213	-219	-224
263 Miljö, hälsa o hållbar utveckl						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-380	-650	-666	-676	-695	-712
300 Allmän fritidsverksamhe						
I Intäkter/Inkomster	409	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-4 762	-6 437	-6 614	-6 708	-6 900	-7 072
310 Stöd till studieförbund						
I Intäkter/Inkomster	0	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-340	-350	-359	-364	-374	-384
315 Allmän kulturverksamhet. ö						
I Intäkter/Inkomster	5	0	0	0	0	0
K Kostnader/Utgifter	-5 020	-5 690	-5 884	-5 968	-6 138	-6 291
320 Bibliotek						
I Intäkter/Inkomster	194	50	51	53	54	56
K Kostnader/Utgifter	-13 067	-13 810	-14 232	-14 434	-14 846	-15 216
340 Idrotts- och fritidsanlägg						
I Intäkter/Inkomster	10 649	10 677	10 976	11 261	11 565	11 878
K Kostnader/Utgifter	-24 690	-25 231	-25 966	-26 333	-27 086	-27 762
350 Ungas mötesplatser						
I Intäkter/Inkomster	46	19	20	20	21	21
K Kostnader/Utgifter	-2 940	-3 515	-3 648	-3 699	-3 805	-3 900
920 Gemensamma verksamheter						
I Intäkter/Inkomster	644	660	678	696	715	734

Driftbudget (tkr)	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
K Kostnader/Utgifter	-663	-660	-684	-693	-713	-731
Summa (netto)	-40 446	-45 595	-47 007	-47 534	-48 911	-50 105

4.3 Investeringsbudget

Investeringsbudgeten används till anläggningsförnyelse och anskaffning av inventarier.

Projektområde (tkr)	Tilldelad budget 2023	Överflyttad budget fr. 2022	Total budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ofördelat	-1 700	0	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
Summa							

Statistikrapport av ej verkställda beslut

Omsorg, Kvartal 2 2023

Innehållsförteckning

1	Statistikrapport av ej verkställda beslut	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	LSS Beslut	4
1.3	SoL Beslut	6

1 Statistikrapport av ej verkställda beslut

1.1 Bakgrund

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) skall socialnämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden skall vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller samt hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det skall också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män.

Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

1.2 LSS Beslut

Beslutsdatum/Avbrott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkställts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2022-02-15	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Medverkar inte till verkställighet	Man	500
2022-02-15	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Resursbrist, saknar ledig bostad	Man	433
2022-02-24	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	461
2022-04-20	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande om kontaktperson 2023-04-25	Man	436
2022-06-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	349
2022-09-30	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Den enskilde har tackat nej till erbjudande (uppge datum för erbjudande)	Man	273
2022-10-05	Daglig verksamhet 7 o 9 § 10p LSS	Att den enskilde och/eller företrädare/anhörig är tveksam till beviljat bistånd/insats	Man	179
2022-11-16	Kontaktperson enl 7 o 9 § 4 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	226
2022-12-08	Korttidsvistelse enl 7 o 9 § 6 p LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	204
2022-12-19	Bostad vuxna enl 7 o 9 § 9p LSS	Hälsotillståndet är/har varit ett hinder merparten av väntetiden	Man	193
2022-12-19	Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad	Anser sig inte vara i behov av insatsen	Man	127

	för vuxna 9§9 LSS			
2023-02-17	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	133
2023-02-17	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinna	133
2023-03-03	Biträde av kontaktperson 9§4 LSS	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	119

1.3 SoL Beslut

Beslutsdatum/Av brott	Beslut	Orsak till att beslutet inte verkstälts	Kön	Dagar räknat från beslutsdatum
2022-10-06	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	223
2022-11-01	Kontaktperson	Den enskilde har tackat nej till erbjudandet 2023-02-17 samt 2023-04-25.	Man	241
2023-02-01	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	149
2023-02-03	Kontaktfamilj	Den enskilde har tackat nej till erbjudandet 2023-03-10.	Man	97
2023-02-24	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	126
2023-02-24	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	126
2023-02-24	Dagverksamhet/sysselsättning	Den enskilde har tackat nej till erbjudandet.	Kvinnor	126
2023-03-01	Dagverksamhet/sysselsättning	Saknar plats (ex. har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation)	Man	121
2023-03-22	Dagverksamhet/sysselsättning	Saknar plats (ex. har kö, behov av/pågående sanering/renovering/ombyggnation)	Kvinnor	100
2023-03-22	Särskilt boende för äldre (5 kap. 5 eller 7 §§. SoL)	Resursbrist, saknar ledig bostad	Man	100
2023-03-29	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Kvinnor	93
2023-03-31	Kontaktperson	Resursbrist, saknar lämplig personal/uppdragstagare	Man	91

Individ- och familjenämnden

Dnr IFN-2023-49

§ 129. Redovisning av ej verkställda gynnande beslut andra kvartalet 2023

Beslut

Individ- och familjenämnden tar del av redovisningen och överlämnar statistikrapporten till kommunfullmäktige (bilaga 1).

Ärendebeskrivning

Enligt 16 kap § 6 h Socialtjänstlagen (SoL) ska individ- och familjenämnden kvartalsvis lämna en statistikrapport till fullmäktige över hur många av nämndens gynnande beslut enligt 4 kap 1 § SoL som inte har verkställts inom tre månader från dagen för respektive beslut. Nämnden ska vidare ange vilka typer av bistånd dessa beslut gäller och hur lång tid som har förflutit från dagen för respektive beslut. Samma rapporteringsskyldighet gäller för beslut som inte verkställs på nytt efter avbrott i verkställigheten. Det ska också framgå hur stor del av de ej verkställda besluten som gäller bistånd till kvinnor respektive män. Enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 28h gäller en motsvarande rapporteringsskyldighet för beslut om insatser enligt 9 § LSS.

Beslutsunderlag

Statistikrapport av ej verkställda gynnande beslut andra kvartalet 2023

Dagens sammanträde

Muntlig föredragning

Verksamhetschef Yvonne Wahlbeck och enhetschef Lina Häggström föredrar ärendet.

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges beslut delges individ- och familjenämnden

§ 16

Dnr ITN/2023:10

Preliminär delårsrapport 2023

Beslut

IT-nämnden beslutar

att informationen gällande den preliminära delårsrapporten för 2023 är mottagen.

Sammanfattning av ärendet

Under våren 2023 inleddes Samsourcing-projektets genomförandefas. Samtidigt behöver IT-centrum hantera ett övergående kompetensgap på grund av personalomsättning vilket innebär att IT-centrum bedömer att konsulttjänster kan behöva avropas för att temporärt överbrygga detta kompetensgap. IT-centrum bedömer att dessa tillkommande kostnader täcks av merparten av överskottet för licenser och övriga administrativa tjänster. Detta säkerställer såväl kontinuitet i genomförandet av Samsourcing-projektet och andra pågående projekt som linjeverksamhet.

Barnrättskonsekvenser

Barnrättskonsekvenser saknas då barn och unga inte bedöms påverkas av beslutet.

Mål och uppdrag

IT-nämndens målarbete utgår ifrån Agenda 2030 samt särskilda verksamhetsspecifika mål. IT-nämnden har totalt 12 mål, varav tre särskilda uppdrag.

- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar
- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.3.c Källsortering av avfall ska införas i kommunens samtliga verksamheter under 2023.
- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.7.d Alla verksamheter ska verka för att möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

IT-centrums samtliga delmål och de särskilda uppdragen finns i sin helhet redovisade i dokumentet ”Preliminär delårsrapport 2023”.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inga direkta konsekvenser av det preliminära delårsresultatet.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Preliminär delårsrapport 2023

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

§ 17
Dnr ITN/2023:9

Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026

Beslut

IT-nämnden föreslår kommunstyrelsen hemställa kommunfullmäktige besluta

att anta plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026.

att avsnittet Fördelning av kostnader per kommun i Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 – 2026 revideras efter volymavstämning per september månad 2023.

Sammanfattning av ärendet

Under våren 2023 har arbetet med att skapa en välfungerande och säker IT för medlemskommunerna genom det gemensamma arbetet med samsourcing, identitetshantering, kommunikationsplattform samt etablering av tjänstekatalog fortsatt med god progression.

Detta arbete innebär ett skifte för medlemskommunerna från att ha hybrid- eller outsourcad IT-drift till den nya sourcingstrategin där kommunerna tagit nästa steg i att skapa en gemensam digital infrastruktur, vilket för IT-centrum innebär nya investeringar i teknik, utökade personalkostnader samt ett tydligare behov av mer specifika spetskompetenser.

Etableringen av en gemensam tjänstekatalog utgör det första steget i en bredare tjänstifiering av IT-centrums stöd till medlemskommunerna, såväl inom de bastjänster som alla medlemskommunerna disponerar som upprättande av tilläggstjänster som respektive medlemskommun kan välja att nyttja utifrån deras enskilda behov och krav.

Beslutsmotivering

Övergången till samsourcing innebär under projektets genomförandefas en ökad kostnad för att säkerställa en för verksamheten robust drift med minimal påverkan på medlemskommunernas kärnverksamhet och verksamhetsstöd. Vid överlämning till systemförvaltning i samband med utfasning av extern IT-partner under tidig början på 2025 bedöms kostnaderna återgå till tidigare års utveckling med möjlighet till ytterligare kostnadseffektiviseringar inom medlemskommunernas kärnverksamhet och verksamhetsstöd.

Ordförande sign

Justerare sign

Sekreterare sign

Barnrättskonsekvenser

Beslutet har inga barnrättskonsekvenser då hänsyn till dessa tas inom medlemskommunernas verksamhet vilka IT-nämnden stödjer med välfungerande och säker IT.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inför 2024 så föreslås IT-nämndens driftbudget att utökas för att säkerställa övergången till samsourcing som väntas vara klar 2025. Beräkningen av personalkostnader sker enligt SKR:s schablon (april 2023). Investeringar i IT-infrastruktur bedöms uppgå till 3,5 miljoner kronor.

Utöver det så beräknas Knivsta och Heby under 2024 finansiera 3 av 5,5 miljoner kronor kopplat till personalutökning som kommer vid tjänsteavveckling av extern IT-leverantör. Outnyttjad del av nuvarande års budget om 3 miljoner återlämnas innevarande år, med andra ord så flyttas delar av kostnaderna fram ett år.

Förslag till beslut på sammanträdet

Tilläggsyrkande

Sara Sjödal (C) yrkar att avsnittet Fördelning av kostnader per kommun i Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 – 2026 revideras efter volymavstämning per september månad 2023.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Östhammars kommun
- Älvkarleby kommun
- Heby kommun
- Knivsta kommun
- Förvaltningschef IT

**TIERPS
KOMMUN**

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:9
HandlingsId: 2023:61
Datum: 2023-09-22

Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 - 2026

Tierps kommun | 815 80 TIERP | Telefon: 0293-21 80 00 | www.tierp.se

Innehållsförteckning

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:9
HandlingsId: 2023:61
Datum: 2023-09-22.....3

IT-nämnden	3
Ansvars- och verksamhetsområde	3
Ledamöter	3
Utvecklingsförutsättningar	3
Nationell lagstiftning och styrande beslut	5
Digitalt ledarskap.....	6
Mål och uppdrag	7
IT-sourcingstrategi i samsourcing	7
Budget	8
Nämndens budget	8
Verksamhetens driftsbudget	9
Verksamhetens investeringsbudget	9
Fördelning av kostnader per kommun	9
Uppföljning.....	10
Nyckeltal.....	10
Bilagor	11
Referenser	11

IT-nämnden

IT-nämnden är en samverkan mellan Heby, Knivsta, Tierp, Älvkarleby och Östhammar kommuner gällande drift av kommunernas IT-system och support till användare. Man deltar också i kommunernas IT-upphandlingar. Möten i nämnden och beredningar är slutna vilket innebär att allmänheten inte får vara med.

IT-nämnden har en gemensam förvaltning, IT-centrum, som bistår nämnden med underlag och ser till att de politiskt fattade besluten genomförs. IT-centrum leds av Förvaltningschef IT som är IT-centrums högst ansvariga tjänsteperson. Tierps kommun är värdkommun och den gemensamma förvaltningen ingår som en del i värdkommunens organisation.

Ansvars- och verksamhetsområde

Nämndens ansvarsområde är övergripande IT-strategiska och IT-taktiska frågor samt IT-operativa insatser för kommunerna enligt de definitioner och beslut som tas av nämnden.

Nämnden ska arbeta för att möjliggöra för kommunerna att arbeta i en samverkanskultur för att få mer effektiva lösningar för såväl kärnverksamheterna som för IT-verksamheten.

Nämndens ansvar är även att medverka i de fem kommunernas digitala utvecklingsarbete samt stödja samordning av verksamhetsutvecklingsinsatser som är IT-relaterade. Nämnden ska sträva efter att arbeta i en samverkans- och samförståndskultur.

Nämnden ska även verka för att kontinuerligt effektivisera IT-verksamheten för att kunna leverera IT-tjänster till förvaltningarna till överenskomna servicenivåer. Uppdraget innefattar även att ge överenskommet stöd för IT-relaterade verksamhets- och utvecklingsfrågor.

Ledamöter

Nämnden består av fem ledamöter och fem ersättare. Varje samverkande kommun utser en ledamot och en ersättare. Värdkommunen väljer ordförande och vice ordförande.

Utvecklingsförutsättningar

IT-förvaltningens uppdrag är att vara de fem kommunernas egen IT-leverantör och samarbetspartner.

I takt med att samverkan mellan kommunernas verksamheter och IT-centrum utvecklats har fokus skiftat från att etablera samverkan till att utforska hur medlemskommunerna tillsammans med IT-centrum kan utveckla IT-centrums tjänsteutbud, finna effektiviseringar och skaleffekter genom att samarbeta kring specifika sakfrågor såsom utvecklingsinitiativ och systemförvaltning.

Fokus 2024-2026 är att utveckla och förvalta en väl fungerande och som ger slutanvändarna användbara, flexibla och säkra IT-lösningar utifrån behov samtidigt som medlemskommunerna ges en robust, kostnads effektiv och framtidssäkrad digital infrastruktur att utveckla sin verksamhet på.

IT-centrum ska även vid behov stödja medlemskommunerna med spetskompetens inom domänspecifik IT samt omvärldsbevakning för att kunna ge förslag på utveckling, teknik och systemlösningar som bidrar till medlemskommunernas digitaliseringsresa och samhällets digitala transformation.

För att möta detta behov behöver IT-centrum och medlemskommunerna tillsammans utvecklas inom:

- **Systemlivscykelhantering**
Förmågan att hantera system och dess livscykler i en kontext där det skapas och upprätthålls en balans mellan olika behov och synsätt utan att överutnyttja, skada eller offra andra system eller resurser. Detta ska ske samtidigt som vi adderar ytterligare krav på effektivitet, resultat och innovation.
- **Säkerhet**
Förmågan till skydd av säkerhetskänslig verksamhet mot spioneri, sabotage, terroristbrott och andra brott som kan hota verksamheten samt skydd i andra fall av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter. Inkluderar informationssäkerhet, IT-säkerhet, behörighet, åtkomst, fysisk säkerhet, personalsäkerhet.
- **Förändringshantering**
Förmågan att förflytta individer, grupper och organisationer från nuvarande tillstånd till ett framtida önskat tillstånd.
- **IT-leverans**
Förmågan att leverera, stödja, vidmakthålla och vidareutveckla de IT-applikationer/-produkter/-tjänster som skapar värde i verksamheten.

Det finns väletablerade standarder, processer, metoder, kunskap och verktyg för hur detta ska ske som vi behöver anamma och implementera såväl inom medlemskommunerna som inom IT-centrum.

Då medlemskommunerna investerar förhållandevis lite i digitalisering och IT krävs ett mycket tydligt fokus på förenkling, standardisering, innovation, kvalitet och säkerhet från såväl medlemskommunerna som IT-centrum för att IT-nämnden ska kunna realisera positiva nettoresultat inom kommunverksamheten.

Ett steg i det arbetet är att tillsammans med medlemskommunerna utveckla IT-centrums tjänstekatalog samt arbeta emot ett större helhetsansvar för medlemskommunernas IT-system. IT-centrum ska även fortsättningsvis genomföra gemensamma upphandlingar men via dessa ge respektive kommun möjlighet till kommunspezifika avrop där så bedöms behövligt. Vissa tjänster som t.ex. 24/7/365-öppet i supporten kan behöva erbjudas som tillval för vissa medlemskommuners enskilda verksamheter. Behovet hos de fem kommunerna bedöms av

kommunerna själva vara olika och IT-centrum behöver därmed utvärdera sitt erbjudande efter respektive kommun. Noteras bör att denna utveckling i IT-centrum i medlemskommunerna och IT-centrum där ett större helhetsansvar och bredare tjänsteutbud eftersöks leder till behov att på sikt revidera såväl vision, mål, strategiska ställningstaganden och budget för IT-nämnden.

2024 är ett år av betydelsefull förändring då medlemskommunerna genomgår samsourcing vilket innebär en total sammanslagning av den centrala infrastrukturen för samtliga fem medlemskommuner. Strategin är att samsourca i gemensamma egna lösningar med egen personal och där så är lämpligt, ur ekonomiskt-, effektivitets- och säkerhetsperspektiv funktions-outsourca till underleverantörer. Genom projektet skapas möjligheter till utökad samverkan i de fem medlemskommunernas kärnverksamheter samt markanta förbättringar i säkerhet och robusthet.

IT-centrum inför även ett IT-system för att medlemskommunernas förmåga att säkerställa åtkomst, användarkonton, säkerhetspolicyer och autentiseringsuppgifter för dess medarbetare. Denna plattform är grunden i en vidare utveckling för att säkerställa en välfungerande och säker IT.

IT-centrum skapar även sammanhållen IT-lösning för informationshantering och kommunikation inom och mellan medlemskommunerna. Genom den nyligen upprättade EU-U.S. Data Privacy Framework (DPF) kan IT-nämnden använda amerikanska molntjänster i enlighet med GDPR.

Genom de kommungemensamma projekten och upphandlingarna bidrar IT-centrum till såväl medlemskommunernas som regeringens digitaliseringsstrategi och realiserar IT-nämndens grunduppdrag – en gemensam digital infrastruktur.

Arbetet med att etablera ett gemensamt nät mellan de fem kommunhuvudorterna pågår, detta är en förutsättning för ytterligare kostnadseffektivitet och en viktig del i möjligheterna till samverkan. Det här medför även en gemensam servermiljö för de fem medlemskommunerna. Den nya lösningen ska byggas i en konsoliderad och säker arkitektur som även ger möjligheter att på sikt skapa en hybridlösning med egen och inhyrd kapacitet. Strategin är att gradvis införa molntjänster, då företrädesvis svenska molntjänster för serversystemen.

Nationell lagstiftning och styrande beslut

Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, belyser i sin publikation ”Digitala Sverige 2021” utmaningarna för den offentliga förvaltningen att fullt ut nyttja den potential som finns inom digitaliseringen. DIGG skriver att:

Potentialen är stor och mäts ofta i miljarder. Samtidigt har potentialen ofta visat sig svår att förverkliga. Offentlig förvaltning måste därför aktivt sträva mot att realisera potentialen som finns i digitaliseringen, vilket kräver arbete med nyttorealisering och en öppenhet både för nya arbetsätt samt nya perspektiv i utvecklingsarbetet. För offentlig förvaltning finns en stor del av potentialen i att

arbeta mer förvaltningsgemensamt. Detta kan möjliggöra sammanhållen offentlig service, dels en offentlig förvaltningsstordriftsfördelar och som kan dela på kostnaderna. Detta är viktigt då flera offentliga aktörer idag har svårt att genomföra den utveckling som krävs för att leva upp till lagkraven och för att kunna erbjuda alla, oavsett förutsättningar, en likvärdig och högkvalitativ digital service. [1]

De nationella församlingarna och myndigheter pekar på möjligheterna med digitaliseringen och samtidigt illustrerar de utmaningar som IT-centrum och de fem medlemskommunerna arbetar med. För att minimera befintliga utmaningar krävs en tydlig styrning och ledning förankrade i väletablerade standarder, processer och kunskap om styrning och ledning av IT-verksamhet.

DIGG skriver vidare att:

Vi kan också se en förändring i strategier och måldokument, från fokus på vertikala system där myndigheter stänger in sin information och utvecklar e-tjänster internt, till en öppen, horisontell syn på förvaltningen med en gemensam infrastruktur bestående av bland annat gemensamma data i botten och en sömlös användarupplevelse på toppen, oaktat vilka aktörer som är inblandade "bakom kulisserna". I detta ingår också att möjliggöra en-uppgift-engångsprincipen för nationella eller gränsöverskridande digitala offentliga tjänster.

Ett mer horisontellt perspektiv breddar dessutom effektivitets-begreppet till att inte bara omfatta resurseffektivitet (varje enskild aktörs inre effektivitet) utan också flödes- och processeffektivitet i ett större samhällsperspektiv med fokus på medborgarens totala livssituation. [1]

Det kan ur ett samhällsekonomiskt perspektiv vara kostsamt att varje kommun utvecklar egna lösningar och arbetar med sin digitalisering var och en, även om det kan upplevas effektivare för den enskilda kommunen just där och då. Suboptimering innebär dock förlorad nyttorealiserings; detta innefattar såväl ekonomiska nyttor, kvalitetsnyttor, omfördelningsnyttor som samhällsnyttor. Medlemskommunerna kommer att uppvisa högre nyttorealiserings genom en tydligare styrning, en mer jämbördig organisering, väletablerade processer och adekvat information samt tekniskt stöd för att kunna digitalisera sina verksamheter.

Som ett led i detta har även IT-centrum och medlemskommunernas digitaliseringsstrategiska grupp dialog med övriga C-länkommuner kring ett utökat erfarenhets- och resursutbyte för att upprätta kostnadseffektiv, välfungerande och säker IT.

Digitalt ledarskap

För att åstadkomma effektivisering genom digitalisering krävs ett digitalt ledarskap, det handlar om att tänka i gemensamma processer och möjliggöra nya sätt att arbeta och bedriva sin verksamhet. Att betrakta system som gemensam infrastruktur skapar stora möjligheter till rationalisering och effektivisering. Digital verksamhetsutveckling tjänar på och bör bedrivas

förvaltningsgemensamt för att skapa störst nytta för medborgarna. Det är upp till ledningen att skapa förmåga att dela och använda till att anställda har den kompetens som behövs för att bedriva verksamhetsutveckling, föredragsvis gemensamt. IT-centrum skapar tillsammans med digitaliseringsrådet och digitaliseringsstrategiska gruppen förutsättningar för att stötta medlemskommunerna genom denna digitala verksamhetsutveckling.

Mål och uppdrag

IT-centrums viktigaste uppdrag under 2024 är att konsolidera IT-infrastrukturen och att samsourca systemdrift samt fel- och incidenthanteringen för samtliga medlemskommuner. Detta ska ske samtidigt som IT-centrum fortsätter att samordna behoven och samtidigt undersöka om det finns delområden som bör hanteras via upphandling och extern leverans.

Under dessa delområden kan det finnas lämpliga funktionsområden som en extern partner kan utföra mer effektivt. Som exempel kan nämnas att IT-centrum idag har print-processen, klient- samt leveransprocessen och telefoni i extern regi eller via en tjänsteleverans. Det finns sedan en tid en gemensam telefoniplattform och skrivarmiljö för de fem kommunerna samt ett gemensamt licensavtal med Microsoft.

Etableringen av en gemensam tjänstekatalog utgör det första steget i en bredare tjänstifiering av IT-centrums stöd till medlemskommunerna, såväl inom de bastjänster som alla medlemskommunerna disponerar som upprättande av tilläggstjänster som respektive medlemskommun kan välja att nyttja utifrån deras enskilda behov och krav.

IT-centrums mål är att:

- Konsolidera till en redundant serverplattform
- Samverka i en gemensam katalogtjänst för att lagra användar- och datorkontoinformation
- Samverka i en gemensam kommunikationslösning
- Stärka IT-säkerheten och det digitala skyddet

IT-sourcingstrategi i samsourcing

Samsourcing ger medlemskommunerna möjligheten att dra nytta av ytterligare tjänstifiering och konsolidering av den kommunala IT-funktionen. Medlemskommunerna kommer att finna såväl större stöd i strategiska satsningar och punktinsatser som systemförvaltning och support genom IT-centrums djupa kompetens och erfarenhet av kommunal IT där teknisk spetskompetens och domänexpertis inom medlemskommunernas olika verksamhetsområden byggts upp genom mångårigt stöd till medlemskommunernas olika verksamheter. Verksamhetsförståelsen och att på rätt sätt kunna tolka och stödja verksamhetsutvecklingen är väsentligt för IT-centrum. Samsourcingen stärker därmed såväl de enskilda medarbetarna i

deras användande av IT som digitaliseringsstrategiska gruppens taktiska och strategiska digitaliseringsinitiativ.

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:9
HandlingsId: 2023:61
Datum: 2023-09-22

Budget

Under våren 2023 har arbetet med att skapa en välfungerande och säker IT för medlemskommunerna genom det gemensamma arbetet med samsourcing, identitetshantering, kommunikationsplattform samt etablering av tjänstekatalog fortsatt med god progression.

Detta arbete innebär ett skifte för medlemskommunerna från att ha hybrid- eller outsourcad IT-drift till den nya IT-sourcingstrategin där kommunerna tagit nästa steg i att skapa en gemensam digital infrastruktur, vilket för IT-centrum innebär nya investeringar i teknik, utökade personalkostnader samt ett tydligare behov av mer specifika spetskompetenser.

Övergången till samsourcing innebär under projektets genomförandefas en ökad kostnad för att säkerställa en för verksamheten robust drift med minimal påverkan på medlemskommunernas kärnverksamhet och verksamhetsstöd. Vid överlämning till systemförvaltning i samband med utfasning av extern IT-partner under tidig början på 2025 bedöms kostnaderna återgå till tidigare års kostnadsutveckling.

Samsourcing öppnar upp nya möjligheter för medlemskommunerna att digitalisera sin kärnverksamhet och sitt verksamhetsstöd samt utöka nyttjandet av befintliga tjänster och IT-lösningar. IT-nämndens kostnader och volymer drivs av den digitala utveckling som de fem medlemskommunerna genomför. Noteras bör dock att en positiv ekonomisk utveckling är att vänta genom effektiviseringar och samarbeten inom och mellan medlemskommunerna.

Nämndens budget

	Budget 2023	Redovisat jan-apr 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Budget 2025	Budget 2026
Intäkter						
Medlemsavgifter	42 031	14 102	40 928	47 789	46 515	47 004
Kommunspecifika intäkter	14 752	4 918	11 752	12 081	4 481	3 568
IT-tjänsteavtal	25 766	8 589	25 443	26 487	27 176	27 856
Summa	82 549	27 609	78 123	86 357	78 172	78 428
Kostnader						
Centrala Kostnader	42 031	14 987	40 928	47 789	46 515	47 004
Kommunspecifika kostnader	14 752	3 467	11 752	12 081	4 481	3 568
IT-tjänsteavtal	25 766	7 473	25 443	26 487	27 176	27 856
Summa	82 549	25 927	78 123	86 357	78 172	88 429
Summa	-	1 682	-	-	-	-

Verksamhetens driftsbudget

Som för 2023 så bedöms budget för IT-centrum öka under 2024, dels kopplat till arbetet med att samsourca de fem medlemskommunernas, dels stärka IT-säkerheten. Budgeten för IT-nämnden har justeras upp för de kostnader som drivs av klientantal och ger kompensation mot ökade licenskostnader och utökat behov.

Verksamhetens investeringsbudget

För att kunna bygga en infrastruktur där samtliga fem kommuner kan ha sina centrala IT-miljöer krävs en investeringsbudget som löpande ger möjligheter kan byta ut hårdvaran.

	2022	2023	2024	2025	2026
Centrala Investeringar					
Central kommunikationslösning	800	1000	1000	1000	1000
Central servermiljö		2000	2000	2000	2000
Övrigt	500	500	500	500	500
Summa	1 300	3 500	3500	3500	3500

Fördelning av kostnader per kommun

Den uppdaterade fördelningsnyckeln är enligt nedan.

Fördelningsnyckel	2023	2024	2025	2026
Tierp	25,9 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Älvkarleby	9,0 %	12,1 %	12,1 %	12,1 %
Heby	17,8 %	14,0 %	14,0 %	14,0 %
Knivsta	22,7 %	18,7 %	18,7 %	18,7 %
Östhammar	24,6 %	23,8 %	23,8 %	23,8 %
Summa	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Fördelning medlemsavgift per kommun avser beslutad fördelningsnyckel i procent multiplicerat med budget 2022 för medlemsavgifter.

Kommunspecifika kostnader	2023	2024	2025	2026
Tierp	331	102	105	108
Älvkarleby	657	691	709	727
Heby	7 161	5 817	2011	1549
Knivsta	6 545	5 356	1538	1064
Östhammar	58	114	117	120
Summa	14 752	12 081	4 481	3 568

IT-tjänsteavtal

	2023	2024	2025	2026
Tierp	6 776	3 708	3 805	3 900
Älvkarleby	2 526	4 953	5 082	5 209
Heby	4 432	6 304	6 468	6 630
Knivsta	5 539	6 304	6 468	6 630
Östhammar	6 493	6 304	6 468	6 630
Summa	25 766	26 487	27 176	27 856

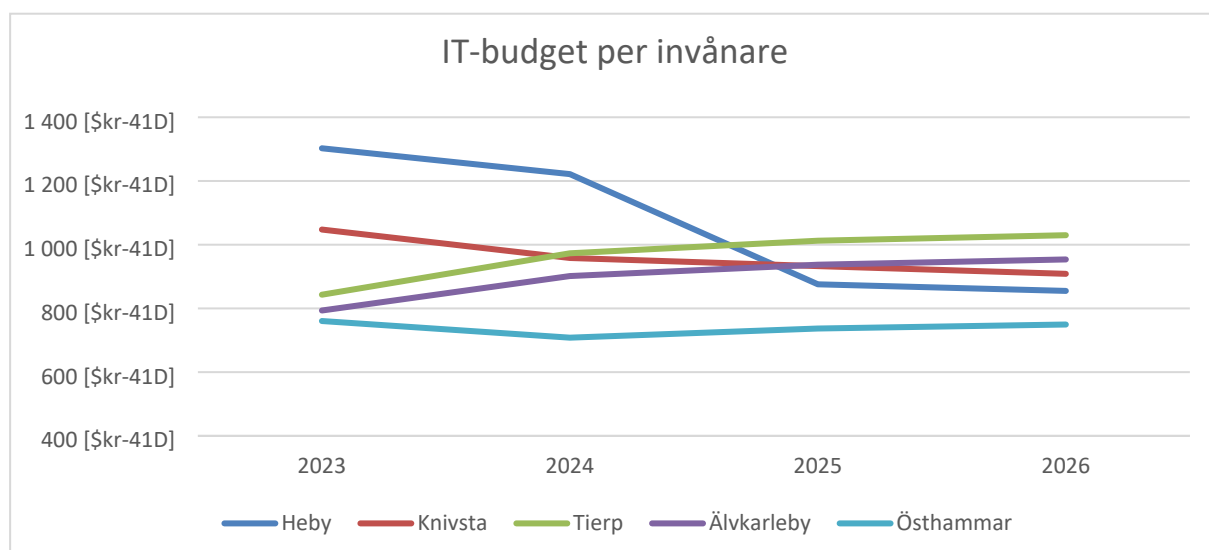
Total kostnad per kommun	2023	2024	2025	2026
Tierp	18 046	21 829	22 674	23 044
Älvkarleby	7 637	9 678	10 021	10 180
Heby	18 785	17 616	12 628	12 329
Knivsta	21 090	20 411	15 384	15 128
Östhammar	16 991	16 824	17 465	17 747
Summa	82 549	86 357	78 172	78 428

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:9025
HandlingsId: 2023:61
Datum: 2023-09-22

Uppföljning

Uppföljning av nämndens ekonomi sker enligt Tierps kommuns plan med månatliga uppföljningar, prognoser och delårsbokslut. Leveransansvarig inom IT-centrum har tagit fram underlag för respektive kommun. Dessa används för att uppdatera fördelningsnyckeln för IT-nämndens kostnader. Redovisningen i Tierps ekonomisystem sker på ett sådant sätt att respektive medlemskommuns kostnader kan följas upp. Nyckeltal för kommunerna har tagits fram och kommer att jämföras både med andra IT-nämnder och inom de fem medlemskommunerna för att vi, om möjligt, ska hitta ytterligare områden att förbättra.

Nyckeltal

IT-budget per invånare

	2023	2024	2025	2026	Total förflyttning
Heby	1 303 kr	1 222 kr	876 kr	855 kr	448 kr
Knivsta	1 048 kr	958 kr	933 kr	909 kr	139 kr
Tierp	843 kr	973 kr	1 013 kr	1 030 kr	187 kr
Älvkarleby	793 kr	902 kr	937 kr	954 kr	160 kr
Östhammar	760 kr	708 kr	737 kr	749 kr	11 kr

Tierps kommun
Dnr: ITM/2023:9
HandlingsId: 2023:61
Datum: 2023-09-22

Totalt utfall

	2023	2024	2025	2026	Total förflyttning
Delta	542 kr	513 kr	276 kr	280 kr	262 kr
Median	843 kr	958 kr	933 kr	909 kr	66 kr
Medel	949 kr	953 kr	899 kr	899 kr	50 kr

Bilagor**Referenser**

- [1] Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), "Digitala Sverige," Myndigheten för digital förvaltning (DIGG), Sundsvall, 2021.

Preliminär delårsrapport 2023

Innehållsförteckning

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22

Resultatrapport	3
Investeringsrapport.....	4
Uppföljning av delmål	5
God hälsa och välbefinnande	5
God utbildning för alla.....	5
Hållbar energi för alla	5
Hållbar industri, innovationer och infrastruktur	5
Hållbar konsumtion och produktion	6
Bekämpa klimatförändringar	6
Fredliga och inkluderande samhällen	6
Genomförande och globalt partnerskap.....	6
Uppföljning av särskilda uppdrag	7
Kommun och inflytande	7
Bo, trafik och miljö.....	7
Kommunen som arbetsgivare	7

Resultatrapport

Verksamhetens resultatrapport

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22

(tkr)	Utfall 202308	Utfall 202208	Årsbudget	Årsprogn os	Årsavvikel se	Bokslut 2022
Taxor & avgifter						
Övriga intäkter	55 202	46 224	82 549	82 549	0	74 156
Summa intäkter	55 202	46 224	82 549	82 549	0	74 156
Personalkostnader	-21 495	-17 842	-34 672	-34 207	465	-27 568
Material	-395	-466	-866	-885	-19	-722
Tjänster	-27 053	-26 328	-41 927	-43 371	-1 444	-43 047
Övriga kostnader	-37	-230	-1 014	-1 015	-1	-675
Avskrivningar och Kapitalkostnader	-1 436	-1 340	-4 071	-3 038	1 032	-2 110
Summa kostnader	-50 415	-46 206	-82 549	-82 516	33	74 123
Verksamhetens nettokostnader	4 787	17	0			33
Finansiella intäkter			0			
Finansiella kostnader	-1	-17	0	-33	-33	-33
Resultat efter finansiella poster	4 786	0	0	0	0	0
Extraordinära poster	0	0	0	0	0	0
Årets resultat	4 786	0	0	0	0	0

Kommentar till resultat

Under våren 2023 inleddes Samsourcing-projektets genomförandefas. Samtidigt behöver IT-centrum hantera ett övergående kompetensgap på grund av personalomsättning vilket innebär att IT-centrum bedömer att konsulttjänster kan behöva avropas för att temporärt överbrygga detta kompetensgap. IT-centrum bedömer att dessa tillkommande kostnader täcks av merparten av överskottet för licenser och övriga administrativa tjänster. Detta säkerställer såväl kontinuitet i genomförandet av Samsourcing-projektet och andra pågående projekt som linjeverksamhet.

Investeringsrapport

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22

Investeringstabell verksamheter

Enhet	Utfall 202308	Utfall 202208	Årsbudget	Årsprognos	Årsavvikelse	Bokslut 2022
Administration	0		-500	-500	0	0
Drift	-618		-2 000	-2000	0	0
Nät	0	-322	-1 000	-1000	0	-1 095
Summa verksamheten	-618	-322	-3 500	-3 500	0	-1 095

Kommentar till investeringar

Investeringar kopplat till utvecklingen av medlemskommunernas gemensamma IT-infrastruktur beräknas ske utan avvikelser.

Uppföljning av delmål

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22

God hälsa och välbefinnande

Status	Delmål
--------	--------

- 3.8 Kommunen ska arbeta för att mer vård, inklusive specialistvård, ska erbjudas nära.

Kommentar

IT-centrum bygger ut digital infrastruktur i våra verksamheter samt stöttar vid upphandling av nya verksamhetssystem med kommunöverskridande kompetens och erfarenheter.

Status	Delmål
--------	--------

- 3.9 Minskad sjukfrånvaro i kommunens verksamhet.

Kommentar

IT-centrum fortsätter arbetet med att utveckla den digitala arbetsplatsen tillsammans med medlemskommunerna med ett fokus på såväl den digitala infrastrukturen som det digitala verksamhetsstödet.

God utbildning för alla

Status	Delmål
--------	--------

- 4.2 Alla barn ska erbjudas en likvärdig grundskola av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

Kommentar

IT-centrum arbetar för att de digitala verksamhetsstöden ska vara likvärdiga för varje elev utifrån deras egna förutsättningar. IT-centrum tillhandahåller enhetlig IT-utrustning och support till samtliga medlemskommuners skolverksamheter samt arbetar för samverkan för enhetlig digitalisering via dedikerad förvaltningsstöd inom IT-centrum. Förmågeanalys och -planering gällande digitalisering inom utbildning kan bidra till ett mer adekvat och sammanhållet administrativt verksamhetsstöd.

Hållbar energi för alla

Status	Delmål
--------	--------

- 7.2 Minska kommunens energiförbrukning, bland annat genom energieffektivisering

Kommentar

IT-centrum, i enlighet med marknaden i övrigt, arbetar aktivt med så kallad virtualisering av IT-miljön, det vill säga flertalet programvara driftsätts på samma enskilda maskinvara, vilket möjliggör ökad energieffektivisering. Arbeta med att utveckla upphandlingsunderlag för att tydligare ställa särskilda krav kring energiförbrukning såväl internt inom medlemskommunerna som externt vid utveckling av den teknik och de tjänster som IT-centrum nyttjar har påbörjats. Diskussioner med Uppsala kommun kring pågående IoT-insatser inom fastighetsområdet påbörjade.

Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Status	Delmål
--------	--------

- 9.2 Genom upphandling styra mot renare och smartare teknik.

Kommentar

IT-Centrum har, genom strategiskt inköpsarbete, övergått till så kallad funktionsupphandling samt att kravställa leverantörer utifrån relevanta ISO-standarder. IT-centrum strävar vid all upphandling efter att minimera miljöpåverkan och minskad Product Carbon Footprint (PCF)

Hållbar konsumtion och produktion

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22
Minska, återanvända och återvinna

Status	Delmål
--------	--------

12.1 Minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga avfall.

Kommentar

Återbruka och återvinna våra klienter (PC, iPad och mobiltelefoner) samt vid upphandling efterfråga renoverade enheter (så kallade "refurbished").

Bekämpa klimatförändringar

Status	Delmål
--------	--------

13.1 Senast år 2045 ska kommunen inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser.

Kommentar

IT-centrum skapar förutsättningar för effektivt distansarbete samt arbetar aktivt såväl operativt som genom strategiska inköp för att minimera IT-centrums och medlemskommunernas Product Carbon Footprint (PCF). IT-centrums fordonspark är idag fossildriven; övergång till eldrift kräver infrastruktur för laddning av fordon.

Fredliga och inkluderande samhällen

Status	Delmål
--------	--------

16.2 Kommunens verksamheter ska vara effektiva, transparenta och rättssäkra.

Kommentar

IT-centrum har ett tydligt fokus på att utveckla verksamheten för att skapa en effektivare och mer transparent IT-leverans och systemlivscykelhantering.

IT-centrum, i samverkan med medlemskommunernas kommundirektörer, ekonomichefer samt digitaliseringsstrategier samt värdkommunen Tierps Gemensam service, arbetar för en mer adekvat systemlivscykelhantering, informationshantering, säkerhet, ekonomihantering, och förändringshantering.

Genomförande och globalt partnerskap

Status	Delmål
--------	--------

17.1 Kommunens samverkan och partnerskap med andra kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhälle ska öka.

Kommentar

Arbetet som påbörjades under 2021 är nu inne i sin andra fas och IT-centrum har påbörjat arbetet med samsourcing där outsourcad drift och support hos tredjepartsleverantör ska flyttas över till IT-centrum. Detta är ett komplext arbete med många involverad parter. Arbetet bedöms att vara klart under 2024.

IT-centrum skapar även möjligheter till ytterligare samverkan inom region och medlemskommunerna genom utbyggnaden av såväl fysisk som digital infrastruktur. IT-centrum arbetar för att information, system och processer bör betraktas som digital infrastruktur vilken kan delas och samutnyttjas såväl mellan medlemskommunerna som i samverkan med kommuner, Region Uppsala, företag och civilsamhället.

Samtal inledda med Uppsala kommun och Enköpings kommun för att titta närmare på möjligheter dela kompetens och erfarenheter för att effektivisera utvecklingen av medlemskommunernas IT.

Vidare arbete för att utveckla samverkansformerna identifierade tillsammans med medlemskommunerna, Uppsala kommun och Enköpings kommun.

Uppföljning av särskilda uppdrag

Tierps kommun
Dnr: ITN/2023:10
HandlingsId: 2023:58
Datum: 2023-09-22

Kommun och inflytande

Status Särskilda uppdrag

6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar.

Kommentar

IT-centrum arbetar aktivt tillsammans med medlemskommunernas digitaliseringsstrategiska grupp och digitaliseringsrådet för att finna samarbetsformer och processer för att säkerställa en effektiv digitalisering för såväl medborgare, medarbetare som näringslivet. Arbetet är avgörande för att stötta medlemskommunerna att nå en ekonomi i balans och arbete för att nå samsyn i utvecklingsriktning primärt fokus i skrivande stund.

Bo, trafik och miljö

Status Särskilda uppdrag

6.3.c Källsortering av avfall ska införas i kommunens samtliga verksamheter under 2023.

Kommentar

IT-centrum har upprättat avtal med leverantör för återtag av uttjänt maskinvara.

Kommunen som arbetsgivare

Status Särskilda uppdrag

6.7.d Alla verksamheter ska verka för att möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

Kommentar

IT-centrum har medarbetare som arbetat som deltidsbrandman, numera deltid som brandman och deltid inom IT-centrum, och som engagerar sig inom brandförsvaret på annat sätt.

Tid och plats	22 september 2023, kl. 15:00 - 16:10 i rådrummet, kommunhuset i Tierp/digitalt sammanträde
Paragrafer	§ 14 - § 18
Justering	Protokollet justeras digitalt av ordförande, Sara Sjödal, och justerare, Katrin Jakobsson. Se sista sidan för digitala underskrifter.
Bevis om anslag	Anslaget sätts upp: 2023-09-26 Anslaget tas ner: 2023-10-17
Protokollets förvaringsplats	Kommunhusets arkiv, Centralgatan 7, Tierp
Beslutande	Sara Sjödal (C), ordförande Katrin Jakobsson (S), vice ordförande Pierre Jansson (KNU) Olof Nilsson (S)
Ersättare	Harriet Swanberg (S) Rickert Olzon (M)
Mötessekreterare	Pontus Stålborg
Övriga närvarande	Magnus Larsson, förvaltningschef IT

Innehållsförteckning

Paragraf	Rubrik	Dnr
	Upprop	
	Val av justerare	
§ 14	Godkännande av föredragningslistan	ITN/2023:2
§ 15	Information	ITN/2023:1
§ 16	Preliminär delårsrapport 2023	ITN/2023:10
§ 17	Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026	ITN/2023:9
§ 18	Inkomna beslut och skrivelser	ITN/2023:3

§ 14
Dnr ITN/2023:2

Godkännande av föredragningslistan

Beslut
IT-nämnden beslutar

att godkänna föredragningslistan.

§ 15
Dnr ITN/2023:1

Information

Beslut

IT-nämnden beslutar

att informationen är mottagen.

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningschef IT, Magnus Larsson, informerar om:

- Samsourcing-projektet
- Påbörjat arbete för en effektiv, robust och transparent verksamhet
- Informationssäkerhet

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Presentation – Information IT-nämnden 2023-09-22

§ 16
Dnr ITN/2023:10

Preliminär delårsrapport 2023

Beslut

IT-nämnden beslutar

att informationen gällande den preliminära delårsrapporten för 2023 är mottagen.

Sammanfattning av ärendet

Under våren 2023 inleddes Samsourcing-projektets genomförandefas. Samtidigt behöver IT-centrum hantera ett övergående kompetensgap på grund av personalomsättning vilket innebär att IT-centrum bedömer att konsulttjänster kan behöva avropas för att temporärt överbrygga detta kompetensgap. IT-centrum bedömer att dessa tillkommande kostnader täcks av merparten av överskottet för licenser och övriga administrativa tjänster. Detta säkerställer såväl kontinuitet i genomförandet av Samsourcing-projektet och andra pågående projekt som linjeverksamhet.

Barnrättskonsekvenser

Barnrättskonsekvenser saknas då barn och unga inte bedöms påverkas av beslutet.

Mål och uppdrag

IT-nämndens målarbete utgår ifrån Agenda 2030 samt särskilda verksamhetsspecifika mål. IT-nämnden har totalt 12 mål, varav tre särskilda uppdrag.

- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.1.c Digitaliseringstakten inom kommunens verksamheter ska öka för att uppnå bättre service gentemot medborgare, verksamhetseffektivisering samt ge möjligheter för nya servicelösningar
- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.3.c Källsortering av avfall ska införas i kommunens samtliga verksamheter under 2023.
- Beslutet bidrar till arbetet med särskilda uppdraget 6.7.d Alla verksamheter ska verka för att möjliggöra för fler deltidsbrandmän (RIB) bland kommunens medarbetare.

IT-centrums samtliga delmål och de särskilda uppdragen finns i sin helhet redovisade i dokumentet ”Preliminär delårsrapport 2023”.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inga direkta konsekvenser av det preliminära delårsresultatet.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Preliminär delårsrapport 2023

§ 17

Dnr ITN/2023:9

Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026

Beslut

IT-nämnden föreslår kommunstyrelsen hemställa kommunfullmäktige besluta

att anta plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026.

att avsnittet Fördelning av kostnader per kommun i Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 – 2026 revideras efter volymavstämning per september månad 2023.

Sammanfattning av ärendet

Under våren 2023 har arbetet med att skapa en välfungerande och säker IT för medlemskommunerna genom det gemensamma arbetet med samsourcing, identitetshantering, kommunikationsplattform samt etablering av tjänstekatalog fortsatt med god progression.

Detta arbete innebär ett skifte för medlemskommunerna från att ha hybrid- eller outsourcad IT-drift till den nya sourcingstrategin där kommunerna tagit nästa steg i att skapa en gemensam digital infrastruktur, vilket för IT-centrum innebär nya investeringar i teknik, utökade personalkostnader samt ett tydligare behov av mer specifika spetskompetenser.

Etableringen av en gemensam tjänstekatalog utgör det första steget i en bredare tjänstifiering av IT-centrums stöd till medlemskommunerna, såväl inom de bastjänster som alla medlemskommunerna disponerar som upprättande av tilläggstjänster som respektive medlemskommun kan välja att nyttja utifrån deras enskilda behov och krav.

Beslutsmotivering

Övergången till samsourcing innebär under projektets genomförandefas en ökad kostnad för att säkerställa en för verksamheten robust drift med minimal påverkan på medlemskommunernas kärnverksamhet och verksamhetsstöd. Vid överlämning till systemförvaltning i samband med utfasning av extern IT-partner under tidig början på 2025 bedöms kostnaderna återgå till tidigare års utveckling med möjlighet till ytterligare kostnadseffektiviseringar inom medlemskommunernas kärnverksamhet och verksamhetsstöd.

Barnrättskonsekvenser

Beslutet har inga barnrättskonsekvenser då hänsyn till dessa tas inom medlemskommunernas verksamhet vilka IT-nämnden stödjer med välfungerande och säker IT.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Inför 2024 så föreslås IT-nämndens driftbudget att utökas för att säkerställa övergången till samsourcing som väntas vara klar 2025. Beräkningen av personalkostnader sker enligt SKR:s schablon (april 2023). Investeringar i IT-infrastruktur bedöms uppgå till 3,5 miljoner kronor.

Utöver det så beräknas Knivsta och Heby under 2024 finansiera 3 av 5,5 miljoner kronor kopplat till personalutökning som kommer vid tjänsteavveckling av extern IT-leverantör. Outnyttjad del av nuvarande års budget om 3 miljoner återlämnas innevarande år, med andra ord så flyttas delar av kostnaderna fram ett år.

Förslag till beslut på sammanträdet

Tilläggsyrkande

Sara Sjödal (C) yrkar att avsnittet Fördelning av kostnader per kommun i Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024 – 2026 revideras efter volymavstämning per september månad 2023.

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Plan för IT-nämndens ekonomi och verksamhet 2024-2026

Beslutet skickas till

- Kommunstyrelsen Tierps kommun
- Östhammars kommun
- Älvkarleby kommun
- Heby kommun
- Knivsta kommun
- Förvaltningschef IT

§ 18
Dnr ITN/2023:3

Inkomna beslut och skrivelser

Beslut

It-nämnden beslutar

att informationen gällande inkomna beslut och skrivelser är mottagen.

Sammanfattning av ärendet

Följande beslut och skrivelser delges IT-nämnden:

- Protokollsutdrag från kommunstyrelsens sammanträde 29 maj 2023
- Uppföljning av nämndernas, kommunstyrelsens och bolagens interna kontroll 20
- Uppföljning av nämndernas, kommunstyrelsens och bolagens interna kontroll 2022

Beslutsunderlag

- Handläggarens tjänsteutlåtande
- Inkomna beslut enligt listan ovan

Räddningsnämnden
Protokoll

Datum:
2023-09-27

Räddningsnämndens protokoll onsdagen den 27 september 2023

Plats och tid

Tierps brandstation, klockan 17:00-20:10
ajournering klockan 17.59-18.05, 18:50-19:00

Paragrafer

80-96

Justering

Uppsala kommun använder sig av en avancerad elektronisk underskrift för justering av beslutsprotokoll. Denna återfinns på en separat sida sist i protokollet.

Protokollförare

Rosalind Göthberg, nämndsekreterare

Räddningsnämnden
Protokoll

Datum:
2023-09-27

Närvarande

Beslutande

Tobias Lundblad (S), ordförande
Christian Hermanson (KD), vice ordförande
Anders Gustafsson (S)
Anders Åresten (S)
Therese Jalstrand Olsson (S)
Håkan Nyström (V)
Maria Jansson (M)
Cristher Byström (SD)
Lennart Owenius (M)
Josefine Nilsson (C), jäv §90
Lars Lindgren (C)
Lars-Olof Färnström (S)
Sten Aleman (KD)

Ej tjänstgörande ersättare

Claes Frykstrand (S)
Pelagia Afentoulidou (S)
Raymond Hammarberg (L)
Eric Hokke (SD), jäv §91
Kenneth Karlsson (M)
Oskar Nilsson (S)

Övriga närvarande

Elisabeth Samuelsson, brandchef
Mikael Lundkvist, ekonomichef
Jenny Ahlfont, brandingenjör, *deltar på distans §82*
Tomas Mo, brandingenjör, *deltar på distans §82*
Rosalind Göthberg, nämndsekreterare

§ 80

Val av justerare samt justeringsdag

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** utse Maria Jansson (M) att tillsammans med ordföranden justera dagens protokoll den 4 oktober 2023.

§ 81

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa den utsända föredragningslistan med följande tillägg:
 - Initiativärende om tankbil till Skyttorp från Cristher Byström (SD), läggs till på dagordningen som ny punkt 12
 - Information om Hållnäs brandvärn från Lars-Olof Färnström (S), behandlas under ”Frågor från nämndens ledamöter”

§ 82

Utbildningspass

- Lärande och olycksutredning
Föredragande: Jenny Ahlfont och Tomas Mo

§ 83

Information från brandchefen

Elisabeth Samuelsson, brandchef, informerar om följande händelser:

- Säkerhetsläget i Uppsala kommun
- Fortsatt arbete med arbetstidsförändringar

§ 84

Återrapportering från ägarsamråd den 8 september 2023

Elisabeth Samuelsson, brandchef, återrapporterar från ägarsamrådet den 8 september där ägarsamrådet kom överens om budget 2025 med plan för 2026-2028.

Räddningsnämnden
Protokoll

Datum:
2023-09-27

§ 85

Månadsuppföljning augusti 2023

RÄN-2023-00028

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa månadsuppföljning för januari – augusti 2023

Sammanfattning

Månadsuppföljning för januari – augusti 2023.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-07
- Bilaga 1. Månadsuppföljning januari – augusti 2023

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 86

Delårsuppföljning per augusti 2023

RÄN-2023-00106

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** fastställa delårsuppföljning per augusti 2023

Sammanfattning

Delårsuppföljningen är den gemensamma räddningsnämndens avrapportering till kommunstyrelserna/kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalitet enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Det ekonomiska resultatet för perioden är 5,7 miljoner kronor. Helårsprognosen för året är ett resultat på 1,3 miljoner kronor.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-13
- Bilaga 1. Delårsuppföljning per augusti 2023

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 87

Yttrande om förslag till Mål och budget 2024 med plan för 2025-2026

RÄN-2023-00108

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunfullmäktige enligt ärendets bilaga 1,
2. **att** föreslå kommunfullmäktige att anta förslaget till Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 avseende nämndens ansvarsområde, samt
3. **att** föreslå kommunfullmäktige att fastställa nämndens förslag till taxor och avgifter, enligt bilaga 2

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott har den 12 september 2023 beslutat att remittera förslag till Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026 till samtliga nämnder för kvalitetssäkring.

Uppsala kommuns förslag till Mål och budget 2024 med plan för 2025-2026 stämmer överens med vad Tierps kommun, Uppsala kommun och Östhammars kommun har kommit överens om vad gäller den gemensamma räddningsnämndens budget och verksamhet.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-15
- Bilaga 1, Yttrande om förslag till Mål och budget 2024 med plan för 2025–2026
- Bilaga 2, Taxor och avgifter 2024

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 88

Rapportering av internkontrollmoment 2023, kontroll av system och rutiner för hantering av avbrott och störningar

RÄN-2023-00011

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** godkänna bifogat internkontrollmoment gällande kontroll av system och rutiner för hantering av avbrott och störningar.

Sammanfattning

Rapportering av internkontrollmoment. Kontroll av att behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar är inventerat, att nödvändiga rutiner och planer är dokumenterade, kända och prövade samt att det finns ett dokumenterat underlag (från till exempel riskanalys, kontinuitetsshantering) som beskriver behovet av rutiner och planer för hantering av avbrott och störningar.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-25
- Bilaga 1. Rapportering av internkontrollmoment 2023, kontroll av system och rutiner för hantering av avbrott och störningar

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 89

Revidering i räddningsnämndens delegationsordning

RÄN-2023-00066

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** revidera räddningsnämndens delegations- och arbetsordning enligt förslag i ärendets bilaga 1.

Sammanfattning

Nuvarande delegationsordning omfattar endast avtal efter upphandling, men inte andra avtal som exempelvis samverkansavtal med andra räddningstjänster. Därför föreslås i ärendets bilaga punkt 2.13 att ekonomichef kan ingå avtal upp till 500 000 kr per år med höst 4 års avtalslängd samt att brandchef kan ingå avtal upp till 10 000 000 kr per år med högst 4 års avtalslängd.

Vissa upphandlingar kan göras enligt lagen om lagen om upphandling av koncessioner (LUK), därför föreslås hänvisning till både LOU och LUK i punkterna 2.1-2.7.

Räddningsnämnden har också under året diskuterat möjligheten att delegera beslut om föreläggande och förbud med vite. Föreläggande och förbud med vite enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) kan inte delegeras till tjänstepersoner, men lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) möjliggör delegation av besluten till tjänstepersoner. Förslaget enligt ärendets bilaga punkt 4.5 ger brandchef delegation att enligt LBE besluta om föreläggande och förbud med vite om högst 100 000 kr. Förslaget innebär en snabbare handläggning av brister som är enkla att åtgärda, till exempel bristande rutiner, bristande dokumentation, avsaknad av skyltar eller påkörningsskydd.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-09-05
- Bilaga 1, Delegationsordning räddningsnämnden, daterad 2023-09-05

Räddningsnämnden
Protokoll

Datum:
2023-09-27

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 90

Föreläggande med vite enligt lagen om skydd mot olyckor på fastigheten Öregrund 74:1, Östhammars kommun

RÄN-2023-00105

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** förelägga Östhammars Kommun, Org.nr 212000-0290, med vite enligt förslag till beslut om föreläggande med vite.

Jäv

Josefine Nilsson (C) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Med stöd av 5 kap 1§ lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) har tillsyn utförts på Sven Persson-hallen. Beslutet har föregåtts av ett föreläggande som ej åtgärdats. Bristerna är av så allvarlig karaktär att brandförsvarets bedömning föranleder ett beslut om föreläggande med vite.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 2023-08-31
- Förslag till beslut om föreläggande med vite
- Tjänsteanteckning daterad 2023-03-29
- Beslut efterkontroll daterat 2023-08-30

Beslutsgång

Ordföranden finner att nämnden beslutar i enlighet med liggande förslag.

§ 91

Initiativärende om tankbil till Skyttorps brandstation från Cristher Byström (SD)

RÄN-2023-00111

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** avslå initiativärendet.

Jäv

Eric Hokke (SD) anmäler jäv och deltar inte i handläggningen av ärendet.

Sammanfattning

Cristher Byström (SD) väcker ett initiativärende om att räddningsnämnden ska köpa in en begagnad tankbil till Skyttorps brandstation.

Yrkanden

Cristher Byström (SD) yrkar att räddningsnämnden köper in en begagnad tankbil som stationeras på Skyttorps brandstation, för att minska utryckningstiderna på landsbygden och för att öka beredskapen och nyttjandegraden av stationerad personal.

Christian Hermanson (KD) yrkar avslag på initiativärendet.

Beslutsgång

Ordföranden ställer Cristher Byström (SD)s yrkande mot Christian Hermanson (KD)s avslagsyrkande och finner att nämnden beslutar att avslå initiativärendet.

§ 92

Delegationsbeslut till räddningsnämnden den 27 september 2023

RÄN-2023-00005

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** lägga förteckning över delegationsbeslut till handlingarna.

Sammanfattning

Till räddningsnämndens sammanträde den 27 september anmäls delegationsbeslut enligt bilaga:

- Delegationsförteckning ärendeåtgärder augusti 2023
- Delegationsförteckning sotning augusti 2023

§ 93

Anmälningssärenden till räddningsnämnden den 27 september 2023

RÄN-2023-00020

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** lägga förteckning över anmälningssärenden till handlingarna.

Sammanfattning

Till räddningsnämnden den 27 september anmäls följande:

- Protokoll från facklig samverkan
- Insatsstatistik augusti 2023
- Minnesanteckningar från ägarsamråd den 8 september 2023

§ 94

Deltagande konferens och möten

Beslut

Räddningsnämnden beslutar

1. **att** Therese Jalstrand Olsson (S) ersätter Håkan Nyström (V) vid nätverksträff för förtroendevalda inom räddningstjänsternas 100 000-samarbete 10-11 oktober.

§ 95

Frågor från nämndens ledamöter

Lars-Olof Färnström (S) informerar om Hållnäs brandvärn.

§ 96

Dialog om verksamhetsplan och budget 2024

Räddningsnämnden genomför en workshop om verksamhetsplan och budget 2024.

Delårsuppföljning per augusti 2023

Gemensam räddningsnämnd

Tierps kommun

Uppsala kommun

Östhammars kommun

Innehåll

Räddningsnämndens verksamhet	3
Information och rådgivning.....	3
Tillsyn och tillstånd.....	4
Förbereda och genomföra räddningsinsatser.....	4
Åtgärder efter räddningsinsats	5
Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll.....	5
Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap	6
Resultat och helårsprognos	8
Verksamhetsmål	10
Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd.....	11
Riskgrupper har ett bra brandskydd.....	13
Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn	14
Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden.....	17
Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.....	21
Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner.....	23

Räddningsnämndens verksamhet

Verksamhetsplan och budget för år 2023 anger vad som ska utföras för att förverkliga det uppdrag räddningsnämnden fått från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Det övergripande styrdokumentet för nämnden är handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor och den budget de tre kommunerna kommits överens om för räddningsnämnden. Nämndens verksamhet omfattar information och rådgivning, tillsyn, rengöring och brandskyddskontroll, räddningsinsatser och olycksutredning enligt lagen om skydd mot olyckor samt tillståndsgivning och tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Information och rådgivning

För att den enskilde ska kunna förebygga och själv hantera bränder och andra olyckor genomförs information och rådgivning till allmänheten. Brandförsvaret lämnar information och rådgivning till kommuninvånare, förvaltningar, organisationer och företag för att öka kunskapen i att hantera och förebygga olyckor och bränder. Brandförsvaret samarbetar med Medborgarservice i Tierps kommun, Kontaktcenter i Uppsala kommun och Östhammar Direkt för att besvara allmänhetens frågor och ta hand om synpunkter.

Informationsinsatser, rådgivning och utbildning är en viktig del av nämndens verksamhet. Hittills under 2023 har brandförsvaret utbildat 2 109 grundskoleelever vid skolbesök. 1 315 personer har genomgått brandskyddsutbildning. Särskilda riktade informationsinsatser om brandskydd till skolelever har också genomförts, exempelvis besök efter brandtillbud vid en skola och genom samarbetet PAR (Polis Ambulans Räddningstjänst). Brandförsvaret har hittills träffat 180 elever vid dessa riktade informationsinsatser.

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser, genom utskick till nyinflyttade och i brandförsvarets egna kanaler - webb och sociala medier. Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om att elda ute på våren, grilla säkert om sommaren och med information om eldning och eldningsförbud.

Brandförsvaret informerar löpande till ungdomar i tidningen Word och har under perioden bland annat deltagit vid Uppsala summer zone och Sjöräddningens dag i Öregrund. I slutet av augusti informerade brandförsvaret om brandskydd för studenter och brandförsvaret planerar även delta vid Stadsskogens dag i Uppsala.

I september kommer öppet hus att genomföras på alla brandstationer.

Vid 60-plusmässan informerade brandförsvaret om brandskydd i hemmet och om hur man kan öka brandskyddet för riskgrupper. En praktisk och pedagogisk checklista med åtgärder som den enskilde kan använda för att öka brandskyddet i hemmet eller hos en närstående som är i riskgrupp har kommunicerats i flera olika kanaler. Checklistan finns på svenska, engelska och finska. Brandförsvaret har deltagit i mässan Fastighet 2023.

Hittills under året har det genomförts nio informationsinsatser med syfte att nå personer som är i riskgrupp vid bränder, exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. Dessa informationsinsatser har bland annat varit vid träffpunkter, seniorrestauranger, föreningar mm.

Utifrån överenskommelsen som tecknades 2022 med Sektor Omsorg i Östhammars kommun planeras hur arbetet med brandskydd för riskgrupper ska fortsätta och implementeras vidare till hemtjänsten. Under 2022 infördes arbets sättet permanent inom boendestödsverksamheten i Östhammars kommun.

Arbetet med brandskydd för riskgrupper fortlöper i Uppsala kommun. Tillsammans med Uppsala kommun har riktlinjen för brandförebyggande åtgärder reviderats så att den utöver äldrenämndens verksamhet även omfattar omsorgsnämnden. Utifrån riktlinjen sker arbete tillsammans med Vård- och omsorgsförvaltningen hur arbetet ska fortsätta och vidareutvecklas.

Brandförsvaret har tagit en första kontakt med Tierps kommun gällande arbetet med brandskydd för riskgrupper.

Tillsyn och tillstånd

Räddningsnämndens förebyggande arbete syftar till ett skäligt brandskydd hos den enskilde, en säker hantering av brandfarlig och explosiv vara samt att skyldigheterna för verksamheter som bedriver farlig verksamhet efterlevs. Huvudsyftet är att säkerställa skydd för liv, hälsa, egendom och miljö. För att åstadkomma detta är de tillsyns- och tillståndsbeslut som fattas enligt lagen om skydd mot olyckor (LSO) och lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) en viktig verksamhet. I verksamheter som är föremål för tillsyn enligt både LSO och LBE utförs vanligtvis tillsyn enligt båda lagstiftningarna samtidigt, så kallad samplanerad tillsyn.

Den 1 juli 2022 trädde Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt LSO (MSBFS 2021:8) i kraft. Räddningsnämnden beslutade i maj 2022 om en tillsynsplan (RÄN-2022-00070) som beskriver hur Uppsala brandförsvaret ska bedriva tillsynsverksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner i enlighet med kraven i MSBFS 2021:8 samt LBE. Implementering av den nya tillsynsplanen och utveckling av tillsynsverksamheten har pågått under året. Flera nya medarbetare har introducerats på enheten för att möta kraven i föreskrifterna.

Totalt har 292 tillsyner genomförts mellan januari och augusti i år; 252 tillsyner enligt LSO, 19 tillsyner enligt LBE samt 21 samplanerade tillsyner enligt båda lagstiftningarna. Vid 258 av dessa tillsyner har brandförsvaret identifierat brister i brandskyddet. Målet var att genomföra 540 tillsyner under 2023. På grund av personalförändringar som skett under året och fler introduktioner än väntat kommer cirka 50 av de planerade tillsynerna inte kunna genomföras som planerat. Det innebär att prognosen för antalet tillsyner som kommer genomföras under 2023 är 490 tillsyner.

Brandförsvaret har ett pågående projekt, radhusprojektet, där så kallade händelsebaserade tillsyner genomförs i radhus som efter en inventering brandförsvaret har gjort visat sig ha brister i det byggnadstekniska brandskyddet. Hittills har 63% av de identifierade radhusen åtgärdat bristerna. Under 2023 har regelbundna tillsyner enligt LSO, implementering av den nya tillsynsplanen samt introduktioner av nya medarbetare prioriterats före radhusprojektet. Därav har inga radhustillsyner genomförts under året.

För att säkerställa en säker hantering av brandfarliga och explosiva varor krävs tillstånd för hantering över en viss mängd enligt LBE. Brandförsvaret utfärdar tillstånd för hantering inom Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner. Hittills i år har brandförsvaret hanterat 72 inkomna tillståndsansökningar enligt LBE.

Förbereda och genomföra räddningsinsatser

Räddningsinsatser förbereds genom utbildning, övning, objektorienteringar, insatsplanering samt fordons- och materielunderhåll. I förberedelserna ingår också utveckling av metod och taktik, samt fysisk träning och fysiska tester. Under året har även regionsgemensamma befälsutbildningar och övningar genomförts.

Räddningsinsatser förbereds även genom larmplaner, där bland annat vilka räddningsenheter som larmas till olika typer av olyckor finns beskrivet. Det är en komplex uppgift att ta fram larmplaner där många olika parametrar ska tas hänsyn till.

Brandförsvaret har under året fortsatt arbetet att ta fram insatskort. I samverkan med större industrier har det även tagits fram mer omfattande insatsplaner.

Räddningsinsatser genomförs vid olyckor och vid överhängande fara för olyckor för att förhindra och begränsa skador på människor, egendom och miljö. I Tierps, Uppsalas och Östhammars handlingsprogram för räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor anges vilken förmåga kommunerna har för att genomföra räddningsinsatser. Under januari till augusti genomfördes 1 484 räddningsinsatser. Det är på samma nivå som föregående år

Genom samarbetet Räddningsregion östra Svealand där 13 räddningstjänster ingår har brandförsvaret hjälpt till med räddningsinsatser i andra kommuner och fått hjälp vid räddningsinsatser från andra kommuner. Samarbetet innebär att allmänheten får en bättre och snabbare hjälp vid olyckor. En stor fördel med samarbetet är också att kommunernas samlade räddningsresurser kan nyttjas på ett snabbare och effektivare sätt vid en större och/eller långvarig räddningsinsats.

Åtgärder efter räddningsinsats

Åtgärder efter räddningsinsats omfattar att informera de drabbade om behovet av restvärdesräddning, sanering, bevakning och andra åtgärder, samt att utreda olycksorsak och olycksförlopp.

Utredning av olycksorsak och olycksförlopp görs kortfattat i den händelserapport som skrivs vid varje räddningsinsats, men finns behov ska fördjupade olycksundersökningar genomföras. Efter insatser där man ser behov av erfarenhetsåterföring genomför medarbetare som deltagit vid insatsen ett lärande samtal efteråt enligt metoden AAR, After Action Review. Metoden AAR gör det möjligt för både den enskilde individen och teamet att utveckla en gemensam bild av vad som faktiskt hände under insatsen, skapa en förståelse för varför det hände samt utveckla arbetet till nästa gång.

Två fördjupade olycksutredningar pågår för tillfället. Det är branden på Jula på Bolandsgatan i Uppsala och efter en lägenhetsbrand som inträffade på Fyrislundsgatan.

Fördjupade utredningar inom Uppsala brandförsvars område har visat på vikten av ett bra brandskydd i hemmet, särskilt för de personer som inte kan sätta sig själva i säkerhet om brand uppstår.

Efter inträffade bränder genomförs återbesök för att informera och svara på de drabbades frågor. Återbesöken genomförs när räddningsledaren bedömer att det finns behov hos de drabbade. Ibland deltar också polis och ambulans.

Brand i byggnad är en olyckstyp som har fortsatt att öka under 2023. Precis som tidigare år startar de flesta bränder i samband med matlagning. Andra vanliga brandorsaker är soteld, levande ljus och rökning.

Rengöring (sotning) och brandskyddskontroll

Rengöring och brandskyddskontroll är en viktig del i arbetet med att förebygga bränder i bostäder. Sotningsverksamheten är uppdelad i två separata uppdrag – rengöring (sotning) och brandskyddskontroll. Rengöring är den löpande rengöringen av anläggningen. Brandskyddskontrollen är en kontroll av hela anläggningen ur brandskyddssynpunkt. Både rengöring och brandskyddskontroll genomförs enligt fastställda tidsfrister. Rengöring och brandskyddskontroll i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

utförs av de två entreprenörerna som räddningsnämnden har avtal med. Åke Huss AB utför rengöring och brandskyddskontroller i Tierp och Uppsala kommun, Östhammars sotningsdistrikt AB utför rengöring och brandskyddskontroller i Östhammars kommun. Sotningsverksamheten har under året kunnat fortlöpa enligt plan.

Lagen om skydd mot olyckor möjliggör för kommunen att medge att den enskilde själv, eller låter annan, rengöra sin förbränningsanordning. Ett sådant medgivande kan bara ges om rengöringen sker på ett från brandskyddssynpunkt betryggande sätt. Medgivande för rengöring av egen anordning i den egna fastigheten lämnas efter att brandskyddskontroll utförts och en särskild ansökan upprättats och godkänts av brandförsvaret. Hittills i år har 23 ansökningar inkommit från fastighetsägare om att själva rengöra eller låta annan utföra rengöringen. Hittills i år har det inkommit en återkallelse av egensotning, det vill säga där fastighetsägaren återigen vill att nämnden genom de avtalade entreprenörerna utför rengöring på deras anläggning.

Respektive skorstensfejarmästare ansvarar, via delegation från räddningsnämnden, för att uppdatera och underhålla nämndens förteckning över objekt för rengöring och brandskyddskontroll. För att säkerställa att förelägganden utfärdade av entreprenörerna på fasta förbränningsanordningar är rättssäkra och att arbetet i övrigt är av god kvalitet genomför brandförsvaret kontinuerligt uppföljningsmöten med entreprenörerna som utför rengöring och brandskyddskontroll på uppdrag av nämnden.

Avtalen med de upphandlade sotningsentreprenörer som räddningsnämnden har avtal med går ut 2023-11-30. Räddningsnämnden har beslutat att upphandla entreprenörer med respektive kommun som eget sotningsdistrikt, RÅN-2021-00125. Upphandlingen pågick under 2022 och avtal för respektive kommun har tecknats med Upplands ventilationstjänst AB som från och med 2023-12-01 kommer utföra både rengöring och brandskyddskontroll i alla tre kommuner. Ett stort arbete med att planera och förbereda övergången till den nya entreprenören på ett bra sätt har pågått under året och arbetet med detta kommer även fortsätta under resten av året för att säkerställa att den uppdraget för nya entreprenören kommer igång på ett så bra sätt som möjligt.

Soteld är en brand inne i skorstenen som uppstår när sot och tjära som samlats i skorstenen fattar eld och det är en vanlig orsak till brand i villor och småhus. Hittills i år har 19 ärenden om soteldar hanterats av brandförsvaret.

Krisberedskap och räddningstjänst under höjd beredskap

Det är de tre kommunerna som inom sina respektive geografiska områden ansvarar för att samordning av krishanteringsfrågor sker. Brandförsvaret är en av flera förvaltningar som berörs i händelse av en krissituation. Det är därför nödvändigt att samordnade övningar och gemensamma planeringar genomförs, både enskilt i kommunerna och tillsammans i länet. Brandförsvaret samverkar med kommunerna, Länsstyrelsen och andra aktörer i krisberedskapsfrågor för att säkerställa en god förmåga vid allvarliga samhällsstörningar.

Arbetet med att stärka brandförsvarets krisberedskap och förmåga att verka under höjd beredskap fortgår. Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under 2022 och detta år. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd med mera.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshantering och åtgärder vidtas. Brandförsvaret har deltagit i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel med mera.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen har en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner inlämnats till MSB.

Arbetet gällande krigsbranddamm har fortgått för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status. Arbetet pågår med brandförsvarets krigsorganisation.

Under hösten 2022 gick personal på en pilotutbildning om oexploderad ammunition hos MSB. Ytterligare kunskapshöjande aktiviteter har genomförts, bland annat genom att övningar under rökövningsveckorna genomförts med scenario för höjd beredskap. Under vårens befälsdagar var ett block räddningstjänst under höjd beredskap. Krisberedskap ingår i årets utbildningsveckor för insatsledare och regionala insatsledare.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSBs projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum.

Resultat och helårsprognos

Räddningsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Resultat per augusti		Helårsprognos 202308
		Periodens utfall 202301-202308	Periodens utfall 202201-202208	
Tierps kommun	30	1	0	0
Uppsala kommun	196	4	2	1
Östhammars kommun	31	1	0	0
Nämnden totalt	257	6	3	1

Prognososäkerhet	Prognos- försämring	Prognos- förbättring	Prognosspann	
	1	1	Min 0	Max 2

Uppsala kommun:

Räddningsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2023	Resultat per augusti		Helårsprognos 202308
		Periodens utfall 202301-202308	Periodens utfall 202201-202208	
Politisk verksamhet	1	0	0	0
Infrastruktur, skydd m.m	195	4	2	1
Övriga verksamheter	0	0	0	0
Nämnden totalt	196	4	2	1

Investeringar	KF-budget 2023	Periodens utfall 202301-202308	Periodens utfall 202201-202208	Helårsprognos 202308
		17	11	4

Nämndens analys

Räddningsnämnden är en gemensam nämnd för Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner där Uppsala kommun är värdkommun.

Periodens utfall är 5,7 miljoner kronor. Semesterlöneskultsförändringen genererar en minskad kostnad på 2,7 miljoner kronor för perioden. Korrigerar man för den minskade kostnaden är resultatet för perioden 3,0 miljoner kronor. Föregående års resultat för samma period var 0,4 miljoner kronor exklusive semesterlöneskultsförändring.

Det positiva resultatet på 3,0 miljoner kronor beror till största del på att nämnden fått ökat kommunbidrag för åtgärder för vilka nämnden ännu inte haft några kostnader. Åtgärderna är ny brandstation i Almunge, nya omklädningsrum, renovering av kontor och underhåll av vattenpostnäten.

Helårsprognosen på 1,3 miljoner kronor beror till största del på något lägre personalkostnader än budgeterat, vilket i sin tur beror på vakanser som inte hinner återbesättas i år. Nämnden får även något mindre lokalhyreskostnader för Almunge brandstation och ombyggnad av omklädningsrum än

budgeterat. Det beror på att dessa två projekt blev försenade. Almunge brandstation blir klar i september i år och renoveringen av omklädningsrummen blev klara i år.

Sannolikt kommer vi oftare att se mer extremt väder på grund av den globala uppvärmningen vilket medför större kostnader för räddningstjänsten. Kostnadsutvecklingen styrs till största del av hur stor beredskap och vilken förmåga kommunerna ska ha för att kunna hantera olyckor och bränder. Teknikutvecklingen med större möjligheter att bättre, säkrare och snabbare genomföra räddningsinsatser innebär även kostnadsökningar. Vinsterna av detta kommer inte nämnden tillgodo i form av minskade kostnader utan det är istället andra stora samhällsvinster med att olyckor och bränder kan undvikas eller att skadorna minimeras.

Teknikutvecklingen inom andra områden som elfordon, trähus, solceller ställer också ökade krav på räddningstjänsten som innebär kostnadsökningar.

Den höga inflationen som man ser idag medföra stora kostnadsökningar för till exempel drivmedel och andra förbrukningsvaror. Hyreskostnaderna har ökat markant och kommer fortsätta öka om inflationen fortsätter.

Även befolkningsförändringar styr kostnadsutvecklingen men då mer etappvis beroende på hur och var ökning eller minskning av befolkningen sker. Antal räddningsinsatser har ingen eller väldigt svag inverkan på kostnaden för räddningstjänsten och därmed också på kostnadsutvecklingen.

En återuppbyggnad av det civila försvaret och räddningstjänst under höjd beredskap kommer leda till behov av mer resurser för räddningstjänsten. Här inväntas nationella och regionala anvisningar om hur kommunerna ska genomföra denna förmågeuppbyggnad.

Investeringar

Prognosen följer budgeten för investeringar på 17 miljoner kronor. De största investeringarna är brandfordon och brandmateriel.

Risker och osäkerhet

Största osäkerheterna är personalkostnaderna och hur stora de generella kostnadsökningarna blir utifrån inflationen.

Verksamhetsmål

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Verksamheten har i stort bedrivits både till omfattning och kvalité enligt Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Mål 1 i Handlingsprogrammet

Den enskilde har förmåga och vilja att ta ansvar för sitt brandskydd

För att minska antalet bränder i bostäder och konsekvenserna av dessa är den enskildes kunskap och förmåga central. Brandförsvaret ska arbeta aktivt för att underlätta och hjälpa den enskilde med sitt eget brandskydd. Nya metoder och vägar för att nå ut till enskilda ska prövas.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet har till lett till de resultat den vill se inom målet. Informationsinsatser genom besök i bostadsområden, kontakter med skolelever och deltagande på mässor har genomförts. Informationen på brandförsvarets webbplats fortsätter att utvecklas och genom brandförsvarets konton på Facebook och Instagram får många information om brandskydd.

Åtgärder

Informationsinsatser om förebyggande brandskydd till prioriterade målgrupper

Status
Påbörjad

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till kommunernas medborgare om brandskydd. Det sker bland annat vid mässor och konferenser, genom utskick till nyinflyttade och i brandförsvarets webb och sociala medier. Till exempel har information om hur soteld kan undvikas, risker kring användning och laddning av elapparater i hemmet samt förvaring av brandfarliga varor i hemmet lagts upp på webben under året.

Den säsongsbundna informationen har löpt på med information om att elda ute på våren, grilla säkert om sommaren och med information om eldning och eldningsförbud.

Ungdomar informeras löpande i tidningen Word och brandförsvaret har under perioden bland annat deltagit vid Uppsala summer zone och Sjöräddningens dag i Öregrund. I slutet av augusti informerades om brandskydd för studenter och brandförsvaret deltog vid Stadsskogens dag i Uppsala.

Brandskyddsutbildningar i första hand för medarbetare vid kommunernas förvaltningar och bolag.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret genomför brandskyddsutbildningar löpande och ser en fortsatt uppåtgående trend i antal önskade kurstillfällen. Lärmiljön i utbildningslokalerna har utvecklats och utbildningsmaterialet uppdateras löpande.

Brandskyddsinformation för elever i grundskola.

Status
Påbörjad

Arbetet med brandskyddsinformation till skolelever genomförs enligt plan. Utifrån skolornas förutsättningar och önskemål genomförs både digitala och fysiska möten. Gemensamma besök

tillsammans med polis och ambulans genomförs på vissa skolor, och då har skolor där skadegörelse förekommit prioriterats.

Samarbete med andra kommunala förvaltningar, polisen och andra organisationer, till exempel genom att handlägga remisser.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret svarar på remisser inför bygglov och startbesked, samt svarar på allmänna frågor kring brandskydd i byggnader. Brandförsvaret svarar också på remisser gällande detaljplaner, fördjupade översiktsplaner och planprogram, samt svarar på frågor kring risk i samhällsplaneringen. Remisser avseende serveringstillstånd hanteras också. Förelägganden på verksamheter med serveringstillstånd skickas för kännedom till miljöförvaltningarnas tillståndsenheter.

Även remisser angående brandvattenförsörjning hanteras. Brandförsvaret deltar i olika forum för att diskutera detta i tidigt skede i till exempel sydöstra staden i Uppsala. När det gäller förändringar i väg- och järnvägsnätet hanteras remisser både från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar.

Brandförsvaret svarar på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där brandförsvaret förväntas att genomföra räddningsinsatser.

På begäran från Polisen eller åklagare skrivs sakkunnighetsutlåtanden efter inträffade bränder.

När det gäller farliga verksamheter enligt LSO 2 kap. 4 § och anläggningar som omfattas av lagen om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ("Sevesolagstiftningen") samarbetar brandförsvaret med Länsstyrelsen.

Utöver detta samarbetar brandförsvaret även bland annat med Länsstyrelsen och IVO gällande tillsynsärenden. Den samverkan syftar till att skapa ett brett kontaktnät och på ett tidigt stadium identifiera problem och verka för ett tryggt och säkert samhälle, hållbart brandskydd och ett bra brandskydd hos riskutsatta.

Samarbete sker också med polismyndigheten genom att brandförsvaret svarar på inkomna remisser tillstånd för offentlig tillställning och begagnande av offentlig plats. När tillstånd explosiv vara söks skickas remiss till polismyndigheten för lämplighetsprövning.

Mål 2 i Handlingsprogrammet

Riskgrupper har ett bra brandskydd

Personer i riskgrupper har större risk att skadas allvarligt eller omkomma i bränder. För att öka dessa gruppers brandskydd behöver de förebyggande åtgärderna vara anpassade till riskgrupperna. Samarbete mellan brandförsvaret och andra organisationer och inom kommunerna är viktigt för att uppnå detta.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse. Samarbete för att riskgrupper ska få ett bra brandskydd sker systematiskt i Uppsala och Östhammar och håller på att utvecklas i Tierp.

Informationsinsatser med syfte att nå personer som är riskgrupp vid bränder har genomförts under perioden, till exempel vid seniorrestauranger och hos föreningar.

Åtgärder

Samarbete med de samhällsaktörer som möter riskgrupper.

Status
Påbörjad

Utifrån överenskommelsen som tecknades 2022 med Sektor Omsorg i Östhammars kommun planeras hur arbetet ska fortsätta och implementeras vidare till hemtjänsten. Under 2022 infördes arbetssättet permanent inom boendestödsverksamheten i Östhammars kommun.

I Uppsala kommun pågår samarbete med omsorgsnämnden och äldrenämnden angående riktlinjer kring brandförebyggande åtgärder och brandriskbedömningar i brukares bostäder. Ett pågående arbete med att få brandvarnare kopplade till trygghetslarm pågår, vård- och omsorgsförvaltningen utvärderar om det kan tas med i kommande upphandling för trygghetslarm. Inom Uppsala kommun har en remissgrupp skapats där brandförsvaret, vård- och omsorgsförvaltningen, fastighetsstaben på kommunledningskontoret samt inbjudna aktörer utifrån behov samarbetar kring identifierade större brister hos brukare.

I Tierps kommun har kontakter tagits gällande motsvarande arbete. I Tierp har brandförsvaret även under året samverkat med hemtjänst och fastighetsägare angående boendesprinkler.

Samarbete sker även med Region Uppsala kring hjälpmedel för patienter att uppfatta sin brandvarnare.

Genomföra informationsinsatser och utbildningar om brandskydd för riskgrupper

Status
Påbörjad

Brandförsvaret genomför riktade informationsinsatser till personer som är riskgrupp vid bränder, anhöriga till riskgrupper eller personer som arbetar nära personer i riskgrupp. Exempelvis äldre eller personer med funktionsnedsättning. Hittills under 2023 har tolv informationsträffar kopplat till riskgrupper genomförts. Dessa informationsinsatser har genomförts vid träffpunkter, seniorrestauranger och hos föreningar. En checklista för brandskydd i hemmet sprids vid dessa möten och genom andra samarbetsforum, exempelvis Funktionsnett i Uppsala län. Brandförsvaret har också deltagit på 60+mässan på Fyrishov.

Mål 3 i Handlingsprogrammet

Samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn

Räddningsnämndens riskanalys till kommunernas handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst visar på en snabb och omfattande nybyggnation i kommunerna. Det leder till en riskbild som förändras. Brandförsvaret ska aktivt arbeta för att samhället byggs hållbart avseende brandskydd och riskhänsyn.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Ett systematiskt samarbete med kommunerna i plan- och byggprocesserna har etablerats. Brandförsvaret har blivit delaktiga och haft en aktiv roll i tidiga skeden i plan- och byggprocesser, vilket har gett goda resultat för både brandskydd och riskhänsyn i kommunerna.

Brandförsvarets vägledning för hållbart brandskydd underlättar kommunikationen med byggherrar, fastighetsägare med flera. Brandförsvaret lyfter vikten av ett hållbart brandskydd och riskhänsyn i flera forum, både inom planprocessen men i år särskilt inom kommunernas arbeten med översiktsplaner.

Åtgärder

Medverkan i kommunernas plan- och byggprocesser.

Status
Påbörjad

Räddningsnämnden svarar på remisser både i bygg- och planprocessen från våra tre kommuner. Utöver remisshantering sker löpande dialoger kring aktuella frågor. Det kan till exempel handla om utrymning via brandförsvarets stegutrustning, släckvatten och brandvattenförsörjning. Rutiner för samarbete med förvaltningen som ansvarar för byggfrågor finns för respektive kommun.

Under 2023 är målet att komma överens om samarbetsrutiner gällande planärenden med de tre kommunerna. Rutinen med Tierps kommun har under vårterminen fastställts. Ingen förändring av arbetet är tänkt att ske, men rutinen är ett sätt att skapa tydlighet i Räddningsnämndens bidrag i planprocessen.

Medverkan i infrastrukturprocesser som påverkar brandförsvarets insatsförmåga.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret svarar på remisser som inkommer gällande förändringar i väg- och järnvägsnätet. Remisser kan både komma från Trafikverket och kommunernas olika förvaltningar. Utöver dessa permanenta förändringar av infrastrukturen svarar även Räddningsnämnden på remisser gällande åtgärder som påverkar brandförsvarets framkomlighet. Det kan till exempel handla om att man stänger av vissa gator, eller delar av gator för grävarbeten. Vid granskning av dessa remisser kontrolleras både brandförsvarets generella framkomlighet, men även tillgängligheten till områden där brandförsvaret förväntas att genomföra räddningsinsatser.

Två exempel på infrastrukturförändringar där brandförsvaret är med och beaktar påverkan på insatsförmågan är planeringen för en spårväg i Uppsala tätort och utbyggnaden med två ytterligare järnvägsspår mot Stockholm.

I många av ärendena gällande infrastrukturförändringar sker samverkan med Regionens ambulansverksamhet och Polisen för att lämna så bra yttranden som möjligt som fångar upp blåljusverksamheternas behov.

Informationsinsatser om hållbart brandskydd till byggherrar, fastighetsägare och andra aktörer

Status
Påbörjad

Brandförsvarets vägledning om hållbart brandskydd finns publicerad på brandförsvarets webbplats tillsammans med en checklista. De tre kommunerna länkar till vägledningen från deras respektive hemsidor.

Under februari genomfördes ett utbildningstillfälle för brandkonsulter för att framförallt ge förståelse för brandförsvarets möjlighet att hjälpa till med utrymning av personer i händelse av brand. Liknande utbildningstillfällen planeras framöver för att sprida kunskapen om brandförsvarets förutsättningar och förmåga.

Brandförsvaret deltog på mässan Fastighet 2023 på Uppsala Konsert & Kongress och träffade representanter för fastighetsägare och bostadsrättsföreningar. Där pratade brandförsvaret om brandskydd, hur en förening kan arbeta med sitt systematiska brandskyddsarbete (SBA) och vilket ansvar man har som fastighetsägare.

En enhetschef vid brandförsvaret har blivit intervjuad av regeringens utsedda utredare inom uppdraget "Förstärkt byggkontroll för att förhindra allvarliga personskador". Utredarna kände till Uppsala brandförsvares vägledning kring hållbart brandskydd, vilket indikerar att vägledningen har fått spridning utanför kommunerna i Uppsala brandförsvares område.

Brandförsvaret har också engagerat sig i Föreningen för brandteknisk ingenjörsvetenskaps arbete att ta fram ett tillämpningsstöd avseende kontroll av utförande och brandskydd under byggtiden för byggnader med träkonstruktion.

Långsiktig och robust brandvattenförsörjningen.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har initierat dialog med alla tre kommuner gällande framtagande av brand- och släckvattenplaner för respektive kommun. Syftet med att ta fram brand- och släckvattenplaner är att ge förutsättningar för långsiktig och robust brandvattenförsörjning och ge bra underlag för långsiktig planering, både för brandförsvaret, men också för respektive kommuns VA-bolag.

Verka för att samhället byggs så att släckinsatser kan genomföras med minimal miljöpåverkan

Status
Påbörjad

Räddningsnämnden verkar för att kommunerna ska ta fram brand- och släckvattenplaner. Med dessa planer kan en långsiktig tydlighet skapas för hur åtgärder kan vidtas för att minska släckinsatsers miljöpåverkan.

Redan nu arbetar brandförsvaret för att bli remissinstans då åtgärder ska vidtas för att byggnadstekniskt minska risken för att släckinsatser påverkar miljön.

Mål 4 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har en stark förebyggande och operativ förmåga med kompetens och teknik som är anpassad utifrån riskbilden

Brandförsvaret ska klara av att hantera förändringar i riskbilden och hänga med i den snabba omvärldsutvecklingen, både förebyggande och operativt. För att kunna göra det ska medarbetarnas kompetens, övningsverksamhet, digitalisering samt teknik och utrustning ligga i framkant.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Samarbetet med andra räddningstjänster och satsningen på digital kompetensutveckling är viktiga faktorer i utvecklingsarbetet. Tillsynsverksamheten utvecklas enligt den tillsynsplan nämnden beslutade om 2022.

Åtgärder

Tillsyn enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status
Påbörjad

För att säkerställa tillräckliga resurser för tillsyn har rekryteringar genomförts och under 2023 är det många nya medarbetare som introduceras på enheten som arbetar med tillsyn och tillstånd. Flera nya medarbetare behöver genomföra utbildningen Tillsyn A hos MSB. MSB har under 2023 inte kunnat erbjuda det antalet platser på utbildningen som brandförsvaret skulle behöva för att fylla behovet. Det innebär att flera medarbetare kommer behöva vänta med att genomföra utbildningen till 2024 vilket påverkar resultatet. Arbetet med registervård samt att komma i fas med antalet genomförda tillsyner pågår.

Anpassning av verksamheten utifrån nya tillsynsföreskrifter

Status
Påbörjad

Implementering av tillsynsplanen pågår fortsatt inom verksamheten under 2023. Ett stort arbete med registervård pågår. Vägledning och checklistor har tagits fram för att säkerställa ärendehantering och underlätta och effektivisera för handläggare. Introduktion av flertalet nya medarbetare pågår för att säkerställa resursbehovet för att kunna möta kraven i de nya tillsynsföreskrifterna.

Tillsyn enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status
Påbörjad

Arbetsrutiner och vägledning har setts över och reviderats för att säkerställa ärendehantering för tillsyn enligt LBE. Det är flera medarbetare som arbetar med tillsyner enligt LBE nu än tidigare vilket bidrar till stor kompetens inom området och större redundans vid eventuell frånvaro.

Tillståndsansökningar enligt lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Status
Påbörjad

Enheten ligger i fas med inkomna tillståndsansökningar. Rutiner och vägledningar har setts över och reviderats för att säkerställa och effektivisera ärendehantering

Rengöring och brandskyddskontroll enligt lagen om skydd mot olyckor.

Status
Påbörjad

Avtalen med sotningsentreprenörerna för respektive kommun löper på till och med 2023-11-30. Från 2023-12-01 kommer en ny entreprenör utföra sotning och brandskyddskontroll i alla tre kommuner. Arbetsrutinerna kopplat till sotningsverksamheten har setts över och reviderats under året för att kvalitetssäkra arbetet med sotningsverksamheten. Förberedelser inför uppstart av den nya entreprenören har pågått under året för att säkerställa att arbetet med rengöring och brandskyddskontroll fortsätter på ett kvalitetssäkert sätt vid avtalets start. Bland annat har möten med den nya entreprenören genomförts för att säkerställa att de har förutsättningar att ta sig an uppdraget. Möten med de nuvarande entreprenörerna har också genomförts för att diskutera och säkerställa en bra överlämning till brandförsvaret vid avtalens upphörande.

Säkra och effektiva räddningsinsatser.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att se över investeringsbehovet för både utrustning och fordon för att säkerställa att brandförsvaret kan genomföra effektiva och säkra räddningsinsatser. Ett utvecklingsråd med representation från alla operativa befattningar har återkommande möten med fokus på utveckling av taktik och metoder för att organisationen ska bli ännu bättre på att genomföra räddningsuppdrag.

Under perioden har brandförsvaret genomfört säkra och effektiva räddningsinsatser.

Erfarenhetsåterföring efter genomförda räddningsinsatser.

Status
Påbörjad

Efter räddningsinsatser genomförs utvärderingar med metoden AAR, After Action Review. Förbättringsförslag följs upp på brandförsvarets utvecklingsråd, förbättringsförslag och utvecklingsmöjligheter som framkommer genomförs efter prioritering. Genomförda utvärderingar läggs ut på intranätet för alla medarbetare att läsa.

Larm- och insatsplanering för effektiva räddningsinsatser

Status
Påbörjad

Utveckling av larm- och insatsplanering sker löpande och under året genomförs utökade bostadsområdesbesök i kommunerna. Vid dessa besök tas uppgifter fram som ligger till grund för larm- och insatsplanering. Arbetet genomförs av brandmän och styrkeledare vid heltidsstationerna.

Utbildning och övning av uttryckande personal för att säkerställa kompetens och förmåga att hantera räddningsinsatser.

Status
Påbörjad

Årligen planeras och genomförs övning och utbildning för att säkerställa att lagkraven möts samtidigt som kompetensen utvecklas hos personalen. Omvärldsbevakning bidrar till att se behov av utbildningsinsatser kopplat till den utveckling som sker i samhället. Under perioden har samverkansövningar genomförts med tre närliggande räddningstjänster.

Utveckling av verksamhetens effektivitet och kvalitet med stöd av digitala hjälpmedel och innovativa räddningsverktyg.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret utvecklar löpande mallar och vägledningar för att underlätta handläggning. Till exempel undersöks om expediering kan genomföras digitalt för att underlätta handläggning och även minska antalet utskrifter. Registervård i brandförsvarets digitala verksamhetssystem samt uppdatering av register över tillsynsobjekt enligt ny tillsynsplan pågår för att effektivisera tillsynsverksamheten.

Brandförsvarets utvecklingsråd omvärldsbevakar och följer med i utvecklingen av verktyg och metoder har dykt upp.

Utvecklingen av räddningsverktyg går ständigt framåt och brandförsvaret har nära kontakt med olika aktörer, t ex så har batteridrivna verktyg för trafikolyckor köpts in, hjälmkameror till våra befäl för individuell utveckling samt lärande för verksamheten samt undervattenskamera för sök i vatten vid drunkningstillbud. Det finns nu förmåga med UAV-piloter i Tierp, Östhammar och Uppsala. UAV är förkortning av Unmanned Aerial Vehicle, ibland kallad "drönare".

Brandförsvaret arbetar tillsammans med Uppsala universitet som avser att söka EU-medel för att driva ett projekt kring autonom UAV-teknik för skogsbränder.

Utveckling av övningsanläggningarna med fokus på operativ förmåga och ökad miljöhänsyn.

Status
Påbörjad

Befintliga övningsobjekt utvecklas kontinuerligt efter behov, till hösten planeras till exempel en ombyggnad för förbättra möjligheten att öva släckning av soteld. En anläggning för att bättre öva hur vatten appliceras för säkrare insatser och mindre vattenpåverkan har tagits i bruk. Under hösten kunna planeras start av upphandling av övningsobjektet till Tierp.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den förebyggande förmågan.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har samarbete med andra räddningstjänster, både inom räddningsregionen och inom 100 000-nätverket för att dela och ta del av andras erfarenheter för att stärka den förebyggande förmåga.

Samarbete sker även med länsstyrelsen och kommunala förvaltningar för att utveckla det förebyggande arbetet.

Samarbete med andra aktörer för att stärka den operativa förmågan.

Status
Påbörjad

Samarbetet i räddningsregionen fortsätter att utvecklas. Gemensamma ledningsutbildningar har genomförts under perioden. Särskilt fokus har lagts på de förändringar om ledning av räddningsinsatser som ändringar i lagen och nya föreskrifter leder till. Nya arbetsätt har utvecklats gemensamt inom räddningsregionen.

I ett gemensamt projekt vill regionens räddningstjänster skapa samsyn avseende vilka rekryteringskrav som ska gälla för brandmän. Projektet omfattar också att skapa samsyn om årliga fysiska tester och en gemensam riktlinje för fysisk träning för brandmän.

Brandförsvaret engagerar sig också i MSB:s arbete för utveckling av metod och teknik vid räddningsinsatser.

Samarbete med främst andra kommunala förvaltningar och polisen för att förebygga social oro.

Status
Påbörjad

Utbildningsinsatser till skolelever genomförs regelbundet, och särskilda informationsträffar genomförs efter brandtillbud. Ibland genomförs informationsinsatserna tillsammans med polis och ambulans.

Brandförsvaret deltar också i Uppsala kommuns arbete med gemensam lägesbild genom att veckovis rapportera eventuella anlagda bränder.

Genomför riskanalys som underlag för kommande handlingsprogram

Status
Påbörjad

Arbete med att ta fram underlag för en ny riskanalys pågår. Riskanalysen ska färdigställas under hösten.

Medarbetare som genomför räddningsinsatser har god förmåga att arbeta förebyggande

Status
Påbörjad

Heltidsbefäl och -brandmän har genomgått grundläggande utbildning i förebyggande arbete.

Mål 5 i Handlingsprogrammet

Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig

Riskbilden påvisar behov av utveckling inom området krisberedskap och civilt försvar för brandförsvaret. Förmågan behöver stärkas betydligt inom dessa områden. Ytterligare inriktningar och anvisningar från staten blir viktiga. Räddningsnämndens ambition är att brandförsvaret vid en krissituation ska kunna verka självständigt under åtminstone en vecka.

Status
Påbörjad

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet.

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar.

Åtgärder har vidtagits för att stärka förmågan vad gäller reservkraft, drivmedel, mat, vatten och alarmering. Skalskyddet har stärkts.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsföresättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse och andra räddningstjänster.

Åtgärder

Uthållighet att verka vid samhällsstörningar.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret deltar i olika samverkansforum på lokal och regional nivå i syfte att stärka förmågan i händelse av samhällsstörningar.

Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation under hela 2022 och det arbetet fortgår. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd.

Brandförsvaret har genomfört arbetet utifrån Uppsala kommuns vägledning för kontinuitetshandling och åtgärder vidtas.

I samråd med kommunerna och länsstyrelsen har en ansökan om utökning av antalet VMA-tyfoner inlämnats till MSB.

Brandförsvaret deltar i kommunernas arbete med risk- och sårbarhetsanalys, styrel mm.

Brandförsvaret deltog vid den nationella samverkansövningen SAMÖ 2023 i mars månad.

Ett fullgott säkerhetskydd.

Status

Påbörjad

Brandförsvarets säkerhetsskyddsanalys har reviderats, och en åtgärdsplan har upprättats. Handlingarna omfattas av sekretess.

Utveckling av förmågan att verka vid höjd beredskap.

Status
Påbörjad

Under hösten 2022 gick personal en pilotutbildning om oexploderad ammunition hos MSB. Ytterligare kunskaphöjande aktiviteter har genomförts, bland annat genom att övningar under rökövningsveckorna genomförts med scenario för höjd beredskap. Under vårens befälsdagar var ett block räddningstjänst under höjd beredskap.

En inventering av materiel och utrustning har genomförts. Arbeta pågår med brandförsvarets krigsorganisation.

Arbetet gällande krigsbranddamm pågår för att tydliggöra ansvaret för dammarna och deras status.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse och andra räddningstjänster. Brandförsvaret deltar med personal i MSBs projekt om ledning av räddningstjänst under höjd beredskap.

Utveckling av samarbete med myndigheter och frivilliga resurser

Status
Påbörjad

Utbildning och övning av det nya värnet som organiserats i samarbete med LRF Östhammar har genomförts under perioden.

Samarbetet med Länsstyrelsen angående organisering av frivilliga resurser som är tänkta att användas i såväl fredstid som under höjd beredskap fortsätter. Resurserna kan bland annat vara behjälpliga vid skogsbränder.

Kamratföreningen "Röde hanen", som utgörs av pensionerade brandbefäl och brandmän, är beredda att bistå vid eventuella skogsbränder eller andra större påfrestningar på samhället.

Mål och inriktningar från Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Ett gott utbud av offentlig och kommersiell service med hög kvalitet och tillgänglighet får hela kommunen att leva.

Uppsala kommun, Fokusmål 1: Uppsala ska säkra en stark ekonomi och värna välfärden.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God välfärdsleverans.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har lett till de resultat den vill se inom målet. Nämnden har en långsiktig ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt med att få sin verksamhet socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Nämndens verksamhet består till stor del av räddningstjänst som är till för alla som bor, verkar och vistas i kommunerna. Nämndens resurser fördelas könsneutralt.

Uppdrag 1

Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

Status

Påbörjad

1. *Beskriv vad ni har gjort och ert pågående arbete (inte det ni planerar att göra framöver). Inkludera vad ni har gjort och ert pågående arbete med era resultatförstärkande åtgärder.*

Omorganiserat den förebyggande verksamheten för att effektivisera tillsynsprocessen och bygglovsprocessen. Ny vägledning för tillsyners utförande har implementerats under året i syfte att underlätta ärendehantering.

2. *Har åtgärden/-rna gett förväntat resultat/förväntad effekt?*

Ja, antal tillsyner har ökat under 2023.

3. *Beskriv hur ni mäter effekterna.*

Antal tillsyner per månad

Åtgärder

Effektivisera tillsynsverksamheten.

Status

Påbörjad

Ny vägledning för tillsynens utförande har implementerats året i syfte att underlätta ärendehantering samt säkerställa att ärendehantering följer krav i tillsynsföreskrifter och andra styrdokument. Vägledningen underlättar för nya medarbetare att snabbare komma in i rollen som tillsynsförare. Implementering av nya och reviderade arbetsrutiner pågår i syfte att effektivisera, underlätta och säkerställa ärendehantering. Under året har interna utbildningsinsatser prioriterats för att öka tillsynsförarnas kunskaper i syfte att kvalitetssäkra och effektivisera ärendehantering. Längre fram kommer arbete med att utveckla beslutsmallar

att påbörjas i syfte att effektivisera ärendehanteringens samt göra handlingar mer tillgängliga och tydliga för mottagaren.

En god planering och uppföljning av verksamhet och ekonomi.

Status
Färdig

Nämnden har en god planering och uppföljning av verksamheten och ekonomin. Månadsuppföljningar beslutas i nämnden och rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Förutom månadsuppföljningar görs två delårsuppföljningar och en årsredovisning som också rapporteras till kommunerna i den gemensamma nämnden. Nämndens verksamhet planeras främst genom att besluta om ett Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst enligt Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Kommunfullmäktige i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner beslutar om handlingsprogrammet varje mandatperiod. Nämnden planerar sedan sin verksamhet genom att årligen ta fram en verksamhetsplan utifrån handlingsprogrammet, tilldelade kommunbidrag, övrig styrning från de tre kommunerna och gällande lagstiftning.

Uppdrag 3

Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har under perioden framför allt fokuserat på utveckling av digitala tjänster för utbildning. En digital lärplattform utvecklas för att underlätta, kvalitetssäkra och effektivisera utbildningsverksamheten.

Åtgärder

Utveckla digitala tjänster inom utbildningsverksamheten och tillsynsverksamheten.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret arbetar aktivt tillsammans med leverantör för att utveckla det digitala verksamhetssystemet. Detta bidrar bland annat till att det succesivt skapas enklare och mer effektiva digitala arbetsätt för tillsynsprocess och tillståndprocess.

Inom tillståndshanteringen samt sotningsprocessen har digitala formulär utvecklats för att underlätta för den sökande. Arbete med att förbättra dessa pågår löpande. Inom tillsyn kan digitala platsbesök genomföras om möjligt för att underlätta vid behov.

Arbete pågår med att utveckla processen för expedieringar av beslut för att på sikt kunna expediera beslut digitalt, vilket kommer att underlätta både för handläggare inom brandförsvaret samt mottagaren av beslut.

Den interna utbildningsverksamheten digitaliseras löpande. Alla förstudier för grundutbildning av beredskapsbrandmän ligger numer på Uppsala kommuns lärplattform. Målet är att även andra interna och externa utbildningsdelar ska finnas där.

Uppdrag 4

Stärka kompetensförsörjningen och säkerställa ett hållbart arbetsliv och hälsofrämjande arbetssätt inom kommunkoncernen

Status
Påbörjad

Ett systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs enligt plan och följs upp i facklig samverkan. Introduktionen av nya chefer och medarbetare har utvecklats, och ett större fokus läggs på värdegrund och arbetsmiljö. Åtgärder för att utveckla ledarskap och medarbetarskap pågår.

Förändrade pensionsvillkor för medarbetare i utryckningstjänst och nya arbetstidsregler påverkar brandförsvarets arbete med kompetensförsörjning på kort och lång sikt, och arbete pågår för att utveckla brandförsvarets kompetensförsörjningsplan.

Åtgärder

Stärka arbetet med hälsofrämjande arbetssätt och ett hållbart arbetsliv.

Status
Påbörjad

Den ackumulerade sjukfrånvaron är på en acceptabel nivå och betydligt lägre än för kommunen totalt. Sjukfrånvaron har sjunkit successivt under första halvåret. Antalet medarbetare med högt antal korttidssjukfrånvaro har också minskat jämfört med tidigare år. Antalet långtidssjukskrivna medarbetare är få men där ser förvaltningen en liten ökning, både i antal personer och längden på sjukskrivningen. Även om diagnoserna beror på faktorer som inte är direkt arbetsrelaterade har analys av risker gjorts.

Resultatet från den senaste medarbetarundersökningen visar en positiv trend inom alla indexområden. Inga alarmerande signaler som kräver snabba åtgärder har identifierats. Däremot visar undersökningen att medarbetare, främst chefer, har svårt att hinna med sina arbetsuppgifter under ordinarie arbetstid samt ett något lägre resultat på frågan om man kan koppla av från arbetet under sin lediga tid. För att förebygga ohälsa kommer dessa indikatorer att omhändertas i samband med det kommunövergripande arbetet med chefers förutsättningar. Arbetet påbörjas under hösten.

Två stora förändringar har aktualiserats under våren: revidering av särskild avtalspension för medarbetare i utryckningstjänst, möjligheten att gå i pension vid 58 års ålder för operativ personal begränsas, samt nya direktiv rörande dygnsvila vilket påverkar de scheman förvaltningens operativa personal arbetar utifrån. Båda förändringarna har stor påverkan på medarbetares och chefers arbetsmiljö. Ett av de viktigaste verktygen för att stävja oro har varit att arbeta med öppen, tydlig och kontinuerlig information, både genom öppna informationsmöten samt information på intranätet.

Arbete med nya scheman pågår. Arbetetsättet bygger på delaktighet och medarbetarna har god insyn och möjlighet att komma med förslag och synpunkter.

Förvaltningen kommer att ta fram en rutin för hur kompetensutveckling för operativ personal ska implementeras i den löpande medarbetardialogen. Rutinen kommer att bygga på de långsiktiga behov som identifieras i förvaltningens kompetensförsörjningsplan. Rutinen ska tas fram under hösten.

Systematiskt arbetsmiljöarbete bedrivs enligt plan. Både arbetsplatsträffar och enskilda avstämningar genomförs regelbundet och arbetsmiljö och arbetsbelastning är viktiga delar i

dessa möten. Kontorsanpassningar har genomförts på Rosendals och Fyrislunds brandstation för att säkerställa kontor som ger förutsättningar för en bra arbetsmiljö.

För medarbetare som inte arbetar med schemalagd utryckningstjänst finns goda möjligheter till balans mellan privatliv och arbetstid genom den nya möjligheten till tillitsbaserad ramtid. Medarbetare har också möjlighet till arbete hemifrån i den mån verksamheten tillåter det.

Då medarbetare finns på olika fysiska plaster ordnas gemensamma aktiviteter för att öka sammanhållning och stärka medarbetarskapet. Fysisk aktivitet uppmuntras.

Uppdrag

KVAR FRÅN 2019: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättsäker och digital informationshantering

Status
Påbörjad

Förslag till informationshanteringsplan ska lämnas till räddningsnämnden under året.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en översyn av chefers organisatoriska förutsättningar.

Status
Färdig

Chefer vid brandförsvaret bedöms ha goda organisatoriska förutsättningar. Ingen chef har 30 eller fler medarbetare. Alla chefer har möjlighet till regelbunden dialog både med sina medarbetare och sin närmaste chef.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: att uppdra till samtliga förvaltningschefer att göra en analys av nuläge och önskat läge gällande antal medarbetare per chef och ta fram en plan för implementering och ekonomiska konsekvenser av implementeringen

Status
Färdig

Ingen chef vid brandförsvaret har fler medarbetare än vad som bedöms lämpligt. Alla chefer har goda möjligheter till regelbundna samtal med sina medarbetare. Vid undersökning av chefernas förutsättningar framkom synpunkter på att administration tar mycket tid och att det finns önskemål om bättre systemstöd.

NB1.1. Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv (Gemensamt HR-nämnd-/bolagsmål)

Status
Påbörjad

Brandförsvaret arbetar kontinuerligt med att kompetensutveckla medarbetare i syfte att stärka brandförsvarets förmåga samt att ge medarbetare möjlighet att utvecklas i sina roller.

Arbetsplatserna ska vara inkluderande där medarbetarna är delaktiga i verksamhetsutvecklingen.

Arbete pågår tillsammans med andra räddningstjänster i räddningsregionen för att se över rekryteringsprocessen och säkerställa relevanta fystester och utveckla den fysiska träningen för ett hållbart arbetsliv.

Åtgärder

Strategisk och långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Status
Påbörjad

Arbetet med att revidera förvaltningens kompetensförsörjningsplan för 2024 pågår och den kommer att vara färdig som underlag inför höstens arbete med verksamhetsplanering för 2024.

Under vårens rekryteringar har urvalet varit bra och kandidatupplevelsen mycket god.

Konsekvenserna av de nya arbetstiderna för den operativa personalen kan komma att påverka de personella resurserna.

Personer med olika kön, sexuell läggning och bakgrund attraheras av att arbeta vid Uppsala brandförsvaret.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret strävar efter att kontinuerligt visa en varierad bild av vilka som arbetar på brandförsvaret. En ”prova på-dag” för kvinnor har anordnats, det fanns stort intresse för att delta. Medarbetarundersökningen visar en upplevd positiv bild av att arbeta inom Uppsala brandförsvaret oavsett kön, sexuell läggning och bakgrund.

Arbetsmiljön är inkluderande för alla och det råder aktiv nolltolerans mot diskriminering och kränkningar.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har väl kända regler om inkludering och aktiv nolltolerans mot kränkningar för alla arbetsplatser. Arbetet följs upp vid chefsdagar och medarbetardialoger.

Medarbetarundersökningen visar en upplevd positiv bild av att arbeta inom Uppsala brandförsvaret och index på frågan om arbetet är fritt från kränkning från kollegor, medarbetare eller chef är 93 %. Det finns inga anmälda fall av kränkande särbehandling.

Alla chefer genomgår en mångfalds- och inkluderingsutbildning.

För att bibehålla och skapa förutsättningar för en inkluderande arbetsmiljö har en förvaltningsspecifik introduktionsplan för nya medarbetare tagits fram.

Uppsala brandförsvaret levererar en jämlik service till de som bor eller vistas i våra kommuner.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret kommer vara delaktiga i en studie som MSB leder. Studien om jämlikt bemötande kommer genomföras av Mälardalens universitet.

N1.2. Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling, kontinuerligt lärande och medledarskap (Gemensamt HR-nämndmål)

Status
Påbörjad

Arbetet med kompetensförsörjningsplanering har fortsatt enligt plan.

Medarbetare ges möjlighet att delta i olika verksamhetsprojekt och insatser görs för att utveckla verksamheten utifrån medarbetares idéer och förslag. Chefer och medarbetare har täta dialoger. Ledarskapet utvecklas genom kontinuerliga personliga uppföljningar med cheferna, individuella utvecklingsplaner samt genom gemensamma chefsdagar. Beräknat slutår 2025.

Åtgärder

Utveckling av ledarskap och medarbetarskap som främjar trygghet, tydlighet, och tillit.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret har en ledarprofil som beskriver både ledarskap och medarbetarskap inom brandförsvaret. Vid medarbetardialoger pratar chef och medarbetare tillsammans om förväntningar på varandra och förtydligar vilka förväntningar som finns på varandra. Ledarskapet utvecklas genom kontinuerliga personliga uppföljningar med cheferna samt genom strukturerade chefsdagar och individuella utvecklingsplaner. En kortare utbildning i förändringsledning har genomförts under perioden. Utbildningen har påbörjats under perioden.

Medarbetare engageras i att ta fram underlag till nämndens verksamhetsplan, samt att bryta ner verksamhetsplanen i mål för respektive enhet. På detta sätt skapas förståelse för vilken verksamhet nämnden prioriterar, vilket kan genomsyra enskild medarbetares planering av sitt arbete.

Arbetsätt inom brandförsvarets avdelningar och enheter skiljer sig åt. Vissa chefer möter sina medarbetare varje arbetspass, medan andra chefer träffar sina medarbetare mer sällan. De chefer som inte leder sina medarbetare dagligen har kommit längre i arbetet med att sätta upp personliga mål för respektive medarbetare i syfte att leda till personlig utveckling och trygghet i sin roll som medarbetare. Medarbetarna arbetar med stor frihet under ansvar och utan detaljstyrning. Regelbundna avstämningar mellan chef och medarbetare hålls för att följa upp hur det går för medarbetare att arbeta mot uppsatta mål och om det finns behov av stöd för att komma framåt. I så stor utsträckning som möjligt ges medarbetare utrymme att delta i olika verksamhetsprojekt, och kreativitet främjas genom att lyssna på medarbetarnas idéer och förslag.

93 % av Brandförsvarets medarbetare svarade att deras närmaste chef visar förtroende för dem som medarbetare i den senaste medarbetarundersökningen.

De två stora förändringarna, pensionsavtalet och arbetet med att hantera nya direktiv kopplat till dygnsvila har utmanat ledarskapet. För att möta de oroligheter som finns har stort fokus lagts på involvering, delaktighet, information och dialog. Arbetet kommer fortgå under hösten.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Involvera hela kommunorganisationen för att skapa ett vinnande företagsklimat som gör det lätt att starta, driva och låta sitt företag växa här.

Uppsala kommun, Fokusbål 2: Uppsala ska ha ett välmående näringsliv och skapa fler jobb.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till måluppfyllelse genom att arbetet med myndighetsutövning bedrivs med stort fokus på att förenkla och underlätta för enskilda.

Uppdrag 10

Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice med hög kvalitet.

Status

Påbörjad

Myndighetsutövning och annan handläggning sker med fokus på att hjälpa och underlätta för den enskilde. Arbetet med att utveckla e-tjänster fortsätter. Räddningsinsatser genomförs alltid med stort fokus på att ge bästa möjliga stöd till den som drabbas.

Åtgärder

Dialog med företagarna vid tillsyn och tillståndsärenden.

Status

Påbörjad

Handläggarna kontaktar företagarna inför tillsyn för att förklara vad en tillsyn innebär samt komma överens om en lämplig tid för genomförandet. Vid tillsynsbesöket förklarar handläggaren utifrån vilken lagstiftning vi genomför tillsynen, hela ärendegången samt vad som kommer hända efter besöket. Om brister upptäcks vid tillsynen och åtgärder behöver vidtas utfärdas ett föreläggande. Cirka två veckor efter att föreläggandet mottagits av verksamheten ringer handläggaren upp verksamheten för att reda ut eventuella frågor och säkerställa att verksamheten förstått innebörden av föreläggandet.

Handläggarna har alltid muntlig dialog med sökanden om ansökan om tillstånd LBE avslås.

Uppdrag 12

Stärka Uppsalas position som internationell aktör och driva utveckling i och tillsammans med omvärlden

Status

Påbörjad

Internationellt samarbete pågår i utvecklingen av utbildning och övningsanordningar.

Åtgärder

Utveckla övningsfältet.

Status

Påbörjad

Under 2025 är målet att en ny övningsanläggning för rökdykning ska tas i drift. Utgångspunkten i planeringsstadiet är att anläggningen ska drivas genom eldning av fibröst material (exempelvis lastpallar av trä) men bidra till en minskad miljöpåverkan genom installation av rökgasrening. Projektet startade redan 2019 i mindre skala när en förelisningsanläggning köptes för test och utvärdering. Brandförsvaret ser även över möjligheterna att bygga om andra lokaler på fältet för ett effektivare arbete.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Stödja en omställning av samhället utifrån Agenda 2030:s mål om att uppnå en ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet och konkretisera hur de ska införlivas i den kommunala verksamheten.

Uppsala kommun, Fokusmål 3: Uppsala ska leda klimatomställningen.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling.

Bedömning
I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet bidrar till målet genom att arbeta mot målen i handlingsprogram för skydd mot olyckor. En viktig del är att nämnden deltar i kommunernas plan- och byggprocesser med fokus på riskhänsyn i samhällsplaneringen och ett hållbart brandskydd.

Uppdrag 15

Öka takten i klimatomställningen för att minska växthusgasutsläppen och nå målet om ett klimatneutralt Uppsala 2030 och klimatpositivt Uppsala senast 2050

Status
Påbörjad

Anpassning av utbildnings- och övningsverksamhet pågår för att minska utsläpp. Även fordon och transporter ses över.

Åtgärder

Anpassa fordonspark.

Status
Påbörjad

En ny rutin för persontransporter inom brandförsvaret har tagits fram. Rutinen grundar sig på kommunens övergripande rutin och förtydligar resesätt. Den nya rutinen innebär ett mindre behov av personbilar.

Dialog med fastighetsägare om möjliga energieffektiviseringar vid nybyggnation och i befintliga fastigheter.

Status
Påbörjad

Kontinuerlig dialog sker med hyresvärdarna om möjliga energieffektiviseringar. En ny brandstation i Almunge är under byggnation och där installeras solceller på taket. Nya brandstationer planeras i Knutby, Skärplinge och Söderfors och där ska också solceller installeras på taken.

Utveckla övningsanläggningar och övningsmetoder.

Status
Påbörjad

Befintliga övningsobjekt utvecklas kontinuerligt efter behov. Övningsscenarion, där vår operativa personal övar rökdykning, uppdateras för att skapa utvecklande övningar med fokus på säkrare och effektiva insatser.

Minska antalet resor

Status
Påbörjad

Resor och transporter samordnas i större utsträckning. Vid ärenden som inte är brådskande uppmuntras till användning av el-cykel och resor med kollektivtrafiken. Samåkning sker i större omfattning och handläggare planerar in fler ärenden i samma område under samma resa. När det finns möjlighet väljs digitala möten.

Tierps kommun, Strategiska utvecklingsområden: Arbeta förebyggande för att minska utanförskap.

Uppsala kommun, Fokusmål 4: Uppsala ska bli tryggare med jämlika livsvillkor.

Östhammars kommun, Strategiskt inriktningsområde: God samhällsutveckling.

Bedömning

I hög grad uppfyllt

Nämndens verksamhet har till övervägande del lett till de resultat den vill se inom målet. Nämndens arbete för skydd mot olyckor bidrar till måluppfyllelse.

Uppdrag 27

Utveckla kommunens krisberedskap och det civila försvaret i syfte att stärka samhällets motståndskraft.

Status

Påbörjad

Arbete för att stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar samt att stärka förmågan till räddningstjänst under höjd beredskap pågår. Samarbetet inom kommunen har utvecklats, bland annat i arbetet med krigsorganisation och försörjningsberedskap.

Fortfarande saknas viktiga planeringsanvisningar för räddningstjänst under höjd beredskap från de statliga myndigheterna. I mars redovisade MSB ett regeringsuppdrag om dimensionerande planeringsförutsättningar för kommunal räddningstjänst under höjd beredskap, ett arbete som brandförsvaret deltagit i. MSB redovisade vid samma tillfälle ett regeringsuppdrag gällande civilplikt för räddningstjänsten. Brandförsvaret följer vad som händer inom området genom flera olika forum och samarbetar med flera olika aktörer såväl kommuner, länsstyrelse och andra räddningstjänster.

Åtgärder

Se handlingsprogrammet mål 5, Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.

Status

Påbörjad

Se handlingsprogrammet mål 5, Räddningstjänsten har god förmåga att verka vid kriser, höjd beredskap och krig.

Uppdrag 20

Utveckla kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.

Status

Påbörjad

Brandförsvaret bidrar bland annat genom möten med skolelever på högstadiet. Brandförsvaret deltar också vid andra samarbeten, till exempel fritidsaktiviteter för unga.

Brandförsvaret har också, i enlighet med ny lagstiftning utvecklat samarbetet med Polisen avseende ansökningar för hantering av explosiva varor

Åtgärder

Se åtgärder under mål 1 och 4 i handlingsprogrammet.

Status

Påbörjad

Se åtgärder under mål 1 och 4 i handlingsprogrammet.
Planerade åtgärder har genomförts.

Uppdrag 23

Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända

Status
Påbörjad

Nämndens kärnverksamhet bidrar inte särskilt till uppdraget. Nämnden deltar dock i Uppsala kommuns arbetsmarknadsnämnds satsning på extratjänster.

Åtgärder

Information om brandskydd och brandförsvaret till nyanlända.

Status
Påbörjad

Som en del av samhällsorienteringen som erbjuds av kommunerna hålls informationsmöten om brandförsvaret och brandskydd. Beroende på målgruppens språkkunskaper genomförs utbildningen med tolk eller på engelska av föreläsaren.

Uppdrag 24

Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa.

Status
Påbörjad

Brandförsvaret rycker ut vid hot om suicid tillsammans med polis och ambulans. Sedan några år tillbaka är brandförsvarets medarbetare utbildade i akut omhändertagande av suicidal person.

En utbildningsinsats för medarbetare vid brandförsvaret har genomförts. Utbildningen omfattade varningstecken för psykisk ohälsa och vad man kan göra för att stötta. Genom samtalsövningar ges möjlighet att öva på hur man kan agera när någon har det svårt.

Brandförsvaret har också utvecklat krisstödet till egen personal efter svåra räddningsinsatser.

Åtgärder

Stöd till medarbetare vid svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser.

Status
Färdig

Brandförsvaret har särskilt utbildade "kamratstödjare" för att vara behjälpliga och genomföra avlastande samtal efter svårare räddningsinsatser och traumatiska händelser. Utöver de egna kamratstödjarna finns akut hjälp att få genom företagshälsovården när det behovet finns.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: Uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut

Att-sats: att uppmana samtliga nämnder att höja beredskap och genomföra övningar i syfte att de verksamheter de ansvarar för ska stå väl rustade att arbeta analogt i händelse av att digitala funktioner slås ut.

Beslutspunkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Följs upp från och med augusti 2022.

Status
Färdig

Brandförsvaret har sett över analoga rutiner i händelse av att kritiska digitala funktioner slås ut. Brandförsvaret deltog också vid den nationella samverkansövningen SAMÖ 2023 i mars månad.

Tillkommande uppdrag

KS-BESLUT: I dialog inom kommunen vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden med anledningen av kriget i Ukraina.

Att-sats: att uppdra åt kommunledningskontoret att vidta nödvändiga åtgärder för att på kort sikt stärka kommunens robusthet, resiliens och redundans mot allvarliga störningar inom relevanta områden.

Att-sats: att hemställa till övriga nämnder och bolagsstyrelser att i dialog med kommunledningskontoret göra detsamma.

Beslutspunkten ingick i: Inriktning avseende Uppsala kommuns agerande med anledning av kriget i Ukraina (KSN-2022-00704).

Sammanträde: KS 2022-03-09

Följs upp från och med augusti 2022.

Status
Färdig

Arbetet med att stärka brandförsvarets krisberedskap och förmåga att verka under höjd beredskap har fortgått under året. Med anledning av omvärldsläget har arbete bedrivits i en särskild organisation sedan februari 2022. Denna organisation har arbetat för att snabbare och på kort sikt ytterligare stärka brandförsvarets förmåga att verka under störningar. Åtgärder har vidtagits bland annat gällande reservkraft, drivmedel, mat, vatten, alarmering, skalskydd mm.

Betydelse av Status:

Ej startad: inte påbörjad, trots att det borde vara påbörjat.
 Påbörjad: påbörjad och flyter på enligt plan.
 Väntar: inte påbörjad, men det är i enlighet med plan.
 Färdigt: klart.
 Stoppad: kommer inte att genomföras.
 Försenad: är påbörjad, men flyter inte på enligt plan.